

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

Înalta Curte de Casație și Justiție
RAPORT DE ACTIVITATE
PENTRU ANUL 2023

Înalta Curte de Casație
și Justiție

**Raport de activitate
privind anul 2023**

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

RAPORTUL DE ACTIVITATE AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE PENTRU ANUL 2023

Cuvânt înainte _____ 7

Capitolul I

Prezentare generală a Înaltei Curți de Casație și Justiție	11
1. Rolul constituțional al instanței supreme	11
1.1. Funcțiunea judiciară	11
1.2. Funcțiunea de unificare a practicii judiciare	12
2. Organizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție	14
2.1. Secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție	14
a. Secția I civilă	14
b. Secția a II-a civilă	15
c. Secția penală	15
d. Secția de contencios administrativ și fiscal	17
2.2. Structuri jurisdicționale	18
a. Secțiile Unite	18
b. Completurile de 5 judecători	18
c. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii	19
d. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	19
2.3. Compartimentele din cadrul aparatului tehnico-administrativ al Înaltei Curți de Casație și Justiție	19
a. Cancelaria	19
b. Direcția legislație, jurisprudență și contencios	20
c. Direcția resurse umane și organizare	20
d. Departamentul economico-financiar și administrativ	21
e. Serviciul informatică și statistică judiciară	21
f. Biroul de informare și relații publice	21
g. Registratura generală	22
h. Arhiva generală	22
2.4. Managementul Înaltei Curți de Casație și Justiție	23
a. Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție	23
b. Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție. Direcții strategice de acțiune	23
c. Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție	28
d. Adunarea generală a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție	30
3. Relații internaționale	31
4. Relația instanței supreme cu celelalte instituții și rolul acesteia în cadrul separației și echilibrului puterilor statului	34

Capitolul II

Înalta Curte în anul 2023	37
1. Abordarea principalilor factori de risc privind activitatea instanței supreme	37
1.1. Supraîncărcarea	37
1.2. Gestionarea efectelor produse de mutarea temporară a sediului ÎCCJ	38

2.	Progresele înregistrate în anul de referință _____	39
2.1.	Elemente de noutate în organizarea instanței și relocarea resurselor disponibile _____	39
2.2.	Măsuri pentru asigurarea transparenței activității judiciare și diseminarea jurisprudenței proprii _____	40
2.3.	Publicarea integrală a jurisprudenței pe site-ul ÎCCJ _____	42
2.4.	Publicațiile proprii _____	42
2.5.	Digitalizarea instanței _____	42

Capitolul III

Principalele coordonate ale jurisprudenței instanței supreme în 2023 _____

1.	Hotărârile pronunțate în recurs în interesul legii _____	44
1.1.	Contencios administrativ _____	44
1.2.	Dreptul muncii și asigurărilor sociale _____	46
1.3.	Drept comercial _____	47
1.4.	Drept penal _____	47
1.5.	Drept procesual penal _____	48
1.6.	Drept procesual civil _____	50
2.	Hotărârile pronunțate pentru dezlegarea unor chestiuni de drept _____	52
	Contencios administrativ și fiscal _____	52
	Dreptul muncii și asigurărilor sociale _____	55
	Drept procesual civil _____	57
	Drept penal _____	58
	Drept procesual penal _____	59
3.	Mecanismul de unificare prevăzut de art. 57 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție _____	62
	Secția I civilă _____	62
	Secția a II-a civilă _____	63
	Secția de contencios administrativ și fiscal _____	64
	Secția penală _____	66
4.	Dialogul între Înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea Constituțională a României, instanțele Europene, precum și instituțiile Uniunii Europene _____	68
	Încheieri de sesizare a Curții Constituționale cu excepție de neconstituționalitate _____	68
	Încheieri de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene cu cerere de trimitere preliminară _____	72
	Încheieri de sesizare a Curții Europene a Drepturilor Omului în vederea emiterii unui aviz consultativ _____	74
	Încheieri de sesizare a Comisiei Europene, în temeiul obligației de cooperare loială, cu solicitare de aviz _____	75
	Hotărâri pronunțate de Secția de contencios administrativ și fiscal în anul 2023 prin care au fost anulate acte administrative cu caracter normativ _____	75
5.	Hotărâri de speță care conturează sau reconfigurează practica ÎCCJ în diferite domenii _____	77
	Secția I civilă _____	77

Secția a II-a civilă	84
Secția Penală	88
Secția de contencios administrativ și fiscal	91

Capitolul IV

Înalta Curte de Casație și Justiție în cifre	96
1. Resursele umane	96
2. Resursele financiare și logistice ale Înaltei Curți de Casație și Justiție	104
3. Date statistice esențiale privind activitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2023. Analiză cantitativă și calitativă	108
3.1. Volumul general de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție	108
3.2. Analiza cantitativă și calitativă pe secții și structuri jurisdicționale	116
a. Secția I civilă	116
b. Secția a II-a civilă	119
c. Secția de contencios administrativ și fiscal	122
d. Secția penală	125
e. Completurile de 5 judecători	129
f. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii	130
g. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	132
3.3. Activitatea principalelor direcții, servicii și compartimente din aparatul propriu	134
a. Direcția legislație, jurisprudență și contencios	134
b. Serviciul informatică și statistică judiciară	136
c. Direcția resurse umane și organizare	136
d. Departamentul economico-financiar și administrativ	138
e. Registratura generală	138
f. Biroul de informare și relații publice	139
g. Arhiva generală	140

Capitolul V

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție - ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești	141
Măsuri în privința Înaltei Curți de Casație și Justiție	142
Măsuri în privința celorlalte instanțe judecătorești:	143

Capitolul VI

Direcții de acțiune pentru anul 2024	147
1. Durata proceselor	147
2. Asigurarea unei jurisprudențe unitare și diseminarea publică a acestora	148
3. Gestionarea resurselor umane și materiale	149
4. Formarea profesională inițială și continuă	150
5. Procesul de digitalizare	151
6. Asigurarea transparenței și întărirea comunicării	152

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

Cuvânt-înainte

Îndeplinirea dublei misiuni constituționale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, de instanță supremă de judecată și de unificator al practicii judiciare, a însemnat în anul de referință 2023 identificarea și implementarea unor răspunsuri adecvate la o serie de provocări, legate, în principal, de două probleme cronice cu care se confruntă instanța supremă, comune cu ale sistemului judiciar în general, de continuarea procesului de modernizare și de logistica instanței supreme, precum și de îndeplinirea atribuțiilor suplimentare trasate prin noua formă a Legilor justiției, intrate în vigoare la debutul perioadei de referință.

Volumul de activitate și, ca urmare, încărcătura pe judecător rămân inadecvate pentru o instanță de ultim grad, al cărei rol ar trebui să fie acela de a judeca în casație și de a îndruma în mod unitar întreaga jurisprudență a instanțelor naționale, atât prin hotărârile sale de principiu, cu rol unificator, cât și prin hotărârile de speță.

Mai ales exercitarea funcției sale de unificare a practicii judiciare într-o modalitate soft power, prin hotărârile de speță, presupune acordarea unei atenții speciale la nivelul Înaltei Curți în ceea ce privește calitatea motivărilor și a păstrării unui nivel extrem de ridicat de pregătire profesională, precum și în ceea ce privește actualizarea continuă a cunoștințelor profesionale la nivelul corpului de judecători, dar și a magistraților-asistenți.

Volumul de activitate excedentar și necesitatea respectării termenelor legale de întocmire a considerentelor hotărârilor judecătorești ridică astfel o provocare specială, contrapunând necesitatea respectării și îmbunătățirii indicilor cantitativi care evaluează activitatea judiciară standardelor calitative, care presupun alocarea de timp și de resurse semnificative pentru justificarea științifică și faptică impecabile a soluțiilor pronunțate.

Posibilitatea implicării administrative sub aceste aspecte este la rândul său limitată și privește, în special, degrevarea judecătorilor Înaltei Curți de orice sarcini administrative, în afara celor prescrise direct de lege (cum este, spre exemplu, participarea în cadrul Biroului Electoral Central) sau asigurarea stabilității componenței formațiunilor de judecată ale Înaltei Curți, care să permită consolidarea unor echipe de lucru stabile și eficiente. Alături de acestea a fost considerată ca deosebit de importantă asigurarea accesului la jurisprudență, continuarea procesului de digitalizare și asigurarea de suport științific adecvat și la sinteze de drept comparat prin activitatea compartimentelor specifice ale Înaltei Curți.

Este însă indubitabil că găsirea aceluși just echilibru între celeritate și calitate, care a permis îmbunătățirea semnificativă a indicatorilor de calitate ai activității judiciare, precum diminuarea duratei de soluționare a cauzelor, rămâne rezultatul asumării de

către corpul judecătorilor și de către magistrații-asistenți a acestor obiective, atât la nivel personal, cât și la nivelul secțiilor și formațiunilor de judecată, acest efort colectiv, provenind din dăruirea și înalta lor pregătire profesională fiind fundamentul pe care s-a consolidat în timp acest trend pozitiv în activitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție. Un exemplu relevant că rezultatele statistice evidențiate în acest raport sub aceste aspecte nu sunt rezultatul unor situații conjuncturale, ci al unui proces dezvoltat în mod durabil, al unei veritabile culturi organizaționale, îl reprezintă situația de la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal, cea mai aglomerată secție a instanței supreme, în privința căreia durata de soluționare a cauzelor s-a redus constant în ultimii 5 ani, cu mai mult de jumătate în total, în condițiile unei supraîncărcări de natură cronică.

Dincolo de acest angajament excepțional al judecătorilor Înaltei Curți, problema supraîncărcării are ca rezolvare de fond doar o reșezare, o optimizare a competențelor acesteia, proces în care propunerile de îmbunătățire a legislației formulate anual de către Secțiile Unite și activitatea noului grup de reflecție dedicat acestei chestiuni vor constitui pe viitor principalele instrumente de natură a stimula acest proces legislativ esențial.

În ceea ce privește asigurarea resurselor umane și stabilitatea personalului, aceasta presupune ca situație premisă, indispensabilă, consolidarea și respectarea statutului judecătorului, precum și al tuturor celorlalte categorii de personal din structura instanței supreme, aspecte sub care Înalta Curte de Casație și Justiție a continuat să acționeze constant în perioada de referință prin poziționările publice, reprezentarea în cadrul procedurilor de inițiere a modificărilor legislative, participarea în cadrul diferitelor grupuri de lucru etc. În al doilea rând, atingerea acestui deziderat presupune rigoare și atenție în cadrul procedurilor de selecție, astfel încât în echipa Înaltei Curți să fie atrași cei mai buni profesioniști și să existe un apetit al acestora de a rămâne în activitate o perioadă cât mai mare. Dacă în privința judecătorilor această sarcină revine Consiliului Superior al Magistraturii, pentru o categorie extrem de importantă de personal – magistrații-asistenți, anul de referință a marcat preluarea procesului de selecție de către instanța supremă însăși, ceea ce va permite o mai mare frecvență și suplețe a procedurilor de recrutare. În ceea ce privește grefierii, ocuparea acestor posturi în ultimii ani cvasi-exclusiv prin Școala Națională de Grefieri s-a dovedit o alegere care a dat rezultatele așteptate, acest proces fiind continuat.

Sub aspectul continuării procesului de modernizare și de consolidare a capacității administrative a Înaltei Curți, anul de referință a adus o provocare însemnată de natură logistică, dar și un orizont de așteptare concret pentru o problemă care marchează activitatea instanței supreme deja de peste un deceniu – lipsa unui sediu adecvat în care aceasta să își desfășoare activitatea ca o instanță unitară. Demararea procesului de extindere și consolidare a sediului principal din str. Batiștei și asumarea rezolvării acestei chestiuni ca obiectiv al noii Strategii de dezvoltare a sistemului judiciar sunt primele măsuri concrete și apte de a conduce la rezolvarea acestei probleme într-un orizont de timp previzibil. În același timp, progresele înregistrate pe partea de digitalizare a instanței supreme în anii anteriori constituie o bază solidă pentru consolidarea acestui proces, atât sub aspectul continuării dezvoltării de aplicații software dedicate susținerii activității judiciare, integrării cu programele derulate la nivel național și dezvoltării constante de noi facilități puse la dispoziția publicului și

personalului instanței prin intermediul Dosarului electronic și al motorului integrat de căutare a jurisprudenței. La acestea se adaugă un proces de înnoire și îmbunătățire a echipamentelor existente, susținut prin includerea unor astfel de obiective în cadrul PNRR.

Probabil cea mai însemnată provocare, din punct de vedere administrativ, adusă de perioada de referință la care se referă prezentul raport a fost crearea capacității instituționale și administrative a Înaltei Curți de a-și exercita noile atribuții stabilite de către Legile Justiției, în special în materia administrării bugetului dedicat cheltuielilor de personal ale instanțelor judecătorești și diverse aspecte conexe acestuia.

Conținutul și liniile de evoluție ale acestui proces sunt detaliate în cadrul secțiunilor corespunzătoare ale acestui raport însă este important de subliniat că, din punctul de vedere al Înaltei Curți, obiectivele acestuia au constat în consolidarea independenței instituționale a justiției ca atare, a independenței individuale a judecătorului, inclusiv sub aspect material și de evaluare și demarare a unui proces de eliminare cât mai rapidă a inechităților și discrepanțelor nejustificate obiectiv din cadrul sistemului judiciar. Împrejurarea că la finalul perioadei de referință se poate afirma pe deplin că Înalta Curte și-a creat capacitatea administrativă necesară exercitării acestui nou set de atribuții constituie o premisă fundamentală pentru reușita obiectivelor menționate în cele ce preced.

În final, probabil că este necesară o scurtă explicație pentru care instanța supremă a urmărit întotdeauna o cât mai largă difuzare și diseminare a rapoartelor sale de activitate, iar cel care privește anul 2023 se înscrie aceluiași trend.

Ne-am stabilit un astfel de obiectiv pentru că raportul anual de activitate nu este doar un instrument de transparentizare a activității noastre, de cunoaștere instituțională, judiciară și administrativă a rezultatelor unui an din existența instanței supreme; din perspectiva noastră raportul de activitate este în același timp un instrument de evaluare a activității noastre, care trebuie să fie disponibil societății și cetățenilor pe care îi deservim, care au dreptul de a se informa adecvat cu privire la evoluția instituțională a instanței aflate la vârful sistemului judiciar român.

Ca orice instituție publică, Înalta Curte de Casație și Justiție rămâne o organizație în slujba cetățeanului și sub „controlul” acestuia, motiv pentru care ne exprimăm speranța că prezentul raport va fi util pentru a oferi o viziune globală asupra activității instanței noastre în anul de referință.

București, aprilie 2024

***Președintele
Înaltei Curți de Casație și Justiție,
judecător Corina Alina Corbu***

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

Capitolul I

Prezentare generală a Înaltei Curți de Casație și Justiție

■ 1. ROLUL CONSTITUȚIONAL AL INSTANȚEI SUPREME

1.1. FUNCȚIUNEA JUDICIARĂ

În cadrul ordinii constituționale, potrivit dispozițiilor art. 126 alin. (1) din Constituția României, Înaltei Curți de Casație și Justiție îi revine principalul rol în exercitarea puterii judecătorești. Astfel, Înalta Curte are, pe lângă rolul de control asupra corectei interpretări și aplicări a legii în hotărârile judecătorești, pe calea recursului, și pe acela de a ghida orientările jurisprudențiale ale instanțelor inferioare ierarhic, prin pertinenta și forța raționamentului juridic în interpretarea dispozițiilor legale din deciziile sale de speță.

În exercitarea funcției constituționale de înfăptuire a justiției, ca instanță judecătorească, Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții – Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală, Secția de contencios administrativ și fiscal – și Secțiile Unite, cu competență proprie.

De asemenea, funcția judiciară a Înaltei Curți de Casație și Justiție este exercitată și prin completurile de 5 judecători, formațiuni de judecată specifice instanței supreme. Competența materială a secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost reglementată, în termeni generali, de dispozițiile art. 23 – art. 27 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară.

1.2. FUNCȚIUNEA DE UNIFICARE A PRACTICII JUDICIARE

Rolul de asigurare a interpretării și aplicării unitare a legii de către instanțele judecătorești, prevăzut de art. 126 alin. (3) din Constituția României, reprezintă principala menire a Înaltei Curți de Casație și Justiție, atât în lumina dispozițiilor constituționale în vigoare, cât și din perspectivă istorică.

Funcțiunea de unificare a practicii judiciare constituie premisa esențială pentru realizarea actului de justiție la parametri de calitate și de eficiență impuși de cerințele unei societăți democratice, fiind înțeleasă de judecătorii săi ca fundament al credibilității justiției și ca element de structură al principiului convențional și constituțional al liberului acces la justiție, precum și al dreptului la un proces echitabil.

Pentru atingerea scopului de preîntâmpinare și reglare a divergențelor de jurisprudență, legea a pus la dispoziția Înaltei Curți două mecanisme de unificare a practicii judiciare, și anume:

- recursul în interesul legii, reglementat în art. 514-518 din Codul de procedură civilă și art. 471-474¹ din Codul de procedură penală;
- sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, reglementată în prevederile art. 519-521 din Codul de procedură civilă și cele ale art. 475-477¹ din Codul de procedură penală.

Cele două mecanisme de unificare a practicii judiciare sunt complementare, unul vizând preîntâmpinarea apariției cazurilor de practică neunitară (sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile), iar celălalt fiind conceput pentru a remedia divergențele de jurisprudență, prin asigurarea pentru viitor a unei practici judiciare unitare (recursul în interesul legii).

Funcțiunea de unificare a practicii judiciare este realizată prin intermediul a două formațiuni de judecată specifice: Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii și Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în compunerea cărora participă toți judecătorii instanței, desemnați prin tragere la sorți, pentru fiecare dosar în parte.

Distinct de mecanismele generale de asigurare a coerenței jurisprudenței prezentate în cele ce preced, Înalta Curte are reglementate căi de asigurare a coerenței propriei sale jurisprudențe, precum sesizarea Secțiilor Unite de către una dintre secțiile instanței supreme care consideră că trebuie să își schimbe jurisprudența asupra unei chestiuni de drept, posibilitatea sesizării colegiului de conducere, pentru formularea unei cereri de recurs în interesul legii, de către una dintre formațiunile de judecată sau de completurile de judecată ale Înaltei Curți, dar și procedura administrativă de dezbateră a situațiilor de practică neunitară la nivelul secțiilor Înaltei Curți, prevăzută de art. 57 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a acesteia, aprobat prin Hotărârea nr. 20/2023 a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Publicarea *on-line* a întregii jurisprudențe proprii, noua serie a publicațiilor instanței supreme, accesul gratuit la jurisprudența și publicațiile ÎCCJ, dar și la studii și sinteze de jurisprudență publicate pe site-ul propriu, se constituie, de asemenea, în modalități complementare de unificare a jurisprudenței, modalități care, chiar dacă nu au un

caracter formal, contribuie esențial la diseminarea jurisprudenței celei mai înalte instanțe din ierarhia noastră judiciară.

Începând cu luna august a anului 2023, prin Ordinul nr. 253/18.08.2023 al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție din România a fost înființată *Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței*, demers amplu, ce reflectă preocuparea instanței supreme de a rafina mecanismele existente de remediere a discrepanțelor din jurisprudența națională și de a asigura premisele coerenței acesteia.

Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței are o dublă funcționalitate – pe de-o parte, permite judecătorilor instanțelor naționale să consulte baza de date cu privire la modul în care instanța supremă a tranșat problemele de practică neunitară – prin intermediul mecanismelor directe ori a soluțiilor de principiu, și, pe de altă parte, permite curților de apel semnalarea în timp real a problemelor de practică neunitară identificate în circumscripția acestora.

La realizarea atribuțiilor menționate mai sus contribuie și *Serviciul pentru studiul și unificarea jurisprudenței*, constituit în cadrul *Direcției legislație, jurisprudență și contencios*.

O altă modalitate indirectă prin care Înalta Curte contribuie la unitatea jurisprudenței, precum și la apărarea ordinii de drept și a principiului legalității o reprezintă competența constituțională a acesteia, exercitată în Secții Unite, privind controlul *a priori* al constituționalității legilor, înainte de promulgare.

■ 2. ORGANIZAREA ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

2.1. SECȚIILE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Potrivit art. 21 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în patru secții – Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală, Secția de contencios administrativ și fiscal și Secțiile Unite, cu competență proprie.

Prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 99 din 20 septembrie 2018, vizând echilibrarea activității de judecată la nivelul Secției I civile și a Secției a II-a civile, s-a decis modul de repartizare al cauzelor între cele două secții civile ale instanței supreme, în funcție de obiectul acestora, măsură ce a intrat în vigoare începând cu 1 octombrie 2018, fiind ulterior prelungită prin hotărârile Colegiului de conducere nr. 258 din 19.12.2019 și nr. 191 din 15.12.2021.

a. Secția I civilă

Competența Secției I civile este stabilită prin dispozițiile art. 23 alin. (1) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, potrivit căreia secția judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecătii a fost întrerupt în fața curților de apel. De asemenea, Secția I civilă judecă recursurile formulate împotriva hotărârilor prin care un alt complet al aceleiași secții a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale; cererile de strămutare, conflictele de competență și orice alte cereri prevăzute de lege în orice alte materii date prin lege în competența sa.

Prin Hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 99 din 20 septembrie 2018, nr. 258 din 19.12.2019 și nr. 191 din 15.12.2021 s-a stabilit că Secției I civile îi revin spre soluționare litigiile în materie civilă, proprietate intelectuală, minori și familie.

Prin Hotărârea Colegiului de conducere nr. 165 din 21 decembrie 2022 a fost aprobată funcționarea, pentru anul 2023, a 7 (șapte) completuri de judecată în compunere de trei judecători, iar prin Hotărârea Colegiului de conducere nr. 171 din 21 decembrie 2022 s-a dispus funcționarea în cadrul secției a două completuri specializate în materia proprietății intelectuale.

La debutul anului 2023, Secția I civilă avea un număr de 19 judecători în activitate, inclusiv președintele de secție. Urmare a fluctuației de personal, în anul 2023, Secția I civilă a funcționat cu o medie de 16 judecători.

b. Secția a II-a civilă

Ca și în cazul Secției I civile, competența Secției a II-a civile este stabilită prin dispozițiile art. 23 alin. (1) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, potrivit cărora secția judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel.

Prin hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 99 din 20 septembrie 2018, nr. 258 din 19.12.2019 și nr. 191 din 15.12.2021 s-a stabilit că Secției a II-a civile îi revin spre soluționare litigiile cu profesioniști, litigiile de muncă, asigurări sociale, faliment, drept maritim și fluvial și insolvența persoanei fizice.

Prin Hotărârea Colegiului de conducere nr. 166 din 21 decembrie 2022 a fost aprobată funcționarea, pentru anul 2023, a 7 (șapte) completuri de judecată în compunere de trei judecători, iar prin Hotărârea Colegiului de conducere nr. 172 din 21 decembrie 2022 a fost aprobată funcționarea, pentru anul 2023, a 7 (șapte) completuri de judecată în compunere de trei judecători, prin aceeași hotărâre stabilindu-se, totodată, că toate cele 7 completuri sunt specializate în materia cauzelor civile izvorând din exploatarea unei întreprinderi.

La debutul anului 2023, Secția a II-a civilă avea un număr de 21 judecători în activitate, inclusiv președintele de secție. Urmare a fluctuației de personal, Secția a II-a civilă a funcționat în anul 2023 cu o medie de 22 de judecători.

c. Secția penală

Potrivit art. 24 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă: *în primă instanță*, procesele și cererile date prin lege în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv judecarea infracțiunilor de înaltă trădare, infracțiunilor săvârșite de senatori, deputați și membri din România în Parlamentul European, de membrii Guvernului, de judecătorii Curții Constituționale, de membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de judecătorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel, precum și de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe, conform art. 40 din Codul de procedură penală; *apelurile* împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel; *contestațiile* împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel, de Curtea Militară de Apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție; *apelurile* declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de

orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecătii a fost întrerupt în fața curților de apel; *recursurile în casație* împotriva hotărârilor definitive, în condițiile prevăzute de lege; *recursurile* împotriva hotărârilor de respingere a cererii de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate pronunțate de curțile de apel; *sesizările în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile* pentru dezlegarea unei probleme de drept; *recursul* formulat împotriva hotărârilor pronunțate de secție, prin care a fost respinsă cererea de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate.

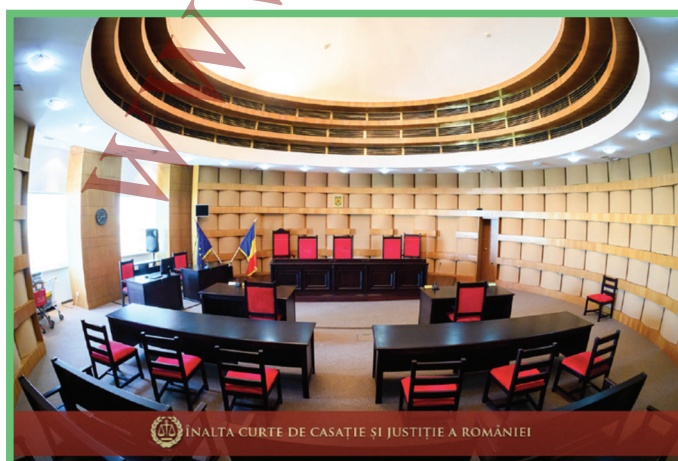
Totodată, potrivit art. 25 din aceeași lege, soluționează cererile de strămutare de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel, conflicte de competență în cazurile în care este instanța superioară comună instanțelor aflate în conflict și alte cauze anume prevăzute de lege.

De asemenea, instanței supreme i-a aparținut, până la data de 1 aprilie 2023, competența de judecată în primă instanță a infracțiunilor de terorism, conform dispozițiilor art. 40 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 68/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului.

Începând cu data de 1 iulie 2023, prin art. I pct. 17 din Legea nr. 201/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative, a fost dată în competența Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție verificarea legalității încheierii prin care s-au autorizat activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, în condițiile articolelor nou introduse, respectiv art. 139¹ și 139² din Codul de procedură penală.

Prin hotărâri succesive ale Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost aprobată funcționarea la nivelul Secției penale în anul 2023 a 8 completuri de judecată de 3 judecători, 24 de 2 judecători, 22 de judecător de cameră preliminară, 22 de judecător de drepturi și libertăți și 8 completuri de filtru, precum și 7 completuri specializate în materia faptelor prevăzute de dispozițiile Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

La debutul anului 2023, Secția penală avea un număr de 23 judecători în activitate, inclusiv președintele de secție. Urmare a fluctuației de personal, Secția penală a funcționat în anul 2023 cu o medie de 26 de judecători.

d. Secția de contencios administrativ și fiscal

Potrivit legii, Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel, recursurile formulate împotriva hotărârilor prin care un alt complet al aceleiași secții a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale, cererile de strămutare, conflictele de competență și orice alte cereri prevăzute de lege în orice alte materii date prin lege în competența sa.

Competența materială a Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție este stabilită, în principal, de legea-cadru, respectiv *Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004*, dar și de alte acte normative care prevăd expres competența instanței de contencios administrativ în diverse materii, fie ca instanță de recurs, fie ca instanță de fond.

Secția de contencios administrativ și fiscal, ca instanță de *recurs*, judecă, potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (1) din *Legea nr. 554/2004*, recursurile exercitate împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile de contencios administrativ și fiscal ale curților de apel când au ca obiect anularea actelor administrative emise de autoritățile publice centrale și acte administrativ fiscale care privesc taxe și impozite, contribuții, datorii vamale, precum și accesorii ale acestora, cu o valoare de peste 3.000.000 de lei; recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate în temeiul art. 15 alin. (18) din *Legea nr. 136/2020* privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic.

În cursul anului 2023, potrivit Hotărârilor Colegiului de conducere, au funcționat la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal, 10 completuri de judecată în compunere de 3 judecători și 6 completuri de judecată în compunere de 5 judecători, având în competență soluționarea recursurilor declarate împotriva hotărârilor pronunțate în temeiul art. 15 alin. (18) din *Legea nr. 136/2020*. La nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal nu funcționează completuri specializate.

La începutul perioadei de referință, la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal își desfășurau efectiv activitatea un număr de 31 de judecători, inclusiv președintele de secție. Urmare a fluctuației de personal, Secția de contencios administrativ și fiscal a funcționat în anul 2023 cu o medie de 29 de judecători.

2.2. STRUCTURI JURISDICȚIONALE

a. Secțiile Unite

Potrivit competenței prevăzute de dispozițiile art. 27 și art. 29 alin. (1) din Legea nr. 304/2022, Înalta Curte de Casație și Justiție se constituie în Secții Unite pentru:

- a) soluționarea sesizărilor privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- b) sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare;
- c) stabilirea, la sfârșitul fiecărui an, a cazurilor în care este necesară îmbunătățirea legislației și comunicarea acestora către ministrul justiției și celor două Camere ale Parlamentului.

Secțiile Unite reprezintă atât o formațiune judiciară, care se constituie din toți judecătorii în funcție ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, cât și un compartiment în structura Înaltei Curți de Casație și Justiție, din care face parte personalul de specialitate (magistrați-asistenți, grefieri etc.), care asigură îndeplinirea activităților administrativ-judiciare specifice Secțiilor Unite, Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completurilor de 5 judecători.

Ședințele Secțiilor Unite sunt conduse de președintele sau unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție; la ședințele Secțiilor Unite participă prim-magistratul-asistent al acestei instanțe.

b. Completurile de 5 judecători

Organizarea, funcționarea și competența completurilor de 5 judecători în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt reglementate de dispozițiile art. 21 alin. (3), art. 26 și art. 36 din Legea nr. 304/2022.

Conform art. 26 din Legea nr. 304/2022, completurile de 5 judecători judecă apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursurile în casație împotriva hotărârilor pronunțate în apel de completurile de 5 judecători după admiterea în principiu, contestațiile împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursurile împotriva hotărârilor de respingere a cererilor de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de Secția penală, când judecă în primă instanță, sau de un alt complet de 5 judecători, precum și alte cauze date în competența lor prin lege.

În alte materii decât cea penală, completurile de 5 judecători soluționează recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară, recursurile împotriva hotărârilor de respingere a cererilor de sesizare a Curții Constituționale pronunțate de un alt complet de 5 judecători și alte cauze date în competența lor prin lege.

În anul 2023, în baza Hotărârii Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 1 din 3 ianuarie 2023, au fost constituite două completuri de 5 judecători în materie penală și două completuri de 5 judecători în materie civilă, compuse din judecători desemnați, prin tragere la sorti, la începutul anului, în acord cu dispozițiile art. 36 alin. (2)-(4) din Legea nr. 304/2022.

c. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii

Organizarea, funcționarea și competența completului pentru soluționarea recursului în interesul legii sunt reglementate de dispozițiile art. 21 alin. (3) din Legea nr. 304/2022, art. 514-518 din Codul de procedură civilă și art. 471-474¹ din Codul de procedură penală.

Recursul în interesul legii reprezintă mecanismul procesual de unificare a practicii judiciare, care dă expresie rolului constituțional al instanței supreme de asigurare a interpretării și aplicării unitare a legii de către toate instanțele judecătorești.

Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii este competent să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive.

Din compunerea completului pentru soluționarea recursului în interesul legii fac parte președintele sau unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia și 20 de judecători desemnați aleatoriu (prin tragere la sorți).

d. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Organizarea, funcționarea și competența completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept sunt reglementate de dispozițiile art. 21 alin. (3) din Legea nr. 304/2022, art. 519-521 din Codul de procedură civilă și art. 475-477¹ din Codul de procedură penală.

Sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept reprezintă mecanismul procesual de preîntâmpinare a apariției practicii judiciare neunitare.

Dacă chestiunea de drept în discuție privește activitatea mai multor secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este alcătuit din președintele sau unul dintre vicepreședinții acestei instanțe, din președinții secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept și câte 5 judecători desemnați aleatoriu din cadrul secțiilor respective.

În cazul în care respectiva chestiune de drept este relevantă din perspectiva unei singure secții a instanței supreme, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este format din președintele secției interesate în soluționarea chestiunii de drept și 12 judecători din cadrul secției respective desemnați aleatoriu (prin tragere la sorți), cu excepția Secției penale din cadrul căreia sunt desemnați aleatoriu 8 judecători.

2.3. COMPARTIMENTELE DIN CADRUL APARATULUI TEHNICO-ADMINISTRATIV AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

a. Cancelaria

Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție este structura în cadrul căreia funcționează: Cabinetul președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, Cabinetele vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție și al prim-magistratului-asistent, precum și Compartimentul de relații internaționale.

Cancelaria este condusă de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și este compusă din magistrați-asistenți, personal auxiliar de specialitate, personal conex, funcționari publici și personal contractual, stabiliți prin statul de funcții.

b. Direcția legislație, jurisprudență și contencios

În cursul anului 2023, *Direcția legislație, jurisprudență și contencios* a fost reconfigurată ca structură, competență și schemă de posturi, urmare a noilor atribuții stabilite în sarcina instanței supreme prin Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, prin noul Regulament privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Direcția funcționează în subordinea președintelui și în coordonarea unuia dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție, fiind condusă de un director, cu rang de magistrat-asistent-șef, numit de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În structura *Direcției legislație, jurisprudență și contencios* funcționează trei servicii: (i) *Serviciul legislație și documentare*, (ii) *Serviciul pentru studiul și unificarea jurisprudenței*, precum și (iii) *Serviciul contencios*.

Odată cu intrarea în vigoare a noului Regulament privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți, *Direcția legislație, jurisprudență și contencios* exercită atribuțiile prevăzute de art. 123-126 din Regulament, fiind implicată în aspecte vizând analiza legislației și jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și în asigurarea reprezentării în litigiile în care Înalta Curte de Casație și Justiție a avut calitatea de parte, inclusiv în cele în care s-a subrogat de drept în drepturile și obligațiile Ministerului Justiției ca urmare a preluării atribuțiilor referitoare la gestionarea bugetului instanțelor judecătorești pentru cheltuielile de personal și cele intrinsec legate de cheltuielile de personal.

În cadrul *Direcției legislație, jurisprudență și contencios* își desfășoară activitatea următoarele categorii de personal: magistrați-asistenți, personal auxiliar de specialitate, funcționari publici și personal contractual.

La începutul perioadei de referință, în schema de personal a Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică figura un număr total de 29 posturi, în urma reorganizării, numărul total de posturi fiind majorat la 34.

c. Direcția resurse umane și organizare

Direcția resurse umane și organizare este o structură nou înființată, în anul 2023, care funcționează în subordinea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, având atribuții de gestionare a resurselor umane; Direcția este condusă de un director cu rang de magistrat-asistent-șef și un director adjunct cu rang de magistrat-asistent-șef, fiind încadrată cu magistrați-asistenți, personal auxiliar de specialitate, funcționari publici și personal contractual, conform statului de funcții, și având în coordonare, la data de 31 decembrie 2023, următoarele servicii: (i) *Serviciul resurse umane și organizare, concursuri și evaluări – Înalta Curte de Casație și Justiție* și (ii) *Serviciul resurse umane și organizare pentru instanțele judecătorești*.

La începutul perioadei de referință, numărul total de posturi la nivelul Direcției era de 6 posturi, în raport cu noile atribuții și volumul de activitate acesta fiind majorat în final la un total de 26 de posturi.

d. Departamentul economico-financiar și administrativ

Departamentul economico-financiar și administrativ al Înaltei Curți de Casație și Justiție reprezintă o componentă esențială în cadrul organizației, având o structură bine definită și responsabilități variate, axate pe gestionarea financiară, contabilă și administrativă. Organizarea și structura de personal ale acestui departament sunt stabilite pentru a asigura eficiența și eficacitatea activităților economice și administrative, în concordanță cu legislația și reglementările aplicabile.

Departamentul este subordonat președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și este coordonat de unul dintre vicepreședinții Curții. Conducerea este asigurată de un manager economic, numit prin concurs de către președinte, conform legislației.

Departamentul include funcționari publici, personal contractual și personal conex, stabilite prin statul de funcții. Atribuțiile personalului sunt definite în fișele posturilor. La începutul perioadei de referință, în schema de personal a departamentului erau prevăzute 108 posturi, la sfârșitul anului 2023 totalul acestora fiind de 122, fiind inclus și personalul administrativ.

e. Serviciul informatică și statistică judiciară

În anul 2023, *Serviciul informatică și statistică judiciară* a fost format din specialiști IT și grefieri statisticieni, unul dintre specialiștii IT având rol de coordonator al serviciului. Una din principalele atribuții ale Serviciului, în *domeniul informaticii*, este de a asigura conducerii Înaltei Curți de Casație și Justiție suport de specialitate în organizarea, coordonarea și implementarea măsurilor pentru dezvoltarea infrastructurilor tehnologice și de comunicații, precum și de actualizare a strategiei de digitalizare adoptată la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și a celor adoptate la nivelul sistemului judiciar, în componentă referitoare la instanțele judecătorești, în vreme ce, în *domeniul statisticii judiciare*, principala activitate este de a asigura culegerea, verificarea, prelucrarea și analiza datelor statistice aferente activității Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Schema de personal a Serviciului informatică și statistică judiciară prevede 9 posturi de specialist IT, 6 dintre acestea fiind ocupate, iar 3 vacante, situație constantă pe întreaga perioadă de referință.

f. Biroul de informare și relații publice

Biroul de informare și relații publice, compartiment aflat în subordinea directă a unuia dintre vicepreședinții instanței, își desfășoară activitatea în conformitate cu dispozițiile art. 146 – art. 148 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, publicat în Monitorul Oficial nr. 274 din 3 aprilie 2023, precum și în acord cu competențele prevăzute în Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, aprobată cu modificări prin Legea nr. 233/2002 și Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești din 22.12.2022.

Activitatea specifică desfășurată sub coordonarea purtătorului de cuvânt a subliniat încă o dată rolul acestui compartiment în procesul de comunicare publică a instanței supreme, cât și importanța menținerii și consolidării legăturilor cu publicul și reprezentanții mass-media, în vederea asigurării transparenței activității instituționale.

În cadrul Biroului de informare și relații publice și-au desfășurat activitatea, în cursul anului 2023, un magistrat-asistent, doi grefieri și o persoană – personal contractual cu atribuții de funcționar public.

g. Registratura generală

Compartimentul *Registratura generală* funcționează în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, fiind condus de un prim grefier și este încadrată cu grefieri și agenți procedurali, ale căror atribuții sunt stabilite prin fișele de post.

Compartimentul își desfășoară activitatea în conformitate cu dispozițiile Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și asigură primirea și înregistrarea corespondenței administrative, precum și înmânarea acestora cabinetelor președintelui, vicepreședinților, președinților de secție și celorlalte compartimente ale instanței, altele decât secțiile, corespondența administrativă.

h. Arhiva generală

Atribuțiile și competențele structurii organizatorice specializate sunt stabilite în acord cu prevederile legale privind activitatea arhivistică.

Principalele atribuții ale *Arhivei generale* sunt statuate prin Regulamentul din 14 martie 2023 privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și prin Ordinul Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 35/23.01.2020, avizat de către Arhivele Naționale ale României la data de 04.03.2020.

Astfel, conform prevederilor art. 154 alin. (2) lit. a)-d) din regulamentul anterefert, *Arhiva generală* asigură buna desfășurare a întregii activități privind organizarea, prelucrarea, evidența, conservarea, protecția și valorificarea fondurilor arhivistice deținute de Înalta Curte de Casație și Justiție; asigură, în condițiile și limitele legii, exercitarea dreptului de acces al persoanelor fizice și juridice de drept public și privat la fondurile arhivistice deținute de Înalta Curte de Casație și Justiție; asigură suport tehnico-științific, pe linia domeniului arhivistic, pentru îndeplinirea unor atribuții esențiale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție; administrează și exploatează baze de date specifice procesului de digitalizare a fondurilor arhivistice administrate.

Arhiva generală funcționează în subordinea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și în coordonarea unui vicepreședinte, activitatea curentă a personalului fiind organizată și coordonată de arhivistul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

2.4. MANAGEMENTUL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

a. Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Potrivit dispozițiilor art. 30 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție se exercită de președinte, doi vicepreședinți și colegiul de conducere.

În anul de referință, funcția de președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost exercitată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, aflată în exercitarea celui de-al doilea mandat la conducerea instanței supreme.

Funcția de vicepreședinte în materie penală a fost exercitată de doamna judecător Rodica Cosma, în timp ce funcția de vicepreședinte în materie civilă a fost deținută, prin delegare, până la data de 9 iulie 2023, de doamna judecător Gabriela-Elena Bogasiu (conform hotărârilor Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2907 din 24 noiembrie 2022 și nr. 1482 din 11 mai 2023). Ulterior, prin Hotărârea nr. 1663 din 15 iunie 2023, doamna judecător Mariana Constantinescu a fost numită în funcția de vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru o perioadă de 3 ani, începând cu data de 10 iulie 2023.

b. Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție. Direcții strategice de acțiune

În conformitate cu obiectivele asumate prin planul de management prezentat la momentul preluării celui de-al doilea mandat la conducerea instanței supreme, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, asistat de către cei doi vicepreședinți ai acesteia, a acționat în perioada de referință în conformitate cu următoarele direcții strategice:

Sub aspectul *continuării și accelerării demersurilor pentru regândirea rolului instanței supreme, în principal ca unificator al practicii judiciare și instanță de casație și reșezarea în mod corespunzător a competențelor acesteia*, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a acționat în principal pe două coordonate – capacitatea asumării acestui obiectiv esențial de către toate puterile statului, în cadrul principiului cooperării loiale dintre acestea și a asigurării bunei funcționări a serviciului public al justiției, respectiv – identificarea celor mai bune soluții și bune practici, precum și a suportului doctrinar și științific pentru regândirea ecuației juridice reprezentată de competența instanței supreme a României.

Sub primul aspect, în urma demersurilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, chestiunea competenței legale a acesteia a fost cuprinsă în noua *Strategie de dezvoltare a sistemului judiciar* pentru perioada următoare, iar unele propuneri legislative punctuale formulate de către Secțiile Unite, în cadrul mecanismului legal privind propunerile de îmbunătățire a legislației, au fost asumate de către Legiuitor (spre exemplu, a fost eliminată competența de prima instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție în ceea ce privește judecarea infracțiunilor de terorism).

Cum redefinirea rolului și a competențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție reprezintă, însă, un proces mult mai amplu, care este necesar să fie bazat pe creativitate, dar și pe respectarea principiului coerenței legislative, a fost operaționalizat *Grupul de*

reflecție pentru redefinirea competenței Înaltei Curți, format în principal din cadre universitare care reunesc însă, concomitent, majoritatea profesiilor juridice. Prin ordin al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost stabilită competența, modul de organizare și procedura de lucru ale grupului de reflecție, prima reuniune a acestuia având loc în luna ianuarie a anului 2024.

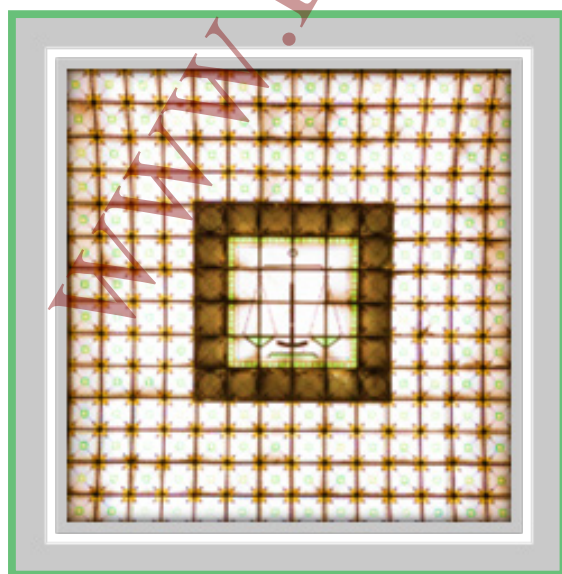
Grupul urmează a analiza, atât din perspectiva normelor naționale, cât și din perspectiva dreptului comparat, locul și rolul unei instanțe supreme moderne în ecuația separării și echilibrului Puterilor Statului, urmând să formuleze propuneri de modificare a normelor de competență care guvernează activitatea instanței supreme, în vederea accentuării rolurilor acesteia de instanță de casație și de principal unificator al practicii judiciare.

Sub aspectul *reducerii duratei procedurilor, creșterii calității redactărilor și respectării termenelor legale de redactare*, evoluția acestor indicatori statistici și de calitate a activității Înaltei Curți de Casație și Justiție este descrisă în secțiunile corespunzătoare ale acestui raport.

În cursul anului 2023, potrivit ordinelor nr. 35/ÎCCJ din 19.01.2023, nr. 36/ÎCCJ din 19.01.2023 și nr. 40 din 20.01.2023, emise de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de art. 9 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin vicepreședinții coordonatori, au fost efectuate *verificări vizând activitatea de repartizare aleatorie a cauzelor* la nivelul completurilor de 5 judecători și al secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, *verificări referitoare la incidentele procedurale referitoare la incompatibilitate ivite la nivelul completurilor de 5 judecători și al secțiilor*, și *verificări referitoare la incidentele procedurale din perspectiva situațiilor de incompatibilitate ivite la nivelul Completurilor de 5 Judecători și al secțiilor*, ÎCCJ.

În urma verificărilor s-a constatat că activitatea în cadrul secțiilor verificate și al Completurilor de 5 judecători se desfășoară cu respectarea dispozițiilor legale și regulamentare, nefiind identificate deficiențe majore în activitatea curentă.

La nivel strategic, managementul Înaltei Curți de Casație și Justiție a continuat măsurile de monitorizare în timp real a acestor situații și de luare a măsurilor administrative care să asigure (i) stabilitatea personalului (prin reprezentarea Înaltei Curți în procesul

de adoptare și punere în aplicare a noilor Legi ale justiției, prin poziționările publice și demersurile efectuate în vederea apărării statutului judecătorului etc.), (ii) eficiența procedurilor de recrutare (atât sub aspect cantitativ, prin declanșarea procedurilor de recrutare oricând a fost necesar, prin obținerea de derogări și exceptări de la interdicțiile succesive de ocupare a posturilor vacante în sistemul public, prin obținerea de majorări a schemei de personal, în ceea ce privește personalul de suport etc., cât și sub aspect calitativ, prin contribuția adusă la rigurozitatea procedurilor de selecție, în special cele dedicate judecătorilor, dar și cele vizând celelalte categorii de personal), (iii) îmbunătățirea condițiilor de muncă (fiind demarate lucrările de consolidare și extindere a sediului principal al Înaltei Curți, perioadă pentru care toate secțiile acesteia au fost reunite în actualul sediu temporar), (iv) continuarea procesului de digitalizare și (v) întărirea capacității administrative a compartimentelor de suport, în special a *Direcției legislație, jurisprudență și contencios* (al cărei rol este esențial în ceea ce privește exercitarea unor atribuții specifice ale instanței supreme – unificarea jurisprudenței, sesizarea Curții Constituționale pentru exercitarea controlului de constituționalitate *a priori* sau formularea de propuneri de îmbunătățire a legislației). Toate aceste măsuri susțin indirect activitatea judecătorilor instanței supreme, asigurând degrevarea acestora, în măsura permisă de lege, de sarcini suplimentare, astfel încât aceștia să se poată concentra asupra activității jurisdicționale, cu asistența personalului de suport.

Referitor la dezvoltarea în continuare a mecanismelor interne și a celor informale de unificare a practicii judiciare, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a luat constant măsurile administrative și organizatorice necesare pentru buna funcționare a celor două mecanisme de unificare a jurisprudenței prevăzute de lege, dar și de consolidare a acestui proces prin diversificarea măsurilor de asigurare a coeziunii jurisprudenței la nivel intern, astfel cum sunt detaliate în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți, precum și la nivel informal, prin creșterea gradului de diseminare și de cunoaștere reciprocă a jurisprudenței între instanțele de ultim grad de jurisdicție – Înalta Curte și curțile de apel.

Având în vedere atribuțiile stabilite prin art.14 lit.c) și d) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, din 14.03.2023, vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție au participat la ședințele secțiilor în care s-au dezbătut probleme de drept susceptibile să creeze practică divergentă.

În vederea sporirii eficienței modalităților tradiționale de unificare a jurisprudenței, Înalta Curte de Casație și Justiție a redactat și publicat două ghiduri privind modalitatea de sesizare a instanței supreme în vederea exercitării atribuțiilor sale privind soluționarea dezlegării unor chestiuni de drept, în materie civilă și în materie penală.

Sub aspectul mecanismelor informale de unificare a jurisprudenței, în anul de referință a fost finalizat acordul de cooperare cu curțile de apel pentru înființarea *Rețelei naționale de unificare a jurisprudenței*, a cărei organizare și funcționare au fost reglementate prin ordin al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și acte ale președinților curților de apel, aceasta fiind, în prezent, operațională. Rețeaua este o expresie a dialogului judiciar dintre instanțele de ultim grad de jurisdicție în privința unificării jurisprudenței și, dincolo de diseminarea jurisprudenței și analiza unor probleme de drept de interes comun, își propune să devină un veritabil mecanism de tip *soft-law* care să prevină apariția situațiilor de practică judecătorească neunitară.

De asemenea, un impact semnificativ în ceea ce privește funcționarea mecanismelor și a celor informale de unificare a practicii judiciare este generat de *Serviciul pentru studiul și unificarea jurisprudenței* din cadrul *Direcției legislație, jurisprudență și contencios*, a cărui funcționare a fost reglementată prin dispoziții ale ROFA și ordin al președintelui Înaltei Curți, fiind încadrat cu personalul necesar bunei funcționări a acestuia. Acest compartiment de specialitate asigură suportul necesar pentru identificarea și dezbateră promptă a problemelor de drept care pot genera jurisprudență neunitară la nivelul instanței supreme, asigură activitățile de sinteză și secretariat necesare funcționării *Rețelei naționale pentru unificarea jurisprudenței* și asigură culegerea, sintetizarea și publicarea pe site-ul propriu a deciziilor cu relevanță generală pronunțate de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

În ceea ce privește obiectivul asumat la reînvestirea în funcție, privind *apărarea independenței justiției și a judecătorului, precum și a statutului acestuia în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, precum și prin modul de poziționare publică, respectiv promovarea dialogului și a cooperării loiale la nivel inter-instituțional și inter-profesional*, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a continuat să acționeze pentru apărarea acestor valori, atât în reprezentarea instanței supreme, cât și ca reprezentant al puterii judecătorești, în conformitate cu prevederile Legii nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii. Astfel, președintele Înaltei Curți a participat la dezbaterile legate de noile Legi ale justiției, precum și la implementarea prevederilor acestora, inclusiv a celor legate de noile sale atribuții și s-a manifestat ferm pentru consolidarea și apărarea statutului judecătorului sub toate componentele sale. Spre exemplu, poziționările președintelui Înaltei Curți în materia principiilor care trebuie luate în considerare în orice reformă legislativă a pensiilor de serviciu au fost susținute atât prin hotărâri ale Adunării generale a judecătorilor Înaltei Curți, cât și printr-o rezoluție comună adoptată împreună cu președinții curților de apel.

De asemenea, cu referire la asigurarea componentei financiare a independenței judecătorului, după dobândirea calității de ordonator principal de credite pentru cheltuielile de personal efectuate de toate instanțele judecătorești, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a dispus prin ordine administrative măsurile necesare pentru eliminarea inechităților salariale apărute între judecători, precum și între diferiții ordonatori secundari de credite, prin punerea în executare a unor hotărâri judecătorești definitive, legate în special de valoarea de referință sectorială aplicabilă. Referitor la *apărarea și consolidarea statutului judecătorilor Înaltei Curți și al instanței în ansamblu, precum și îmbunătățirea mediului de muncă*, președintele Înaltei Curți a avut în vedere în anul de referință asigurarea pe cât posibil a stabilității corpului de judecători al Înaltei Curți, în pofida valului de pensionări cu care s-a confruntat sistemul judiciar în această perioadă. Împrejurarea că, atât în contextul noilor legi ale justiției, cât și al reformei sistemului de pensii, s-a reușit păstrarea elementelor esențiale de statut pentru judecători, a însemnat o diminuare semnificativă a numărului de pensionări după încheierea procesului legislativ privind aceste aspecte. Alte aspecte legate de stabilitatea și chiar întărirea statutului judecătorului de Înalta Curte fac obiectul preocupării conducerii instanței supreme și din perspectiva participării la procesul de elaborare a unui nou act normativ privind salarizarea în cadrul sistemului judiciar. Sub același aspect, rămân relevante demersurile efectuate pentru rezolvarea problemei sediului Înaltei Curți de Casație și Justiție, continuarea procesului de digitalizare și sporirea rigurozității procedurilor de selecție a personalului de sprijin, în special magistrații-asistenți.

În ceea ce privește *continuarea și dezvoltarea procesului de digitalizare a instanței supreme*, conducerea Înaltei Curți a continuat să implementeze planul de digitalizare adoptat la nivelul acesteia și adus la cunoștință publică prin intermediul site-ului propriu. Măsurile stabilite în planul de digitalizare care vizau relația Înaltei Curți cu cetățenii și profesioniștii dreptului (dezvoltarea de noi funcționalități pentru dosarul electronic, comunicarea actelor în format electronic, diversificarea conținutului site-ului propriu, dezvoltarea motorului de căutare a jurisprudenței etc.) au fost implementate, la momentul publicării raportului, noi aplicații informatice de suport pentru activitatea personalului propriu – în special cele privind transcrierea automată a înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată și anonimizarea automatizată a jurisprudenței, în vederea publicării acesteia pe pagina de internet proprie, fiind funcționale. Sub aspectul echipamentelor informatice fizice, în contextul Planului Național de Redresare și Reziliență, s-a reușit includerea Înaltei Curți printre instituțiile beneficiare ale unei actualizări a *hardware*-lui existent, ceea ce va permite o mai bună funcționare a rețelelor existente, precum și asigurarea unui standard adecvat de securitate cibernetică.

Demersurile președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție privind *rezolvarea problemei sediului Înaltei Curți de Casație și Justiție și reunirea tuturor secțiilor acesteia într-un imobil unic* s-au materializat în demararea lucrărilor de extindere și consolidare a sediului principal al Înaltei Curți de Casație și Justiție din str. Batiștei nr. 25, proiect derulat prin intermediul Companiei Naționale de Investiții. De asemenea, până la finalizarea acestora a fost necesară relocarea Înaltei Curți în noi spații închiriate din imobilul în care se afla Secția de contencios administrativ și fiscal a acesteia, procesul de tranziție în noul sediu temporar desfășurându-se cu păstrarea deplinei continuități a activității instanței supreme.

În ceea ce privește obiectivul asumat privind *dezvoltarea schimburilor de bune practici cu alte instanțe supreme din cadrul Uniunii Europene, precum și încurajarea participării judecătorilor Înaltei Curți la schimburi internaționale de natură profesională*, conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție a continuat dezvoltarea relațiilor internaționale ale instituției pe axele prioritare – relația cu celelalte curți supreme și instanțele supreme administrative din Uniunea Europeană, activitatea în cadrul organizațiilor și asociațiilor internaționale din care face parte ÎCCJ, relațiile cu instanțele supreme din regiune și relația cu organizații internaționale sau curți supreme din țări cu care România are stabilite relații de parteneriat strategic. O prezentare a acestor activități de reprezentare internațională se regăsește în cadrul secțiunii corespunzătoare din prezentul raport.

În sfârșit, referitor la *continuarea demersurilor de transparență și deschidere a instanței supreme spre societate și organizațiile mass-media*, președintele Înaltei Curți a acționat în coordonatele trasate prin proiectul de management, continuându-se acțiunile de diversificare și actualizare, constantă și rapidă, a conținutului disponibil prin intermediul site-ului propriu (de asemenea, a fost mult dezvoltat conținutul disponibil în versiunea engleză a paginii de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar la sfârșitul perioadei de referință a fost lansată și versiunea în limba franceză a acesteia), introducerea *link*-urilor pentru accesarea rapidă a jurisprudenței, precum și creșterea vizibilității instituției pe rețelele de socializare. De asemenea, la finalul perioadei de referință a fost numit în funcția de consilier al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție un specialist în comunicare, demarându-se astfel un alt demers asumat prin proiectul de management, respectiv furnizarea către instituțiile media a unor rezumate redactate în limbaj accesibil publicului privind principalele hotărâri relevante pronunțate de către Înalta Curte, în special cele emise în cadrul mecanismelor de unificare a jurisprudenței.

Se impune precizarea că, dincolo de aceste direcții strategice, asumate la preluarea celui de-al doilea mandat, prin Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară au fost stabilite în sarcina președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție atribuții noi legate de administrarea bugetului privind cheltuielile de personal ale instanțelor judecătorești, ceea ce a presupus luarea de multiple măsuri privind evaluarea corectă a situației la preluarea acestor atribuții, organizarea exercitării acestora, consolidarea capacității administrative a Înaltei Curți, corectarea inechităților constatate în sistem ș.a.m.d. Aceste măsuri sunt prezentate în secțiunea corespunzătoare a prezentului raport.

c. Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție

Aspecte privind efectele modificărilor legislative intervenite la finalul anului 2022

Modificările legislative intervenite prin Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, intrate în vigoare la 16 decembrie 2022, au avut impact asupra modului de constituire a *Colegiului de conducere*, din perspectiva compunerii acestui organism de conducere colectivă. Astfel, potrivit noilor reglementări cuprinse în art. 30 alin. (3) din actul normativ evocat, *președintele, vicepreședintele, președinții de secții și 4 judecători, câte unul de la fiecare secție, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor, constituie colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.*

În contextul arătat, încă din luna decembrie 2022, Înalta Curte de Casație și Justiție a procedat la constituirea unui nou Colegiu de conducere, în acest sens fiind adoptată Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 7 din 20 decembrie 2022.

Un impact semnificativ asupra activității Colegiului de conducere, de această dată, l-au avut modificările legislative intervenite la finalul anului 2022 cu privire la preluarea de către instanța supremă a bugetelor instanțelor judecătorești. De asemenea, actele administrative emise pentru punerea în executare a unor drepturi salariale stabilite prin hotărâri judecătorești, alături de exercitarea noilor atribuții referitoare la cheltuielile de personal și pe cele intrinsec legate de acestea, au generat un număr semnificativ de contestații formulate la Colegiul de conducere. Pentru prima dată în istoria sa, Colegiul de conducere s-a confruntat cu un volum deosebit de activitate, pe rolul său fiind înregistrate peste 500 de contestații împotriva modului de stabilire a drepturilor salariale.

Situația expusă a impus o reorganizare a activității la nivelul secretariatului Colegiului de conducere. Din perspectiva înregistrării evidențelor, au fost aprobate registre separate, cel deja existent, pentru probleme curente ale instanței supreme și a hotărârilor

adoptate în legătură cu acestea, iar cel de-al doilea pentru înregistrarea și evidența contestațiilor, precum și pentru evidența hotărârilor adoptate în această materie. De asemenea, ședințele Colegiului de conducere au fost organizate distinct, având în vedere calitatea de ordonator principal de credite al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, emitent al ordinelor de salarizare contestate, în raport cu calitatea de membru de drept al Colegiului de conducere. Situația expusă a condus, totodată, la alocarea suplimentară a unor resurse umane, în activitatea secretariatului Colegiului de conducere fiind implicat și personalul din cadrul Cabinetului vicepreședintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, care a gestionat evidențele Colegiului de conducere în materia contestațiilor.

Activitatea Colegiului de conducere

În anul 2023, pentru problemele curente ale instanței supreme, *Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție* a fost convocat pentru **22 de ședințe** și a adoptat, în exercitarea atribuțiilor specifice, un număr de **187 de hotărâri**. În ceea ce privește contestațiile, Colegiul de conducere a fost convocat pentru **6 ședințe** și a adoptat **545 de hotărâri**.

Referitor la activitatea instanței supreme, măsurile adoptate de Colegiul de conducere, al căror impact a contribuit la optimizarea activității, au vizat, în general, organizarea activității instanței, în ansamblul său, în exercitarea atribuțiilor specifice organului colegial de conducere de la nivelul instanței și vor fi evidențiate, punctual, în cadrul prezentului raport.

Din perspectivă managerială, printre cele mai importante hotărâri adoptate de Colegiul de conducere în anul 2023 pot fi amintite:

- *Hotărârea nr. 20 din 14 martie 2023*, prin care a fost aprobat noul *Regulament privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție* (publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 274 din 03 aprilie 2023), completat ulterior prin *Hotărârea nr. 95 din 28 iunie 2023*;
- *Hotărârea nr. 147 din 16 noiembrie 2023* prin care Colegiul de conducere a propus Adunării Generale a Judecătorilor proiectul de buget al Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru anul 2024;
- *Hotărârea nr. 109 din 20 iulie 2023*, *Hotărârea nr. 123 din 28 septembrie 2023*, *Hotărârea nr. 145 din 25 octombrie 2023* și *Hotărârea nr. 184 din 13 decembrie 2023*, prin care Colegiul de conducere a aprobat statele de funcții și de personal, ca urmare a reorganizării instanței;

- *Hotărârea nr. 111 din 24 august 2023, Hotărârea nr. 125 din 28 septembrie 2023, Hotărârea nr. 135 din 9 octombrie 2023, Hotărârea nr. 182 din 11 decembrie 2023 și Hotărârea nr. 185 din 13 decembrie 2023* prin care Colegiul de conducere a aprobat organizarea concursurilor de ocupare a posturilor vacante din cadrul instanței supreme (magistrați-asistenți, funcționari publici, personal contractual).
Totodată, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a aprobat, potrivit atribuțiilor stabilite prin Legea nr. 304/2022, înființarea de completuri specializate în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, în funcție de numărul și natura cauzelor, de volumul de activitate al fiecărei secții, precum și numărul completurilor de 5 judecători, după cum urmează:
- *Hotărârea nr. 165 din 21 decembrie 2022* prin care Colegiul de conducere a aprobat funcționarea în cadrul Secției I civile, pentru anul 2023, a 7 (șapte) completuri de judecată în compunere de trei judecători, și *Hotărârea nr. 171 din 21 decembrie 2022*, prin care s-a dispus funcționarea în cadrul Secției I civile a două completuri specializate în materia proprietății intelectuale.
- *Hotărârea nr. 166 din 21 decembrie 2022* prin care Colegiul de conducere a aprobat funcționarea în cadrul Secției a II-a civile, pentru anul 2023, a 7 (șapte) completuri de judecată în compunere de trei judecători, și *Hotărârea nr. 172 din 21 decembrie 2022*, prin care s-a dispus că toate cele 7 completuri sunt specializate în materia cauzelor civile izvorând din exploatarea unei întreprinderi.
- *Hotărârea nr. 168 din 21 decembrie 2022* prin care Colegiul de conducere a aprobat funcționarea în cadrul Secției penale, pentru anul 2023, a 8 completuri de judecată de 3 judecători, 24 de 2 judecători, 22 de judecător de cameră preliminară, 22 de judecător de drepturi și libertăți și 8 completuri de filtru și *Hotărârea nr. 173 din 21 decembrie 2022*, prin care s-a dispus funcționarea a 7 completuri specializate în materia faptelor prevăzute de dispozițiile Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.
- *Hotărârea nr. 169 din 21 decembrie 2022* prin care Colegiul de conducere a aprobat funcționarea în cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal, pentru anul 2023, a 6 completuri de judecată în compunere de 5 judecători și *Hotărârea nr. 170 din 21 decembrie 2022* prin care Colegiul de conducere a aprobat funcționarea în cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal, pentru anul 2023 a 10 completuri de judecată în compunere de 3 judecători.
- *Hotărârea nr. 174 din 21 decembrie 2022* prin care Colegiul de conducere a aprobat calendarul privind termenele de judecată pentru Completurile de 5 judecători, ale Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și ale Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii pentru perioada ianuarie – iunie și septembrie – decembrie 2023.
- *Hotărârea nr. 1 din 3 ianuarie 2023* prin care Colegiul de conducere a aprobat compunerea Completurilor de 5 judecători pentru anul 2023 și a listelor de permanență, rezultate în urma tragerii la sorti.

d. Adunarea generală a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție

În anul 2023, *Adunarea generală a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție* a fost convocată de 2 ori și a adoptat 2 hotărâri.

Hotărârile adoptate au vizat aprobarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru anul 2024 și aprobarea Raportului de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru anul 2022.

■ 3. RELAȚII INTERNAȚIONALE

În anul 2023, Înalta Curte de Casație și Justiție a continuat să consolideze relațiile dezvoltate pe plan internațional, atât la nivel bilateral, cât și prin participarea în cadrul organizațiilor și asociațiilor din care face parte.

O atenție specială a fost acordată relației cu celelalte curți supreme din Uniunea Europeană sau din state cu care România are dezvoltate forme de parteneriat, cu instanțele supreme din statele francofone, precum și cu instanțele de ultim grad din țările vecine României, punându-se astfel bazele unui schimb permanent de informații, bune practici și jurisprudență, care consolidează în mod activ încrederea reciprocă între instanțele naționale și respectul pentru statul de drept, favorizând astfel coerența și consistența în aplicarea dreptului european și internațional și contribuind la stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice la nivel global.

Totodată, în anul 2023 Înalta Curte de Casație și Justiție și-a intensificat legăturile internaționale și cu instanțe din afara Uniunii Europene, în special în cadrul organizațiilor internaționale aparținând francofoniei instituționale, sporind astfel vizibilitatea și relevanța sistemului judiciar român pe plan internațional.

Principalele activități desfășurate pe plan internațional au vizat participări la conferințe și colocvii internaționale, întâlniri bilaterale, transmiterea de puncte de vedere sau materiale de sinteză privind legislația și jurisprudența României, precum și contribuții la rapoarte internaționale cu impact asupra provocărilor cu care sistemele judiciare se confruntă.

În ceea ce privește cooperarea judiciară în spațiul intern al Uniunii Europene, principalele evenimente internaționale desfășurate în anul 2023 au vizat subiecte cu impact major pentru activitatea jurisdicțiilor supreme din toate Statele Membre, precum și relația dintre acestea și Curtea de Justiție a Uniunii Europene:

- *Adunarea Generală a membrilor Asociației Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea Europeană (ACA-Europa) și Seminarul organizat ACA-Europa, în perioada 26-27 iunie 2023, în Napoli, Italia, tema dezbătută fiind „Serviciile și drepturile sociale ale cetățenilor”.*
- *Seminarul organizat de Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea Europeană (ACA-Europa), în perioada 8-10 octombrie 2023, în Stockholm, Suedia, primul dintr-o serie de evenimente organizate sub egida președinției finlandeze a ACA-Europa, în cooperare cu Suedia, pe tema dialogului vertical între instanțele administrative supreme și instanțele europene, a avut ca temă „Hotărârile preliminare ale Curții de Justiție a Uniunii Europene – de la CILFIT la Consorzio”.*
- *Colocviul Rețelei Președinților Curților Supreme de Justiție din Uniunea Europeană și Reuniunea Comună dintre Rețea, Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care au avut loc în perioada 9-11 noiembrie 2023 la Viena, având ca teme: „Unitatea jurisprudenței la nivelul Curților Supreme. Divergențe interne: soluții și bune practici”, „Dialogul judiciar: drepturile fundamentale în hotărârile judecătorești”; „Impactul inteligenței artificiale asupra activității instanțelor și a administrării justiției”.*
- *Programul de schimb de magistrați pentru anul 2023, organizat de Asociația Internațională a Înalțelor Jurisdicții Administrative. Un judecător al Secției*

de contencios administrativ și fiscal a beneficiat de o săptămână în cadrul programului de schimb în cadrul Curții Supreme Administrative a Lituaniei.

În contextul bunelor relații cu instanțe supreme sau instituții internaționale din țări cu care România are stabilite relații de parteneriat strategic sunt de amintit: întrevederea dintre reprezentanții Înaltei Curți de Casație și Justiție, sub conducerea președintelui instanței supreme, și delegația franceză din cadrul *Proiectului de program pentru cursul internațional de formare ENM, desfășurat sub tema „Magistratul și interdicțiile lui”, care a avut loc la sediul Înaltei Curți de Casație și Justiție a României în data de 17 octombrie 2023*; participarea reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție la *Conferința Președinților Curților Supreme de Justiție pentru Europa Centrală și de Est*, organizată sub coordonarea institutului CEELI, care a avut loc on-line pe data de 17 octombrie 2023; participarea la *evenimentul aniversar pentru împlinirea a 100 de ani de la înființarea Curții Supreme din Azerbaidjan*, organizat la Baku, pe data de 13 februarie 2023.

Anul 2023 a marcat aniversarea a 30 de ani de la aderarea României la francofonia instituțională, acest eveniment fiind marcat prin lansarea versiunii în limba franceză a site-ului Înaltei Curți, menit să susțină identitatea culturală și lingvistică de natură francofonă, precum și valorile comune împărtășite de instanțele din țările francofone, dar și prin participarea la *Seminarul organizat de Asociația înalțelor jurisdicții de casație ale țărilor care utilizează parțial limba franceză – AHJUCAF*, desfășurat la Rabat, Regatul Maroc, în perioada 9-10 martie 2023, având ca temă Istoria Curților Supreme de Justiție.

În contextul relațiilor internaționale se impun a fi menționate și întâlniri bilaterale ale președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, cum ar fi, spre exemplu *întrevederea cu domnul Abdellatif OUAHBI, Ministrul Justiției din Regatul Marocului*, desfășurată pe data de 12 iulie 2023, la sediul instanței supreme a României. În cadrul dialogului au fost abordate teme precum rolul și importanța ICCJ în arhitectura constituțională a statului român, mecanismele de unificare a jurisprudenței, dar și impactul procesului de digitalizare în realizarea actului de justiție. Totodată, s-au purtat discuții și cu privire la protecția drepturilor femeilor, cu accent pe identificarea unor mijloace de colaborare pe teme de interes comun în acest domeniu.

Consolidarea relațiilor internaționale ale instanței supreme s-a manifestat și prin contribuțiile aduse în cadrul rapoartelor, studiilor de caz, chestionarelor, precum și prin răspunsurile furnizate la solicitările de informații transmise de către alte instanțe supreme, prin intermediul Rețelei Președinților Curților Supreme de Justiție din UE și a celorlalte organizații internaționale de natură instituțională și profesională din care face parte Înalta Curte de Casație și Justiție. Exemple în acest sens sunt solicitările transmise de: Curtea Supremă a Sloveniei, privind *remunerația echitabilă a judecătorilor*; Curia Ungaria, privind *practica judiciară și tradiția juridică a statelor membre ale Uniunii Europene pe o serie de subiecte de actualitate, pentru a determina poziția Curiei cu privire la viitoarea reformă judiciară a țării*; Curtea de Casație a Portugaliei, privind *dezvoltarea unui studiu comparativ între sistemul portughez și celelalte sisteme judiciare, pentru a înțelege caracteristicile comune și diferențele*; Curtea Supremă a Republicii Cehia privind *utilizarea semnalelor luminoase și sonore pe mașinile președinților curților supreme sau constituționale*; Curtea Supremă a Croației, privind *Statutul angajaților curților și determinarea salariilor acestora și Reglementarea financiară a sistemului judiciar în general*; Curtea Supremă din

Muntenegru, privind *procedura de evaluare a judecătorilor Curții Supreme*; Curtea de Casație a Franței, privind *abordarea unor probleme de drept internațional privat*.

Tot la solicitarea Rețelei Președinților Curților Supreme de Justiție din UE s-a răspuns la o serie de chestionare pe diverse teme: „*Dialogul judiciar: drepturile fundamentale în hotărârile judecătorești*”; „*Impactul inteligenței artificiale asupra activității instanțelor și a administrării justiției*”; „*Uniformizarea jurisprudenței la nivelul Curților Supreme. Divergențe interne: soluții și bune practici*”; „*Mecanisme de acțiune împotriva deciziilor contradictorii ale diferitelor instanțe naționale, ale CJUE și ale CEDO*”; *Proiectul de contribuție a Rețelei Președinților Curților Supreme de Justiție din Uniunea Europeană la Raportul privind statul de drept în anul 2024*.

Tot astfel, instanța supremă a răspuns cu regularitate chestionarelor transmise de ACA-Europa pentru pregătirea seminariilor organizate de aceasta, pe teme cum ar fi: „*Serviciile și drepturile sociale ale cetățenilor*”; „*Hotărâri preliminare ale Curții de Justiție a Uniunii Europene – de la CILFIT la Consorzio*”; Chestionar referitor la studiul transversal privind contribuția ACA-Europa la Tabelul de bord privind justiția în UE cu tema „*Pot instanțele administrative supreme să salveze clima (mediul înconjurător)?*”.

În intervalul 29 noiembrie – 1 decembrie 2023 a avut loc, la Strasbourg, cea de-a 24 a Reuniune Plenară a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), ocazie cu care a fost adoptat Avizul (Opinia) nr. 26(2023) „*A merge în viitor: utilizarea tehnologiei în sistemul judiciar*” având la bază chestionarele statelor membre ale Consiliului Europei, inclusiv chestionarul elaborat de România, prin reprezentantul său la acest organism.

În cadrul acestei reuniuni a fost discutat primul studiu tematic al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni asupra lecțiilor trase din pandemia de Covid 19 și efectul lor asupra administrației justiției, care a avut la bază răspunsurile a 23 de state membre ale Consiliului Europei, inclusiv ale României, prin reprezentantul său.

■ 4. RELAȚIA INSTANȚEI SUPREME CU CELELALTE INSTITUȚII ȘI ROLUL ACESTEIA ÎN CADRUL SEPARAȚIEI ȘI ECHILIBRULUI PUTERILOR STATULUI

În anul de referință, Înalta Curte de Casație și Justiție a continuat să-și exercite rolul central care îi revine în cadrul asigurării bunei funcționări a sistemului de instanțe judecătorești, componentă esențială a statului de drept, atât din perspectiva celei mai înalte jurisdicții a României, poziție pe care o împarte, în limitele competenței specifice fiecărei instituții, cu Curtea Constituțională, cât și ca unificator al practicii judiciare. La aceste componente ale poziției Înaltei Curți în arhitectura instituțională a Statului, se adaugă rolul exercitat de către președintele acesteia ca membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii și noile atribuții în materie bugetară conferite acestuia prin Legea nr. 304/2022.

În cursul procedurii de dezbatere a legilor justiției, precum și în contextul reformei sistemului de pensii de serviciu, Înalta Curte a susținut constant păstrarea și întărirea garanțiilor privind independența justiției în componenta funcțională a acesteia, precum și apărarea statutului magistraților, sesizând Curtea Constituțională pe calea controlului *a priori* în contextul în care s-au reținut dispoziții care ar fi împietat asupra acestor valori.

În ceea ce privește relația cu Legislativul, în anul 2023 Înalta Curte de Casație și Justiție a fost invitată să participe în cadrul a diverse comisii și grupuri de lucru având ca obiect modificări legislative cu impact major asupra sistemului judiciar, reprezentanții desemnați ai instanței supreme continuând să fie prezenți în procesul de consultare și de participare în cadrul diferitelor comisii, structuri și grupuri de lucru având în vedere programul legislativ prevăzut pentru anul 2024, privind modificarea unor legi cu impact major asupra sistemului judiciar (astfel cum este legea salarizării), pentru identificarea de soluții legislative eficiente și care să prezinte un impact pozitiv cu privire la vulnerabilitățile identificate în practica judiciară în ceea ce privește incidența diferitelor acte normative preconizate a fi adoptate.

În ceea ce privește relația cu Executivul, aceasta a continuat să se desfășoare în anul de referință în parametri instituționali corecți, potrivit principiilor echilibrului puterilor statului și a cooperării loiale între instituțiile acestuia. Se impune a fi evidențiată relația de bună cooperare pe care Înalta Curte de Casație și Justiție a avut-o în cursul anului 2023 cu Ministerul Justiției, cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, cu Ministerul Finanțelor, precum și cu Ministerul Afacerilor Interne. Anul 2023 a marcat preluarea, de către instanța supremă, a unor atribuții legate de administrarea bugetului instanțelor judecătorești și de aprobare a statelor de funcții și de personal ale instanțelor de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, un pas important sub aspectul consolidării independenței instanțelor judecătorești în raport cu celelalte puteri ale statului. Pentru realizarea acestui demers cu impact semnificativ pentru sistemul judiciar, legiuitorul a prevăzut, prin dispozițiile Legii nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, faptul că pe o perioadă de 6 luni, începând

cu data de 22.12.2022, data la care a devenit efectivă preluarea sus-amintită, Ministerul Justiției va asigura asistență logistică și administrativă pentru soluționarea lucrărilor cu o astfel de problematică, până la o majorare corespunzătoare a schemei de personal a Înaltei Curți de Casație și Justiție. De asemenea, termenul de 6 luni, inițial stabilit, a fost prelungit succesiv în considerarea necesității ca Înalta Curte de Casație și Justiție să finalizeze procesul de consolidare a capacității instituționale, pentru a prelua gestiunea integrală a acestor aspecte.

În acest scop, în perioada de referință, Guvernul în ansamblu a continuat să manifeste deschidere în ceea ce privește susținerea procesului de dobândire a deplinei capacități instituționale, fiind aprobată, prin Hotărârea Guvernului nr. 419/2023 privind stabilirea numărului maxim de posturi pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, redimensionarea schemelor de personal ale instanței supreme, sub aspectul numărului de posturi de magistrați-asistenți, funcționari publici, personal contractual – consilieri ai președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și grefieri, absolut necesară pentru îndeplinirea atribuțiilor noi ce derivă din prevederile Legii nr. 304/2022 privind organizarea judiciară.

În acest context, se impune a se menționa deschiderea și cooperarea instituțională dintre instanța supremă și Parchetul General – în calitate de ordonatori principali de credite, în contextul procedurilor bugetare pentru anul 2024 și eforturilor comune de eliminare a disparităților de natură economică și salarială din sistem.

Alături de celelalte instituții relevante ale sistemului judiciar, Înalta Curte de Casație și Justiție a sprijinit, în limitele propriei sale competențe, acțiunile Guvernului în ceea ce privește închiderea *Mecanismului de cooperare și verificare* al Comisiei Europene, obiectiv atins formal la 15.09.2023, precum și cu privire la procedura de monitorizare desfășurată în cadrul general, aplicabil tuturor statelor membre ale Uniunii Europene, prin *Mecanismul privind statul de drept*.

Buna cooperare instituțională s-a manifestat și sub aspectul *Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar pentru perioada 2022-2025*. Pentru implementarea obiectivelor incluse în Strategie, prezintă o relevanță specială activitatea COMS, care reunește reprezentanții principalelor instituții responsabile pentru activitatea sistemului judiciar, ale cărui întâlniri periodice au continuat în perioada de referință, în vederea trasării principalelor ținte și măsuri legate de dezvoltarea și modernizarea justiției ca serviciu public.

Relația cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației se impune a fi subliniată în contextul intrării, începând cu luna septembrie 2023, a sediului principal al Înaltei Curți de Casație și Justiție în proces de reabilitare, valoarea totală a investiției (inclusiv TVA) fiind de 94.673.925,61 lei dintre care suma de 94.556.391,61 lei este finanțată de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației prin Compania Națională de Investiții CNI S.A.

Tot în contextul relocării temporare a sediului Înaltei Curți de Casație și Justiție, Ministerul Afacerilor Interne a asigurat efectivele de jandarmi care au supravegheat întreg procesul de mutare, asigurând, totodată, pe baza planului de cooperare, misiunea de pază și de menținere a ordinii publice în cadrul instanței supreme, întocmindu-se în acest sens un plan de pază.

În anul de referință, Înalta Curte de Casație și Justiție a continuat să implementeze măsurile anterioare adoptate pentru o implicare mai activă la nivel social, în special în ceea ce privește promovarea unui nivel mai ridicat de educație juridică la nivel național. În acest sens, în aplicarea *Protocolului de colaborare privind educația juridică*, încheiat în anul 2022 între Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Educației

Naționale, Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Public, reprezentanți ai instanței supreme au participat, pe parcursul anului 2023, în unitățile de învățământ preuniversitar pentru diseminarea informațiilor cu caracter juridic cadrelor didactice și elevilor.

Totodată, în baza Acordului de parteneriat între Înalta Curte de Casație și Justiție și Universitatea din București, prin Facultatea de Drept, au fost desfășurate, în cadrul instanței supreme, stagii de practică atât pentru studenții înrolați în cadrul studiilor de licență, cât și pentru cei aflați în programele de studii universitare de master din cadrul Facultății de Drept a Universității din București, prin activități specifice domeniului și specializării de la care provin studenții și masteranzii.

De asemenea, Înalta Curte de Casație și Justiție a organizat, cu ocazia *Zilei Justiției Europene*, o serie de evenimente, derulate pe parcursul perioadei de referință, adresate elevilor, studenților, profesioniștilor dreptului, precum și cetățenilor, în scopul apropierii justiției de societate.

Evenimentele au avut drept obiectiv facilitarea înțelegerii importanței, rolului și modului de funcționare al instanțelor judecătorești în general și al instanței supreme în mod particular. Evenimentele dedicate elevilor s-au concentrat pe transmiterea unor informații relevante privind drepturile omului, dar și responsabilitățile reciproce ce derivă din acestea, în vreme ce evenimentele dedicate studenților au pus accent pe familiarizarea acestora cu specificul activității magistraților.

Sub un alt aspect, Înalta Curte de Casație și Justiție a continuat să manifeste deschidere inter-instituțională, precum și față de celelalte profesii juridice și în raport cu societatea civilă, prin participarea președintelui acesteia la manifestări legate de evenimentul aniversar dedicat centenarului Constituției din 1923, conferințelor organizate de Uniunea Națională a Notarilor Publici sau Uniunea Națională a Barourilor din România, dar și prin o mai mare implicare în mediul academic, context în care președintele instanței supreme a participat la deschiderea anului universitar de către Facultatea de Drept din cadrul Universității din București.

Toate aceste forme de implicare socială reprezintă angajamente pe termen lung inițiate de Înalta Curte de Casație și Justiție și sunt menite să construiască încrederea cetățenilor în justiție, prin manifestarea unei deschideri către societate și nevoile acesteia și prin inițierea unei comunicări reale, prin transparență și prin reafirmarea obligațiilor atașate responsabilității magistraților, care asigură garanțiile de imparțialitate și independență a justiției în general și a fiecărui magistrat în parte.

Capitolul II

Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2023

■ 1. ABORDAREA PRINCIPALILOR FACTORI DE RISC PRIVIND ACTIVITATEA INSTANȚEI SUPREME

1.1. SUPRAÎNCĂRCAREA

În anul 2023, în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, supraîncărcarea s-a manifestat pe două paliere – atât la nivelul activității judiciare, cât și la nivelul compartimentelor de suport ale conducerii instanței supreme.

Activitatea judiciară. Deși s-a înregistrat o reducere a numărului de dosare nou intrate, volumul de activitate al secțiilor instanței supreme a rămas în continuare unul ridicat, prin prisma stocului de dosare rămase nesoluționate la finalul anului 2022, precum și a schemelor incomplete de personal, aspect care urmează a fi tratat pe larg în capitolul corespunzător datelor statistice ale Înaltei Curți și ale secțiilor acesteia.

Din perspectiva compartimentelor de suport, în anul 2023 a crescut în mod semnificativ presiunea volumului de muncă asupra personalului Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea ducerii la îndeplinire a noilor atribuții stabilite în temeiul Legii nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, prin subrogarea de drept a Înaltei Curți de Casație și Justiție în toate drepturile și obligațiile ce revin Ministerului Justiției și care decurg din gestionarea bugetului instanțelor aprobat pentru toate cheltuielile de personal, inclusiv în cele de natură procesuală, și din hotărâri judecătorești și alte titluri executorii, precum și a celor privind aprobarea statelor de funcții și de personal pentru curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii și emiterea ordinelor de salarizare pentru judecători și asistenți judiciari. Creșterea exponențială a atribuțiilor ce-i revin Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca urmare a preluării

bugetului instanțelor judecătorești, a impus cu necesitate o suplimentare a numărului maxim de posturi în privința mai multor categorii de personal care intră în structura compartimentelor suport existente sau nou înființate. Totodată, noile reglementări au generat în sarcina instanței supreme atribuții privind organizarea concursurilor și evaluarea magistraților-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și aprobarea statelor de funcții și de personal pentru curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătoria și emiterea ordinelor de salarizare pentru judecători și asistenți judiciari.

Acest transfer de atribuții, menit să consolideze independența instanțelor judecătorești și sub aspect financiar și să asigure uniformizarea practicilor de salarizare și de bugetare a cheltuielilor legate de toate categoriile de personal, pentru asigurarea la nivel național a unui cadru de lucru echitabil și pentru prevenirea amplificării litigiilor legate de astfel de aspecte, a generat o creștere exponențială a volumului de muncă.

1.2. GESTIONAREA EFECTELOR PRODUSE DE MUTAREA TEMPORARĂ A SEDIULUI ÎCCJ

Sub aspect logistic, în anul 2023, lipsa unui sediu adecvat a continuat să fie principala problemă care a afectat funcționarea eficientă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin insuficiența spațiilor de lucru pentru toate categoriile de personal. În prezent, Înalta Curte de Casație și Justiție își desfășoară activitatea, în întregime, într-un sediu închiriat, situat în actualul sediu secundar din București, Bulevardul Octavian Goga nr. 2. În contextul redimensionării schemei de personal a Înaltei Curți, prin Hotărârea Guvernului nr. 419/2023 privind stabilirea numărului maxim de posturi pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, ținând cont în special de noile atribuții stabilite în sarcina instanței supreme prin Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, în materia gestionării cheltuielilor de personal ale instanțelor judecătorești și a celor intrinsec legate de aceste cheltuieli, sediul închiriat nu asigură un spațiu suficient funcționării instanței supreme, în integralitatea sa, astfel încât toate secțiile, structurile jurisdicționale și compartimentele să își desfășoare activitatea în mod optim. Se impune precizarea că relocarea activității Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a realizat cu asigurarea continuității activității instanței supreme, măsurile administrative dispuse și implicarea conducerii instanței având ca efect neîntreruperea activității de judecată ori a celei administrative.

■ 2. PROGRESELE ÎNREGISTRATE ÎN ANUL DE REFERINȚĂ

2.1. ELEMENTE DE NOUȚATE ÎN ORGANIZAREA INSTANȚEI ȘI RELOCAREA RESURSELOR DISPONIBILE

Noile reglementări prevăzute de Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, respectiv de Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară au generat în sarcina instanței supreme atribuții privind organizarea concursurilor și evaluarea magistraților-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și aprobarea statelor de funcții și de personal pentru curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii și emiterea ordinelor de salarizare pentru judecători și asistenți judiciari. În acest sens, în anul 2023, pe lângă suplimentarea numărului maxim de posturi al Înaltei Curți de Casație și Justiție, a fost demarat un amplu proces de reorganizare internă, care a presupus o structurare nouă a compartimentelor de suport existente, înființarea unora noi, și o regândire a atribuțiilor acestora, pentru a face față cu succes exigențelor noilor obiective stabilite în sarcina instanței supreme, aspecte oglindite în noul Regulament privind organizarea și funcționarea administrativă.

Pentru prima dată, în cursul anului 2023, în cadrul instanței supreme, au fost organizate două concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de magistrat-asistent (dintre care, un concurs se află în desfășurare la data publicării prezentului raport). Circumstanțele juridice și factuale ale preluării bugetului instanțelor judecătorești în componenta legată de cheltuielile de personal s-au dovedit a fi de o complexitate deosebită, generând nevoi instituționale pe măsură, inclusiv în ceea ce privește creșterea necesarului de personal și necesitatea reorganizării compartimentelor de suport. În acest sens, prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a instanței supreme, adoptat de către Colegiul de conducere al ÎCCJ, prin Hotărârea nr. 20 din 14 martie 2023, publicat în M. Of. nr. 274 din 3 aprilie 2023 au fost regândite atribuțiile compartimentelor de suport ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, unele dintre acestea fiind reorganizate și au fost înființate structuri noi.

Cu caracter de nouitate pot fi menționate următoarele măsuri:

- Reorganizarea *Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică* ca *Direcția legislație, jurisprudență și contencios*, prin eliminarea din atribuțiile acesteia a celor aferente domeniului informaticii, cu consecința înființării unui serviciu distinct în acest sens și structurarea activității acesteia în 3 servicii: (i) *Serviciul legislație și documentare*, (ii) *Serviciul pentru studiul și unificarea jurisprudenței* și (iii) *Serviciul contencios*.
- Reorganizarea *Departamentului economico-financiar și administrativ*, astfel încât acesta să poată răspunde eficient provocărilor generate de preluarea bugetului instanțelor judecătorești aprobat pentru cheltuielile de personal și a celor intrinsec legate de acestea prin: eliminarea din atribuțiile acesteia a celor aferente domeniului de resurse umane și personal (aceste atribuții fiind alocate unei direcții distincte, nou-înființate); menținerea *Serviciului financiar-contabil*,

precum și înființarea unor noi servicii, fie efectiv, fie prin reorganizarea unor compartimente prevăzute anterior în componența acestuia, respectiv *Serviciul buget și Serviciu salarizare*; menținerea *Serviciului administrativ*, cu cele două birouri: *Biroul administrativ și aprovizionare și Biroul auto*.

- Înființarea *Direcției resurse umane și organizare*, potrivit dispozițiilor art. 130 din noul Regulament, cu trei compartimente, după cum urmează: (i) Biroul de resurse umane și organizare pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, (ii) Serviciul resurse umane și organizare pentru instanțele judecătorești și (iii) Biroul concursuri și evaluări.
- Înființarea *Serviciului informatică și statistică judiciară*, prin comasarea activității Biroului de informatică al ÎCCJ cu cea a Compartimentului de statistică.

Este de precizat că la finalul anului 2023, ca efect al intrării în vigoare, începând cu data de 30 octombrie 2023, a Legii nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, în scopul conformării cu cerințele impuse de această lege, a fost inițiată o nouă procedură de reorganizare internă, care se va concretiza într-o modificare, la începutul anului 2024, a Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

2.2. MĂSURI PENTRU ASIGURAREA TRANSPARENTEI ACTIVITĂȚII JUDICIARE ȘI DISEMINAREA JURISPRUDENȚEI PROPRII

Accesibilitatea hotărârilor instanței supreme, în format electronic și gratuit, prin publicarea hotărârilor pronunțate pe site-ul propriu, precum și evidențierea hotărârilor relevante prin publicarea distinctă a acestora în format rezumat – ele putând fi accesate și în format integral, este de natură a asigura transparența și diseminarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu impact direct în ceea ce privește unificarea jurisprudenței la nivel național și predictibilitatea actului de justiție.

Site-ul instanței supreme cuprinde informații destinate publicului, justițiabililor, profesioniștilor dreptului privind de programul de lucru, programarea ședințelor de judecată, modalitatea de a transmite documente și de a consulta dosare, accesibilitatea la sediul instanței, precum și datele de contact ale departamentelor care asigură comunicarea cu justițiabilii, reprezentanții acestora și respectiv cu presa.

De asemenea, comunicatele de presă – publicate pe pagina principală a instanței semnalează noutățile în ce privește activitatea instanței supreme, în materie jurisdicțională și în domeniul administrativ, pagina proprie *Facebook* fiind, de asemenea, utilizată pentru răspândirea acestor informații.

În vederea diseminării către un public cât mai larg a jurisprudenței și a informațiilor de interes public privind activitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție, site-ul www.iccj.ro este, începând cu luna decembrie 2023, accesibil și în limba franceză, în prezent putând fi consultat în limba română, în limba engleză și în limba franceză.

Totodată, pentru a contribui la transparența sistemului și accesul la informații, în cursul anului 2023 au fost elaborate ghidurile privind condițiile de admisibilitate ale cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unor hotărâri prealabile, în materie civilă și în materie penală.

Pronunțarea unei hotărâri prealabile este un mecanism prin intermediul căruia instanța supremă își îndeplinește funcția constituțională de asigurare a unei practici unitare. Constatând că foarte multe din cererile care au fost adresate Înaltei Curți de Casație și Justiție pe parcursul ultimilor trei ani au fost respinse ca inadmisibile, în cursul anului 2023 au fost publicate pe site-ul instanței supreme www.iccj.ro două ghiduri ce cuprind condițiile de admisibilitate în materie civilă și respectiv în materie penală. Aceste ghiduri au un rol orientativ și cuprind extrase din jurisprudența instanței supreme, pentru a contura cu mai multă evidență și a expune contextualizat condițiile de admisibilitate ale acestui mecanism. Totodată, a fost pus la dispoziție un model actualizat de încheiere de sesizare, menit să vină în sprijinul completurilor de judecată care pot iniția acest mecanism.

Prin Ordinul nr. 253/18.08.2023 al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție din România a fost înființată **Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței**, destinată consultării de către judecătorii instanțelor naționale a modului în care instanța supremă a tranșat problemele de practică neunitară – prin intermediul mecanismelor directe ori a soluțiilor de principiu, configurându-se astfel ca un mecanism intern de prevenire a divergențelor jurisprudențiale. Pe de altă parte, prin intermediul acestui mecanism, curțile de apel pot semnală în timp real problemele de practică neunitară identificate în circumscripția acestora, Înalta Curte de Casație și Justiție urmând a identifica, prin intermediul Serviciului pentru studiul și unificarea jurisprudenței, hotărârile sale de referință în legătură cu respectiva problemă de drept, hotărâri care pot fi utilizate de judecătorul național ca mecanisme de *soft law*. În ipoteza în care instanța supremă nu s-a pronunțat în legătură cu problema de drept semnalată, se vor antrena mecanismele procedurale pentru oferirea unor opinii orientative, iar în măsura în care acestea se dovedesc a fi ineficiente se vor iniția demersuri pentru unificarea, pe cale formală, a jurisprudenței.

În cursul anului 2023, prin intermediul Rețelei au fost comunicate punctelor de contact de la nivelul curților de apel toate hotărârile de principiu adoptate de Înalta Curte de Casație și Justiție în ultimii 4 ani în cadrul mecanismelor informale de unificare a jurisprudenței dezvoltate de instanța supremă, o măsură menită să contribuie la transparentizarea activității instanței supreme și la consolidarea rolului său în unificarea jurisprudenței.

Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței este, totodată, strâns legată și de una dintre cele mai semnificative evoluții în materie de digitalizare în cursul anului

2023, sub coordonarea Înaltei Curți de Casație și Justiție fiind dezvoltată aplicația informatică care permite, pe de-o parte, consultarea jurisprudenței instanței supreme, iar, pe de altă parte, semnalarea problemelor de drept care generează practică neunitară.

2.3. PUBLICAREA INTEGRALĂ A JURISPRUDENȚEI PE SITE-UL ÎCCJ

La 31 decembrie 2023, pe site-ul instanței supreme, în cadrul secțiunii privind jurisprudența, existau 6.467 decizii relevante în rezumat, 28.632 decizii indexate și 199.090 hotărâri (decizii, încheieri și sentințe), cu textul integral (anonimizate), decizii privind sesizările prealabile și decizii privind recursurile în interesul legii.

De asemenea, o selecție a celor mai relevante decizii ale instanței supreme pot fi consultate gratuit, pe site-ul www.iccj.ro, în secțiunea consacrată publicațiilor oficiale din cadrul *Bibliotecii digitale*.

2.4. PUBLICAȚIILE PROPRII

Înalta Curte de Casație și Justiție a editat în anul 2023 cele trei publicații tradiționale, pentru a facilita accesul justițiabililor, dar și al profesioniștilor dreptului, la jurisprudența instanței supreme:

- (i) primul număr aferent anului 2023 al *Buletinului Casației*;
- (ii) numărul aferent anului 2022 din *Buletinul jurisprudenței*, precum și
- (iii) numărul aferent anului 2022 din *Buletinul jurisprudenței disciplinare*.

De asemenea, pe site-ul instanței supreme sunt publicate și accesibile, în format electronic și gratuit, *Buletinul Jurisprudenței*, publicații editate de curțile de apel.

2.5. DIGITALIZAREA INSTANȚEI

Procesul de digitalizare a instanței s-a concentrat în anul 2023 pe cele trei paliere, respectiv:

- cel destinat justițiabililor prin accesul la *Dosarul electronic*, și îmbunătățirea *Serviciului de comunicare electronică a actelor de procedură*, respectiv consolidarea *Bibliotecii digitale* care asigură accesul la jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în format electronic, în mod constant, pe măsura redactării și anonimizării hotărârilor;
- cel destinat judecătorilor instanțelor naționale, dezvoltarea aplicației care permite funcționarea *Rețelei Naționale de Unificare a Jurisprudenței*, fiind, astfel cum s-a arătat, un progres semnificativ în materie de digitalizare în anul 2023 și, respectiv
- cel destinat personalului propriu, prin dezvoltarea unor aplicații menite să sprijine activitatea curentă a acestora. În această categorie s-a continuat dezvoltarea aplicației *Speech to text*, cu sprijinul specialiștilor STS, astfel că, în prezent, aplicația permite transformarea în text a fișierelor audio, cât și transformarea vocii în text, în timp real. Tot cu sprijinul STS, în anul 2023, s-a inițiat proiectul de dezvoltare a unei noi versiuni a aplicației de anonimizare a hotărârilor judecătorești, în vederea publicării acestora pe platforma de jurisprudență a Înaltei Curți.

Distinct de obiectivele asumate prin planul de digitalizare, în anul 2023 reprezentanții Înaltei Curți de Casație și Justiție – specialiști IT, magistrați-asistenți și grefieri, s-au implicat în analiza, dezvoltarea și testarea iterativă a noului sistem Ecris V – proiect coordonat de Ministerul Justiției, în prezent acesta aflându-se în etapa testării.

Măsurile luate la nivelul instanței supreme concordă cu cele statuate prin Avizul (Opinia) nr. 26(2023) *A merge în viitor: utilizarea tehnologiei în sistemul judiciar*, elaborat de Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), în cadrul căruia s-a evidențiat că dosarul electronic, informarea on-line și videoconferințele sunt susceptibile de a modifica fundamental percepția instanțelor și interacțiunea între acestea, fiind conforme cu principiile statului de drept, drepturile omului și procesul echitabil, aceste mijloace putând fi utilizate ca prime etape pentru îmbunătățirea accesului la justiție.

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

Capitolul III

Principalele coordonate ale jurisprudenței instanței supreme în 2023

■ 1. HOTĂRĂRILE PRONUNȚATE ÎN RECURS ÎN INTERESUL LEGII

Recursul în interesul legii reprezintă principalul mecanism procesual prin care Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, în considerarea rolului consacrat la nivel constituțional de unificare a practicii judiciare. În cele ce urmează vor fi prezentate o parte din deciziile pronunțate în anul 2023 de Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, grupate pe materii, decizii considerate a fi relevante din perspectiva problemei de drept dezlegate.

1.1. CONTENCIOS ADMINISTRATIV

Prin *Decizia nr. 16 din 18 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 122 din 8 februarie 2024*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, în ipoteza formulării unei plângeri contra-

venționale, dispozițiile art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor nu exclud de la aplicare prevederile art. 204 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Prin *Decizia nr. 11 din 19 iunie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 753 din 18 august 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că aparține secției de contencios administrativ și fiscal a

tribunalului competența materială de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice înregistrate pe rolul instanțelor după intrarea în vigoare a modificărilor aduse Legii nr. 101/2016 prin Legea nr. 208/2022, respectiv după data de 10 septembrie 2022, aparține secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului.

Înalta Curte a reținut în esență că, după intrarea în vigoare a modificării operate asupra art. 53 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, prin Legea nr. 208/2022, competența de soluționare a litigiilor privind executarea contractelor de achiziții publice aparține secțiilor de contencios administrativ ale tribunalelor, indiferent de data la care s-a inițiat procedura de achiziție.

Prin *Decizia nr. 12 din 19 iunie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 13 iulie 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 31 alin. (1²) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, cu modificările și completările ulterioare, introduse prin art. I din Legea nr. 288/2018

pentru modificarea și completarea unor acte normative, dreptul la compensația lunară pentru chirie, pentru plata ratelor de credit, nu poate fi recunoscut polițiștilor care au încheiat contracte de credit ipotecar/imobiliar anterior intrării în vigoare a Legii nr. 288/2018.

În considerentele acestei decizii s-a reținut, în esență, că o condiție *sine qua non* pentru recunoașterea beneficiului constând în compensația lunară pentru chirie este aceea ca nici polițistul, nici soția/soțul acestuia/acesteia să nu dețină o locuință proprietate personală în localitatea în care polițistul a fost numit în prima funcție sau mutat în interesul serviciului. Or, polițiștii care au dobândit o locuință anterior intrării în vigoare a normei supuse interpretării nu mai îndeplinesc această condiție. În lipsa unei statuări exprese în cuprinsul Legii nr. 288/2018, în sensul că de compensația prevăzută de art. 31 alin. (1²) din Legea nr. 360/2002 beneficiază și polițiștii care au îndeplinit anterior condițiile de acordare a compensației lunare pentru chirie și ale căror credite ipotecare/imobiliare se află în derulare la data intrării în vigoare a legii, nu se poate considera că vechiul drept la compensația lunară pentru chirie a fost reactivat începând cu data intrării în vigoare a normei supuse interpretării.

Prin *Decizia nr. 14 din 26 iunie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 724 din 10 august 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 178 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv ale art. 180

alin. (1) lit. b) din același act normativ, forma în vigoare până la data de 31 august 2015 – data republicării legii, funcția de manager de spital public persoană fizică/șef de secție din spital public este incompatibilă cu cea de administrator al unei societăți dintre cele prevăzute de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În argumentarea acestei soluții s-a reținut, în esență, că prin introducerea literei g) la art. 178 din Legea nr. 95/2006, legiuitorul a urmărit să extindă incompatibilitatea dintre manager și administratorul societăților reglementate de Legea nr. 31/1990

(statuată încă de la adoptarea Legii nr. 95/2006) și la celelalte persoane din organele de conducere, administrare și control ale acestor entități, aspect care rezultă și din nota de fundamentare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2016, aceste considerente fiind aplicabile și șefilor de secție, dată fiind norma de trimitere prevăzută de art. 185 alin. (15) din Legea nr. 95/2006.

Prin *Decizia nr. 21 din 13 noiembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1160 din 21 decembrie 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că: în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 32-34 din Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare, cu modificările ulterioare, sintagma „imobile care au aparținut cultelor religioase” are în vedere exclusiv patrimoniul unităților componente ale cultelor religioase, iar nu și patrimoniul unor așezăminte distincte, înscrise în cartea funciară ca proprietari tabulari; în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 4 alin. (2)-(5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 și art. 32-34 din Decretul-lege nr. 115/1938, o structură a unui cult religios poate dovedi calitatea de fostă proprietară a imobilului a cărui retrocedare o solicită, în sensul că proprietarul tabular a fost un așezământ al său, căruia i-a conferit o masă patrimonială de afectatiune prin divizarea patrimoniului său unic, numai prin mijloace de probă directe cu privire la situația juridică pretinsă.

Aplicând *mutatis mutandis* statuările din Decizia Curții Constituționale nr. 618 din 11 octombrie 2016 și Decizia în interesul legii nr. 29 din 9 noiembrie 2020, Înalta Curte a reținut, în esență, că și în domeniul de aplicare al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000 cererile de retrocedare pot viza numai patrimoniul unui cult religios, în sens de patrimoniu al bisericilor, nu și patrimoniul unor fundații sau al altor așezăminte distincte de biserică. Mențiunile din cartea funciară referitoare la școală ca proprietar tabular reflectă acest caracter distinctiv al așezământului, rămânând nerelevant dacă avea personalitate juridică sau nu. În fața unei probe cu o clară forță doveditoare asupra titularului dreptului de proprietate, precum este înscrierea în cartea funciară, numai o probă directă și relevantă cu privire la invocata constituire de către biserică a proprietarului tabular, ca așezământ sau dezmembrământ al său, precum și a masei patrimoniale de afectatiune ar putea să conducă la reținerea apartenenței imobilului la patrimoniul bisericii.

1.2. DREPTUL MUNCII ȘI ASIGURĂRILOR SOCIALE

Prin *Decizia nr. 2 din 13 martie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 371 din 2 mai 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că dispozițiile art. 56² alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, modificată și completată prin Legea nr. 197/2021, recunosc *ope legis* o reducere a vârstei standard de pensionare cu 13 ani pentru persoanele care au realizat un stagiul de cotizare de 25 de ani, corespunzător activității desfășurate cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1)

lit. i) din Legea nr. 263/2010, indiferent de condițiile în care a fost încadrată activitatea de angajator/fostul angajator, conform legislației anterioare, și indiferent de tipul contribuției de asigurări sociale datorate de angajator/fostul angajator.

În considerentele acestei decizii s-a reținut, în esență, că, pentru acordarea beneficiului reducerii vârstei de pensionare potrivit normei art. 56 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 263/2010, condiția referitoare la stagiul de cotizare de 25 de ani se raportează exclusiv la activitatea prestată cel puțin 30 de ani în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. i) din aceeași lege. Ca atare, instanțele judecătorești nu mai pot raporta condiția stagiului de cotizare de 25 de ani la încadrarea anterioară a acestor locuri de muncă în condiții speciale și la plata contribuției de asigurări sociale conform acestei încadrări, după modificarea legislativă intervenită prin Legea nr. 197/2021.

1.3. DREPT COMERCIAL

Prin *Decizia nr. 18 din 23 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1097 din 6 decembrie 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 21 alin. (1), (2) și (5) din Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie, cu modificările și completările ulterioare, în cazul nerespectării termenului de 30 de zile reglementat de art. 21 alin. (1) și (2) din același act normativ, penalitățile de 0,2% pe zi de întârziere curg de la expirarea celor 30 de zile în care asigurătorul trebuia să răspundă cererii părții solicitante.

În argumentarea acestei soluții s-a reținut, în esență, că, în cazul în care, în termen de 30 de zile de la depunerea cererii de despăgubire de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asigurătorul RCA, în mod culpabil, nu a notificat persoanei prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire formulate printr-o cerere la care au fost atașate documentele justificative potrivit art. 22 alin. (2) lit. a)-d) din Norma nr. 20/2017, precum și motivele respingerii, asigurătorul RCA datorează penalități de întârziere din ziua următoare celei la care se împlinește termenul de 30 de zile de la data înaintării cererii. Penalitățile sunt aferente "despăgubirii convenite" ce va fi stabilită de instanța de judecată, și nu sumei solicitate de titularul cererii. Întrucât neîndeplinirea obligației de a face în termenul de 30 de zile naște o prezumție relativă de culpă a asigurătorului RCA, revine acestuia sarcina de a dovedi existența unor circumstanțe neimputabile pentru a înlătura sancțiunea penalităților de întârziere.

1.4. DREPT PENAL

Prin *Decizia nr. 7 din 29 mai 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 21 iulie 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că fapta de furt săvârșită prin folosirea unui dispozitiv improvizat care blochează activarea sistemului de închidere centralizată a ușilor unui autovehicul, prin bruierea semnalului aferent acestui sistem, întrunește condițiile de tipicitate ale infracțiunii de furt calificat săvârșit prin folosirea unei chei mincinoase, prevăzută de art. 228 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 229 alin. (1) lit. d) teza finală din același cod.

În esență, s-a reținut că folosirea unui asemenea dispozitiv electronic de tip telecomandă confecționat special pentru bruierea (unde radio care copiază codul de acces al cheii electronice) prin blocarea sistemului comenzii de închidere centralizată a unui autoturism, care asigură ușile, acestea rămânând deschise, fără ca sistemul de închidere să fie distrus sau deteriorat, se circumscrie termenului de "cheie mincinoasă" pe calea interpretării evolutive tehnologice a realității, ceea ce atrage reținerea elementului circumstanțial agravant, prevăzut de art. 228 alin. (1) raportat la art. 229 alin. (1) lit. d) teza finală din Codul penal, de furt calificat prin folosirea fără drept a unei chei mincinoase.

De asemenea, s-a reținut că sistemul (unda radio) este o componentă a mecanismului care asigură închiderea-deschiderea ușilor autovehiculului, astfel încât, prin bruierea acestuia și împiedicarea primirii lui de către receptor, se acționează în mod direct asupra închiderii centralizate care nu mai este activată.

Prin *Decizia nr. 13 din 19 iunie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 818 din 11 septembrie 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că aplicarea dispozițiilor art. 41 alin. (3) din Codul penal privind recidiva internațională, în situația existenței unei condamnări definitive dispuse de o instanță străină, se poate realiza numai în urma parcurgerii procedurii de recunoaștere a hotărârii străine de condamnare, exclusiv pe cale incidentală, prevăzută de art. 147 din Legea nr. 302/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar nu pe baza mențiunilor existente în sistemul european al cazierului judiciar (comunicare prin ECRIS).

În considerentele deciziei s-a reținut, în esență, că în cazul în care, în cadrul unei proceduri naționale, s-ar constata că persoana vizată a fost condamnată anterior de autoritățile judiciare ale unui alt stat membru pentru comiterea unor infracțiuni, dispozițiile art. 147 din Legea nr. 302/2004 privind recunoașterea în vederea producerii de alte efecte juridice vor fi incidente pentru reținerea recidivei internaționale potrivit Codului penal român.

Având însă în vedere limitele instituite prin art. 3 alin. (3) din Decizia-cadru 2008/675/JAI, dacă pedeapsa aplicată prin hotărârea străină nu a fost deja executată, instanța română va putea proceda exclusiv la reținerea incidenței dispozițiilor din Codul penal referitoare la recidiva internațională postcondamnatorie, fără a putea să procedeze și la aplicarea regimului sancționator care implică o contopire (prin cumul aritmetic) cu pedeapsa aplicată prin hotărârea străină.

1.5. DREPT PROCESUAL PENAL

Prin *Decizia nr. 8 din 29 mai 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 702 din 1 august 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a art. 301 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, temeiul juridic al calculului termenului de prescripție a executării în cazul sancțiunilor pecuniare reprezentând amenzi penale sau administrative aplicate de autoritățile din statele membre ale Uniunii Europene și recunoscute prin hotărâre judecătorească de către instanțele române este fie dispoziția din Codul penal, fie dispoziția din Codul

de procedură fiscală, în funcție de natura sancțiunii; data în raport cu care începe să curgă termenul de prescripție a executării în cazul sancțiunilor pecuniare aplicate de autoritățile din statele membre ale Uniunii Europene și recunoscute prin hotărâre judecătorească de către autoritățile române este data rămânerii definitive a hotărârii pronunțate de autoritățile din statele membre prin care s-a aplicat sancțiunea pecuniară.

În considerentele deciziei s-a reținut, în esență, că, potrivit art. 301 alin. (1), că: „[...] executarea hotărârii este guvernată de legea română în același mod ca în cazul unei pedepse pecuniare aplicate de o instanță judecătorească română. Numai autoritățile române au competența de a decide asupra procedurilor de executare și de a stabili toate măsurile legate de aceasta, inclusiv motivele de încetare a executării”.

Interpretând aceste dispoziții, se constată că legea care guvernează executarea, inclusiv termenul de prescripție a executării sancțiunii recunoscute, depinde de natura acesteia și poate fi Codul penal, cu referire la art. 149 și 162 din Codul penal, în cazul în care sancțiunea pecuniară recunoscută are natura unei amenzi penale, respectiv Codul de procedură fiscală, cu referire la art. 215 din acest act normativ și la art. 39 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, în cazul în care sancțiunea pecuniară recunoscută are natura unei amenzi contravenționale. În ceea ce privește termenul de prescripție a executării, în cazul hotărârilor pronunțate de autoritățile române, acesta începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare (dată de la care devine executorie), conform art. 162 alin. (2) din Codul penal și art. 149 alin. (3) din Codul penal, respectiv de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a luat naștere dreptul organului de executare silită de a cere executarea silită a creanțelor fiscale (prin hotărâre definitivă de obligare la plata unei obligații fiscale, titlu de creanță, titlu executoriu, în sensul dispozițiilor art. 266¹ și 266⁴ din Codul de procedură fiscală), conform art. 215 alin. (1) și (2) din Codul de procedură fiscală și art. 39 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor.

Prin *Decizia nr. 22 din 27 noiembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 78 din 29 ianuarie 2024*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, în situația în care față de inculpat este pusă în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care este cercetat în stare de libertate (primul dosar), iar ulterior, există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune (al doilea dosar) sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni, măsura arestării preventive în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală se poate dispune doar în primul dosar.

În considerentele deciziei s-a reținut, în esență, că potrivit art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală măsura arestării preventive poate fi luată numai dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o infracțiune și există una din următoarele situații: (...) d) există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârșit o nouă infracțiune cu intenție. Din interpretarea sistematică a cazului de arestare prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) teza I din Codul de procedură penală și luând în considerare și ordinea cronologică a infracțiunilor la care se referă, rezultă că prima infracțiune este obiectul propunerii de arestare preventive, iar noua infracțiune este motivul (cauza) pentru care se formulează propunerea.

Acest aspect rezultă și din modalitatea de redactare a textului, condiția referitoare la prima infracțiune este menționată în cuprinsul alin. (1) al art. 223 din Codul de procedură penală înainte de lit. d), iar condiția referitoare la infracțiunea ulterioară este prevăzută la lit. d) ca una „dintre situațiile primei infracțiuni”.

Este neechivoc faptul că nu infracțiunea ce se pregătește este obiectul propunerii de arestare preventivă, ci infracțiunea anterioară – prima infracțiune – cea menționată la alin. (1), pentru care există probe din care rezultă suspiciunea rezonabilă și pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală.

1.6. DREPT PROCESUAL CIVIL

Prin *Decizia nr. 4 din 24 aprilie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 26 iunie 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 129 alin. (2) pct. 2, art. 130 alin. (2), art. 131 alin. (1), art. 133 și 136 din Codul de procedură civilă, competența materială procesuală a instanței de control judiciar se

va determina: cu respectarea specializării primei instanțe (complet/secție), care se va aplica în mod corespunzător și în calea de atac; în considerarea obiectului și naturii litigiului, astfel cum au fost acestea stabilite de instanța de fond, în cazul soluționării în prim grad de jurisdicție a litigiului de către o instanță care nu cuprinde structuri specializate (secții/completuri).

În considerentele acestei decizii, s-a reținut, în esență, că în ipoteza în care litigiul a fost soluționat în fond de o/un instanță/secție/complet specializată/specializat (potrivit reglementărilor din legi speciale sau legilor de organizare judecătorească), în cadrul verificărilor privind competența materială procesuală a instanței de control judiciar aceasta va respecta specializarea primei instanțe, care se va aplica în mod corespunzător și în calea de atac, fiind depășit momentul procesual până la care, în mod obiectiv, putea fi verificată competența materială procesuală, potrivit dispozițiilor art. 130 alin. (2) și ale art. 131 alin. (1) raportat la art. 136 alin. (1) din Codul de procedură civilă. În cea de-a doua ipoteză analizată, a investirii instanței de control judiciar cu soluționarea unei căi de atac împotriva unei hotărâri pronunțate de o instanță de fond care nu este structurată în formațiuni de judecată specializate, verificarea competenței materiale procesuale în calea de atac va avea în vedere obiectul și natura pricinii, astfel cum au fost determinate de instanța de fond la pronunțarea hotărârii atacate, soluția impunându-se în considerarea rolului excepțiilor în procesul civil și a circumstanțelor în raport cu care acestea pot fi în mod obiectiv formulate.

Prin *Decizia nr. 6 din 15 mai 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 30 iunie 2023*, prin care Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 651 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în situația în care titlul executoriu privește un dezmembrământ fără personalitate juridică, competența teritorială a instanței de executare poate fi stabilită prin raportare la sediul secundar al persoanei juridice debitoare, respectiv la sediul acestui dezmembrământ.

În considerentele acestei decizii s-a reținut că, stabilind competența teritorială a instanței de executare la sediul debitorului, norma art. 651 alin. (1) din Codul de procedură

civilă nu distinge referitor la personalitatea juridică a acestuia, ci se raportează doar la atributul de identificare dat de sediu. Într-adevăr, norma atributivă de competență, sub aspect teritorial, nu acționează în funcție de elemente relative la personalitatea juridică, patrimoniul propriu ori capacitatea de folosință a debitorului din raportul juridic obligațional. În plus, existența personalității juridice nu este o condiție ce trebuie îndeplinită spre a fi parte într-o procedură, câtă vreme, potrivit art. 56 alin. (2) din Codul de procedură civilă, o entitate poate sta în judecată dacă este constituită potrivit legii.

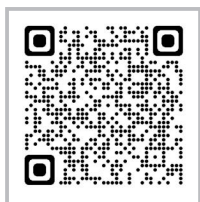
Prin *Decizia nr. 10 din 19 iunie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 740 din 11 august 2023*, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 142 și 144 din Codul de procedură civilă, coroborate cu cele ale art. 59 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, cererea de strămutare, de competența curții de apel, a unui proces aflat în etapa apelului sau a recursului se soluționează în compunerea prevăzută de lege pentru stadiul procesual respectiv.

În argumentare s-a reținut că, în conformitate cu art. 59 alin. (3) din Legea nr. 304/2022, apelurile se judecă în complet format din 2 judecători, iar recursurile, în complet format din 3 judecători, așa încât în aceeași compunere trebuie să fie alcătuit și completul curții de apel, investit să soluționeze cererea de strămutare a unui proces aflat în etapa apelului sau a recursului. Această concluzie este consolidată de interpretarea dispozițiilor art. 124 din Codul de procedură civilă, din care rezultă regula potrivit căreia judecătorul acțiunii este și judecătorul apărărilor, excepțiilor și al incidentelor procedurale.

■ 2. HOTĂRĂRILE PRONUNȚATE PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

Un alt mecanism procesual de unificare a practicii judiciare este reprezentat de sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept având ca finalitate preîntâmpinarea apariției practicii judiciare neunitare (control *a priori*). În cele ce urmează vor fi prezentate o parte din deciziile pronunțate în anul 2023 de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, grupate pe materii, decizii considerate a fi relevante din perspectiva chestiunilor de drept dezlegate.

CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

Prin *Decizia nr. 2 din 16 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 141 din 20 februarie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că: dispozițiile art. 24 alin. (1)-(3) din Legea nr. 554/2004 trebuie interpretate în sensul că procedura de executare a unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate de o instanță de contencios administrativ este aplicabilă

inclusiv în situația în care obligația stabilită prin respectiva hotărâre este aceea de adoptare a unui act administrativ unilateral cu caracter individual; prevederile art. 24 alin. (3) și (4) din Legea nr. 554/2004 trebuie interpretate în sensul că procedura de fixare a sumei definitive datorate creditorului cu titlu de penalități se aplică inclusiv în situația în care, prin titlul executoriu, instanța de judecată a stabilit penalități aplicabile părții obligate, pentru fiecare zi de întârziere, conform art. 18 alin. (5) din Legea nr. 554/2004.

S-a reținut că titlul executoriu invocat în cauză este reprezentat de obligarea pârâtului Guvernul României (autoritate publică centrală) la adoptarea unei hotărâri care reprezintă, din punctul de vedere al clasificării actelor administrative, un act administrativ unilateral (fiind rezultatul voinței unei singure părți) și un act administrativ individual, ce trebuie emis în vederea executării în concret a legii (art. 9 din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/1997, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța Guvernului nr. 55/2003) cu privire la persoanele determinate expres în cuprinsul titlului executoriu. Din analiza art. 18 și 24 din Legea nr. 554/2004 rezultă că acestea au, în principiu, același scop și aceeași natură juridică. În ambele ipoteze, reclamantul poate solicita instanței de contencios administrativ, fie în etapa judecătii, fie în aceea a executării silite, aplicarea unor penalități de întârziere, singura diferență între cele două situații constând în cadrul procesual în care este pronunțată hotărârea. Mai precis, dacă penalitățile prevăzute de art. 24 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 pot fi aplicate conducătorului autorității publice sau, după caz, persoanei obligate, penalitățile prevăzute de art. 18 alin. (5) din Legea nr. 554/2004 pot fi aplicate doar părții obligate, conducătorul autorității publice nefiind, în toate cazurile, parte în litigiul inițial de contencios administrativ. Dacă debitorul refuză executarea obligațiilor care îi incumbă, la cererea creditorului, instanța revine printr-o nouă hotărâre și fixează suma care i se va datora reclamantului cu titlu de penalități.

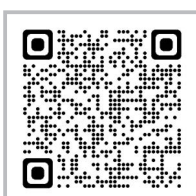
Prin *Decizia nr. 18 din 13 martie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 19 iunie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit, în interpretarea dispozițiilor art. 527 alin. (1) din Codul administrativ, că sintagma „venituri obținute în perioada respectivă” se referă la venituri obținute în mod legal între momentul încetării funcției publice și momentul reintegrării efective în funcția publică, care au legătură cu încetarea nelegală a raportului de serviciu, provenind dintr-o activitate care a înlocuit funcția publică.

S-a argumentat că pentru a justifica diminuarea despăgubirilor acordate în temeiul art. 527 alin. (1) din Codul administrativ este necesar ca obținerea veniturilor care se iau în considerare să fi fost prilejuită de măsura nelegală dispusă împotriva funcționarului public. Cu alte cuvinte, situația de fapt trebuie să fie de așa natură încât să justifice presupunerea că funcționarul public nu ar fi obținut respectivele venituri dacă ar fi continuat să se afle în raporturi de serviciu cu autoritatea publică. Se includ în această categorie toate veniturile obținute din activități sau situații care ar fi fost incompatibile cu funcția publică deținută, dar și venituri obținute din activități care, chiar dacă nu ar fi ridicat o problemă de incompatibilitate, nu au fost desfășurate de funcționarul public în perioada în care acesta s-a aflat în raporturi de funcție cu autoritatea publică. Pe de altă parte, nu vor fi avute în vedere veniturile care nu au nicio legătură cu faptul încetării nelegale a raporturilor de serviciu, cum ar fi venituri din moșteniri, venituri din cedarea folosinței bunurilor etc. sau venituri obținute din activități pe care funcționarul public le-a desfășurat, prin cumul, și în perioada în care s-a aflat în raporturi de funcție cu autoritatea publică.

Prin *Decizia nr. 20 din 20 martie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 27 iunie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că, în interpretarea și aplicarea art. 281 alin. (2) din Codul de procedură fiscală, prin raportare la prevederile art. 8 alin. (1) teza finală din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, motivele de nelegalitate invocate în cererea de anulare a deciziei de soluționare a contestației și a actelor administrative fiscale la care aceasta se referă nu sunt limitate la cele invocate în contestația administrativă; în interpretarea și aplicarea art. 266 alin. (4¹) din Codul de procedură fiscală, anularea obligației fiscale datorate de debitorul persoană fizică care desfășoară activități în mod independent, ca urmare a radierii debitorului din registrul în care a fost înregistrat potrivit legii, nu împiedică preluarea obligației fiscale de către persoana fizică în condițiile art. 23 alin. (3) și (4) din Codul de procedură fiscală.

În considerentele acestei decizii s-a reținut, în esență, că întrucât procedura administrativ-jurisdicțională nu poate fi considerată a întruni garanțiile prevăzute de art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, se impune ca aceste garanții, inclusiv plenitudinea de competență, să fie asigurate de instanța de contencios administrativ investită să cenzureze aspectele de nelegalitate ale deciziei de soluționare a contestației.

Prin *Decizia nr. 66 din 9 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1049 din 20 noiembrie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că prevederile art. 13 și art. 40 pct. 2 din Tratatul dintre România și Ucraina privind asistența juridică și relațiile juridice în cauzele civile, semnat la București la 30

ianuarie 2002, ratificat prin Legea nr. 3/2005, nu sunt aplicabile cu ocazia soluționării cererii de redobândire a cetățeniei române de către Comisia pentru cetățenie din cadrul Autorității Naționale pentru Cetățenie, procedură finalizată prin emiterea unui act administrativ supus controlului instanțelor de contencios administrativ (în ipoteza cererilor soluționate anterior intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2021 pentru completarea Legii cetățeniei române nr. 21/1991).

În argumentare s-a reținut că procedura desfășurată în fața A.N.C., astfel cum este reglementată de Legea nr. 21/1991, este o procedură administrativă de soluționare a cererilor de dobândire/redobândire a cetățeniei române, care nu are caracter jurisdicțional, nu se desfășoară în condiții de contradictorialitate și nu se finalizează prin emiterea unei hotărâri, în sensul art. 40 alin. (2) din Tratat, care să fie susceptibilă de a fi recunoscută pe teritoriul celuilalt stat contractant. Deși ordinul de respingere a cererii de acordare sau redobândire a cetățeniei române poate fi atacat în instanță, potrivit legii, totuși, cu ocazia soluționării acțiunii având un astfel de obiect, instanța de contencios administrativ verifică legalitatea ordinului strict pe baza înscrisurilor depuse în fața A.N.C. și avute în vedere de aceasta la emiterea actului atacat. Actele prezentate A.N.C. pentru dovedirea îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege pentru acordarea sau, după caz, redobândirea cetățeniei române reprezintă documente administrative în înțelesul art. 1 alin. (2) lit. b) din Convenția de la Haga și trebuie apostilate, conform art. 3 din Convenție. Totodată, nu există vreo „lege sau regulament în vigoare în România care să înlăture, simplifice sau scutească aceste acte de supraregalizare”, prevederile Tratatului dintre România și Ucraina neavând acest caracter, aspect întărit și de cuprinsul notei de fundamentare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2021.

Prin *Decizia nr. 67 din 9 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1072 din 28 noiembrie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că: prevederile art. 22 din Tratatul dintre România și Republica Moldova privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Chișinău la 6 iulie 1996, ratificat prin Legea nr. 177/1997, coroborate cu dispozițiile art. 1 lit. a) și b) și cu cele ale art. 2 paragraful 2 din același tratat, nu sunt aplicabile cu ocazia soluționării cererii de redobândire a cetățeniei române de către Comisia pentru cetățenie din cadrul Autorității Naționale pentru Cetățenie; prevederile art. 12 din Tratatul dintre Republica Populară Română și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste privind acordarea asistenței juridice în cauzele civile, familiale și penale, ratificat prin Decretul nr. 334/1958, publicat în Buletinul Oficial nr. 30 din 4 august 1958, coroborate cu cele ale art. 1 pct. 2 din același tratat, nu sunt aplicabile cu ocazia soluționării cererii de redobândire a cetățeniei române de către Comisia pentru Cetățenie din cadrul Autorității Naționale pentru Cetățenie.

În considerentele acestei decizii s-a reținut, în esență, că procedura desfășurată de A.N.C. în vederea soluționării cererilor de dobândire sau redobândire a cetățeniei române nu poate fi asimilată unei cauze civile, având natura unei proceduri administrative tipice, necontencioase, desfășurată în scopul verificării îndeplinirii condițiilor specifice dobândirii sau redobândirii cetățeniei române, astfel că nu operează, în cadrul acestei proceduri, scutirea de orice formalitate a actelor doveditoare, emise de autorități străine, acte ce necesită a fi supraregalizate sau, după caz, apostilate, atunci când emitentul acestora este semnatar al Convenției de la Haga cu privire la suprimarea

cerinței supralegalizării actelor oficiale străine. A.N.C. nu face parte din categoria „altor instituții competente în materie civilă”, prevăzută de art. 1 lit. b) din tratatul anterior menționat, neexercitând niciuna din activitățile menționate la art. 14 sau în celelalte prevederi din tratat, activități în privința cărora părțile contractante au convenit asistența reciprocă. Recunoașterea reciprocă a autenticității și valabilității actelor oficiale, fără nicio altă formalitate, vizează regimul documentelor utilizate în cadrul procedurilor de asistență juridică reglementate de tratat, astfel cum acestea sunt prezentate la art. 4, prevederi care nu reglementează, însă, procedurile administrative, de genul celei desfășurate de A.N.C. în aplicarea Legii nr. 21/1991.

Prin *Decizia nr. 74 din 20 noiembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 8 ianuarie 2024*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (6) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, că autoritatea publică emitentă a unui act administrativ unilateral cu caracter normativ nu poate solicita

instanței anularea acestuia.

În considerentele acestei decizii s-a reținut, în esență, că din interpretarea sistematică a dispozițiilor cuprinse în art. 1 alin. (6), art. 7 alin. (1⁴) și art. 11 alin. (2) și (4) din Legea nr. 554/2004 reiese voința legiuitorului potrivit căreia nelegalitatea unui act administrativ normativ poate fi invocată oricând (prin plângerea prealabilă sau prin acțiunea în justiție), în timp ce nelegalitatea unui act administrativ individual poate fi invocată doar pe o perioadă determinată, indiferent de persoana fizică sau juridică (inclusiv autoritatea emitentă) care invocă nelegalitatea.

DREPTUL MUNCII ȘI ASIGURĂRILOR SOCIALE

Prin *Decizia nr. 23 din 27 martie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 364 din 28 aprilie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că: în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 47 alin. (1) și (2) din Codul muncii, raportate la dispozițiile art. 1 alin. (1), (3) și (4) din Legea-cadru nr. 153/2017, unui salariat detașat de la un angajator în cadrul căruia

drepturile salariale se stabilesc prin negociere nu îi pot fi plătite de către angajatorul cesionar, instituție sau autoritate publică, drepturi care depășesc nivelul maxim prevăzut de Legea-cadru nr. 153/2017; în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 256 alin. (1) din Codul muncii, raportat la art. 47 alin. (2) din același act normativ, cu referire la dispozițiile art. 1 alin. (1), (3) și (4) din Legea-cadru nr. 153/2017, salariatul detașat care a încasat de la angajatorul cesionar drepturi salariale ce depășesc nivelul maxim prevăzut de Legea-cadru nr. 153/2017 pentru postul pe care a fost detașat nu este obligat să le restituie.

S-a argumentat că atunci când salariatul detașat a beneficiat la angajatorul cedent de drepturi de natură salarială superioare celor prevăzute de Legea-cadru nr. 153/2017, angajatorul cesionar nu îi poate acorda mai mult decât cuantumul stabilit prin norme juridice imperative. Este vorba de o limitare legală a drepturilor convenite pentru munca prestată în cadrul unui angajator care aplică un sistem de salarizare unic pentru personalul plătit din fonduri publice. Evocând Hotărârea din 15 decembrie 2015, pronunțată în Cauza S.C. Antares Transport – S.A. și S.C. Transroby – S.R.L. împotriva

României, Înalta Curte a reținut că pe toată perioada în care a fost detașată și a prestat o muncă în beneficiul instituției publice, persoana detașată a avut reprezentarea faptului că echivalentul acestei munci îl reprezintă salariul negociat în mediul privat. Această reprezentare a fost confirmată de actele întocmite de instituția publică, acte de a căror nelegalitate nu se face vinovată, în niciun mod, persoana detașată.

Prin *Decizia nr. 51 din 18 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1000 din 3 noiembrie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 14 alin. (3) și ale art. 39 alin. (5) din Legea-cadru nr. 153/2017, că excluderea cumulului dintre indemnizația lunară pentru titlul științific de doctor și salarizarea aferentă gradului didactic I obținut în baza aceluiași titlu științific de doctor se aplică și cadrelor didactice cărora, anterior intrării în vigoare a Legii-cadru nr. 153/2017, li s-a acordat gradul didactic I în considerarea titlului științific de doctor, în baza art. 36 alin. (3) din Legea nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic, cu modificările și completările ulterioare, și a Metodologiei formării continue a personalului didactic din învățământul preuniversitar, aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 3.770/1998, cu modificările și completările ulterioare.

S-a reținut, în esență, că eliminarea acordării unui duble bonificații pentru aceeași calificare, respectiv pentru titlul științific de doctor și pentru gradul didactic I, dacă acesta din urmă a fost obținut prin echivalare, reprezintă, fără echivoc, una dintre măsurile avute în vedere de legiuitor circumscrise aceluiași scopuri urmărite prin adoptarea legii-cadru, măsură care nu afectează gradul didactic sau titlul științific, ci limita beneficiului pecuniar a cărei stabilire se află în marja de apreciere a legiuitorului.

Prin *Decizia nr. 80 din 11 decembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 30 ianuarie 2024*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit, în interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 6 lit. b) și c) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, că principiile nediscriminării și egalității pot fi invocate pentru egalizarea la nivel maxim a salariilor de bază, cu luarea în considerare inclusiv a majorărilor recunoscute prin hotărâri judecătorești definitive, sub rezerva ca ele să aibă aplicabilitate generală la nivelul aceleiași categorii profesionale din cadrul aceleiași familii ocupaționale.

În considerentele acestei decizii s-a reținut, în esență, că atunci când instanțele judecătorești sunt învestite cu cereri de egalizare a unor salarii de bază prin includerea unor majorări recunoscute prin hotărâri definitive, trebuie să examineze dacă în respectivele hotărâri au fost interpretate norme de lege care au instituit majorări de aplicabilitate generală, căci numai într-un astfel de caz principiile examinate pot constitui temei al egalizării; dacă sfera lor de aplicare este însă restrânsă în beneficiul unor anumiți destinatari ai legii, cele două principii se opun egalizării salariilor de bază ale persoanelor cărora legea nu le recunoaște dreptul la respectivele majorări.

De aceea, în măsura în care reperul de comparație invocat este reprezentat de personalul legitimat de lege la un salariu de bază majorat cu 10%, criteriile obiective, analizate în precedent, care permit stabilirea diferențiată a salariului de bază, nu

îngăduie concluzia discriminării personalului auxiliar de specialitate sau conex care își desfășoară activitatea în cadrul unor instanțe/parchete pentru care legea a stabilit salariile de bază fără aplicarea vreunui procent de majorare ori prin aplicarea unuia mai redus și nu atrage, în consecință, aplicarea garanțiilor oferite de principiul egalității care, potrivit art. 6 lit. c) din Legea-cadru nr. 153/2017, se înfăptuiește „prin asigurarea de salarii de bază egale pentru muncă cu valoare egală”.

DREPT PROCESUAL CIVIL

Prin *Decizia nr. 30 din 24 aprilie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 418 din 16 mai 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că în măsura în care debitorul a executat obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, chiar și pe parcursul soluționării cererii întemeiate pe dispozițiile art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, creditorul nu mai poate obține stabilirea sumei definitive cu titlu de penalitate.

S-a argumentat că scopul executării silite este, cum neîndoielnic rezultă din cuprinsul art. 622 alin. (3) din Codul de procedură civilă, realizarea creanței recunoscute prin titlu executoriu. Odată ce finalitatea declanșării ei a fost atinsă, nicio formă de executare silită nu mai este justificată, astfel că și cererea de fixare a penalităților se impune să fie respinsă, fiind nerelevant dacă executarea obligației are loc în termenul de cel puțin 3 luni în care creditorului i se interzice sesizarea instanței sau ulterior împlinirii lui, atât timp cât încheierea de fixare a penalităților nu a fost pronunțată.

Prin *Decizia nr. 37 din 15 mai 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 660 din 19 iulie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit, interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, că este posibilă fixarea sumei definitive ce i se datorează creditorului, cu titlu de penalități, pentru un interval de timp mai mare de 3 luni, dar compus numai din termene de câte 3 luni.

Înalta Curte a reținut că această interpretare este menită a păstra un caracter unitar de stabilire a sumelor definitive datorate cu titlu de penalități atât în cazul executărilor silite în care creditorul manifestă diligență și formulează cereri succesive după trecerea fiecărui termen de 3 luni în care debitorul nu își execută obligația, cât și în cazul executărilor silite în care creditorul alege să formuleze cereri succesive după trecerea unor perioade mai mari de 3 luni. În felul acesta, întinderea penalității rămâne totuși previzibilă pentru debitor, căci chiar dacă sesizarea instanței de executare se face după o perioadă mai lungă de 3 luni, debitorul va avea reprezentarea faptului că nu va putea fi obligat decât la plata penalităților aferente fiecărui termen împlinit de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității.

Prin *Decizia nr. 52 din 18 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 930 din 16 octombrie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că, în interpretarea dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 2, prin raportare la cele ale art. 19 și art. 214 din Codul de procedură civilă, în cadrul motivului de recurs prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 2 din același

cod nu pot fi analizate criticile privind legalitatea măsurii de schimbare a compunerii completului de judecată în apel dispuse printr-o hotărâre a colegiului de conducere al instanței, legalitatea acestei hotărâri putând fi analizată în condițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004.

În considerentele acestei decizii s-a reținut, în esență, că ipoteza evocată în partea finală a motivului de recurs în discuție [„(...) ori a cărui compunere a fost schimbată, cu încălcarea legii”] nu poate avea deci o altă semnificație, ceea ce înseamnă că, investită fiind cu soluționarea unui recurs întemeiat pe acest motiv, instanța de recurs va putea verifica dacă, în acord cu dispozițiile în materie ale Legii nr. 304/2022 (sau, după caz, ale Legii nr. 304/2004) și ale Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, există o hotărâre a colegiului de conducere al instanței pe baza căreia schimbarea componenței completului de judecată să fi fost dispusă, fără însă a putea trece inclusiv la cercetarea legalității înseși a respectivei hotărâri. Verificarea, pe fondul ei, a legalității hotărârii colegiului de conducere va putea fi făcută doar în condițiile prevăzute de Legea nr. 554/2004, în considerarea regimului juridic distinct de control al legalității pe care legiuitorul a înțeles să îl instituie în privința actelor administrative.

DREPT PENAL

Prin *Decizia nr. 9 din 13 februarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 24 martie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că spitalul militar este instituție publică în sensul art. 135 din Codul penal, iar aceasta nu poate fi autor al infracțiunilor de luare de mită, prevăzută de art. 289 alin. (1) din Codul penal, și abuz în serviciu, prevăzută de art.

297 alin. (1) din Codul penal.

În considerentele acestei decizii s-a reținut în esență că, potrivit art. 135 alin. (2) din Codul penal, instituțiile publice nu răspund penal pentru infracțiunile săvârșite în exercitarea unei activități ce nu poate face obiectul domeniului privat.

Obiectul de activitate al unui spital militar constă în prestarea de servicii medicale, iar acestea pot face obiectul domeniului privat, astfel că spitalul militar poate răspunde penal pentru infracțiunile comise în exercitarea respectivelor activități. În ceea ce privește calitatea de funcționar, se reține că, potrivit dispozițiilor art. 308 alin. (1) din Codul penal, acesta este definit ca persoana care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice. O persoană juridică (deci și o instituție publică) nu are atribuții de serviciu, ci încredințează îndatoriri de serviciu persoanei fizice ce își desfășoară activitatea în cadrul său, fiind, astfel, doar beneficiara exercitării acestora. Or, infracțiunea de luare de mită se poate comite doar în legătură cu un act de serviciu care intră în atribuțiile funcționarului și nu cu un act de competența persoanei juridice.

Așadar, chiar dacă organele reprezentative ale persoanei juridice ar lua decizia să pretindă, primească bani ori alte foloase în numele acesteia, faptele nu ar putea fi comise decât în legătură cu atribuții de serviciu ale funcționarului care își desfășoară activitatea în cadrul respectivei persoanei juridice, astfel că nu s-ar putea circumscrie infracțiunii de luare de mită.

Prin *Decizia nr. 57 din 18 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1035 din 14 noiembrie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că fapta de a încredința un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere pentru conducerea pe drumurile publice unei persoane despre care știe că se află sub influența alcoolului, dar care a refuzat sau s-a sustras de la prelevarea de mostre biologice și care este trimisă în judecată pentru infracțiunea prevăzută de art. 337 din Codul penal, nu întrunește condițiile de tipicitate pentru reținerea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (3) din Codul penal.

În considerente s-a reținut în esență că, deși persoanei căreia i-a fost încredințat vehiculul nu îi poate fi stabilită îmbibația alcoolică din cauza refuzului sau sustragerii de la prelevarea de mostre biologice, cel care i-a încredințat autoturismul nu poate răspunde pentru infracțiunea prevăzută de art. 335 alin. (3) din Codul penal, deoarece principiul legalității împiedică interpretarea normei penale prin analogie. Dacă art. 335 alin. (3) se referă la situațiile prevăzute în alin. (1) sau alin. (2), ale aceluiași articol, sau la situația în care persoana se află sub influența alcoolului sau unor substanțe psihoactive, nu se poate constata îndeplinirea condițiilor de tipicitate și atunci când persoana căreia i-a fost încredințat autovehiculul refuză sau se sustrage de la prelevarea de mostre biologice.

Pe lângă acest argument, care ține de legalitatea incriminării trebuie avut în vedere faptul că art. 335 alin. (3) din Codul penal prevede și o condiție care ține de latura subiectivă, și anume ca cel care încredințează vehiculul să fi știut că persoana căreia i l-a încredințat se află sub influența alcoolului, adică această stare să fie preexistentă și cunoscută celui care încredințează vehiculul. În cazul refuzului sau sustragerii de la prelevarea de mostre biologice, activitatea infracțională este ulterioară momentului încredințării vehiculului și drept urmare, această condiție nu este îndeplinită.

În concluzie, pentru îndeplinirea condițiilor de tipicitate obiective ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (3) din Codul penal, este necesar ca, pentru persoana căreia i-a fost încredințat vehiculul, să existe o depășire a valorii îmbibației alcoolice de 0,80 g/l alcool pur în sânge, iar aceasta valoare să fie probată printr-o probă științifică (expertiză medico-legală) și nu prin alte mijloace probatorii.

DREPT PROCESUAL PENAL

Prin *Decizia nr. 1 din 16 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 142 din 20 februarie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că, în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 539 din Codul de procedură penală, față de efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 136 din 3 martie 2021, în ipoteza unei privări de libertate în cursul unui proces penal finalizat prin soluție definitivă de achitare, fără ca nelegalitatea măsurii privative de libertate să fi fost stabilită în conformitate cu Decizia în interesul legii nr. 15 din 18 septembrie 2017, soluția de achitare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, este suficientă prin ea însăși pentru acordarea de despăgubiri persoanei private de libertate și, ulterior, achitate; în acest context, "caracterul injust/nedrept al

măsurilor privative de libertate", respectiv "netemeinicia acuzației în materie penală" constituie criterii autonome care dau dreptul persoanei în cauză la repararea pagubei și care extind sfera de aplicare a dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală. În considerentele hotărârii s-a reținut în esență că „în ipoteza privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, sau achitare, valorificarea dreptului la repararea pagubei în fața instanței civile va avea ca temei respectiva ordonanță de clasare sau hotărâre judecătorească de achitare (paragraful 54 din Decizia Curții Constituționale nr. 136/2021)”.

Soluțiile de clasare sau de achitare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, rămase definitive, sunt suficiente pentru valorificarea dreptului la repararea pagubei în fața instanței civile.

În același timp, soluțiile de clasare sau de achitare, întemeiate pe vreunul dintre cazurile prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, dovedesc caracterul neîntemeiat sau nedrept al acuzației penale și au ca efect reținerea caracterului injust sau nedrept al măsurilor preventive privative de libertate luate în mod legal împotriva persoanei în cauză, în cursul procesului penal.

De aceea, noțiunile caracterul injust sau nedrept al măsurilor preventive privative de libertate și netemeinicia acuzației în materie penală constituie criterii autonome care conferă dreptul la repararea pagubei.

Prin *Decizia nr. 43 din 29 mai 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 646 din 14 iulie 2023*, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că: dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că instanța care soluționează pe fond contestația în anulare nu poate să reanalizeze care dintre legile penale ce s-au succedat în timp este mai

favorabilă în cazul în care se invocă incidența unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu o lege succesivă care nu a fost reținută ca fiind mai favorabilă în cauză; omisiunea instanței de apel de a se pronunța asupra incidenței unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu legea penală mai favorabilă de la data comiterii faptei până la data judecării cauzei în apel nu poate fi invocată prin intermediul contestației în anulare întemeiate pe dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală.

În esență, s-a reținut că art. 155 alin. (1) din Codul penal actual constituie o normă de drept penal material, iar nu o normă de procedură penală. Interpretarea dată aspectelor de drept penal substanțial printr-o hotărâre penală definitivă nu poate fi cenzurată în calea extraordinară de atac a contestației în anulare, deoarece, în această ipoteză, statuările de drept ale instanței de apel se bucură de autoritate de lucru judecat, iar repunerea lor în discuție ar echivala cu reevaluarea în substanță a fundamentului juridic al soluției în sine (*error in iudicando*), pe calea unui apel deghizat.

Drept urmare, aprecierea pretins eronată a instanței de apel, cu privire la aplicarea legii penale mai favorabile, potrivit art. 5 din Codul penal, constituie o eroare de judecată, respectiv o greșală de drept ce ar impune reevaluarea fondului cauzei, care nu se poate realiza pe calea contestației în anulare.

Prin Decizia nr. 64 din 2 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1047 din 20 noiembrie 2023, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că: punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a

măsurilor de supraveghere tehnică, nu reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală; în procedura prevăzută de articolul 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, precum și de articolul 150 alin. (5) din Codul de procedură penală, sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică este obligatorie în cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul să poată folosi dispozitive tehnice de înregistrare, chiar dacă există un mandat de supraveghere tehnică de aceeași natură emis anterior, aceste dispoziții legale instituind o procedură specială, derogatorie de la prevederile art. 139 din Codul de procedură penală.

În esență, s-a reținut că activitatea Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor constă în asigurarea accesului nemijlocit și direct al organelor de urmărire penală la sistemele de interceptare, fără a avea acces din punct de vedere tehnic ori prin personalul propriu, la datele interceptate ca urmare a măsurilor de supraveghere tehnică puse în executare, astfel încât punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, de către Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul Serviciului Român de Informații, în sensul asigurării condițiilor tehnice pentru punerea în aplicare a măsurilor de supraveghere tehnică, nu reprezintă o activitate de punere în executare a mandatului de supraveghere tehnică, conform art. 142 din Codul de procedură penală. Investigatorul sub acoperire sau colaboratorul poate purta dispozitive de înregistrare, aspect care reiese fără echivoc din dispozițiile art. 148 alin. (3) din Codul de procedură penală, însă doar în condițiile în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că se respectă o proporționalitate între gravitatea ilicitului penal suspectat și ingerința puternică în viața privată.

■ 3. MECANISMUL DE UNIFICARE PREVĂZUT DE ART. 57 DIN REGULAMENTUL PRIVIND ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA ADMINISTRATIVĂ A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Potrivit articolului 57 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în cadrul ședințelor de secție sunt supuse dezbaterii judecătorilor problemele de drept care au fost soluționate diferit în jurisprudența secției, precum și problemele de drept care au potențialul de a genera practică judiciară neunitară, identificate în activitatea completurilor de judecată și în rapoartele întocmite de Serviciul pentru studiul și unificarea jurisprudenței. Hotărârile de principiu se adoptă în prezența a cel puțin două treimi din numărul judecătorilor în funcție, cu votul majorității judecătorilor prezenți, inclusiv al președintelui. În măsura în care acest mecanism intern de unificare eșuează ori se constată o practică divergentă între mai multe secții ale Înaltei Curți, vicepreședinții vor supune analizei Colegiului de conducere necesitatea de a sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție cu recurs în interesul legii.

În anul 2023, secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție au continuat să aplice mecanismul de unificare a practicii judiciare instituit încă din anul 2006, în vederea respectării jurisprudenței în materie, în virtutea principiului disciplinei jurisdicționale.

La ședințele secțiilor, în anul 2023 au participat vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție*, având în vedere atribuțiile vicepreședintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilite prin art. 14 lit. c) și d) din *Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, din 14.03.2023.*

SECȚIA I CIVILĂ

În anul 2023 s-a desfășurat o ședință a Plenului judecătorilor Secției I civile, în cadrul căreia au fost agreate soluții importante de unificare a jurisprudenței la nivelul secției, după cum urmează:

- În acțiunea civilă având ca obiect „obligația de a face” prin care se tinde la satisfacerea unui drept de creanță, raportul juridic are un caracter patrimonial și, în consecință, cererea este evaluabilă în bani. Așa fiind, competența materială se stabilește prin raportare la dispozițiile art. 94 lit. k) Cod procedură civilă.
- Pentru stabilirea competenței teritoriale a instanței în materia contestației la executare de natură fiscală (în cazul în care nu există o încheiere de încuviințare

* Conform repartizării stabilite prin ordin al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, vicepreședintele în materie civilă a coordonat activitatea Secției I civile, a Secției a II-a civile, a completurilor de 5 judecători în materie civilă, în vreme ce vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție în materie penală a coordonat activitatea Secției penale și a Secției de contencios administrativ și fiscal, în scopul identificării divergențelor de jurisprudență și al asigurării unei practici judiciare unitare.

a executării silite) atunci când debitorul se află în penitenciar, trebuie luat în considerare domiciliul de fapt al debitorului, aceasta însemnând că, dacă se află încarcerat pentru o perioadă lungă, atunci scopul buneii administrări a justiției impune stabilirea competenței teritoriale în favoarea instanței în a cărei rază teritorială se află penitenciarul în care este încarcerată partea.

- Cererile de reexaminare împotriva încheierii prin care a fost respinsă acordarea ajutorului public judiciar se soluționează în camera de consiliu, fără citarea părților, calea de atac păstrând caracterul necontencios și de urgență al cererii de ajutor public judiciar.
- Nu sunt anulate cererile înaintate prin e-mail și care au scanată semnătura părții.

SECȚIA A II-A CIVILĂ

În anul 2023 s-au desfășurat zece ședințe ale Plenului judecătorilor Secție a II-a civile, în cadrul cărora au fost agreate soluții importante de unificare a jurisprudenței la nivelul secției, după cum urmează:

- Cererea de abținere formulată de 2 judecători ai unui complet de judecată, în situația în care cel de-al treilea nu este titular, va fi soluționată de către un complet constituit din cel de-al treilea judecător al completului investit cu soluționarea cauzei și doi judecători prevăzuți în planificarea de permanență.
- Au caracter evaluabil în bani cererile având ca obiect obligarea Fondului de Garantare a Asiguraților la emiterea unei decizii prin care să soluționeze cererea de despăgubiri formulată potrivit dispozițiilor art. 13 din Legea nr. 213/2015 și, prin urmare, competența materială de soluționare a acestor cereri se stabilește în funcție de valoare.
- Regulatorul de competență, ca principiu, se poate stabili și în favoarea unei instanțe diferite de cele aflate în conflict, la o terță instanță, în baza unui criteriu legal de atribuire de competență.
- Instanța competentă să soluționeze cauzele având ca obiect contestația formulată de reclamanta societate de asigurări împotriva deciziei de respingere de către Fondul de Garantare a Asiguraților a despăgubirilor solicitate în temeiul Legii nr. 213/2015 este instanța civilă.
- Prevederile art. 127 din Codul de procedură civilă nu sunt incidente în stabilirea competenței teritoriale în litigiile de muncă privind drepturile salariale ale procurorilor / personalului auxiliar de specialitate din cadrul unităților de parchet de pe lângă judecătorii, având în vedere că aceștia nu-și desfășoară activitatea la o instanță de judecată.
- Nu poate forma obiectul analizei instanței de judecată legalitatea încheierii contractului de asistență juridică în temeiul art. I din O.U.G. nr. 26/2012, întrucât reprezintă aspecte de oportunitate sau pentru că existența unor situații „temeinic justificate” nu se analizează de instanță, ci de către instituțiile abilitate și cu procedura prevăzută de acest act normativ [art. 1 alin. (2) și (3) din O.U.G. nr. 26/2012].
- Sunt valabile actele transmise prin mijloace electronice sub aspectul semnăturii, astfel cum s-a decis și în ședința Secției a II-a civile din data de 13 decembrie 2021, în care a fost analizată inclusiv problematica regularității cererilor adresate instanței prin prisma dispozițiilor art. 199 alin. (1) din Codul de procedură civilă, concluzionându-se că sunt respectate cerințele acestor dispoziții legale.
- Cererile de reexaminare formulate împotriva încheierii de respingere a cererii de acordare a ajutorului public judiciar vor fi soluționate în camera de consiliu, fără citarea părților, dispozițiile art. 15 alin. (3) din O.U.G. nr. 51/2008 fiind interpretate în sensul necitării părților.

- Pronunțarea soluției de declinare a competenței între cele două secții civile din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție se realizează printr-o încheiere cu număr, în toate cazurile.
- Acțiunile având ca obiect obligația de a face / de a nu face neevaluabilă în bani, atunci când sunt date în competența de primă instanță a tribunalului, nu sunt supuse căii de atac a recursului, fiind incidente dispozițiile art. 483 alin. (2) Cod procedură civilă.
- Termenul de exercitare a revizuirii curge, în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 8, de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri, care este data pronunțării hotărârii, iar instituția repunerii în termen nu este aplicabilă în această ipoteză.

SECȚIA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

În anul 2023 s-au desfășurat șapte ședințe ale plenului judecătorilor Secției de contencios administrativ și fiscal, în cadrul cărora au fost agreate soluții importante de unificare a jurisprudenței la nivelul secției, după cum urmează:

- Cu privire la supunerea cenzurii instanței de contencios administrativ a modalității de formulare a subiectelor ori de soluționare a contestațiilor la barem, aferente concursurilor de primire în profesia de avocat stagiar organizate de Uniunea Națională a Barourilor din România și Institutul Național pentru Pregătirea și perfecționarea Avocaților, controlul de legalitate se exercită cu respectarea atribuțiilor conferite de lege organizatorului examenului și comisiilor înființate potrivit Regulamentului de examen, cu puteri discreționare în domeniul pentru care au fost constituite, impunându-se o analiză a fiecărui caz, în funcție de circumstanțele concrete;
- Ordinul emis de Președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate de aprobare valorii procentului „p” are natura juridică a unei operațiuni administrative prealabile emiterii notificării prevăzute de O.U.G. nr. 77/2011 ce stabilește unul din elementele pe baza cărora se determină procentul „p” – element de calcul al contribuției clawback suspendat, alături de valoarea consumului de medicamente, comunicării către deținătorul autorizației de punere pe piață prin intermediul notificării;
- În cazul litigiilor având ca obiect emiteria de noi ordine de încadrare, acte administrative prin care reclamantii (personal aparținând familiei ocupaționale „Justiție”) solicită să le fie recunoscut un anumit drept salarial, competența aparține instanței de contencios administrativ stabilită în raport cu dispozițiile prevăzute de norma generală în materia contenciosului administrativ, respectiv Legea nr. 554/2004, nefiind incidente prevederile speciale de competență ale art. 7 din Capitolul VIII, anexa VI la Legea nr. 153/2017;
- Modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 3 alin. (2) teza finală din O.U.G. nr. 94/2000 (prin raportare și la art. 5 alin. (3) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei speciale de retrocedare), cu privire la obligativitatea invitării la lucrările Comisiei Speciale de retrocedare a unui reprezentant din partea cultului religios solicitant în vederea susținerii cererii de retrocedare. Efectele lipsei reprezentantului de la lucrările Comisiei, este în sensul că, din interpretarea dispozițiilor legale nu rezultă intenția legiuitorului de a prevedea în mod expres cerința obligativității de a fi invitat să participe la ședințele Comisiei a unui reprezentant al cultului religios solicitant, sub sancțiunea nulității actului administrativ emis de Comisie, astfel că absența reprezentantului cultului nu este în măsură să conducă la nulitatea Deciziei emise de către Comisia Specială

de retrocedare decât dacă s-ar dovedi în mod concret existența unei vătămări, care să nu poată fi remediată decât prin anularea actului;

- Competența de soluționare a cauzelor având ca obiect încetarea sau anularea măsurii interzicerii intrării pe teritoriul României, în conformitate cu dispozițiile art. 106³ din O.U.G nr. 194/2002, în raport de formațiunea care a dispus această măsură, unitatea locală de frontieră sau autoritatea centrală, respectiv Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, îi revine Curții de Apel București, având în vedere faptul că măsura interzicerii intrării în România a fost dispusă de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, cu sediul în București (fără a avea importanță, sub aspectul stabilirii competenței teritoriale, faptul că adresa de comunicare a măsurii către reclamantă este întocmită de către un Inspectorat Teritorial de Frontieră);
- Structurile teritoriale ale Ministerului Afacerilor Interne nu se încadrează în categoria serviciilor publice deconcentrate la care se referă art. 277 din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ;
- Pentru reținerea conflictului de interese în cazul deținerii concomitente de către soți, rude ori afini până la gradul IV, inclusiv, a funcției de șef de secție în cadrul aceleiași spital nu este suficientă simpla deținere concomitentă a funcției, ci este necesar să existe și un raport de subordonare sau de influențare a îndeplinirii cu obiectivitate a atribuțiilor;
- La stabilirea domeniului în care se deține titlul științific de doctor în scopul acordării beneficiului prevăzut de art. 14 alin. (1) din Legea nr. 153/2017 trebuie să se țină seama de Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior. Domeniul ordine publică și siguranță națională nu este corespondent.
- Cererea de reexaminare formulată împotriva încheierii de respingere a cererii de acordare a ajutorului public judiciar se soluționează în camera de consiliu, fără citarea părților;
- Este admisibilă cererea asigurătorului (reclamant), întemeiată pe dispozițiile art. 19 din Legea nr. 554/2004, formulată în contradictoriu cu pârâțul Fondul de Garantare al Asiguraților, privind plata despăgubirii egale cu dobânda legală (stabilită conform dispozițiilor art. 3 alin. (3) din O.G. nr. 13/2011);
- Instanța competentă material pentru judecarea acțiunilor formulate împotriva pârâților persoane fizice, de către Secretariatul de Stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989, prin care se solicită anularea certificatelor privind recunoașterea calității de luptător cu rol determinant emise pe numele pârâților, este tribunalul - secția de contencios administrativ și fiscal;
- Competența materială și teritorială de soluționare a cauzelor formulate în contradictoriu cu Guvernul României, Ministerul Finanțelor și Casa Sectorială de Pensii a MAI, având ca obiect cererile de reparare a prejudiciului cauzat prin punerea în aplicare, începând cu data de 1 ianuarie 2022, a dispozițiilor art. XXIV pct. 13 din O.U.G. nr. 130/2021 privind unele măsuri fiscal bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, respectiv obligarea pârâților la despăgubiri constând în plata unor sume egale cu sumele reținute începând cu luna ianuarie 2022 din pensie, rețineri făcute cu titlu de contribuții de asigurări sociale de sănătate, cu o bază lunară de calcul a contribuției de 10% din partea care depășește suma lunară de 4000 lei pentru fiecare drept de pensie, aparține, în conformitate cu dispozițiile art. 9 alin. (5), coroborat cu art. 10 alin. (1) și (3) din Legea 554/2004, Secției de contencios

administrativ și fiscal a curții de apel în a cărei circumscripție teritorială își au domiciliul reclamantii;

- Competența materială de judecată în cazul acțiunilor privind recrutarea în funcția publică urmează a se stabili potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, după criteriul rangului autorității publice care organizează concursul în sistemul autorităților publice;
- Competența materială de judecată în cazul acțiunilor privind analiza deciziilor administrative de respingere a cererilor de finanțare din fonduri structurale se stabilește potrivit criteriului valoric, în conformitate cu dispozițiile art. 10 alin. (1) și alin. (1¹) din Legea nr. 554/2004;
- Soluționarea excepției prescripției în litigiile având ca obiect acordarea de despăgubiri în temeiul dispozițiilor art. 19 din Legea nr. 554/2004, acțiuni promovate de asigurător (ASIROM) împotriva Fondului de Garantare a Asiguraților, în contextul în care pârâtul FGA a respins, într-o primă fază, cererile de despăgubiri ale unor societăți de asigurări, fără a le analiza pe fond, invocând depășirea plafonului de 450.000 lei, reprezentând limita maximă prevăzută de Legea nr. 213/2015, se va face în sensul respingerii excepției prescripției dreptului material la acțiune.

SECȚIA PENALĂ

În anul 2023 s-au desfășurat patru ședințe ale plenului judecătorilor Secției penale, în cadrul cărora au fost agreate soluții importante de unificare a jurisprudenței la nivelul secției, după cum urmează:

- *Modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 9 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 241/2005.* Nu este îndeplinită condiția ascunderii bunului sau a sursei impozabile, în sensul art. 9 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 241/2005, în situația în care venitul realizat sau operațiunea juridică producătoare de venituri pentru care există obligația de declarare sunt evidențiate la nivelul unei unități administrativ teritoriale.
- *Interpretarea dispozițiilor art. 64 din Codul de procedură penală.* Judecătorul care a participat la judecarea unei cauze nu se află în situația de incompatibilitate prevăzută de art. 64 alin. (3) din Codul de procedură penală în situația în care este investit cu soluționarea unei cereri de recurs întemeiate pe dispozițiile art. 29 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale în aceeași cauză.

Judecătorul care a participat la judecarea unei cauze nu se află în situația de incompatibilitate prevăzută de art. 64 alin. (3) din Codul de procedură penală în situația în care este investit cu soluționarea unui incident procedural (abținere/recuzare) intervenit în aceeași cauză într-o cale extraordinară de atac.

Judecătorul de drepturi și libertăți nu se află în situația de incompatibilitate prevăzută de art. 64 alin. (4) din Codul de procedură penală în situația în care este investit cu soluționarea unei cereri de recurs întemeiate pe dispozițiile art. 29 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale în aceeași cauză.

Judecătorul de drepturi și libertăți nu se află în situația de incompatibilitate prevăzută de art. 64 alin. (4) din Codul de procedură penală în situația în care este investit cu soluționarea unei cereri având ca obiect contestație la executare, formulate în aceeași cauză.

- *Incidența cazului obiectiv de incompatibilitate prevăzut de art. 64 alin. (3) din Codul de procedură penală, așa cum a fost interpretat prin Decizia nr. 32/2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii.* În cazul unor cereri succesive și repetitive, cu același obiect juridic înregistrate după ce cauza inițială a fost deja soluționată, nu este incident cazul de incompatibilitate obiectivă prevăzut de art. 64 alin. (3) din Codul de procedură penală, motivele abținerii putând fi examinate din perspectiva cazului de incompatibilitate prevăzut de art. 64 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală.
- *Modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 341 alin. (2) din Codul de procedură penală în jurisprudența instanței supreme.* În cauzele având ca obiect plângere împotriva unei soluții de clasare dispuse în situația în care urmărirea penală s-a desfășurat exclusiv *in rem*, formulate potrivit art. 340 alin. (2) din Codul de procedură penală, în temeiul dispozițiilor art. 341 alin. (2) din Codul de procedură penală, se citează doar petentul.
- *Cazurile în care se poate face recurs în casație. Art. 438 alin. (1) pct. 7 din Codul de procedură penală.* În unanimitate, s-a apreciat că este inadmisibilă verificarea condițiilor de tipicitate a infracțiunii sub aspect subiectiv din perspectiva cazului de casare prevăzut de art. 438 alin. (1) pct.7 din Codul de procedură penală, când presupun în mod necesar analiza probatoriului administrat cu privire la circumstanțele concrete de comitere a infracțiunii.

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

■ 4. DIALOGUL ÎNTRE ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ȘI CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI, INSTANȚELE EUROPENE, PRECUM ȘI INSTITUȚIILE UNIUNII EUROPENE

În contextul necesității consolidării relației instituționale bilaterale a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu alte instituții naționale/internaționale (Curtea Constituțională a României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Curtea de Justiție a Uniunii Europene), precum și în vederea creșterii gradului de diseminare a jurisprudenței, în virtutea rolului esențial care revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță națională de ultim grad de jurisdicție, în mecanismul întrebării preliminare, în vederea asigurării preeminenței dreptului Uniunii Europene de către Curtea de Justiție, subliniem ca fiind relevante din punct de vedere jurisprudențial următoarele hotărâri pronunțate în cursul anului 2023:

ÎNCHEIERI DE SESIZARE A CURȚII CONSTITUȚIONALE CU EXCEPȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

În anul 2023, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, a decis sesizarea Curții Constituționale a României pentru controlul constituționalității, înainte de promulgare în ceea ce privește:

- **Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 89/2022 privind înființarea, administrarea și dezvoltarea infrastructurilor și serviciilor informatice de tip cloud utilizate de autoritățile și instituțiile publice (PL-x 502/2022)**, sub următoarele aspecte:

Sesizarea de neconstituționalitate privește actul normativ în întregime, reținându-se de către Secțiile Unite atât vicii de neconstituționalitate de natură extrinsecă, cât și intrinsecă, astfel:

- Încălcarea art. 61 alin. (1) și a art. 1 alin. (4) din Constituție referitoare la principiul separației și echilibrului puterilor în stat;

- Încălcarea art. 1 alin. (3) cu privire la statul de drept în componenta sa privind garantarea drepturilor cetățenilor, ale art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității, sub aspectul exigențelor privind calitatea legii, precum și ale art. 26 referitor la dreptul la viață privată.

Prin *Decizia nr. 335 din 14 iunie 2023*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 562 din 22 iunie 2023, Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate.

□ **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative (PL-x nr. 245/2023)**, sub următoarele aspecte:

- neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 3 (art. 297 alin. 1 din Codul de procedură penală) și art. I pct. 4 (art. 298 din Codul de procedură penală) și art. V în raport cu prevederile constituționale ale art. 147 alin. (4) referitoare la caracterul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale a României, ale art. 1 alin. (3) referitoare la statul de drept, precum și ale art. 1 alin. (5), conform cărora respectarea Constituției și a supremației sale este obligatorie, precum și în componenta sa referitoare la claritatea legii.
- neconstituționalitatea dispozițiilor art. III pct. 1 în raport cu prevederile art. 1 alin. (4) și art. 1 alin. (5) raportat la art. 61 alin. (1) și la art. 126 alin. (3) din Constituție.

Prin *Decizia nr. 283 din 17 mai 2023*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 488 din 6 iunie 2023, Curtea Constituțională a admis parțial obiecția de neconstituționalitate și a constatat că sintagma „a unei decizii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în dezlegarea unei chestiuni de drept sau în soluționarea unui recurs în interesul legii” din cuprinsul art. III pct. 1 [cu referire la art. 3 alin. (3)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative este neconstituțională. Prin aceeași decizie a respins, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. I pct. 3 [cu referire la art. 297 alin. (1)] și pct. 4 [cu referire la art. 298 alin. (1)], precum și ale art. V din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

□ **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (PL-x 246/2023)**, sub următoarele aspecte:

- neconstituționalitatea art. I pct. 17 (art. 139¹ din Codul de procedură penală) în raport de prevederile constituționale ale art. 147 alin. (4) sub aspectul caracterului obligatoriu al deciziilor instanței de contencios constituțional, ale art. 1 alin. (3) referitor la principiul statului de drept, precum și ale art. 1 lin. (5) cu privire la principiul legalității;
- neconstituționalitatea art. I pct. 1 [art. 9 alin. (5) din Codul de procedură penală], art. I pct. 19 (art. 145¹ din Codul de procedură penală), art. II, în raport de prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5), sub aspectul exigențelor privind calitatea legii;
- neconstituționalitatea art. I pct. 38 [art. 345 alin. (1¹) din Codul de procedură penală] în raport de prevederile constituționale ale art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare și ale art. 21 privind dreptul la un proces echitabil;

- neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 34 [art. 281 alin. (4) din Codul de procedură penală] în raport de prevederile constituționale ale art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare, ale art. 1 alin. (3) referitoare la garantarea drepturilor și libertăților fundamentale, cele ale art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor;
- neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 62 [art. 595 alin. (1¹) lit. b)] din Codul de procedură penală în raport de prevederile constituționale ale art. 126 alin. (3), art. 61 alin. (1), art. 1 alin. (4), art. 1 alin. (3) și alin. (5).

Prin *Decizia nr. 284 din 17 mai 2023*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 490 din 6 iunie 2023, Curtea Constituțională a admis parțial obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. I pct. 17 [cu referire la art. 139¹ alin. (2)] și ale art. I pct. 62 [cu referire la art. 595 alin. (1¹) lit. b)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135 privind Codul de procedură

penală, precum și pentru modificarea altor acte normative sunt neconstituționale. Prin aceeași decizie, a constatat că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative, în ansamblu, precum și dispozițiile art. I pct. 1 [cu referire la art. 9 alin. (5)], ale art. I pct. 17 [cu referire la art. 139¹ alin. (1)], ale art. I pct. 19 [cu referire la art. 145¹ alin. (3)], ale art. I pct. 34 [cu referire la art. 281 alin. (4)], ale art. I pct. 38 [cu referire la art. 345 alin. (1¹) și (1²)], ale art. I pct. 43 [cu referire la art. 374 alin. (11) și (12)], ale art. I pct. 44 [cu referire la art. 375 alin. (3)], ale art. I pct. 45 [cu referire la art. 377 alin. (5)], ale art. I pct. 48 [cu referire la art. 421 alin. (1) pct. 2 lit. a)] și ale art. II alin. (2) din aceeași lege sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

□ **Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal (PL-x nr.244/2023)**

Sesizarea de neconstituționalitate **privește actul normativ în întregime**, reținându-se de către Secțiunile Unite atât vicii de neconstituționalitate de natură extrinsecă, cât și intrinsecă.

Sub primul aspect, a fost avută în vedere existența următoarelor motive de constituționalitate extrinsecă:

- Caracterul eterogen al legii și nesocotirea principiului unicității reglementării. Încălcarea art. 1 alin. (5) privind principiul legalității coroborat cu art. 147 alin. (4) din Constituția României referitor la caracterul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.
- Încălcarea prevederilor art. 75 alin. (1) cu referire la art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituția României, prin nerespectarea ordinii de sesizare a celor două Camere ale Parlamentului.
- Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție sub aspectul clarității și previzibilității normei juridice.

De asemenea, instanța supremă a constatat că se impune examinarea următoarelor motive de neconstituționalitate intrinsecă:

- Încălcarea art. 124 alin. (3) prin raportare la art.1 alin. (3) și (5) din Constituție referitoare la independența justiției și la statul de drept.
- Încălcarea art. 44 din Constituție și art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

prin dispozițiile art. I pct. 2 din Lege, cu referire la abrogarea alin. (2) al art. 211 din Legea nr. 303/2022 și ale art. I pct. 4 din Lege, cu referire la art. 211 alin. (4¹) din Legea nr. 303/2022.

- Încălcarea principiului egalității în drepturi prevăzut de dispozițiile art. 16 coroborat cu art. 53 din Constituție.
- Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5), art. 16 alin. (1) și art. 56 alin. (2) din Constituție prin prevederile art. XIII din Lege cu referire la art. 101 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal.
- Încălcarea art. 1 alin. (4) din Constituție privind principiul separației și echilibrului puterilor, referitor la cooperarea loială și respectul reciproc între autoritățile statului, inclusiv prin raportare la dispozițiile art. 147 din Constituție.

Prin *Decizia nr. 467 din 2 august 2023*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 727 din 7 august 2023, Curtea Constituțională a admis parțial obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. I-IV, art. XIII alin. (5) și (6) și art. XV din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și anexele nr. 1-3 la aceasta sunt neconstituționale.

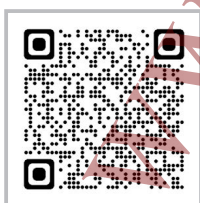
□ ***Legea privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare (PL-x nr. 421/2021)***

Sesizarea de neconstituționalitate privește actul normativ în întregime, reținându-se de către Secțiile Unite atât vicii de neconstituționalitate de natură extrinsecă, cât și intrinsecă.

Sub primul aspect, a fost avută în vedere existența următoarelor motive de constituționalitate extrinsecă:

- Caracterul eterogen al legii și nesocotirea principiului unității reglementării. Încălcarea art. 1 alin. (5) privind principiul legalității coroborat cu art. 147 alin. (4) din Constituția României referitor la caracterul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.
- Încălcarea prevederilor art. 75 alin. (1) cu referire la art. 73 alin. (3) lit. l) și n) din Constituția României, prin nerespectarea ordinii de sesizare a celor două Camere ale Parlamentului.

Sub aspect intrinsec, s-a constatat că actul normativ examinat încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5) prin raportare la art. 53 din Constituție cu privire la principiul securității raporturilor juridice, a clarității și previzibilității reglementării și a statului de drept.

Prin *Decizia nr. 521 din 5 octombrie 2023*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1043 din 17 noiembrie 2023, Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 2-11 din Legea privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative sunt neconstituționale.

□ ***Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (PL-x nr.675/2023)***

Sesizarea de neconstituționalitate privește actul normativ în întregime, reținându-se de către Secțiile Unite **că ar fi încălcate prevederile art. 1 alin. (5) privind principiul**

legalității, art. 21 alin. (3) din Constituția României cu privire la **dreptul la un proces echitabil** coroborat cu prevederile art. 23 alin. (2) privind **dreptul la libertate individuală**, precum și art. 15 alin. (1) și (2) din Constituție privitor la **neretroactivitatea legii**.

Obiecția de neconstituționalitate are termen de soluționare la 10 aprilie 2024.

Distinct de sesizările Secțiilor Unite, prin Încheierea pronunțată la data de 26 septembrie 2023 în dosarul nr. 3815/121/2019/a1, Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal, având în vedere recenta Hotărâre pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Corneschi împotriva României, Corneschi-impotriva-Romaniei.pdf (gov.ro), a dispus sesizarea din oficiu a Curții Constituționale a României cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 alin. (2), art. 7 și art. 28 alin. (1) și (5) din Legea nr. 182/2002, raportat la dispozițiile art. 1 alin. (4) și (5), art. 20, art. 21, art. 24, art. 124 alin. (2) și (3) din Constituție și la dispozițiile art. 6 CEDO, excepția de neconstituționalitate fiind înaintată Curții Constituționale, sens în care pe rolul CCR s-a format Dosarul **nr. 3248D/2023** <https://dosare.ccr.ro/#/CautareDosar>.

Înalta Curte de Casație și Justiție, în opinia exprimată asupra constituționalității dispozițiilor art. 2 alin. (2), art. 7 și art. 28 alin. (1) din Legea nr. 182/2002, raportat la art. 1 alin. (4) și (5), art. 20, art. 21, art. 24, art. 124 alin. (2) și (3) din Constituție și în raport de dispozițiile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, a apreciat că dispozițiile legale mai sus arătate nu respectă standardele și garanțiile pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului le enunță ca fiind necesare în vederea garantării dreptului la un proces echitabil, astfel după cum s-a reținut în cauza Corneschi, în măsura în care acestea se interpretează în sensul că o instanță de judecată nu are posibilitatea să prezinte reclamantului nici oral, nici în cuprinsul motivării deciziei sale motivele care au condus la respingerea cererii sale, dacă aceste motive sunt bazate pe conținutul documentelor clasificate, în contextul în care nici apărătorul reclamantului nu are posibilitatea de a comunica acestuia faptele imputate rezultate din astfel de documente.

ÎNCHIEIERI DE SESIZARE A CURȚII DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE CU CERERE DE TRIMITERE PRELIMINARĂ

Prin Încheierea pronunțată la data de 27 martie 2023 **în dosarul nr. 29/43/2019**, Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal a admis în parte cererea de trimitere preliminară formulată de recurentul-reclamant Nemeș Ioan Silviu și, în temeiul art. 267 TFUE, a sesizat Curtea de Justiție a Uniunii Europene, pe rolul Curții de la Luxemburg fiind format Dosarul nr. 29/43/2019, Cauza C-489/23.

Întrebări preliminare:

„ 1. Art. 49 și art. 56 TFUE și art. 7 alin. (7) din Directiva nr. 2011/24/UE se interpretează în sensul că se opun unei reglementări care condiționează automat rambursarea cheltuielilor efectuate de persoana asigurată în mod obligatoriu în statul membru de reședință de o evaluare medicală efectuată de către un cadru medical ce furnizează servicii medicale în sistemul de asigurări de sănătate din acel stat și de emiterea subsecventă a unui bilet de internare de către acesta, fără a fi permisă depunerea de înscrisuri medicale echivalente emise de instituții medicale din sistemul privat de sănătate, chiar și în situația în care internarea a avut loc și serviciul medical a fost prestat în alt stat membru decât cel de reședință al asiguratului? 2. Art. 49 și art. 56 TFUE, art. 22 alin. (1) lit. c) din Regulamentul nr.1408/71, principiile liberei circulații a pacienților și a serviciilor, precum și principiul eficienței și principiul proporționalității se interpretează în sensul că se opun unei reglementări naționale care, în cazul neobținerii autorizării prealabile, stabilește cuantumul serviciilor ce urmează a fi decontate la nivelul costurilor care ar fi fost suportate de statul membru de reședință, dacă asistența medicală ar fi fost acordată pe teritoriul său, printr-o formulă de calcul care limitează cuantumul acestei despăgubiri în mod semnificativ comparativ cu costurile efectiv suportate de asigurat în statul membru ce a acordat aceste servicii medicale?”

Prin Încheierea pronunțată la data de 26 iunie 2023 **în dosarul nr. 950/1/2022**, Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal a admis în parte cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene formulată de intimata-reclamantă Greentech S.A. și, în temeiul art. 267 TFUE, a investit Curtea de Justiție a Uniunii Europene cu cererea de Decizie preliminară pe rolul CJUE fiind înregistrata cauza C-640/23.

Întrebare preliminară:

„Principiile neutralității, securității juridice și protecției încrederii legitime, reglementate de art. 2, art. 19 și art. 168 coroborat cu art. 203 din Directiva de TVA se opun refuzului recunoașterii dreptului de deducere a TVA achitate pentru o operațiune de vânzare, reîncadrată ulterior de autoritățile fiscale ca fiind un transfer de afacere în afara sferei de TVA, în condițiile în care TVA a fost deja colectată la bugetul de stat, iar, potrivit legislației naționale, restituirea acesteia este imposibil de realizat?”

Prin Hotărâre Curții (Camera a Noua) din data de 21 septembrie 2023, Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat asupra sesizării prealabile a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal, dispusă prin Încheierea pronunțată la data de 14 iunie 2022 **în dosarul nr. 7438/2/2016***.

Prin Hotărârea sus amintită, Curtea de Justiție a Uniunii Europene statuează că, *articolul 106 alineatul (1) TFUE coroborat cu articolul 102 TFUE trebuie interpretat*

în sensul că se opune unei reglementări naționale care acordă titularului unui drept exclusiv de exploatare a unor surse de apă minerală posibilitatea de a obține, fără organizarea unui concurs de oferte, prelungirea licenței sale de exploatare pentru perioade succesive de câte 5 ani, atunci când această reglementare are ca efect folosirea în mod abuziv de către titularul respectiv, prin simpla exercitare a drepturilor privilegiate care i-au fost conferite, a poziției sale dominante pe o parte semnificativă a pieței interne sau atunci când aceste drepturi pot crea o situație în care titularul menționat ajunge să săvârșească asemenea abuzuri, aspecte a căror apreciere revine instanței de trimitere pe baza elementelor de fapt și de drept de care dispune.

ÎNCHEIERI DE SESIZARE A CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ÎN VEDEREA EMITERII UNUI AVIZ CONSULTATIV

Prin Încheierea pronunțată la data de **06 noiembrie 2023** în dosarul nr. 563/33/2021, Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal a admis cererea de sesizare a Curții Europene a Drepturilor Omului în vederea emiterii unui aviz consultativ formulată de recurenta – reclamantă A, sens în care, în temeiul în temeiul art. (1) din Protocolul nr. 16 la CEDO raportat la art. (2) din Legea nr. 173/2022, a dispus sesizarea Curții Europene a Drepturilor Omului în vederea emiterii unui aviz consultativ cu privire la procedura de evaluare a averilor desfășurată de ANI în temeiul Legii nr. 176/2010 din perspectiva garanțiile prevăzute de art. 6 C.E.D.O.

În acest sens, Înalta Curte a dispus în temeiul art. (1) din Protocolul nr. 16 la CEDO raportat la art. (2) din Legea nr. 173/2022, sesizarea Curții Europene a Drepturilor Omului în vederea emiterii unui aviz consultativ cu privire la următoarele chestiuni de principiu privind interpretarea ori aplicarea drepturilor și libertăților din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau din protocoalele la aceasta: 1. Procedura de evaluare a averilor desfășurată de ANI în temeiul Legii nr. 176/2010, care, potrivit legislației naționale, este o procedură civilă, poate fi calificată, prin prisma criteriilor dezvoltate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în special cel al gravității sancțiunii, ca fiind o procedură penală, căreia i se aplică garanțiile prevăzute de art. 6 C.E.D.O. ? 2. O procedură precum cea din cauza de față, fără legătură cu săvârșirea unei infracțiuni, potrivit căreia dacă se constată că dobândirea unor bunuri anume determinate sau a unei cote-părți dintr-un bun nu este justificată, instanța va hotărî confiscarea acestora fără să fie îndrituită să facă o analiză a proporționalității acestei măsuri, poate constitui o încălcare a art. 1 Protocolul 1 din C.E.D.O.?

ÎNCHEIERI DE SESIZARE A COMISIEI EUROPENE, ÎN TEMEIUL OBLIGAȚIEI DE COOPERARE LOIALĂ, CU SOLICITARE DE AVIZ

Prin Încheierea pronunțată la data de **28 noiembrie 2023** în dosarul nr. 458/36/2020, Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal, în temeiul obligației de cooperare loială consacrate de art. 4 TFUE și de art. 29 din Regulamentul nr. 2015/1589 al Consiliului Europei de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, a admis cererea de sesizare a Comisiei Europene cu solicitare de aviz cu privire la următoarea chestiune:

Dacă măsura luată de Statul Român, prin Ministerul transporturilor, infrastructurii și comunicațiilor, în cuprinsul Ordinului nr. 991/2020, prin care a fost închisă piața serviciilor de pilotaj maritim existentă până la data de 31.12.2020, aceste servicii urmând a fi prestate exclusiv prin Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” S.A. Constanța, Regia autonomă Administrația Fluvială a Dunării de Jos Galați și Compania Națională Administrația Canalelor Navigabile S.A., poate fi considerată ajutor de stat, în sensul art. 107 alin. (1) din TFUE?

HOTĂRÂRI PRONUNȚATE DE SECȚIA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL ÎN ANUL 2023 PRIN CARE AU FOST ANULATE ACTE ADMINISTRATIVE CU CARACTER NORMATIV

- 1. Act administrativ normativ. Principiul ierarhiei actelor normative. Respectarea normelor de tehnică legislativă, condiție de legalitate a actului administrativ normativ**

Prin Decizia nr. 679/08.02.2023 Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal statuează în sensul că *orice sistem de drept se bazează pe principiul ierarhiei normelor cuprinse în actele normative, care se referă la structura piramidală a normelor juridice, în vârful căreia se află legea fundamentală – Constituția României – care definește condițiile de emitere a tuturor celorlalte norme. Aplicarea principiului ierarhiei normelor presupune așadar obligativitatea subordonării actului normativ cu forță juridică inferioară celui care are forță juridică superioară. Respectarea normelor de tehnică legislativă reprezintă o condiție de legalitate a actului cu caracter normativ.*

Față de aceste considerente, Înalta Curte a dispus anularea dispozițiilor art. 66 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice din 20.03.2011, aprobate prin H.G. nr. 257/2011

2. Act administrativ normativ. Anularea sau revocarea titlului de doctor/diplomei de doctor.

Prin Decizia nr. 915/21.02.2023, Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal reține faptul că, Prin Decizia Curții Constituționale nr. 364 din 08.06. s-a admis excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 170 alin. (1) lit. b) din Legea Educației naționale nr. 1/2011 sunt constituționale, în măsura în care se referă la retragerea titlului de doctor care nu a intrat în circuitul civil și nu a produs efecte juridice. Prin aceeași decizie, CCR reține faptul că, anularea sau revocarea, după caz, a titlului de doctor/diplomei de doctor nu poate fi realizată pentru aspecte subsumate fondului științific al tezei de doctorat elaborate, ci doar pentru aspecte ce țin de legalitatea desfășurării procedurii de conferire/atribuire. Totodată, Curtea Constituțională a constatat că nici instanța judecătorească nu are competența de a statua cu privire la fondul științific al tezei de doctorat elaborate, după cum nici autoritatea emitentă nu are competența de a reaprecia fondul științific al acesteia.

■ 5. HOTĂRÂRI DE SPEȚĂ CARE CONTUREAZĂ SAU RECONFIGUREAZĂ PRACTICA ÎCCJ ÎN DIFERITE DOMENII

SECȚIA I CIVILĂ

Analiza jurisprudenței Secției I civile relevă diversitatea problemelor de drept care au primit o rezolvare în cursul anului 2023, dar și consolidarea practicii judiciare existente.

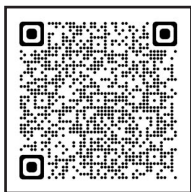

Prin Decizia nr. 1017 din 7 iunie 2023, Înalta Curte, a menținut soluția instanțelor de fond, pe excepția prescripției dreptului material la acțiune în cazul cererilor formulate de Statul român/Ministerul Finanțelor Publice în contradictoriu cu A.N.R.P., având ca obiect obligarea acesteia din urmă la plata diferenței de valoare a imobilului conform standardelor internaționale de evaluare și cea stabilită, în plus, prin raportul de evaluare întocmit în procedura stabilirii despăgubirilor pentru imobilele preluate abuziv.

Instanța de recurs a reținut că dezlegările cu valoare de principiu conținute în Decizia RIL nr. 19/2019 demonstrează că existența pagubei, ca element în funcție de care să se aprecieze asupra începutului cursului prescripției înăuntrul căreia să se ceară repararea ei, nu poate avea ca premisă actul de control al Curții de Conturi (fiind preexistentă acestuia și posibil de determinat, prin recurgerea la mecanisme de control interne și prin exercitarea adecvată a prerogativelor legale, ce revin instituțiilor statului care, în speță, a presupus folosirea adecvată a resurselor financiare).

Totodată, cu toate că Autoritatea a susținut în toate cauzele că nu a știut de existența prejudiciului și nici de întinderea acestuia, având în vedere prerogativele reclamantului în procesul de stabilire și acordare a despăgubirilor pentru imobilele preluate abuziv de către stat, astfel încât trebuia să cunoască atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea încă de la data întocmirii defectuoase a evaluărilor, s-a considerat că momentul de început al cursului prescripției este acela al depunerii raportului supraevaluat în anul 2010 (moment obiectiv), cel mai târziu la data emiterii titlului de plată/ despăgubire, în niciun caz data raportului de reevaluare al Curții de Conturi, întocmit în urma controlului efectuat de această instituție la A.N.R.P.

Ca atare, față de atribuțiile ce reveneau deopotrivă reclamantului și pârâtei în procesul de evaluare și acordare a despăgubirilor pentru imobilele preluate abuziv de către stat, față de relația de subordonare a instituției pârâte față de reclamant, existentă la data săvârșirii faptei ilicite imputate, s-a reținut că reclamantul avea toate elementele necesare pentru a cunoaște atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea, încă din momentul producerii ilicitului afirmat.

Prin Decizia nr. 379 din 2 martie 2023, în materia *legilor de restituire a bunurilor preluate abuziv de regimul comunist*, s-a decis că nu este posibilă actualizarea cu rata inflației a fiecărei tranșe de despăgubire pentru intervalul cuprins între data emiterii deciziei de compensare emisă în temeiul Legii nr. 165/2013 și momentul plății efective, sau în raport cu diferența de curs valutar, reținându-se în motivare și considerente din cuprinsul deciziei Curții Constituționale nr. 686/2014 care a concluzionat că neactualizarea creanței nu conduce la un dezechilibru între cele două interese concurente, ci dimpotrivă, le reconciliază.

În plus, s-a reținut că art. 1535 din Codul civil consacră dreptul la daune-interese moratorii doar în cazul neexecutării la scadență a obligațiilor bănești, cerință neîndeplinită în speță de vreme ce titlurile de plată au fost emise cu respectarea termenului prevăzut de lege pe parcursul celor 5 ani.

În ceea ce privește respingerea pretenției de plată a diferenței de curs valutar survenită în intervalul cuprins între data emiterii deciziei de compensare și momentul plății efective a tranșelor de despăgubire, s-a reținut că nu a fost încălcat principiul echității, reglementat de art. 2 lit. b) din Legea nr. 165/2013, întrucât neactualizarea creanței reprezintă modalitatea prin care legiuitorul a înțeles să transpună, în legislația națională, exigențele și recomandările exprimate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin Hotărârea-pilot pronunțată la data de 12 octombrie 2010, în cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României.

Un element de noutate în materia *privilegiilor și garanțiilor reale*, dezlegat prin Decizia nr. 360 din 1 martie 2023, a vizat natura juridică a unui bun imobil aparținând unei fundații de utilitate publică, care la data instituirii ipotecii legale și a procesului-verbal de sechestru nu se afla sub regimul proprietății publice, însă, ulterior, situația juridică a bunului s-a modificat, ca urmare a dizolvării fundației și intrării acestuia, *ope legis*, în domeniul public al județului și în administrarea consiliului județean de la data dizolvării sale. Ca efect al prevederilor art. 33 din Legea nr. 146/2002, de la dizolvarea fundației aceasta și-a pierdut prin lege dreptul de proprietate asupra imobilelor, măsură prevăzută de legiuitor ca o sancțiune pentru administrarea defecuoasă a patrimoniului ori pentru neîndeplinirea scopului pentru care aceasta a fost constituită, având în vedere natura acestor fundații pentru tineret stabilită prin lege, aceea de utilitate publică.

Acest regim juridic special este incompatibil cu menținerea sarcinii legale instituite asupra bunului imobil în favoarea reclamantei, a cărei rațiune de a fi se regăsea în conservarea posibilității sale de recuperare a creanței pe care i-o datora debitoarea, dar care a devenit imposibil de realizat asupra imobilului pe seama căruia fusese înscrisă în cartea funciară, dat fiind regimul juridic special dobândit de bun, acela al proprietății publice cu specificul insesizabilității și al inalienabilității.

Prin Decizia nr. 361 din 01 martie 2023, în materia *răspunderii contractuale*, în litigiul având ca obiect constatarea nulității actului adițional la contractul de vânzare-cumpărare a unui imobil, prin care s-a convenit stabilirea unei diferențe de preț ca urmare a sporului de valoare dobândit de bun prin modificarea destinației și funcțiunilor urbanistice ale terenului intervenite ulterior vânzării, s-a statuat

asupra lipsei cauzei juridice a obligației asumate de cumpărător și restituirea sumei achitate cu titlu de spor de valoare. Totodată, s-a decis inaplicabilitatea hotărârii consiliului local, adoptată ulterior vânzării, prin care s-a aprobat metodologia de vânzare a bunurilor imobile aparținând proprietății private a UAT.

Schimbarea funcțiilor urbanistice ale imobilului înstrăinat, după momentul încheierii sale, prin planuri urbanistice adoptate de partea părâtă, în calitate de subiect de drept public, schimbare ce poate conferi imobilului creșterea ori diminuarea valorii sale, comparativ cu aceea avută la momentul încheierii contractului, semnifică un eveniment viitor și incert specific contractului aleatoriu. Or, contractul încheiat de părți este, prin natura sa, comutativ, întrucât la încheierea sa părțile cunosc întinderea prestațiilor la care se obligă și, ca atare, pot aprecia valoarea acestora ca fiind echivalentă. Pe de altă parte, contractele comutative prin natura lor pot fi transformate în contracte aleatorii, însă aceasta la momentul încheierii contractului, prin voința expresă și conștientă a părților contractante, nu la momentul împlinirii evenimentului viitor sau ulterior împlinirii acestuia, o astfel de clauză neputând fi pretins că este subînțeleasă. Pretenția vânzătoarei de a pretinde plata unui spor de valoare, pe motivul că ulterior înstrăinării, valoarea acestuia ar fi crescut, urmare a schimbării funcțiilor și destinației sale conform planurilor urbanistice, este lipsită de cauză juridică.

Prin Decizia nr. 344 din 28 februarie 2023 s-a statuat cu privire la posibilitatea reclamantului de a solicita reparații în procedura legii speciale sau potrivit dreptului comun în litigiul având ca obiect *acordarea contravalorii drepturilor salariale aferente perioadei arestării preventive a funcționarului parlamentar împotriva căruia s-au dispus măsuri preventive privative de libertate în cursul procesului penal finalizat cu soluție de achitare.*

Prin decizia sus menționată, s-a reținut că dispozițiile de drept comun în ceea ce privește regimul răspunderii civile sunt reprezentate de prevederi ale Codului civil, iar dispozițiile art. 92 alin. (3) din Legea nr. 7/2006, cât și cele ale art. 539 și art. 540 Cod procedură penală au, în raport cu acestea, caracterul unor norme speciale, ce reglementează cazul particular al răspunderii patrimoniale a statului. Principiul *specialia generalibus derogant* nu își găsește incidența în cauză, în condițiile în care sunt în discuție două norme speciale, ambele derogatorii de la dreptul comun în materie de răspundere civilă și care reglementează proceduri speciale distincte de angajare a răspunderii statului.

Art. 92 alin. (3) din Legea nr. 7/2006 reprezintă un remediu pus la îndemâna celui aflat în una dintre ipotezele enumerate în cuprinsul său, însă nu constituie singura și imperativa cale de urmat de către reclamant pentru recuperarea sumelor reprezentând drepturile salariale neîncasate în perioada suspendării din funcția de consilier parlamentar, parte a prejudiciului material suferit ca urmare a luării împotriva sa a unei măsuri injuste privative de libertate. Aceasta, întrucât dispozițiile art. 539 și art. 540 Cod procedură penală reglementează procedura prin care poate fi recuperată de orice persoană paguba suferită în situația particulară în care prejudiciul material a fost generat de luarea unei măsuri preventive privative de libertate injuste.

Prin urmare, întrucât între aceste prevederi legale nu se poate reține existența raportului specific dintre o normă specială și una generală, nu se poate impune reclamantului să urmeze în mod obligatoriu de procedura reglementată de Legea nr. 7/2006 pentru

atragerea răspunderii patrimoniale a statului, în vederea recuperării prejudiciului material constând în salariile pe care nu le-a încasat pe perioada suspendării din funcție, fără a-și putea valorifica acest drept pe calea deschisă de normele de procedură penală. Astfel, s-a arătat că reclamantul, fiind, pe de o parte, funcționar parlamentar aflat în situația premisă reglementată de art. 92 alin. (3) din Legea nr. 7/2006, și, pe de altă parte, persoană care, în cursul procesului penal finalizat printr-o soluție de achitare, a fost privată injust de libertate, avea posibilitatea legală de a alege între procedura reglementată de dispozițiile art. 539-540 Cod procedură penală și cea prevăzută de Legea nr. 7/2006.

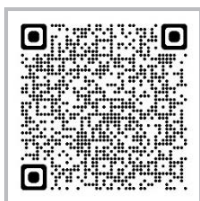
Prin **Decizia nr. 701** din 3 mai 2023, într-o acțiune în revendicare imobiliară formulată de vânzător împotriva cumpărătorului și subdobânditorului cu titlu particular, instanța a reținut valabilitatea contractelor de vânzare-cumpărare și obligația de garanție pentru evicțiune, ce incumbă vânzătorului. Înalta Curte a statuat că reclamanții nu se regăsesc în situația premisă cerută pentru promovarea unei acțiuni în revendicare, respectiv aceea în care au pierdut stăpânirea materială a bunului și solicită restituirea acestuia de la cel care îl deține fără temei juridic, câtă vreme cei împotriva cărora își îndreaptă pretențiile sunt tocmai dobânditorii și, respectiv, subdobânditorii cu titlu particular ai imobilelor, urmare a contractelor de vânzare-cumpărare intervenite între părțile litigante, contracte valide, aflate în ființă, neanulate de vreun organ jurisdicțional. Reclamanții, din poziția lor de înstrăinători, vânzători ai imobilelor, sunt ținuti de obligația de garanție pentru evicțiune, obligație care subzistă atât față de cumpărătorii direcți, cât și în raport cu subdobânditorii de la aceștia.

S-a reținut că, raportat la calitatea reclamanților, de vânzători ai bunurilor imobile, a căror redobândire de la subdobânditorii cu titlu particular o pretind, obligația de garanție pentru evicțiune se constituie într-un veritabil impediment juridic în promovarea cu succes a unei acțiuni în revendicare de către înstrăinătorul vânzător împotriva succesoriilor cu titlu particular ai acestuia. Singura posibilitate pentru reclamanți de a obține reîntoarcerea bunurilor în patrimoniu ar fi aceea în care solicitarea lor s-ar grefa pe o acțiune vizând ineficiența/ineficacitatea acelor juridice de înstrăinare (care, în condițiile demonstrării legalității demersului, ar avea și consecința repunerii în situația anterioară).

Prin Decizia nr. 806 din 11 mai 2023, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că prin activitatea de exploatare a zăcămintelor de sare în arealul în care sunt situate imobilele aparținând reclamantei a avut loc o încălcare a dreptului său de proprietate generată de imposibilitatea folosirii bunurilor imobile potrivit destinației lor, precum și de imposibilitatea valorificării pe piața imobiliară a acestora prin raportare la specificul zonei în care sunt amplasate – zonă cu risc antropoc, acordându-se despăgubiri în raport cu prejudiciul produs prin împiedicarea exercitării dreptului de proprietate astfel cum este reglementat prin art. 555 Cod civil și garantat prin art. 44 din Constituție. Analiza Înaltei Curți s-a realizat și din perspectiva jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la interpretarea și aplicarea prevederilor art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, reținând că stabilirea unui just echilibru între prejudiciul creat părții reclamante și activitatea de exploatare desfășurată de pârâtă,

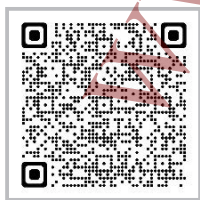
care a interferat cu dreptul de proprietate reclamat a fi fost încălcat, se poate realiza doar prin acordarea unor despăgubiri proporționale cu ingerința suferită, dispozițiile art. 1385 alin. 1 Cod civil stipulând că prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Prin Decizia nr. 559 din 5 aprilie 2023, având ca obiect *acțiunea în regres a angajatorului, în calitate de parte responsabilă civilmente în procesul penal*, pentru sumele plătite cu titlu de despăgubiri morale victimelor infracțiunii săvârșite de angajatul său. S-a statuat că plata pe care comitentul o realizează în numele prepusului său, în virtutea unei răspunderi obiective, de plin drept, independentă de culpă și întemeiată pe ideea de garanție față de victimă, îl îndreptățește la regresul împotriva propriului prepus, iar, atunci când acesta din urmă a săvârșit fapta prin vinovăție exclusivă, dreptul de regres este unul integral. Pentru a se stabili răspunderea solidară în relația dintre reclamanta comitent și pârâțul prepus (cu consecința divizibilității obligației și deci, a limitării regresului) este necesar să existe o vinovăție proprie și o contribuție directă a comitentului în săvârșirea faptei. În condițiile în care faptele ilicite săvârșite de prepus – fără nicio legătură cu atribuțiile de serviciu ci, dimpotrivă, prin încălcarea flagrantă a acestora – îl plasează pe terenul vinovăției personale și exclusive, fără a se putea prevala de o culpă de serviciu, care să ducă la vreo exonerare de răspundere pentru prejudiciul cauzat sau la o partajare a acestuia, proporțional cu vreo culpă a comitentului, nu se poate aplica prezumția egalității prevăzută de art. 1456 alin.2 din Codul civil.

Prin Decizia nr. 771 din 9 mai 2023, în soluționarea unui *conflict negativ de competență*, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit competența în favoarea instanței civile în detrimentul celei de contencios administrativ reținând că acțiunea în despăgubiri morale și materiale îndreptată împotriva MAE și Statului Român pentru prejudiciul creat reclamantilor prin modul deficitar de gestionare de către autoritățile române a situației dificile în care s-au aflat aceștia, în calitate de turiști, pe teritoriul unui stat străin, reprezintă o acțiune de drept comun. Pentru a se pronunța astfel, s-a reținut că reclamantii pretind repararea unui prejudiciu material și moral suferit ca urmare a gestionării deficitare de către pârâți a situației ivite o dată cu deplasarea lor pe teritoriul Statelor Unite Mexicane, în temeiul atragerii răspunderii administrativ-patrimoniale a pârâților, iar, în subsidiar, în temeiul atragerii răspunderii civile delictuale a acestora, în afara unui act administrativ concret emis de pârâți și care să fie atașat de reclamantii o dată cu acțiunea, ori în legătură cu care să se fi obținut, în prealabil, anularea acestuia.

Prin Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2023, în litigiul având ca obiect constatarea incidenței motivului de refuz al înregistrării unei *mărci*, respectiv de nulitate a acesteia, s-a reținut că atunci când se analizează dacă o anumită marcă este înșelătoare sau nu, trebuie să se țină seama de realitatea pieței precum și de obiceiurile și percepțiile publicului relevant, care este compus din persoane suficient de bine informate, atente și circumspecte. În aprecierea probabilității de inducere în eroare, se analizează posibilitatea ca un consumator să perceapă în mod neechivoc informația respectivă, fapt ce va influența alegerea cumpărătorului pentru produsul/serviciul respectiv, bazându-se anume pe informația înșelătoare, ce nu corespunde realității.

Astfel, chiar dacă, de principiu, denumirea „ediție specială” desemnează un tiraj suplimentar al unui publicații, ce apare în afara periodicității sale obișnuite, cu prilejul unui eveniment important, al unei sărbători etc., iar publicația pârâtului pentru care este utilizată marca contestată nu se încadrează în niciuna dintre situațiile mai sus menționate, fiind o publicație obișnuită, cu o periodicitate normală, nu se poate aprecia că marca ar cuprinde indicații înșelătoare, în sensul avut în vedere de legiuitor. Aceasta întrucât simpla împrejurare că denumirea „ediție specială” nu coincide caracterului periodic al publicației pârâtului nu este suficientă pentru a determina o astfel de concluzie, cu consecința anulării mărcii, trăsătura unei publicații de a fi periodică sau ocazională nefiind un factor de natură a influența decizia consumatorului de a achiziționa produsele vizate. De regulă, la achiziționarea unui produs de natura celui protejat de marca în discuție, consumatorul, fie indică verbal publicația pe care o dorește, fie o alege el însuși, după compararea cu celelalte produse de același gen, fiind, deci, puțin probabil, dacă nu chiar exclus, să se producă vreo confuzie.

Prin Decizia nr. 1515 din 3 octombrie 2023, în litigiul având ca obiect anularea unei mărci individuale verbale, pentru înregistrarea acesteia cu rea-credință, în fața primei instanțe, s-a invocat excepția lipsei de interes a reclamantei în promovarea acțiunii, pârâta susținând că reclamanta nu justifică un interes personal și direct întrucât nu este titulara unui drept asupra mărcii în litigiu, societatea reclamantă fiind doar importatorul și distribuitorul în România al acesteia.

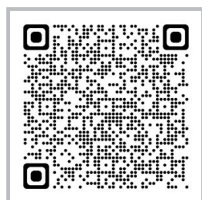
Excepția a fost respinsă de prima instanță, iar, în apel, soluția a fost schimbată, găsindu-se incidentă excepția invocată de pârâtă. În recurs s-a criticat modul de soluționare a excepției lipsei de interes în promovarea acțiunii, considerându-se că instanța de apel a aplicat greșit normele de drept material cuprinse în Legea nr. 84/1998, a încălcat normele de procedură prevăzute de art. 33 din Codul de procedură civilă, referitoare la interesul de a acționa, și a reținut, în motivarea soluției adoptate, considerente contradictorii.

Înalta Curte a reținut că, din interpretarea gramaticală și sistematică a dispozițiilor art. 47 alin. (1) din Legea nr. 84/1998, în forma în vigoare la data depunerii cererii de înregistrare a mărcii în litigiu, rezultă că legiuitorul recunoaște legitimare procesuală activă pentru formularea unei cereri de anulare a înregistrării unei mărci, *oricărei persoane care justifică un interes* și nu condiționează exercitarea acțiunii în justiție pentru anularea înregistrării unei mărci, de calitatea reclamantului de titular al mărcii sau de titular al unui drept anterior cu privire la semnul în litigiu, singura condiție impusă de legiuitor fiind aceea a existenței interesului, așa cum este el definit de art. 33 din Codul de procedură civilă.

Cum, în speță, s-a pus problema anulării mărcii pentru înregistrarea ei cu rea-credință și nu a anulării pentru încălcarea unui drept la marcă anterior protejat, pentru a justifica legitimarea procesuală activă, reclamanta nu trebuie să facă decât dovada interesului, a folosului practic pe care îl urmărește pe calea acestui demers procesual, neinteresând dacă aceasta este sau nu titulara vreunui drept decurgând din marca în litigiu.

În calitate de distribuitor exclusiv pe teritoriul României al produselor având marca reclamată în litigiu, reclamanta a formulat prezenta acțiune cu scopul de a putea comercializa în mod nestingherit produsele ce poartă aceeași marcă cu cea înregistrată de pârâtă, fără riscul de a fi acuzată de aceasta din urmă de încălcarea drepturilor sale

de proprietate intelectuală, astfel că instanța de apel trebuia să analizeze îndeplinirea condițiilor interesului reclamantei (de a fi determinat, legitim, personal, născut și actual, în sensul art. 33 Cod procedură civilă) luând în considerare calitatea acesteia de *persoană interesată*, în sensul dispozițiilor art. 47 alin. (1) din Legea nr. 84/1998, în forma în vigoare la data de 16.12.2019. Urmare a admitterii recursului reclamantei, cauza a fost trimisă spre rejudecare

Prin Decizia nr. 623 din 25 aprilie 2023, în litigiul având ca obiect *acțiunea în contrafacere*, s-a analizat chestiunea folosirii unei mărci fără consimțământul titularului și a criteriilor de analiză a incidenței situației de excepție reglementate de art. 14 alin. (1) lit. c și alin. (2) din R UE 2017/1001.

Înalta Curte a constatat ca fiind corectă susținerea potrivit căreia normele incidente speței relevă o situație de excepție de la regula caracterului absolut al protecției conferite unei mărci înregistrate, caracter inerent dreptului exclusiv asupra mărcii dobândit prin înregistrare, prevăzut de art. 36 alin. (1) din Legea nr. 84/1998 și art. 9 alin. (1) din Regulament.

Fiind vorba despre o excepție, normele care o reglementează sunt de strictă interpretare și aplicare, iar condițiile anume prevăzute trebuie întrunite în mod cumulativ pentru ca normele respective să fie aplicabile.

Astfel, în ipoteza speței, un terț poate folosi marca în activitatea sa comercială, fără consimțământul titularului, dacă utilizarea este necesară pentru a identifica sau a face o trimitere la produse sau servicii ca fiind ale titularului respectivei mărci, mai ales atunci când utilizarea mărcii în cauză se impune pentru indicarea destinației unui produs sau a unui serviciu, în special ca accesorii sau piese detașate și, totodată, conformă practicilor loiale din domeniul industrial ori comercial.

Pentru aprecierea caracterului necesar și conform al folosirii mărcii de către terț este esențială raportarea la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene formată în aplicarea Regulamentului mărcii Uniunii Europene și al directivei de armonizare a legislațiilor naționale, în care se regăsește interpretarea dată normelor respective din această perspectivă și în funcție de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză, indicându-se criteriile relevante de evaluare a celor două condiții enunțate anterior.

Așadar, în ceea ce privește caracterul necesar al folosirii mărcii de către un terț, potrivit CJUE, acesta presupune a se stabili dacă folosirea servește furnizării către public a unei informații referitoare la produs și dacă reprezintă singurul mijloc pentru o informare corectă, completă și inteligibilă, în raport de natura publicului.

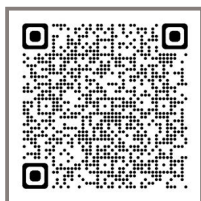
Înalta Curte a constatat, din considerentele deciziei recurate, că analiza folosirii "necesare" a mărcii în discuție pe ambalajul produselor comercializate de intimata pârâtă – reținute în vamă, de către o altă persoană decât titularul mărcii și fără consimțământul acestuia, nu a fost făcută prin prisma criteriilor menționate anterior, iar situația de fapt relevantă în acest sens nu a fost stabilită, context în care, admitând recursul, cauza a fost trimisă spre rejudecare instanței de apel.

Totodată, trebuia stabilit și motivat în mod corespunzător dacă o marcă ce constă într-un element verbal (ce nu relevă o caracteristică a produsului) poate reprezenta o indicație de natură tehnică, cu atât mai mult cu cât este plasată alături de coduri și alte mențiuni în litere și cifre, astfel cum a reținut instanța de apel, impunându-se a se clarifica motivele prezenței simultane atât a codurilor, cât și a mărcii.

SECȚIA A II-A CIVILĂ

Analiza jurisprudenței Secției a II-a civilă relevă diversitatea problemelor de drept care au primit o rezolvare în cursul anului 2023, dar și consolidarea practicii judiciare existente. În materia dreptului societar, vor fi menționate următoarele hotărâri pronunțate în cursul anului 2023 care prezintă relevanță în această materie.

Acțiune în răspunderea fostului director al societății, formulată de directorul în funcție, în absența unei hotărâri a adunării generale care să aprobe introducerea acțiunii. Admiterea excepției lipsei calității procesuale active. Lipsa unei distincții în textul art. 155 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 între directorii în funcție și foștii directori. Efecte.

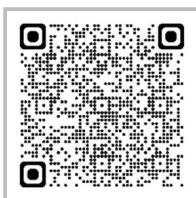
Prin Decizia nr. 7 din 17 ianuarie 2023, Înalta Curte a reținut că, în enumerarea prevăzută la art. 155 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 nu există o distincție între directori în funcție și foști directori, astfel încât în aplicarea principiului *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, în mod corect au reținut instanțele de fond că formulării generale a textului cu privire la acțiunea în răspundere contra directorilor îi corespunde o aplicare generală, neputând fi făcute distincții ce nu sunt prevăzute de lege. Prin urmare, în cazul în care acțiunea în răspunderea fostului director a fost introdusă de directorul în funcție al societății, în baza calității sale de reprezentant al acesteia, în absența unei hotărâri a adunării generale care să aprobe introducerea acesteia, este legală soluția instanței de admitere a excepției lipsei calității procesuale active și de respingere a acțiunii.

Contract de vânzare-cumpărare. Acțiune în constatarea nulității absolute. Excepția lipsei de interes. Condiții și efecte în raport cu dispozițiile art. 66 alin. (2) teza a II-a din Legea nr. 31/1990.

Prin decizia nr. 673 din 21 martie 2023, Înalta Curte a statuat, în raport de prevederile art. 66 alin. (2) teza a II-a din Legea nr. 31/1990, potrivit căroră „în cazul societăților pe acțiuni, creditorii asociatului pot sechestra și vinde acțiunile debitorului lor”, că nu se poate face confuzie între valoarea nominală a unei acțiuni, atribuită de statut și de acțiunea în sine, în condițiile art. 92, art. 93 și art. 94 alin. (1) din Legea nr. 31/1990, și valoarea reală a acesteia. Valoarea reală a unei acțiuni rezultă din divizarea patrimoniului net al societății în numărul de acțiuni emise. Așadar, valoarea nominală nu se suprapune peste noțiunea de valoare patrimonială sau contabilă, care poate fi dobândită în cursul existenței unei societăți datorită fluctuațiilor patrimoniului. Astfel, în cazul în care reclamanta și-a justificat interesul în promovarea acțiunii în constatarea nulității absolute a contractelor de vânzare-cumpărare ca decurgând din calitatea de creditoare pe care o are în raport cu acționarul majoritar al societății vânzătoare, pe împrejurarea că execută silit patrimoniul acționarului, inclusiv acțiunile deținute la societatea vânzătoare și că, prin actele juridice a căror desființare o solicită, s-a micșorat valoarea bunurilor urmărite, în sensul că nu îi mai acoperă valoarea creanței, în mod nelegal a fost respinsă acțiunea ca lipsită de interes.

Dreptul de reprezentare în relația cu terții, în cazul în care conducerea societății pe acțiuni este delegată directorului general. Act juridic valabil încheiat de către consiliul de administrație al societății pe acțiuni.

Prin Decizia nr. 1018 din 2 mai 2023, Înalta Curte a reținut că, în cazul în care consiliul de administrație, organul mandatat să execute voința socială, a transmis directorului ansamblul atribuțiilor referitoare la această executare, cu excepția atribuțiilor exclusive, enumerate limitativ de art. 142 alin. (2) din Legea nr. 31/1990, odată formată, voința socială, prin delegare, este purtată și executată de către consiliul de administrație, dar și de directorul general, prin utilizarea mecanismului delegării de atribuții, prevăzut de art. 143 alin. (1) din același act normativ. Astfel, una dintre consecințele încheierii contractului de vânzare de către consiliul de administrație și nu de director este aceea a lipsei de asociere a directorului la risc pentru acest act juridic și nicidecum lipsa consimțământului societății vânzătoare. În concluzie, s-a reținut valabilitatea încheierii actului juridic de către consiliul de administrație al societății pe acțiuni, astfel că nerespectarea dispozițiilor legale privitoare la reprezentare nu se poate repercuta asupra valabilității actului, executarea defectuoasă a conducerii executive a societății sau nerespectarea limitelor mandatului de către consiliul de administrație având efecte în planul răspunderii administratorilor față de societatea reprezentată, prin angajarea răspunderii pentru orice prejudicii cauzate societății prin încheierea actului juridic cu terții.

Acțiune în pretenții având ca obiect remunerația datorată administratorului societății. Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 14 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958. Condiții și efecte. Aplicabilitatea dispozițiilor art. 2532 pct. 3 din Codul civil asupra raportului juridic dintre o societate și administratorul acesteia.

Prin Decizia nr. 1420 din 13 iunie 2023, Înalta Curte a reținut că dispozițiile art. 14 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958, conform cărora „între părinți sau tutore și cei ce se află sub ocrotirea lor, între curator și acei pe care îi reprezintă precum și între orice altă persoană care, în temeiul legii sau al hotărârii judecătorești, administrează bunurile altora și cei ale căror bunuri sunt astfel administrate, prescripția nu curge cât timp socotelile nu au fost date și aprobate” se referă strict la acele ipoteze în care judecătorul este cel care alege și numește persoana care va administra bunurile altuia, stabilind eventual și limitele acestui drept de administrare, or încheierea judecătorului delegat la Registrul Comerțului nu are astfel de valențe, referindu-se doar la legala constituire a societății. Prin aceeași decizie, Înalta Curte a mai reținut că raportul juridic dintre o societate și administratorul acesteia este un raport ce se naște în temeiul actului juridic prin care administratorul este numit în funcție (act constitutiv sau hotărâre AGA), căruia îi sunt aplicabile regulile de la mandat și în cadrul căruia se identifică dreptul administratorului de a administra patrimoniul societății, astfel că unui astfel de raport juridic îi sunt aplicabile dispozițiile art. 2532 pct. 3 C. civ. referitoare la suspendarea cursului prescripției. În materia protecției drepturilor consumatorilor și în cursul anului 2023 au fost soluționate dosare având ca obiect constatarea caracterului abuziv și a nulității unor clauze din contractele de credit încheiate cu consumatorii.

Acțiune în constatarea nulității absolute a unor clauze abuzive din contractul de credit. Invocarea de către instanță, din oficiu, a lipsei calității de consumator a reclamantului. Condiții și efecte. Respectarea principiului disponibilității

Prin Decizia nr. 701 din 22 martie 2023, Înalta Curte a reținut că, în cazul în care, în considerarea caracterului de norme de ordine publică a legislației în materia protecției consumatorului, instanța de apel a invocat, din oficiu, excepția lipsei calității de consumator a reclaman-tului, aceasta a procedat în acord cu legea, întrucât era absolut necesar ca, prealabil examinării raportului juridic obligațional dintre părți prin prisma legislației protecției consumatorului, să stabilească dacă, în această relație contractuală, una dintre părți are, în mod incontestabil, calitatea cerută de normele de drept speciale, aplicabile acestei categorii protejate. Prin urmare, s-a statuat că „prin invocarea de către instanța de apel, din oficiu, a excepției lipsei calității de consumator nu este încălcat principiul disponibilității, reglementat de art. 9 C. pr. civ., această inter-venție nemodificând niciunul dintre reperatele esențiale ale acțiunii care pot fi determinate prin voința subiectelor de drept: obiectul, cauza și subiectele litigiului”.

Acțiune în constatarea nulității absolute a contractelor de credit și de garanție imobiliară, precum și a actelor premergătoare încheierii acestora, obținute prin fraudarea legii. Interes în promovarea acțiunii. Condiții de admisibilitate și efecte.

Prin decizia nr. 1548 din 21 iunie 2023, Înalta Curte a reținut că, în cazul în care prin acțiunea formulată se solicită constatarea nulității absolute a unor contracte de credit și de garanție imobiliară, precum și a tuturor actelor juridice premergătoare încheierii acestora – de natură a configura falsa bonitate financiară a pârâtului-împrumutat –, este îndeplinită cerința existenței interesului reclamanților-garanți, având în vedere că, în condițiile declarării creditului ca neperformant și iminentei executări silită îndreptate împotriva acestora, apare evident faptul că folosul practic urmărit prin promovarea cererii de chemare în judecată se circumscrie obținerii de către reclamanți a unei situații juridice mai favorabile, concretizată în înlăturarea caracterului urmăribil al bunului imobil proprietatea lor, adus ca garanție pentru a asigura banca-pârâtă de riscul insolvenței pârâtului-debitor. Pornind de la conceptul de cauză ilicită și imorală, s-a statuat că din perspectiva cauzei juridice a acțiunii, convența dovedită între reclamanții-garanți și pârâtul care a generat o activitate ilicită, bazată pe rea-credință, cu consecința prejudicierii intereselor băncii-pârâte prin încheierea unui contract de credit, nu are aptitudinea legală de a produce consecințe juridice pe tărâmul contractelor de credit și de garanție imobiliară, apărute de prezumția de bună-credință a băncii-pârâte, care nu a fost răsturnată.

Cambie. Acțiune în regres a avalistului. Calificarea raporturilor juridice dintre părți. Conversiunea actului juridic. Prescripția dreptului material la acțiune. Condiții și efecte.

În materia titlurilor de credit, prin decizia nr. 1429 din 13 iunie 2023, Înalta Curte a reținut că, în cazul în care, în urma fuziunii prin absorbție, a operat o transmisiune universală către societatea reclamantă a drepturilor și obligațiilor patrimoniale ale creditorului, aceasta nu poate ignora reglementarea specială a raporturilor juridice cambiale din care izvorăște dreptul de creanță, care atrage incidența prevederilor derogatorii privind termenul de prescripție din legea cambiei. Astfel, legiuitorul a reglementat o excepție obiectivă absolută, în sensul prescrierii personale opuse de debitorul în favoarea căruia a curs termenul special de 6 luni, celui care a

lăsat să se prescrie acțiunea în regres (avalistul) și subsecvent succesorului acestuia, în urma fuziunii prin absorbție. Prescrierea determină pierderea ocrotirii dreptului subiectiv de regres pe calea acțiunii în instanță și odată cu aceasta și posibilitatea de a se obține executarea silită a obligației corelative dreptului de creanță prescris, cu consecința inutilității demersului reclamantei de a opune pretinsa calitate de fidejutor de drept comun. Cu privire la conversiunea actului juridic, de care se prevala în speță reclamanta în calitate de succesor al avalistului s-a reținut că aceasta „presupune, în esență, înlocuirea din punct de vedere juridic a actului (*negotium juris*) cu un altul valabil, fără a opera schimbări materiale cu privire la înscris (*instrumentum probationis*), în acest sens fiind și prevederile art. 1172 C. civ. de la 1864. În concluzie, s-a statuat că transmiterea universală a patrimoniului prin fuziune are loc în starea în care acesta se găsea la data fuziunii și, urmare a reorganizării persoanei juridice creditoare, natura creanței prescrise transmise societății reclamante nu suferă nicio modificare, neexistând nicio rațiune a incidenței altor dispoziții legale privind prescripția extinctivă ulterior fuziunii.

Acțiune în răspundere contractuală. Calificarea acțiunii ca fiind acțiune în constatarea inexistenței dreptului de creanță rezultat din bilete la ordin. Inadmisibilitatea acțiunii în raport cu dispozițiile art. 35 din Codul de procedură civilă și cu cele ale art. 62 și art. 63 din Legea nr. 58/1934.

Prin decizia nr. 1616 din 22 iunie 2023, Înalta Curte a reținut că dispozițiile art. 62 și 63 din Legea nr.58/1934 permit debitorului utilizarea tuturor mijloacelor procedurale pentru apărarea eficientă a drepturilor sale, deoarece dacă acesta ar fi limitat în exercitarea dreptului la apărare rezultatul ar fi pronunțarea unei hotărâri cu încălcarea dreptului la un proces echitabil. Prin urmare, completarea de către creditor a biletelor la ordin cu încălcarea convenției încheiate cu debitorul se circumscrie unor excepții personale care derivă din raportul juridic fundamental și care trebuie invocate în cadrul contestației la executare. În consecință, împrejurarea că debitoarea, deși era pornită executarea silită împotriva sa, nu a înțeles să acționeze în mod eficient, promovând în termen util o contestație la executare, în acord cu dispozițiile art. 62 și 63 din Legea nr. 58/1934, prin care să aducă în dezbatere judiciară argumentele sale referitoare la punerea în executare a biletelor la ordin cu încălcarea clauzelor contractuale, nu îi conferă acesteia dreptul ca, după finalizarea executării silită derulate împotriva sa, să încerce să provoace o dezbatere judiciară pe tema completării și executării acestor bilete la ordin, pe o cale improprie, care pornește de la premisa inexistenței dreptului creditoarei de a utiliza aceste bilete la ordin, drept materializat prin executarea silită încheiată.

Conflict negativ de competență. Acțiune în anularea hotărârii SAL-FIN pronunțată în dosarul de conciliere în temeiul dispozițiilor Regulamentului Autorității de Supraveghere Financiară nr. 4/2016. Competență materială.

În materia dreptului procesual civil, cu caracter de noutate menționăm Decizia nr. 1809 din 26 septembrie 2023, prin care Înalta Curte a reținut că Hotărârea SAL-FIN pronunțată în dosarul de conciliere nu are natura unui act administrativ, în înțelesul dispozițiilor art. 2 lit. c) din Legea nr. 554/2004, întrucât acesta nu este emis de o autoritate publică, în regim de putere publică și nu se identifică cu sintagma „dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice” de drept public, raportul juridic

soluționat prin hotărârea atacată având ca părți un consumator și un profesionist. Totodată, s-a reținut că Hotărârea conciliatorului nu este o hotărâre arbitrală, de vreme ce asigurătorul este obligat să urmeze calea aleasă de consumator, respectiv soluționarea diferendului dintre consumator și profesionist de către SAL-FIN, singura entitate de soluționare alternativă a litigiilor în domeniile în care A.S.F. are competență, conform art. 2 din Regulamentul A.S.F. nr. 4/2016. Prin urmare, în condițiile în care prin acțiunea formulată se solicită anularea hotărârii SAL-FIN pronunțată în dosarul de conciliere, obiect al litigiului fiind pretențiile bănești rezultate dintr-un contract de asigurare încheiat între un profesionist și un consumator, competența de soluționare aparține instanțelor civile de drept comun, astfel că determinarea competenței materiale a primei instanțe urmează a fi realizată potrivit criteriului valoric prevăzut de art. 94 pct. 1 lit. k) C. pr. civ.

Convenție de garantare. Interpretarea clauzei penale prevăzută de părți. Condiții și efecte.

O altă decizie relevantă este Decizia nr. 1312 din 23 mai 2023, prin care Înalta Curte a examinat legalitatea unei hotărâri pronunțate de instanța de apel asupra interpretării clauzei penale (art. 1538 C. civ.), prevăzută de părți într-un contract de garantare, prin care banca pârâtă și-a asumat o obligație de a nu face, respectiv de a nu demara executări silită în cazul unui refuz de plată comunicat băncii, înainte de a se verifica temeinicia acestui refuz pe calea dreptului comun. Astfel, în situația în care instanțele de fond, ignorând scopul inserării clauzei penale în contractul părților, înțelesul ce rezultă din ansamblul articolului destinat să reglementeze modul de soluționare a neînțelegerilor intervenite între părți, au adăugat la sensul literal al termenilor utilizați de părți, care se presupune că exprimă voința reală a acestora, o condiție suplimentară, anume ca decizia Fondului, de a nu plăti garanția, să fie justificată, sunt încălcate normele de drept material privind interpretarea convențiilor. Aceasta întrucât temeinicia refuzului Fondului reclamant nu putea fi contestată, în instanță, decât de către persoana al cărei drept subiectiv a fost încălcat, anume de către bancă. Inacțiunea debitorului obligației de a nu înființa popriri nejustificate nu poate fi calificată, ca atare, de către interpretul clauzei penale, ca o cauză de impunitate. Înalta Curte a reținut că „instanța de apel a interpretat această clauză contractuală nu în sensul în care produce efecte, ci în acela în care nu ar putea produce niciunul, contrar prevederilor art. 1268 alin. (3) C. civ.”

SECȚIA PENALĂ

Într-o materie atât de complexă și provocatoare cum este cea a dreptului penal, Secția penală, prin jurisprudența sa, și-a asumat rolul unui mecanism vertical de unificare a jurisprudenței. În căutarea unei soluționări corecte și exacte a fiecărui contencios individual, în beneficiul părților, și-a pus amprenta permanentă preocupare de stabilire a unui echilibru între obligația de a asigura securitatea juridică și cea de a adapta interpretarea dreptului la evoluția societății. Astfel, și în anul 2023, hotărârile pronunțate de către Secția penală a instanței supreme, în toate gradele de jurisdicție, au oferit elemente importante de orientare instanțelor naționale și celorlalți participanți la actul de justiție (avocați, procurori, consilieri juridici etc.). Multe dintre acestea s-au înscris în tendința generală, întărind astfel liniile jurisprudențiale consacrate în anii precedenți. Altele, au analizat chestiuni de drept care nu și-au găsit anterior o

dezlegare sau care au revenit în actualitate în contextul modificării legislației pe care s-a întemeiat pronunțarea lor.

Dintre acestea amintim *Decizia nr. 9/RC din 10 ianuarie 2023*, prin care s-a reținut că sunt întrunite elementele de tipicitate ale infracțiunii de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, în varianta normativă atenuată prevăzută de art. 335 alin. (2) teza finală din Codul penal, în situația conducerii pe drumurile publice din România a unui vehicul de către o persoană care deține exclusiv un permis de conducere provizoriu valabil eliberat de autoritatea competentă din Marea Britanie („Provisional Driving Licence”), întrucât acesta nu conferă posesorului său dreptul de a conduce pe teritoriul României, nefiind recunoscut prin Convenția asupra circulației rutiere ca permis de conducere valabil.

Totodată, facem trimitere la *Decizia nr. 166/A din 27 aprilie 2023*, prin care s-a statuat că existența certă, probată a unei promisiuni făcută de mituitor și acceptarea acestei promisiuni de către funcționar, chiar dacă remiterea și primirea sumelor de bani reprezentând folosul material oferit s-a realizat prin intermediul unor persoane intermediare, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de dare de mită, prevăzute de art. 290 din Codul penal, respectiv de complicitate la infracțiunea de dare de mită pentru persoanele interpușe. În cuprinsul aceleiași hotărâri s-a stabilit că infracțiunea de abuz în serviciu, având drept urmare producerea unei pagube sau obținerea unui folos necuvenit pe o anumită perioadă de timp, se consumă în momentul producerii primei pagube sau, consecutiv acestui moment, obținerii primului folos considerat necuvenit, acestea reprezentând și momentele de la care începe să curgă termenul de prescripție a răspunderii penale. De asemenea, a fost examinată și posibilitatea dispunerii măsurii de siguranță a confiscării speciale în ipoteza în care a intervenit prescripția răspunderii penale, concluzionându-se că pentru luarea acesteia este suficient să se constate că a fost săvârșită o faptă prevăzută de legea penală, nejustificată, chiar dacă făptuitorului nu i se aplică o pedeapsă, și este incidentă una dintre situațiile expres prevăzute de art. 112 alin. (1) lit. a)-f) din Codul penal, întrucât scopul acesteia este înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală.

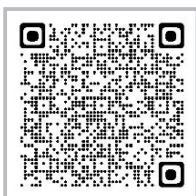
Prin *Decizia nr. 92/A din 1 martie 2023* a fost analizată tipicitatea obiectivă a infracțiunii de violare a vieții private, prevăzute de art. 226 alin. (1) și (5) din Codul penal, reținându-se că nu este condiționată de obținerea unui rezultat în sensul stocării pe un anumit suport a convorbirii private, fiind suficient ca mijlocul tehnic de înregistrare audio să fie plasat, fără drept, în scopul înregistrării unei astfel de convorbiri.

Implicațiile declarării neconstituționalității unui text de lege în materie penală au fost evidențiate în cuprinsul *Deciziei nr. 194/A din 24 mai 2023*, prin care s-a stabilit că, în situația admiterii unei cereri de revizuire întemeiate pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, instanța de judecată, rejudecând cauza, nu poate condamna o persoană la aceeași pedeapsă, în condițiile reținerii unui criteriu de individualizare declarat neconstituțional, în caz contrar fiind lipsită de efecte decizia instanței de control constituțional în chiar privința părții ce a invocat excepția admisă.

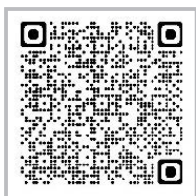

Aspecte relevante pentru identificarea liniei jurisprudențiale trasate în cursul anului 2023 au fost prezentate și în *Încheierea judecătorului de cameră preliminară nr. 84 din 14 februarie 2023*, prin care s-a stabilit că audierea persoanei vătămate minore în cursul urmăririi penale fără asigurarea asistenței juridice obligatorii atrage incidența sancțiunii nulității absolute, conform dispozițiilor art. 281 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală raportat la art. 93 alin. (4) din Codul de procedură penală.

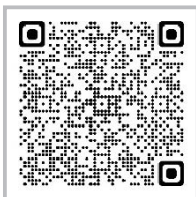

De asemenea, în aplicarea art. 281 din Codul de procedură penală, prin *Încheierea nr. 24 din 10 ianuarie 2023 a Completului de 2 judecători de cameră preliminară*, s-a reținut că dispozițiile lit. b) ale alin. (1) al acestui articol sancționează, în concret, lipsa procurorului de la judecarea cauzei, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii, iar nu lipsa mențiunii privind participarea acestuia din cuprinsul actului procesual. Tot din perspectiva sancțiunii nulității, în aceeași hotărâre s-a constatat că procedura prevăzută de art. 328 alin. (1) din Codul de procedură penală reglementează obligativitatea procurorului ierarhic superior de a verifica exclusiv rechizitoriul, nefiind, prevăzută nicio obligație în a verifica legalitatea tuturor actelor de urmărire penală premergătoare întocmirii actului de sesizare. Norma de procedură evocată nu impune condiții suplimentare de validitate a acestui act procesual, nici din perspectiva formei procedurale în care se materializează, nici a întinderii acestei verificări, nici a limitei minime de timp în care ar trebui realizată.

Totodată, s-a reținut că obligația informării persoanei supravegheate cu privire la măsura dispusă împotriva sa, în cel mult 10 zile de la încetarea acesteia, prevăzută de art. 145 din Codul de procedură penală, nu constituie o exigență de legalitate a procedurii probatorii, ci o garanție a respectării dreptului la apărare a persoanei vizate, în componenta privind dreptul acesteia de a contesta măsura careia a fost supusă și, implicit, mijloacele de probă obținute astfel.

Din perspectiva limitelor judecării, prin *Decizia nr. 10/RC din 10 ianuarie 2023* s-a stabilit că instanțele care soluționează fondul cauzei pot analiza și reține incidența cauzei de încetare a procesului penal prevăzută de art. 16 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală, respectiv lipsa autorizării procurorului general prevăzută de art. 9 alin. (3) din Codul de procedură penală, în situația în care acest aspect nu a fost evaluat în procedura de cameră preliminară. În schimb, cu privire la susținerile suplimentare ale recurentului care nu au făcut obiectul evaluării admisibilității în principiu a cererii de recurs în casație, s-a observat că nu pot fi avute în vedere de către instanța de casație, fiind făcute cu încălcarea termenului prevăzut de lege pentru formularea și motivarea căii extraordinare de atac.

În situația în care instanțele de judecată care au soluționat fondul unei cauze au stabilit, definitiv, aplicabilitatea dispozițiilor Codului penal din 1969, ca lege penală mai favorabilă, prin *Decizia nr. 4/A din 10 ianuarie 2023* s-a reamintit că acest aspect nu mai poate face obiectul unei reevaluări din prisma cazului de contestație în anulare prevăzut de art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală. Așadar, stabilirea legii penale mai favorabile privind inclusiv modalitatea de calcul a termenelor prescripției răspunderii penale, ulterior condamnării definitive, excedează analizei care se poate realiza în calea extraordinară de atac a contestației în anulare, aspect

ce rezultă și din considerentele Deciziei nr. 67 din 25 octombrie 2022 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

Referitor la cauzele prin care a fost analizată competența instanțelor, facem referire la *Încheierea nr. 243 din 20 aprilie 2023*, prin care s-a stabilit că preluarea unei cauze de către un parchet ierarhic superior, în vederea efectuării sau supravegherii urmăririi penale, nu este de natură a atrage schimbarea competenței materiale a instanței de judecată și la *Încheierea nr. 3 din 5 ianuarie 2023*, conform căreia respingerea ca tardiv a apelului echivalează cu neexercitarea acestei căi de atac, astfel încât competența de soluționare a contestației în anulare întemeiate pe dispozițiile art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală revine primei instanțe, care a soluționat fondul cauzei.

În relație cu noțiunea de tardivitate, menționăm și *Încheierea nr. 147 din 15 martie 2023* a judecătorului de cameră preliminară, prin care s-a reținut că, în situația exprimării acordului cu privire la comunicarea actelor de procedură prin intermediul poștei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică, termenul de 20 de zile impus de dispozițiile art. 340 din Codul de procedură penală curge de la momentul transmiterii actului de procedură, nu de la data accesării conținutului de către destinatar.

SECȚIA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

În ceea ce privește analiza jurisprudenței Secției de contencios administrativ și fiscal în anul 2023, putem observa o diversitate ridicată a problemelor de drept ce au fost soluționate. Varietatea problemelor de drept analizate au condus atât către soluții care au întărit jurisprudența deja consolidată în anii precedenți, însă au fost și situații de natură a trasa orientări jurisprudențiale noi asupra unor chestiuni de drept ce nu au fost anterior soluționate sau asupra unor aspecte de drept care au primit dezlegări în Jurisprudența Curții Europene de Justiție precum și a Curții Europene a Drepturilor Omului. În argumentarea celor anterior menționate, amintim următoarele Decizii de speță soluționate de către Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2023.

Drept procesual civil. Legalitatea administrării probelor cu interceptările telefonice în scopul dovedirii faptei anticoncurențiale

Prin *Decizia nr. 3770 din 12 septembrie 2023*, Înalta Curte reține faptul că, jurisprudența CJUE (Cauza C-419/14, *WebMindLicenses Kft.* din 17.12.2015, Cauza T 54/14 *Goldfish* și alții din 08.09.2016) statuează cu privire la posibilitatea utilizării probelor obținute în cadrul unei proceduri penale paralele neîncheiate încă, fără cunoștința persoanei vizate, prin intermediul interceptărilor de telecomunicații și al ridicărilor de mesaje electronice, cu condiția ca obținerea acestor probe în cadrul procedurii penale menționate și utilizarea lor în cadrul procedurii administrative să nu încalce drepturile garantate de dreptul Uniunii.

Înalta Curte reține de asemenea că informațiile furnizate de DIICOT privind conținutul convorbirilor telefonice înregistrate, purtate între reprezentanții întreprinderilor

participante la înțelegerea anticoncurențială și reprezentanții autorității contractante nu au constituit, la emiterea deciziei de sancționare, *probe singulare în constatarea faptei*, ci acestea au fost coroborate de autoritatea de concurență cu alte probe administrate în cauză, motiv pentru care Înalta Curte apreciază că standardul de probă în materia înțelegerilor anticoncurențiale a fost respectat. Sub acest aspect, Înalta Curte a avut în vedere jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza T-Mobile Netherlands, C-8/08.

*Astfel, atâta timp cât procesele verbale de redare a conținutului convorbirilor telefonice înregistrate au fost obținute în mod legal, fiind înaintate de organele de cercetare penală competente și fiind puse la dispoziția părților care au putut formula apărări în legătură cu acest conținut, iar înregistrările telefonice nu au reprezentat singura probă în dovedirea faptei anticoncurențiale, **utilizarea acestor înregistrări este permisă în scopul dovedirii faptei anticoncurențiale.***

Drept procesual civil. Revizuire. Principiul contradictorialității. Principiul egalității armelor

Prin *Decizia nr. 89 din 12 ianuarie 2023*, Înalta Curte, admitând cererea de revizuire formulată, reține că prin Hotărârea din data de 11.01.2022 pronunțată în cauza Corneschi împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a concluzionat că a fost încălcat art. 6 din Convenție, reținând că limitările aplicate dreptului reclamantului la procedură contradictorie și la egalitatea armelor nu

au fost compensate în cadrul procedurilor interne astfel încât să se păstreze esența însăși a dreptului său la un proces echitabil.

Această perspectivă a C.E.D.O. conturează pe deplin critica reclamantului, adusă sentinței recurate, potrivit căreia prima instanță a încălcat principiile fundamentale ale procesului civil, cel al contradictorialității și egalității armelor, principii care converg în final în principiul dreptului la apărare.

Prin urmare, Înalta Curte a reținut că s-a produs o încălcare a dreptului la apărare, garantat de art. 24 din Constituția României, hotărârea pronunțată în aceste condiții fiind nulă, devenind astfel incidente dispozițiile art. 304 pct. 5 C. pr. civ. (1865).

Drept administrativ Act administrativ normativ. Metodologia privind stabilirea prețului de referință pentru gazele naturale extrase în România

Prin *Decizia nr. 3721 din 04 iulie 2023* Înalta Curte reține faptul că, prin preț de referință al gazelor naturale se înțelege prețul stabilit pe o piață concurențială, precum hub-urile de tranzacționare. În ceea ce privește Hub-ul CEGH, Înalta Curte arată faptul că acesta este o platformă europeană de tranzacționare a gazelor naturale, caracterizată de un volum mare de produse tranzacționate pentru ziua următoare.

Așadar, alegerea prin Ordinul nr. 32/2018 de către ANRM a unui preț de referință al gazelor naturale raportat la un indice bursier extern, respectiv indicele Day Ahead al hub -ului CEGH Austria, nu încalcă dispozițiile art. 2 pct. 30 și art. 49 alin. (2) lit. a) din Legea petrolului nr. 238/2004 coroborate cu art. 92 din Normele metodologice de aplicare a Legii petrolului.

Accesarea și utilizarea fondurilor europene nerambursabile. Corecțiile financiare nu sunt sancțiuni. Neincidența principiului *non bis in idem*

Prin *Decizia nr. 2940 din 30 mai 2023* Înalta Curte a reținut că potrivit jurisprudenței C.J.U.E. – cauzele conexe C-260/14 și C-261/14, corecțiile financiare în materia fondurilor nerambursabile nu reprezintă sancțiuni/pedepse, ci sunt măsuri administrative. Instanța europeană a statuat că astfel de corecții financiare, au ca scop retragerea unui avantaj dobândit în mod nejustificat de operatorii economici în cauză, în special prin obligația de rambursare a sumelor plătite în mod nejustificat. Obligația de a restitui un astfel de avantaj primit în mod nejustificat printr-o neregularitate nu constituie sancțiune, ci este simpla consecință a constatării că nu au fost respectate condițiile necesare pentru obținerea avantajului care rezultă din reglementarea Uniunii. În același sens sunt și hotărârile CJUE din cauzele C-158/08, C-341/13, C-599/13.

Corecțiile financiare nefiind sancțiuni, nu este incident principiul non bis in idem specific acuzațiilor care pot atrage aplicarea unor pedepse/sancțiuni ce pot fi considerate de natură penală, în sensul autonom dat acestei noțiuni în dreptul european.

Concurență. Stabilirea bazei de calcul a amenzii. Principiul proporționalității

Prin *Decizia nr. 1053 din 27 februarie 2023* Înalta Curte a reținut că prin Hotărârea pronunțată în cauza C-385/21, Curtea de Justiție a Uniunii Europene, sesizată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Încheierea din data de 1 martie 2021, a statuat că articolul 4 alineatul (3) TUE și articolul 101 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări sau unei practici naționale potrivit căreia, în vederea calculării amenzii aplicate unei întreprinderi pentru încălcarea articolului 101 TFUE, autoritatea națională de concurență este obligată, în orice împrejurări, să ia în considerare cifra de afaceri a întreprinderii respective, astfel cum este evidențiată în contul său de profit și pierderi, fără a dispune de posibilitatea de a examina elemente invocate de aceasta care urmăresc să demonstreze că cifra de afaceri menționată nu reflectă situația economică reală a întreprinderii respective.

Înalta Curte constată că, din hotărârea CJUE, rezulta obligația autorității de a verifica dacă valoarea cifrei de afaceri indicate în contul de profit și pierderi reflectă situația economică reală a întreprinderii incriminate, examinare care se face pe baza unor elemente precise și documentate prezentate de întreprindere.

Retrocedarea unor bunuri care au aparținut cultelor religioase. Calitatea de persoană îndreptățită

Prin *Decizia nr. 731 din 13 februarie 2023* Înalta Curte a reținut calitatea Mitropoliei Române Unită cu Roma Greco-Catolică Blaj, de persoană îndreptățită să solicite retrocedarea imobilelor care s-au aflat în proprietatea tabulară a Capitlului Metropolitan greco-catolic (Capitulul era un organism subordonat Mitropoliei prin conducătorul său, iar din punct de vedere laic acesta a fost asimilat începând cu

anul 1928 unei persoane juridice). În acest sens, se arată faptul că, esențial pentru stabilirea calității de persoană îndreptățită să solicite retrocedarea imobilelor care s-au aflat în proprietatea tabulară a Capitlului Metropolitan greco-catolic Blaj pentru Fondul de ajutoare și de pensiuine al arhidiecezei greco-catolice de Alba Iulia și Făgăraș este faptul că fondurile („fundațiuni”, „liberalități” etc.) nu erau fundații cu personalitate juridică de sine stătătoare, erau fonduri de bunuri care au constituit un patrimoniu de afectare, devenind o universalitate juridică aparținând propriei destinații.

Având în vedere desființarea, ca efect al Decretului nr. 358/1948, a Capitlului Metropolitan gr. cath. Blaj pentru Fondul de ajutoare și de pensiuine al arhidiecezei gr. cath de Alba Iulia și Făgăraș cu sediul în Blaj, în temeiul art. 930 din Codul canonic, bunurile sale au trecut la persoana juridică imediat superioară, reclamanta, Mitropolia Română Unită cu Roma Greco-Catolică Blaj, fapt ce justifică calitatea acestei entități de persoană îndreptățită

Drept fiscal. TVA. Dreptul de deducere al contribuabilului

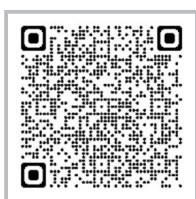

Prin *Decizia nr. 1810 din 30 martie 2023* Înalta Curte a admis cererea de revizuire formulată în temeiul dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, reținând că instanța națională trebuie să aplice prevederile dreptului european în materia deductibilității TVA, în cadrul tranzacției cu un contribuabil inactiv, și în materia impozitului pe profit, în conformitate cu cele statuate de C.J.U.E. în cauza C 430/19.

În lumina jurisprudenței C.J.U.E., dreptul de deducere al contribuabilului nu poate fi limitat pentru faptul că, aceasta nu ar fi verificat comportamentul fiscal al furnizorului său și nici modalitatea în care acesta și-a îndeplinit obligațiile privind declararea și plata TVA. Obligația verificării comportamentului fiscal al altor contribuabili aparține organelor fiscale și nu poate fi transferată în sarcina contribuabililor de bună credință.

Drept fiscal. Operațiuni excluse din sfera de aplicare TVA.

Drept de deducere. Principiul neutralității. Principiul efectivității

Prin *Decizia nr. 438 din 31 ianuarie 2023* Înalta Curte a reținut faptul că, relevantă în speță este jurisprudența C.J.U.E. în cauzele Tibor Farkas (C-564/15) și Porr Épitesi (C-691/17), potrivit cărora, dreptul de deducere a TVA trebuie să fie recunoscut și în ipoteze în care operațiunile în discuție nu sunt incluse în sfera de aplicare a TVA, dacă din circumstanțele specifice ale cauzei rezultă că ar fi imposibilă sau extrem de dificilă recuperarea sumei achitate cu titlu de TVA de către cel care a plătit o asemenea sumă, pentru că altfel se aduce atingere principiului neutralității TVA și principiului efectivității.

Cu privire la admisibilitatea cererii de revizuire, Înalta Curte reține faptul că, așa cum s-a reținut prin decizia nr. 45/2016, temei al revizuirii pot fi și hotărârile interpretative ale C.J.U.E., care fac corp comun cu norma interpretată și se aplică în toate situațiile în care se aplică dreptul european interpretat, chiar și cele pronunțate după soluționarea definitivă a litigiului. În ceea ce privește condiția elementului de noutate, făcând trimitere la reperatele obligatorii statuate prin decizia nr. 45/2016, paragrafele 72-75, Înalta Curte reține că existența dreptului de deducere în temeiul principiului neutralității TVA și jurisprudenței care îl interpretează a fost invocată atât la judecata în fond a cauzei, cât și în recurs.

Drept fiscal. Activități ce intră în sfera de aplicare a TVA. Persoană impozabilă

Prin Decizia nr. 5235 din 09 noiembrie 2023, Înalta Curte, a reținut incidența hotărârii pronunțate de Curtea Europeană de Justiție în cauza C-519/21, potrivit căreia: *Articolele 9 și 11 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată trebuie interpretate în sensul că părțile la un contract de asociere fără personalitate juridică ce nu a fost înregistrat la autoritatea fiscală competentă înainte de începerea activității economice în cauză nu pot fi considerate „persoane impozabile” alături de persoana impozabilă care are obligația să achite taxa pe operațiunea impozabilă.*

Raportat la principiul priorității dreptului european, Înalta Curte a constatat incidența motivului de casare de la art. 304 pct. 7 și 9 din Vechiul C. pr. civ., în temeiul disp. art. 312 din Vechiul C. pr. civ. și admitând recursul, a casat sentința și a trimis cauza spre rejudecare.

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

Capitolul IV

Înalta Curte de Casație și Justiție în cifre

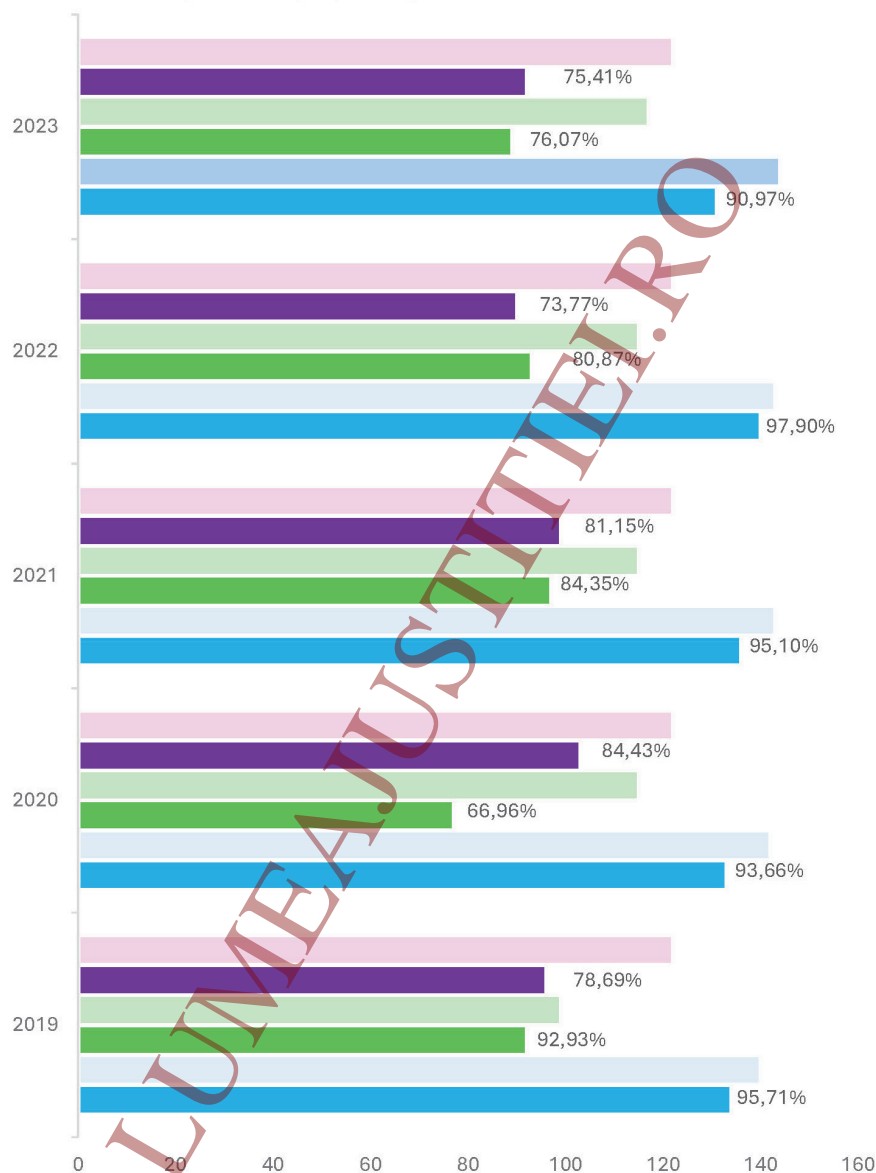
1. RESURSELE UMANE

Analiza comparativă a datelor statistice vizând gradul de ocupare a posturilor personalului cheie pentru înfăptuirea justiției în cadrul instanței supreme relevă că, pe parcursul a cinci ani, schema de personal nu a fost integral ocupată, cel mai important deficit înregistrându-se în categoria judecătorilor, urmată de cea a magistraților-asistenți. În ce privește schema de personal, aceasta a suferit o redimensionare, cea mai importantă fiind în ce privește categoria magistraților-asistenți, unde, față de cele 99 de posturi prevăzute în schema anului 2019, în anul 2023 a fost de 117 posturi. Schema aferentă posturilor de grefier a fost la rândul ei sensibil majorată, de la 140 de posturi prevăzute în anul 2019 la 144 în anul 2023. În ce privește schema de personal pentru judecătorii instanței supreme, aceasta a fost constantă, la 122 posturi, dintre care 7 posturi sunt ocupate de conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție (un președinte și doi vicepreședinți) și respectiv de conducerea celor patru secții ale instanței supreme, prin președinții săi.

Din analiza diagramei de mai jos, care prezintă situația posturilor ocupate raportat la schema de personal aprobată, pentru fiecare dintre cele trei categorii profesionale, reiese cu evidență că vulnerabilitatea principală, constantă pe întreg intervalul analizat, o reprezintă numărul ridicat de posturi vacante de judecător, și respectiv de magistrat-asistent, aspect care se răsfrânge negativ asupra volumului de activitate, al termenului de soluționare a dosarelor, dar și asupra unificării jurisprudenței – la nivelul instanței supreme, și implicit la nivel național.

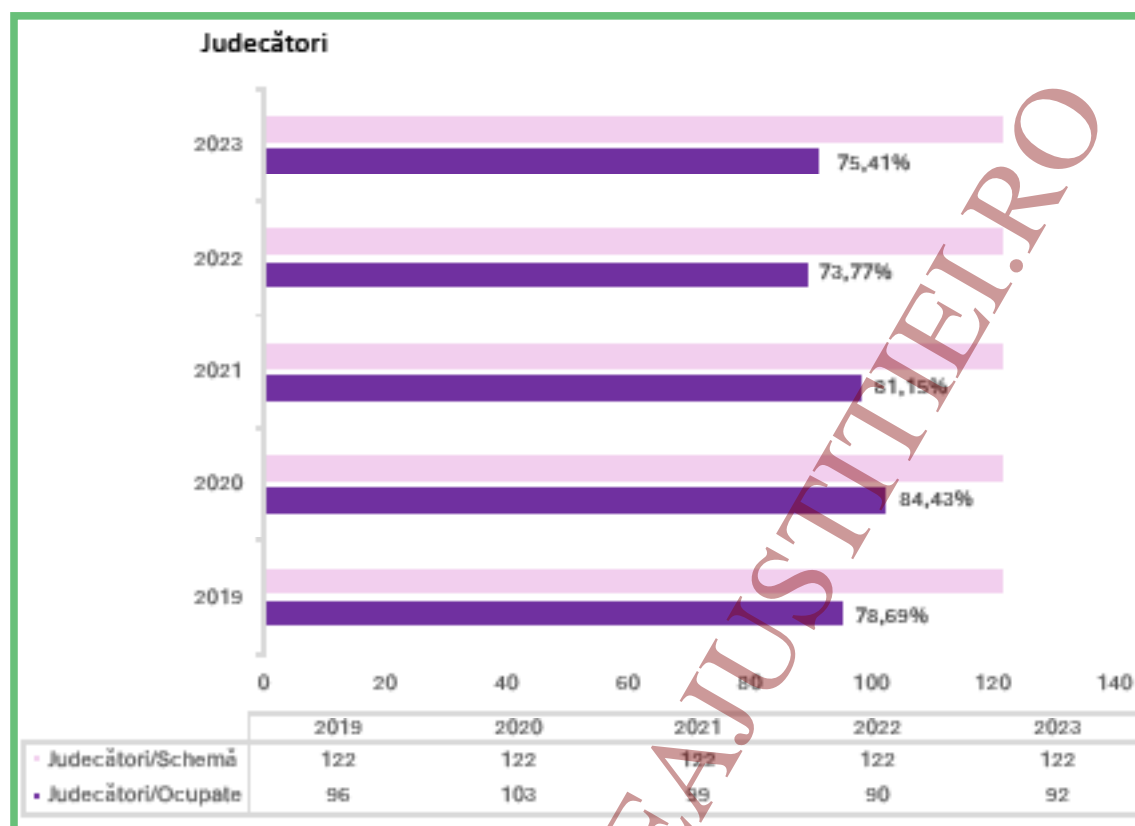
Situație centralizată a numărului de posturi prevăzute de schema de personal și efectiv ocupate la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție – interval 2019-2023

Notă Datele statistice prezentate reflectă media anuală pentru fiecare categorie de personal în parte, raportat la activitatea desfășurată în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

O privire particulară asupra *situației posturilor de judecător* aferente intervalului 2019-2023 relevă că schema de 122 posturi – constantă pentru cei cinci ani, nu a fost niciodată ocupată în integralitate, la finalul anului 2023 fiind ocupate 104 posturi de judecător, însă, având în vedere fluctuația de personal, în anul 2023 și-au desfășurat

efectiv activitatea, o medie de 92 de judecători. Situația este similară anului precedent, când s-a înregistrat o scădere a gradului de ocupare la 90 de posturi de judecător pe an, cel mai mic din intervalul de analiză. Cel mai ridicat grad de ocupare a schemei de judecători a fost în anul 2020, când și-au desfășurat efectiv activitatea în cadrul instanței supreme, în medie, 103 judecători.

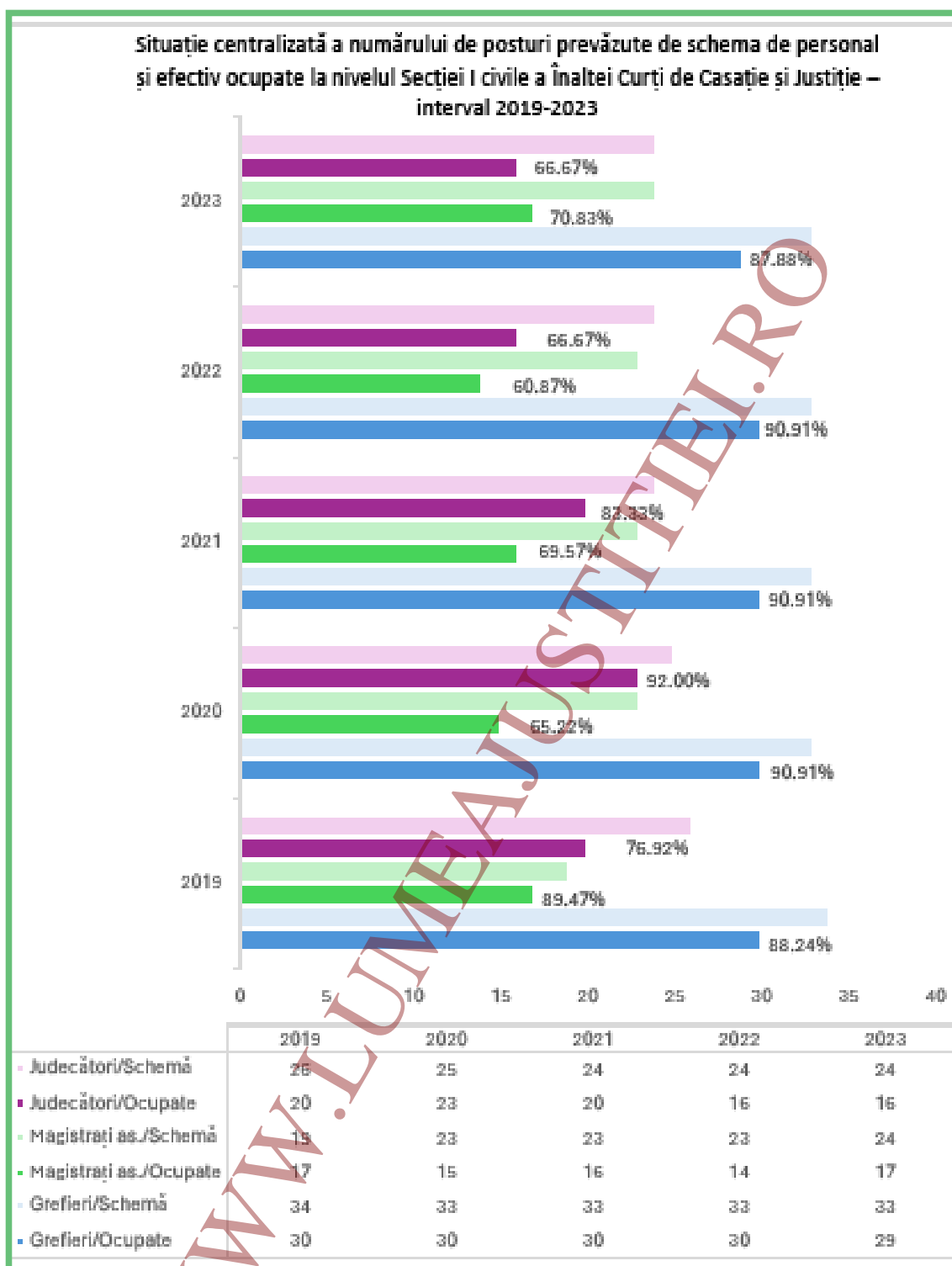

Notă Datele statistice prezentate reflectă media aferentă fiecărui an calendaristic.

Din perspectiva *posturilor de magistrat-asistent*, pentru același interval de timp, se observă o creștere progresivă a schemei de personal aferentă acestei categorii profesionale, de la 99 de posturi aprobate în anul 2019, la 117 posturi prevăzute în anul 2023. Situația posturilor vacante a variat între 7 și 38, în anul 2023, înregistrându-se un număr de 28 de posturi vacante.

Analiza datelor statistice pentru *posturile de grefier* relevă un grad de ocupare mai ridicat, prin raportare la o schemă de personal relativ constantă, variind între 140 și 144 de posturi, numărul posturilor neocupate a variat între 3 și 13, în anul 2023 înregistrându-se cea mai mare diferență, un număr de 13 posturi fiind neocupate. Analiza comparativă la nivelul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție relevă că secțiile civile au avut în mod constant, în intervalul analizat, un grad ridicat de ocupare a schemelor de personal, în vreme ce Secția penală și Secția de contencios administrativ și fiscal au înregistrat diferențe mai mari, în special în categoria posturilor de judecător.

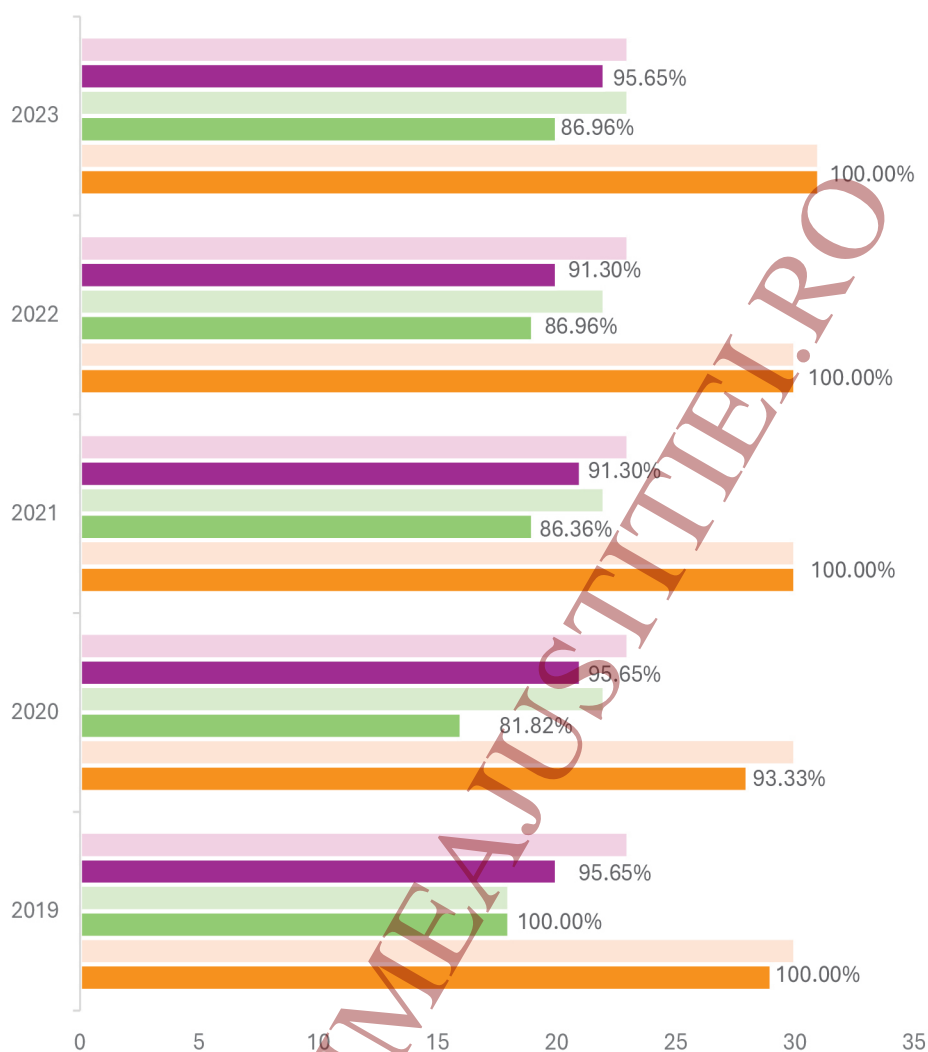
Situația posturilor neocupate de judecător în cadrul *Secției I civile* a variat, în intervalul de analiză, între 2 și 8, în cel mai scăzut grad de ocupare, de 8 posturi de judecător fiind vacante atât în anul 2022, cât și în anul 2023. Situația posturilor vacante de magistrat-asistent a variat între 2 și 9, iar a posturilor vacante de grefier a variat între 3 și 4.

Notă Datele statistice prezentate reflectă media anuală pentru fiecare categorie de personal în parte, raportat la activitatea desfășurată în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Secția a II-a civilă a avut în intervalul de analiză cel mai ridicat nivel de ocupare a schemei de personal, unde posturile de judecător neocupate au variat constant între 1 și 3, posturile de magistrat-asistent neocupate au variat între 0 și 6, în vreme ce schema posturilor de grefier a fost în tot acest interval completă, cu excepția anilor 2019- 2020, când unul și respectiv 2 posturi de grefier au fost neocupate.

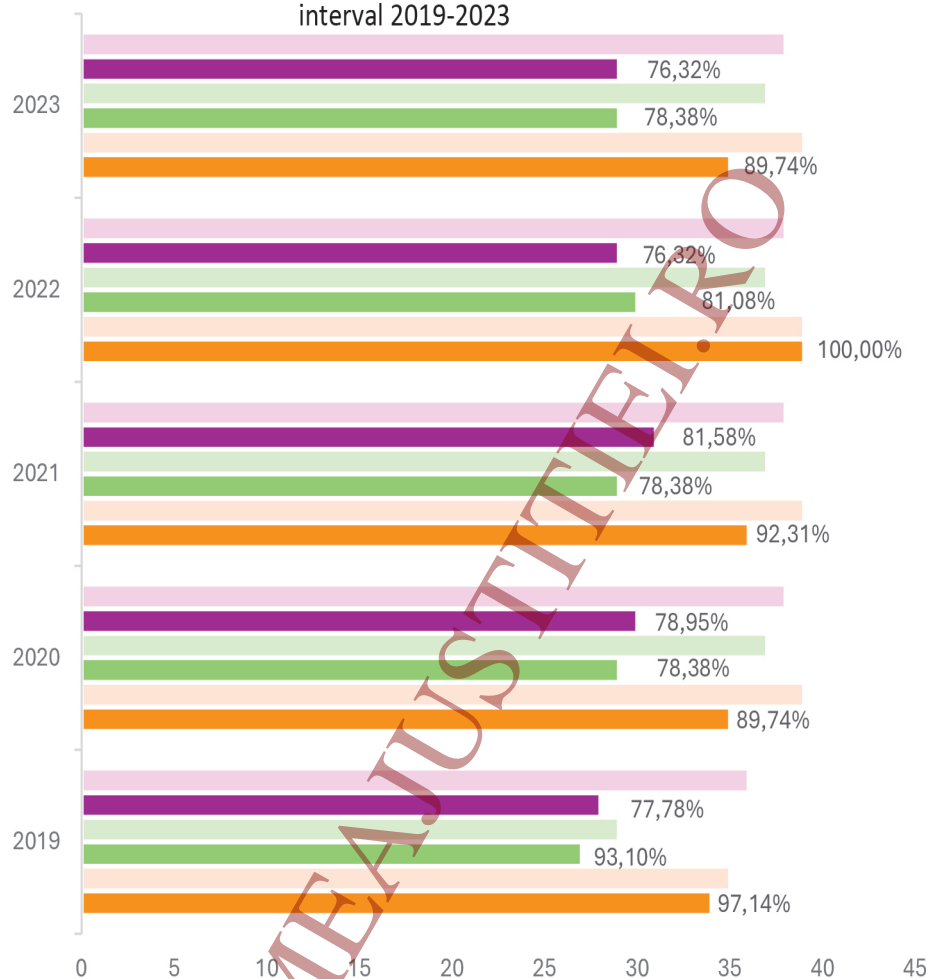
Situație centralizată a numărului de posturi prevăzute de schema de personal și efectiv ocupate la nivelul Secției a II-a civile a ÎCCJ – interval 2019-2023

Notă Datele statistice prezentate reflectă media anuală pentru fiecare categorie de personal în parte, raportat la activitatea desfășurată în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Secția de contencios administrativ și fiscal a înregistrat în mod constant un grad scăzut de ocupare a posturilor de judecător, în intervalul 2019-2020 și 2022-2023 existând un număr de 8 posturi vacante, în vreme ce în anul 2021 7 posturi au fost vacante. În ce privește posturile vacante de magistrat-asistent, există o fluctuație cuprinsă între 2 și 8 în intervalul analizat, posturile de grefier înregistrând un grad de ocupare mai ridicat, posturile vacante variind între 1 și 4.

Situație centralizată a numărului de posturi prevăzute de schema de personal și efectiv ocupate la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal a ÎCCJ – interval 2019-2023

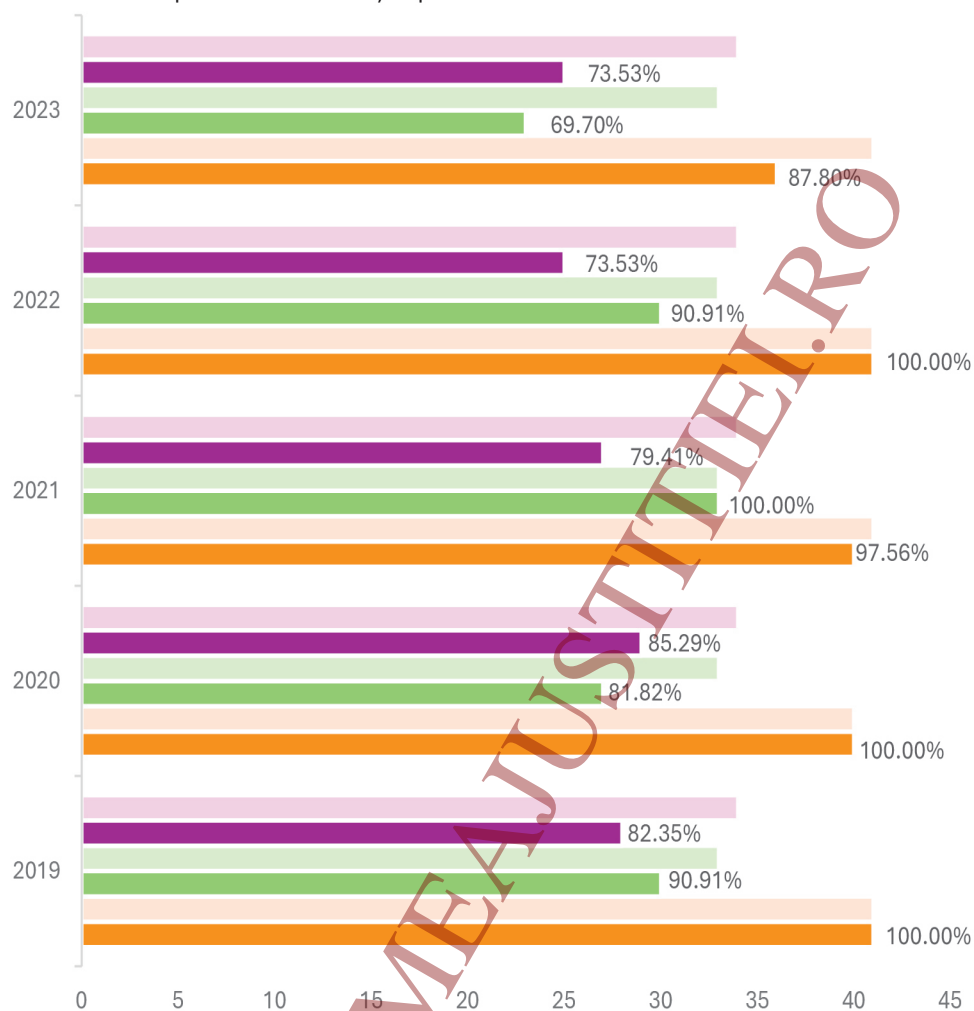

	2019	2020	2021	2022	2023
Judecători/Schemă	36	38	38	38	38
Judecători/Ocupate	28	30	31	29	29
Magistrați as./Schemă	29	37	37	37	37
Magistrați as./Ocupate	27	29	29	30	29
Grefieri/Schemă	35	39	39	39	39
Grefieri/Ocupate	34	35	36	39	35

Notă Datele statistice prezentate reflectă media anuală pentru fiecare categorie de personal în parte, raportat la activitatea desfășurată în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Secția penală a înregistrat, de asemenea, un grad scăzut de ocupare a schemei de judecători în intervalul 2019-2023, numărul posturilor vacante de judecător variind între 5 și 9. Situația posturilor de magistrat-asistent relevă un grad de ocupare complet în anul 2021, cel mai scăzut grad de ocupare fiind în anul 2023, când 10 posturi au fost vacante. Gradul de ocupare a posturilor de grefier a fost complet în anii 2019, 2020 și 2022, în anul 2021 un post de grefier fiind vacant; la finalul anului 2023, cinci posturi de grefier erau vacante.

Situație centralizată a numărului de posturi prevăzute de schema de personal și efectiv ocupate la nivelul Secției penale a ÎCCJ – interval 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Judecători/Schemă	34	34	34	34	34
Judecători/Ocupate	28	29	27	25	25
Magistrați as./Schemă	33	33	33	33	33
Magistrați as./Ocupate	30	27	33	30	23
Grefieri/Schemă	41	40	41	41	41
Grefieri/Ocupate	41	40	40	41	36

Notă Datele statistice prezentate reflectă media anuală pentru fiecare categorie de personal în parte, raportat la activitatea desfășurată în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Recrutarea personalului

Înalta Curte de Casație și Justiție a manifestat în anul 2023 o atitudine proactivă pentru ocuparea tuturor posturilor vacante de judecători, de magistrați-asistenți, de grefieri, de consilieri juridici și alte categorii de personal la nivelul instanței supreme, pentru asigurarea unui nivel adecvat al resursei umane, asigurând astfel premisele bunei funcționări a instituției.

În anul 2023 au fost finalizate două proceduri de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, fiind astfel recrutați 14 noi judecători. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat, în ședința din 3.11.2023, organizarea unui nou concurs de promovare la Înalta Curte de Casație și Justiție pentru ocuparea a 17 posturi vacante, care este în curs de desfășurare.

În cursul anului 2023 a fost finalizată procedura de ocupare prin concurs a 8 *posturi de magistrat-asistent* din cele 10 posturi vacante scoase la concurs, la finalul anului aprobându-se organizarea unui al doilea concurs pentru ocuparea unui număr de 15 posturi vacante de magistrat-asistent, care este în curs de desfășurare.

Având în vedere că, începând cu data de 22 decembrie 2022, data intrării în vigoare a Legii nr. 368/2022 a bugetului de stat pe anul 2023, au devenit aplicabile dispozițiile art. 142 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, iar atribuțiile ce-i revin Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca urmare a preluării bugetului instanțelor judecătorești, au impus suplimentarea numărului de posturi în privința mai multor categorii de personal care intră în structura compartimentelor suport existente sau nou înființate.

Din această perspectivă, în anul 2023 a avut loc un amplu proces de reorganizare internă, care a presupus o restructurare a compartimentelor de suport existente, înființarea unora noi și o regândire a atribuțiilor acestora. În acest sens, prin Hotărârea Guvernului României nr. 419 din 10 mai 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 406 din 11 mai 2023, s-a stabilit că Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează cu un număr maxim de 654 de posturi, fiind astfel suplimentată schema de personal a instanței supreme cu 60 de posturi.

La data de 31 decembrie 2023, din numărul total de 653 de posturi finanțate, erau ocupate 565 posturi, un număr de 88 posturi fiind vacante.

Comparativ cu anul precedent, în cursul anului 2023 se remarcă un grad de ocupare a posturilor vacante la nivelul instanței mai scăzut, cu precădere ca urmare a pensionării judecătorilor și magistraților-asistenți.

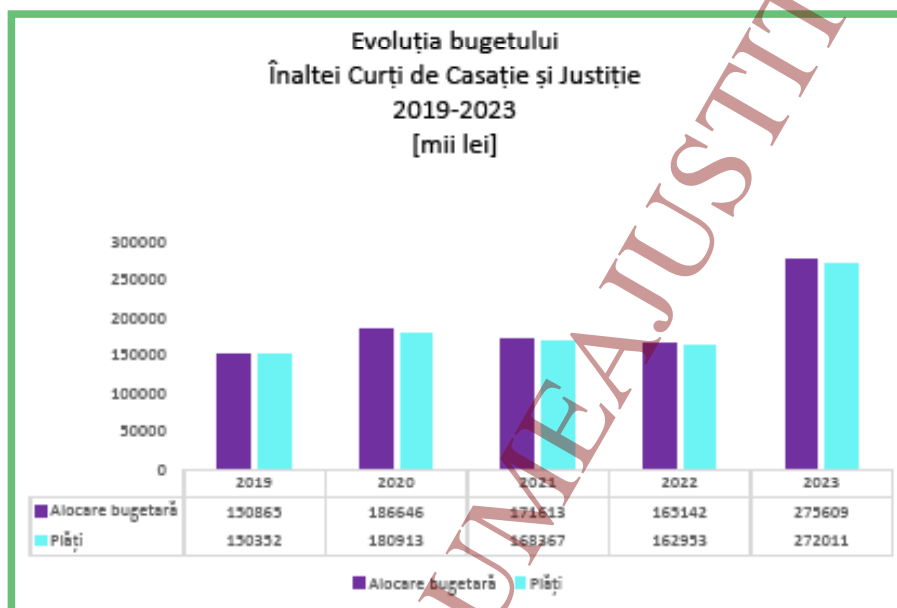
Pregătirea profesională

În baza ordinului președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, debutul activității magistraților-asistenți are loc numai ulterior parcurgerii unui program de *formare profesională inițială*, al cărui scop îl reprezintă familiarizarea personalului nou recrutat cu specificul și instrumentele de lucru ale instanței supreme.

De asemenea, toate categoriile de personal care își desfășoară activitatea în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție iau parte la programe de *formare profesională continuă*, adaptate nevoilor și opțiunilor manifestate de aceștia.

2. RESURSELE FINANCIARE ȘI LOGISTICE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Analiza comparativă a bugetului alocat Înaltei Curți de Casație și Justiție în intervalul 2019-2023 relevă că acesta a cunoscut o ușoară creștere în anul 2020, 2021 și 2022 prin raportare la cel aferent anului 2019 – creștere care însă nu a fost una progresivă și constantă, pentru ca în anul 2023 creșterea bugetului să fie una vizibilă. O atare creștere trebuie, însă, corelată cu împrejurările concrete care au generat o creștere a cheltuielilor Înaltei Curți, proporțional cu majorarea schemei de personal – în contextul preluării unor noi atribuții, astfel cum s-a arătat în secțiunea precedentă, precum și cu împrejurarea închirierii unor spații de birouri suplimentare, pentru relocarea temporară a întregii instanțe, pentru perioada reabilitării sediului din str. Batiștei.

Notă. Graficul relevă exclusiv bugetul Înaltei Curți de Casație și Justiție, inclusiv în anul 2023.

Proiecția bugetară pentru anul 2023 a fost realizată prin raportare la nevoile instituționale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, bugetul instanțelor judecătorești, aprobat pentru cheltuielile de personal ale acestora, cuprins, potrivit art. 142 alin. (2) din Legea nr. 304/2022, în bugetul instanței supreme, fiind construit, pentru anul 2023, pe baza proiecției bugetare realizate de către Ministerul Justiției și de curțile de apel.

Buget inițial alocat. Pentru anul bugetar 2023, Înalta Curte de Casație și Justiție a avut alocat inițial un buget total de 2.675.983 mii lei, din care 2.521.950 mii lei era reprezentat de bugetul aprobat pentru cheltuielile de personal ale curților de apel, ale tribunalelor, ale tribunalelor specializate și ale judecătoriilor, precum și pentru alte cheltuieli intrinsec legate de cheltuielile de personal.

Alocări bugetare suplimentare. Ulterior, ca urmare a demersurilor realizate de ordonatorul principal de credite, în cursul anului 2023, Guvernul a efectuat alocări suplimentare

pentru (i) acoperirea cheltuielilor de funcționare ale instanței supreme, în special în condițiile schimbării temporare a sediului acesteia și (ii) finanțarea modificărilor salariale intervenite în anul 2023 și acoperirea unei părți a sumelor restante, atât pentru Înalta Curte, cât și pentru restul instanțelor judecătorești. Astfel:

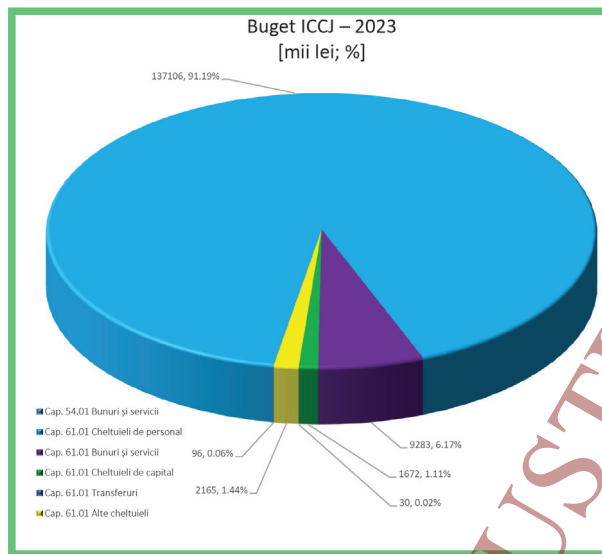
- Prin H.G. nr. 1111 din 16 noiembrie 2023 bugetul ÎCCJ a fost suplimentat, din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, cu suma de 98.572 mii lei, pentru plata drepturilor salariale aferente lunilor octombrie și noiembrie 2023 ale personalului ÎCCJ și al instanțelor judecătorești (fondurile bugetare inițial prevăzute fiind insuficiente) și cu suma de 3.000 mii lei, pentru plata contribuției la Fondul special de solidaritate socială pentru persoanele cu handicap;
- Prin H.G. nr. 1196 din 29 noiembrie 2023 bugetul ÎCCJ a fost suplimentat, din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, cu suma de 1.032 mii lei, pentru plata sumelor reprezentând chirie pentru lunile noiembrie și decembrie 2023, aferentă spațiului închiriat în baza Acordului-cadru nr. 30/27.06.2023, încheiat între Înalta Curte de Casație și Justiție și Camera de Comerț și Industrie a României.
- Prin H.G. nr. 1278 din 18 decembrie 2023 bugetul Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost suplimentat, din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, cu suma de 50.000 mii lei – care a asigurat posibilitatea achitării salariilor personalului de la restul instanțelor judecătorești în cuantumul majorat stabilit în conformitate cu Ordinul nr. 959/I/2023, pentru lunile octombrie (parțial) și noiembrie 2023. În urma distribuirii creditelor bugetare aprobate ordonatorilor secundari de credite, drepturile salariale, stabilite conform Ordinului Președintelui ÎCCJ nr. 959/I/2023, au putut fi achitate în cuantumul majorat pentru minim 3 luni și maxim 8 luni (în funcție de gestionarea făcută la nivelul fiecărei curți de apel).
- Prin H.G. nr. 1279 din 18 decembrie 2023 bugetul ÎCCJ a fost suplimentat, din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, cu 767.000 mii lei – sumă care a asigurat posibilitatea achitării unor drepturi salariale restante stabilite prin titluri executorii în favoarea personalului din Înalta Curte de Casație și Justiție și din cadrul celorlalte instanțe judecătorești, pentru care termenele eșalonate de plată s-au împlinit în anul 2023, precum și a accesoriilor aferente acestor drepturi, calculate potrivit legii (fiind astfel achitată o cotă de 44,5% din tranșa de executare scadentă în anul 2023).

Buget total alocat în anul 2023 Înaltei Curți de Casație și Justiție – ordonator principal de credite. În total, în anul 2023, Înalta Curte de Casație și Justiție a beneficiat de alocații bugetare în sumă de **3.592.569 mii lei**, din care suma de 275.609 mii lei a vizat exclusiv Înalta Curte de Casație și Justiție, iar suma de 3.316.960 mii lei a vizat restul instanțelor judecătorești.

Plăți. În anul 2023, în calitate de ordonator principal de credite pentru întreg sistemul judiciar, Înalta Curte de Casație și Justiție a efectuat plăți în sumă de **3.552.614 mii lei**, dintre care **272.011 mii lei** au fost aprobate pentru instanța supremă, iar **3.280.603 mii lei** pentru curțile de apel.

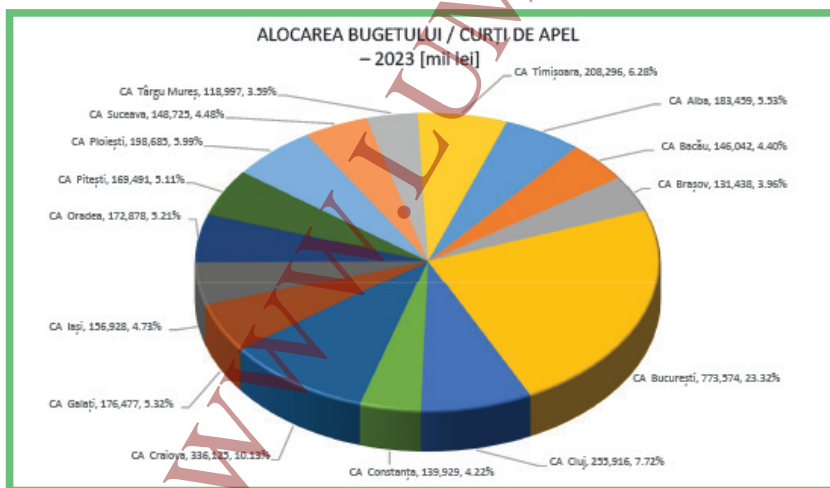
Din bugetul total alocat instanței supreme, de 275.609 mii lei, cheltuielile efectuate au fost în cuantum de **272.011 mii lei**, fiind repartizate astfel: *Cheltuieli de personal:* o mare parte din buget – 243.946 mii lei, a fost alocată drepturilor salariale,

deconturilor de chirii, medicamente, indemnizației de hrană și tranșei anuale pentru titluri executorii. Aceasta reflectă prioritatea acordată asigurării condițiilor adecvate pentru judecători și personalul auxiliar. *Bunuri și servicii:* Au fost alocate sume pentru expertize judiciare, informatizare, materiale de birou, carburant și alte necesități operaționale, totalizând 12.040 mii lei. *Cheltuieli de capital:* Investiții în echipamente și software-uri esențiale pentru modernizarea infrastructurii tehnologice, în valoare de 318 mii lei. *Transferuri:* Contribuții la organismele internaționale și alte transferuri însumând 32 mii lei. *Alte cheltuieli:* 16.320 mii lei.

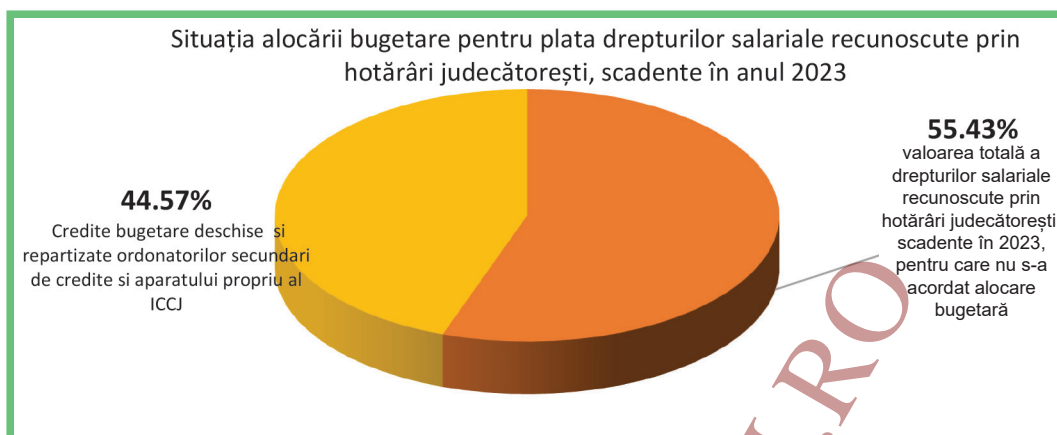
Notă. Graficul relevă exclusiv bugetul și plățile realizate la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2023.

Bugetul alocat celorlalte instanțe judecătorești reflectă componenta cheltuielilor de personal și a celor intrinsec legate de acestea, conform art. 142 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, astfel cum rezultă din diagrama de mai jos.

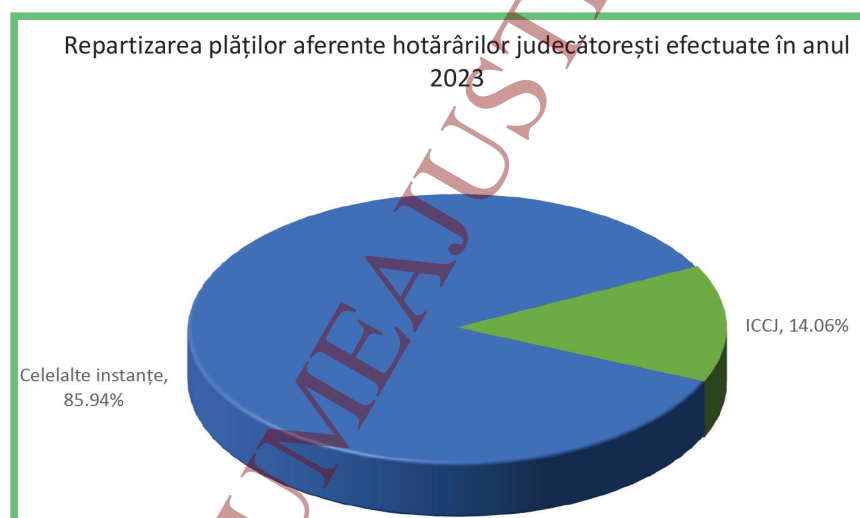

Notă. Graficul relevă exclusiv bugetul alocat de către Înalta Curte de Casație și Justiție, în calitate de ordonator principal de credite, către curțile de apel, în anul 2023.

În ce privește *drepturile salariale recunoscute prin hotărâri judecătorești definitive*, față de suma **1.720.775 mii lei** necesară pentru plata integrală a tranșelor scadente în anul 2023, prin Hotărârea Guvernului nr. 1279/18.12.2023 a fost aprobată suma de **767.000 mii lei**, reprezentând un procent de 44,57% din totalul scadent în anul 2023.

În condițiile în care alocarea bugetară a fost insuficientă pentru plata integrală a sumelor reprezentând drepturi salariale restante, repartizarea către curțile de apel a fost realizată ținând seama de necesitatea acoperirii tranșelor 4 și 5, din cele de achitat în anul 2023, reprezentând titlurile executorii cele mai vechi, apte să genereze accesorii oneroase.

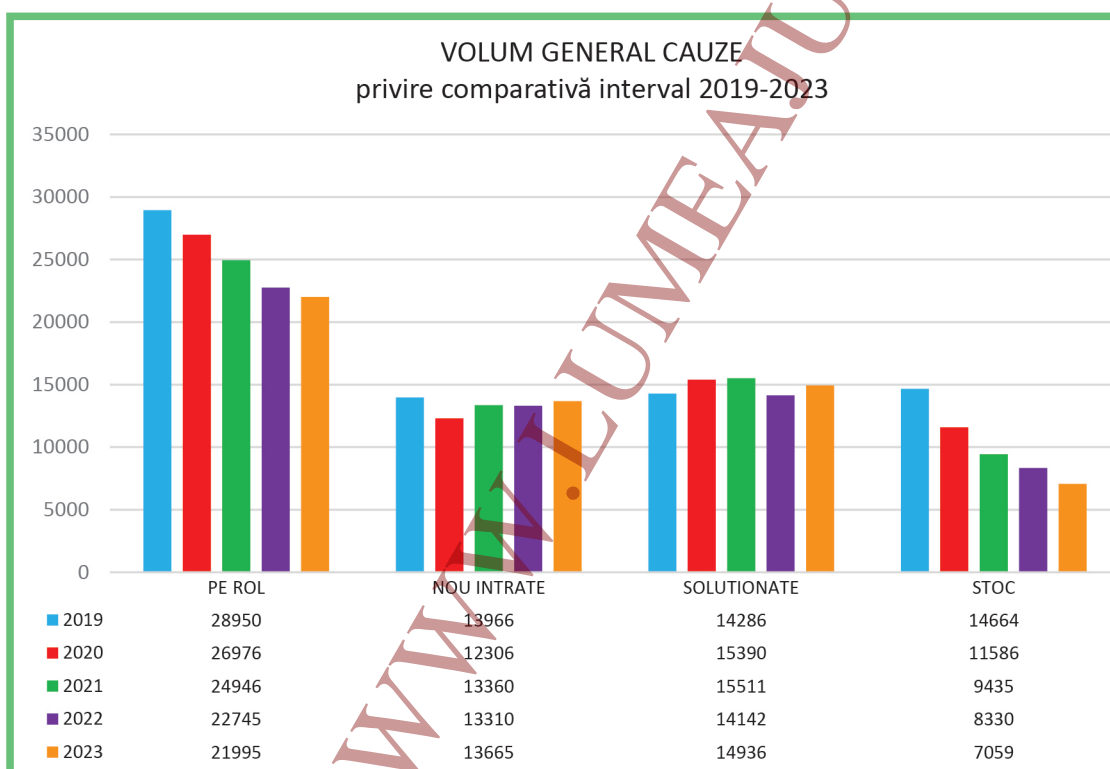

În anul 2023, în contextul alocării de la bugetul de stat a unui procent de numai 44,57% din totalul necesar pentru plata integrală a drepturilor scadente, distribuția procentuală a creditelor bugetare și repartizarea acestora curților de apel s-a realizat prin raportare la criteriile precum *(i)* numărul și *(ii)* vechimea titlurilor executorii scadente, *(iii)* necesitatea achitării tranșelor restante cele mai oneroase – 4 și 5, în vederea evitării acumulării accesoriilor, precum și *(iv)* numărul personalului beneficiar al titlurilor executorii care se încadrează în criteriile mai sus enunțate, diferențele procentuale rezultând prin raportare la numărul și la vechimea titlurilor executorii celor mai oneroase în cadrul fiecărei curți de apel. În concret, sumele alocate au avut la bază calculele comunicate de curțile de apel cu referire concretă la tranșele nr. 4 și nr. 5, în raport de acestea, precum și de criteriile mai sus enumerate, fiind alocate integral sumele aferente tranșei nr. 5 și parțial cele aferente tranșei nr. 4.

3. DATE STATISTICE ESENȚIALE PRIVIND ACTIVITATEA ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ÎN ANUL 2023. ANALIZĂ CANTITATIVĂ ȘI CALITATIVĂ

3.1. VOLUMUL GENERAL DE ACTIVITATE AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În anul **2023**, *pe rolul* Înaltei Curți de Casație și Justiție s-au aflat **21.995 de cauze**, înregistrându-se astfel o scădere a volumului cu 3,3% față de anul precedent, când pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție au existat 22.745 de cauze. Prin raportare la intervalul 2021-2019, scăderea numărului de dosare este semnificativă, respectiv cu 11,83% față de anul 2021, cu 18,47% față de anul 2020 și cu 24,03% față de anul 2019, astfel cum reiese din diagrama de mai jos.

În ceea ce privește numărul *cauzelor nou intrate*, în anul **2023** au fost înregistrate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție **13.665** de cauze, remarcându-se astfel o creștere sensibilă față de anii 2022 și 2021, cu un procent de 2,6% și respectiv 2,24%. Prin raportare la anul 2020, creșterea este mai pronunțată, respectiv de 9,95%. Pe de altă parte, față de anul 2019, în anul 2023 s-a înregistrat o scădere a numărului de cauze nou intrate cu un procent de 2,16%.

Cu privire la numărul **cauzelor soluționate**, datele statistice relevă că Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat **14.936** de cauze în anul **2023**, înregistrându-se astfel o creștere de 5,32% față de anul precedent și de 4,36% față de anul 2019. Cu toate acestea, se remarcă o scădere sensibilă a numărului cauzelor soluționate în 2023 față de anii 2021 și 2020, cu un procent de 3,81%, respectiv de 3,04%.

La finalul anului **2023**, **7.059 de cauze nesoluționate** au rămas pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, din analiza datelor statistice aferente anilor precedenți remarcându-se o scădere constantă și semnificativă a numărului de cauze nesoluționate: cu 15,26% față de finalul anului 2022, cu 25,19% față de nivelul anului 2021, cu 39,08% față de anul 2020 și respectiv cu 51,87% față de anul 2019.

Concluzionând, datele statistice reflectă efortul constant al judecătorilor și al magistraților-asistenți de a gestiona cele două vulnerabilități evidențiate în raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție aferent anului 2022, vizând supraîncărcarea și fluctuația de personal, întrucât, deși numărul de cauze *pendinte* rămâne ridicat, rata de soluționare la nivelul instanței supreme rămâne de peste 100%, ceea ce înseamnă că în anul 2023 au fost soluționate mai multe dosare decât cele înregistrate în același interval de timp.

Structura volumului de activitate la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție

Cauzele aflate pe rolul ÎCCJ în anul 2023

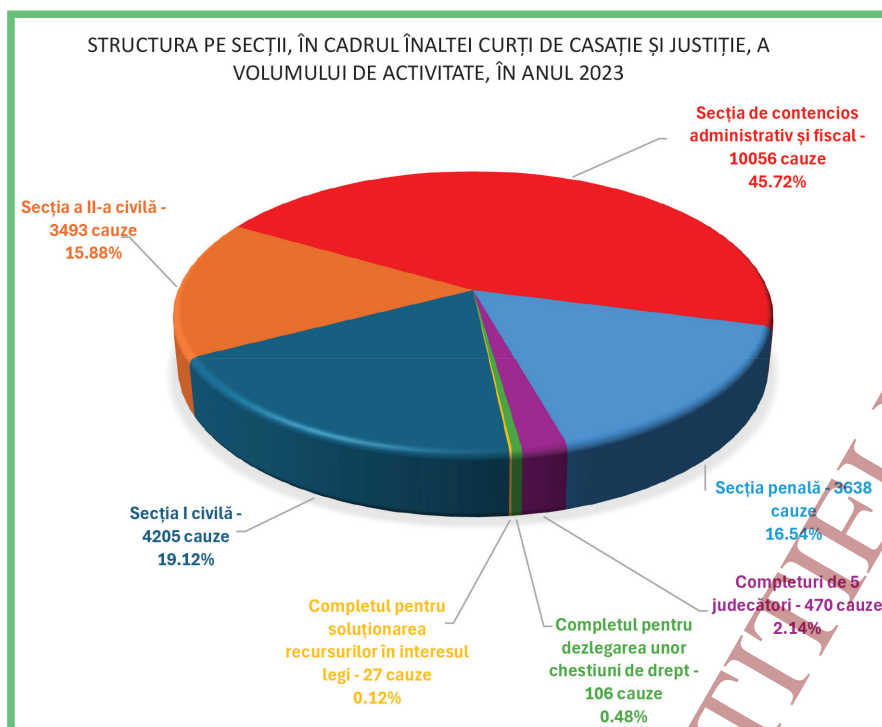
Din perspectiva **volumului general de activitate** al Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2023, se observă că în vreme ce numărul de cauze aflate pe rolul celor două secții civile, precum și al secției penale este comparabil, numărul de cauze aflate pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal se menține extrem de ridicat, comparabil cu numărul de cauze însumat al celor trei secții.

Analiza comparativă a volumului de activitate al secțiilor, prin raportare la un interval de cinci ani, nu reflectă fluctuații semnificative, menținându-se nivelul de activitate în limita unor variabile relativ apropiate, excepție făcând Secția de contencios administrativ și fiscal unde se înregistrează o scădere progresivă a volumului de activitate față de anul 2019, acesta rămânând totuși, la finalul anului 2023, extrem de ridicat pentru o instanță supremă.

În ce privește **Secția I civilă**, dacă în anul 2022 a înregistrat o ușoară scădere a volumului la 3.987 de cauze, numărul de cauze aflate pe rol în anul 2023 (4.205 de cauze) este doar sensibil mai mic față de cel din anul 2021 (4.353 de dosare), remarcându-se, deci, o tendință de revenire la un volum de referință inițial.

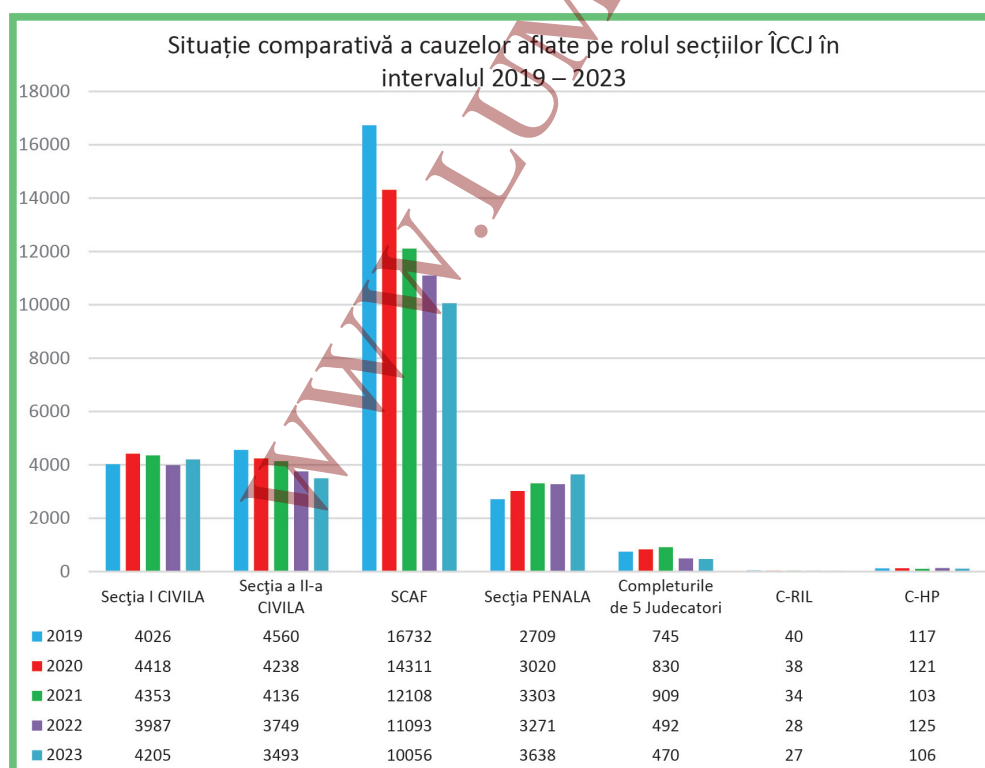
În ce privește **Secția a II-a civilă**, se remarcă un trend constant descendent începând cu anul 2021, când s-a înregistrat un volum de 4.136 de dosare, în anul 2022 fiind înregistrate 3.749 de cauze, pentru ca în anul 2023 numărul total de cauze să fie de 3.493.

La nivelul **Secției de contencios administrativ și fiscal** se remarcă o diminuare progresivă a volumului de activitate începând cu anul 2019, când numărul total de cauze înregistrate a fost de 16.732, în primii doi ani scăderea fiind mai accentuată, cu

aproximativ 2.300 de dosare, pentru ca cea înregistrată între valorile anului 2022 și 2023 să fie de aproximativ 1000 de dosare, în anul 2022 fiind 11.093 de cauze, iar în anul 2023 fiind de 10.056 de cauze.

În legătură cu **Secția penală**, se remarcă o tendință descrescătoare a numărului de cauze gestionate în anul 2022 – 3.271, față de cele 3.303 înregistrate în anul 2021, însă în anul 2023 s-a înregistrat o creștere a volumului la 3.638 de cauze, confirmându-se astfel proiecția din Raportul de activitate aferent anului 2022, ca urmare a extinderii competenței Înaltei Curți de Casație și Justiție în cursul anului 2022.

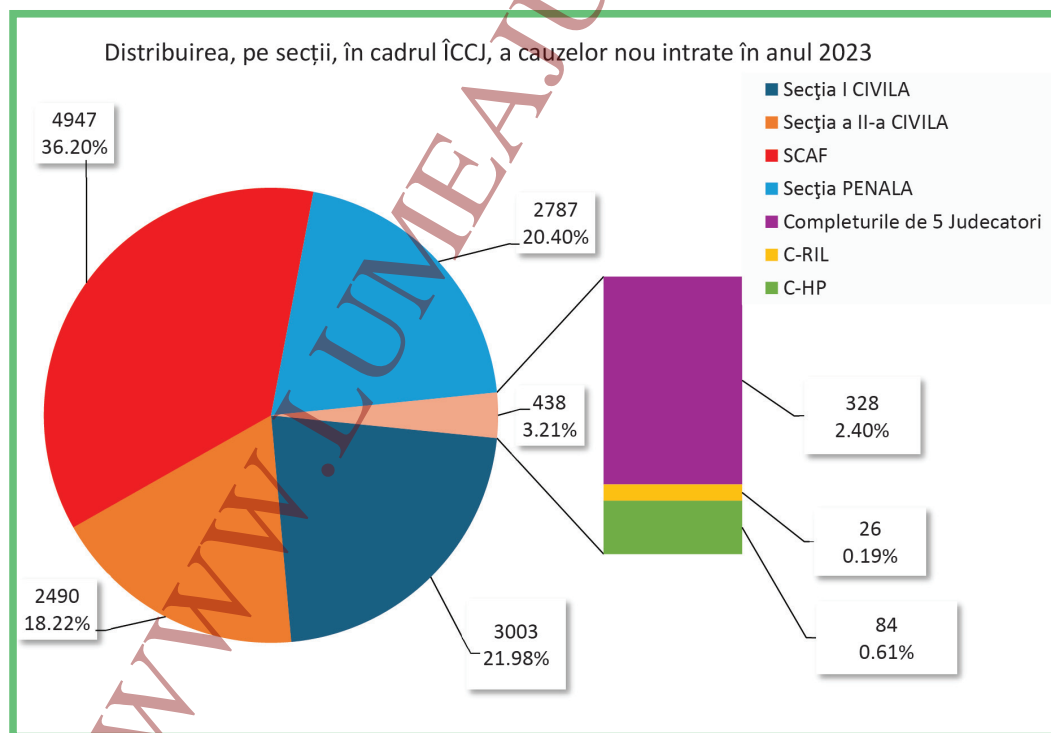

În ce privește **completurile de cinci judecători**, numărul cauzelor este în descreștere constantă începând cu anul 2021, când a fost un total de 909 cauze, pentru ca în anul 2022 volumul să se reducă la aproximativ jumătate (492 de cauze), în vreme ce în anul 2023 diminuarea este una sensibilă, cu numai 22 de dosare față de anul precedent.

Activitatea **completurilor de recurs în interesul legii** a fost una constantă în ultimii trei ani, în jurul unui volum de 30 de dosare pe an (34 în anul 2021, 28 în anul 2022 și 27 în anul 2023), în anii 2019-2020 media tinzând a fi superioară, la aproximativ 39 de dosare. În mod similar, activitatea **completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept** s-a menținut în jurul unui volum de 100 de dosare, în anul 2022 înregistrându-se o creștere, însă menținându-se în jurul aceleiași valori (103 dosare în anul 2021, 125 în anul 2022 și 106 în anul 2023).

Cauzele nou intrate pe rolul ÎCCJ în anul 2023

Din totalul cauzelor nou intrate în anul **2023**, cel mai mare număr de dosare s-a înregistrat pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal – 4.947 de dosare, urmat de numărul cauzelor înregistrate la Secția I civilă – 3.003 cauze, de numărul cauzelor înregistrate pe rolul Secției penale – 2.787 și de numărul cauzelor înregistrate pe rolul Secției a II-a civile – 2.490 de cauze. Un număr de 328 de cauze s-au înregistrat pe rolul Completurilor de 5 judecători, 26 de cauze s-au înregistrat pe rolul Completurilor pentru soluționarea recursului în interesul legii și 84 de cauze s-au înregistrat pe rolul Completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Se observă astfel o creștere a numărului de cauze nou intrate, față de anii precedenți, în cazul Secției I civile și al Secției penale, în vreme ce în cazul Secției a II-a civile acesta se menține constant. În ce privește Secția de contencios administrativ și fiscal, se înregistrează o ușoară scădere față de anul precedent, numărul cauzelor rămânând, însă, extrem de ridicat.

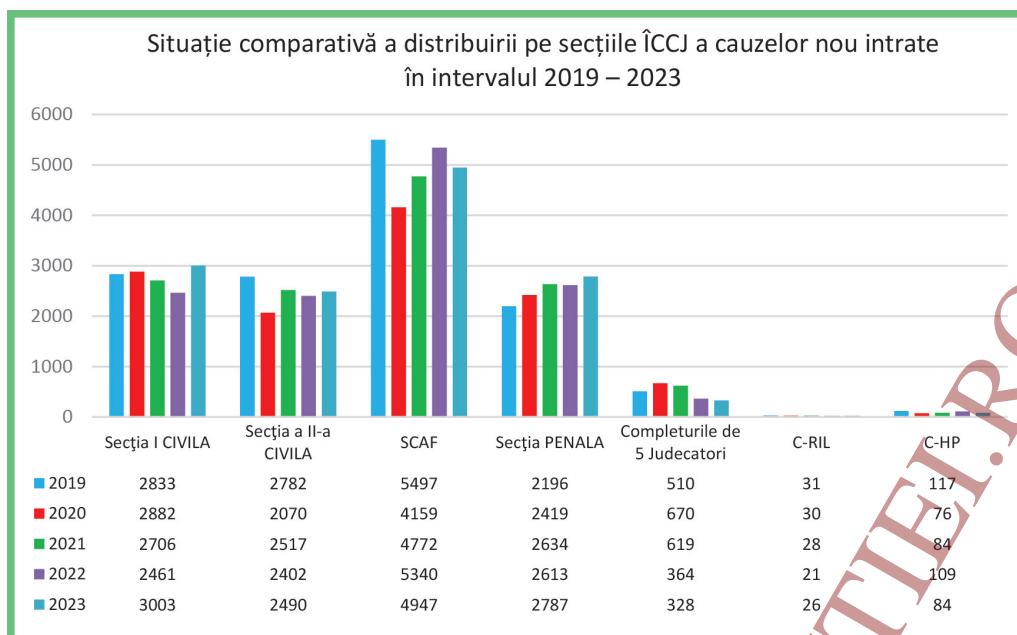
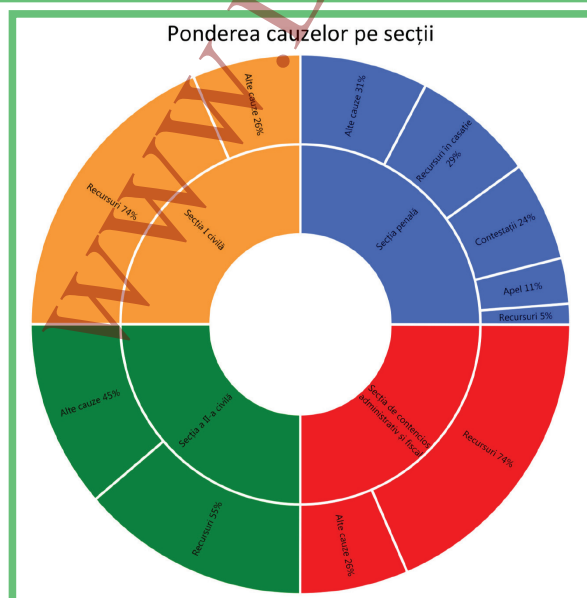
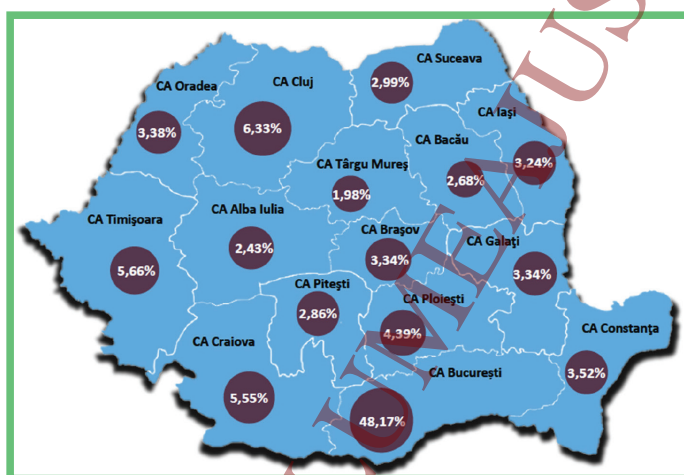

Diagrama de mai jos reflectă structura și ponderea provenienței cauzelor nou intrate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2023, prin raportare la totalul de 13.665 de cauze nou intrate:

Din perspectiva tipului de cauze nou intrate, în anul 2023, pe rolul secțiilor non penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, cea mai mare pondere au avut-o recursurile.

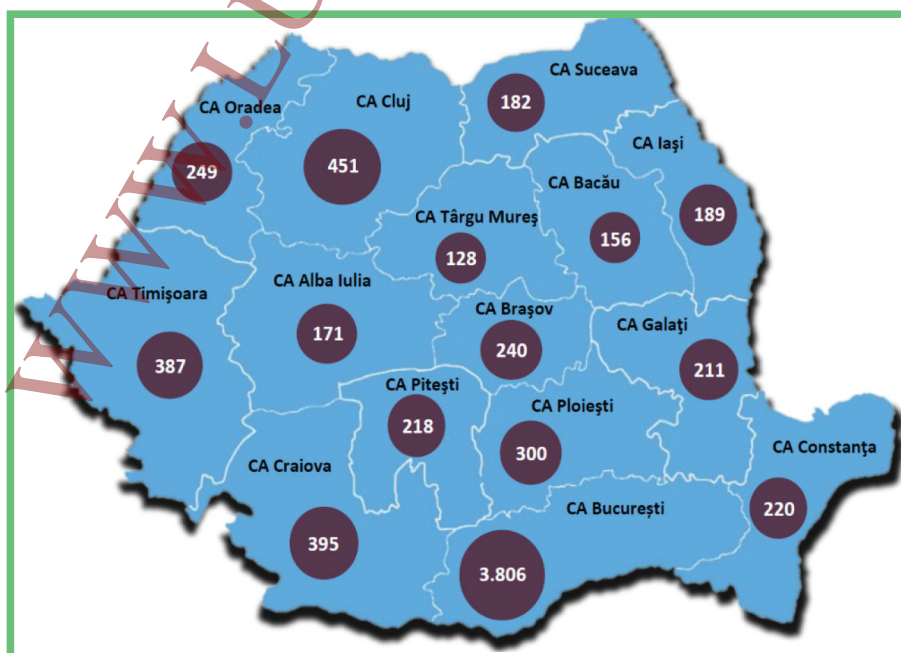
Structura provenienței cauzelor nou intrate pe rolul ÎCCJ în anul 2023 în stadiul procesual recurs

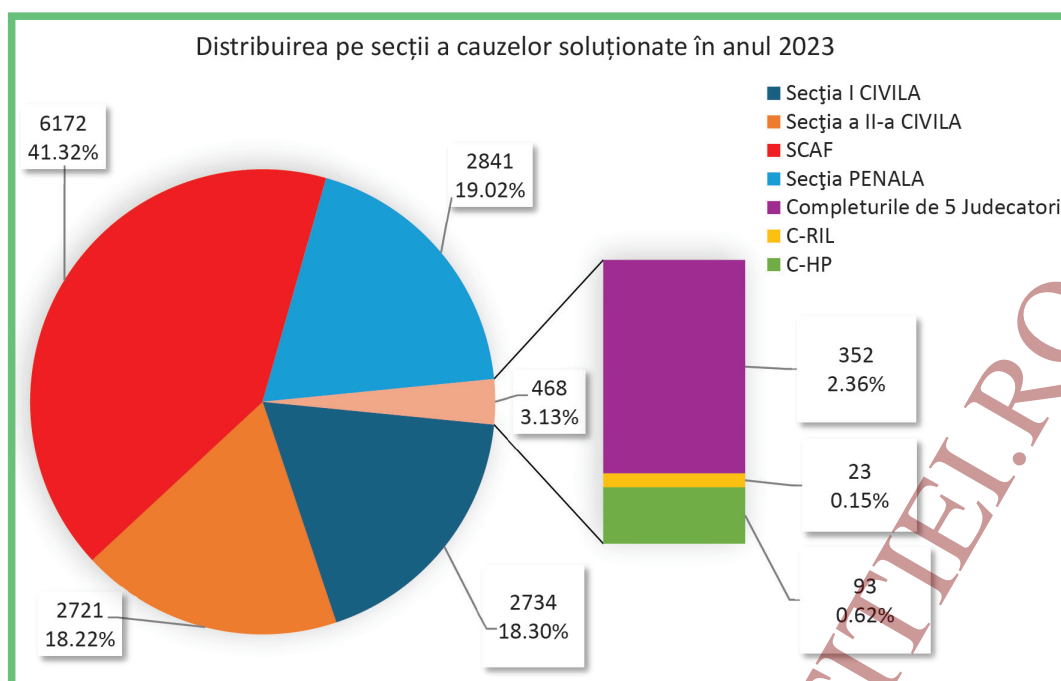
Analiza hărții de mai jos reflectă numărul de recursuri transmise în cursul anului 2023 Înaltei Curți de Casație și Justiție, spre soluționare, de către curțile de apel și respectiv de instanța supremă. Astfel, cel mai mare număr de cauze în stadiul procesual recurs provine de la Curtea de Apel București, cele 3.806 de dosare reprezentând un procent de 51,56% din totalul recursurilor înregistrate în cursul anului 2023 pe rolul instanței supreme. Distinct de competența teritorială care a generat acest număr de cauze, un număr considerabil a fost generat și din perspectiva atribuirii Curții de Apel București a unor competențe specializate în anumite materii [de exemplu în materie penală, cea instituită de art. 154 alin. (2) din Legea nr. 302/2004, în materia contenciosului administrativ, competența exclusivă instituită de art. 40-41 din Legea nr. 21/1996, art. 74 din O.U.G. 194/2002, art. 3 din Legea nr. 297/2004, art. 32 din Legea nr. 101/2016]. Curtea de Apel Cluj este instanța care a trimis următorul cel mai mare număr de dosare în faza procesuală recurs – 451 de recursuri, diferența fiind însă considerabilă între numărul cauzelor provenind de la cele două instanțe. Urmează Curtea de Apel Craiova, cu 395 de recursuri, Curtea de Apel Timișoara, cu 387 de recursuri, Curtea de Apel Ploiești, cu 300 de recursuri.

Cauzele soluționate de ÎCCJ în anul 2023

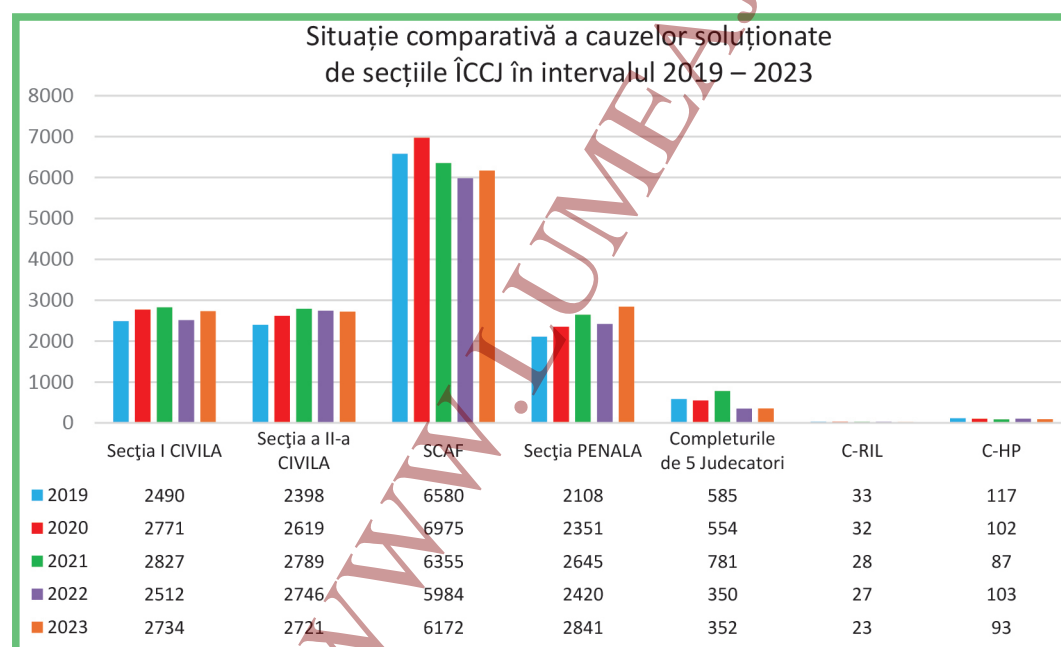
Din totalul cauzelor soluționate în anul 2023, 2.734 de cauze au fost soluționate de Secția I civilă, 2.721 de cauze au fost soluționate de Secția a II-a civilă, 6.172 de cauze au fost soluționate de Secția de contencios administrativ și fiscal, 2.841 de cauze au fost soluționate de Secția penală, 352 de cauze au fost soluționate de Completurile de 5 judecători, 23 de cauze au fost soluționate de Completurile pentru soluționarea recursului în interesul legii și 93 de cauze au fost soluționate de Completurile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Se remarcă, așadar, o creștere a numărului cauzelor soluționate față de anul precedent în cazul Secției I civile, a Secției de contencios administrativ și fiscal, precum și în cazul Secției penale, în vreme ce Secția a II-a civilă s-a menținut la nivelul anilor precedenți.

Cauzele nesoluționate (rămase în stoc) la finalul anului 2023

Din totalul cauzelor rămase în stoc la finalul anului **2023**, 1.471 de cauze se aflau în evidența Secției I civile, 772 de cauze se aflau în evidența Secției a II-a civile, 3.884 de cauze se aflau în evidența Secției de contencios administrativ și fiscal, 797 de cauze se aflau în evidența Secției penale, 118 cauze se aflau în evidența Completurilor de 5 judecători, 4 cauze se aflau în evidența Completurilor pentru soluționarea recursului în interesul legii și 13 cauze se aflau în evidența Completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Situația comparativă a cauzelor nesoluționate în intervalul 2021-2023 relevă un trend puternic descendent în cazul Secției de contencios administrativ și fiscal, o diminuare a stocului reflectându-se și în cazul Secției a II-a civile, în vreme ce stocul Secției I civile a înregistrat o creștere a stocului comparativ cu anul precedent. Secția penală a înregistrat, de asemenea, o diminuare a stocului de dosare față de anul precedent, fiind însă un nivel superior celui înregistrat în anul 2021.

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

3.2. ANALIZA CANTITATIVĂ ȘI CALITATIVĂ PE SECȚII ȘI STRUCTURI JURISDICȚIONALE

a. Secția I civilă

Analiza cantitativă

1. Resursa umană disponibilă

La începutul anului 2023, Secția I civilă a funcționat cu un număr de 18 judecători și 21 de magistrați-asistenți. Pe parcursul anului, 3 dintre judecători s-au pensionat, iar un magistrat-asistent a fost delegat în cadrul Direcției legislație, jurisprudență și contencios. Pe de altă parte, în urma finalizării concursului pentru ocuparea posturilor vacante de judecător în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, 5 judecători titulari și un judecător delegat din cadrul Secției a II-a civile și-au început activitatea în cursul lunii octombrie 2023.

2. Cauzele aflate în stoc la 1 ianuarie 2023

La finalul anului 2022, pe rolul Secției I civile au rămas 1.202 dosare nesoluționate, stocul de dosare la data de 1 ianuarie 2023 cunoscând o scădere progresivă, cu 27%, raportat la anul 2020, când stocul era de 1647 de dosare și respectiv cu 21%, raportat la anul 2021, când stocul era de 1526 de dosare.

3. Cauzele nou intrate

În anul 2023 au fost înregistrate 3.003 dosare, constatându-se o creștere cu 22% față de anul 2022 și cu 11% față de anul 2021.

Structura dosarelor nou înregistrate pe rolul Secției I civile în anul 2023, pe stadii procesuale, reflectă faptul că din totalul de 3.003 dosare nou intrate, 74% sunt în stadiul procesual recurs, iar restul de 26% reprezintă dosare în stadiul procesual contestație în anulare, revizuire și fond – conflicte de competență, cereri de strămutare și alte cauze.

Un procent de 3,66% din cauzele nou intrate reprezintă dosare în stadiul recurs în materia proprietății intelectuale.

2. Cauzele aflate pe rol

Secția I civilă a avut de soluționat în anul 2023 un număr de 4.205 dosare, volum rezultat prin însumarea numărului de dosare nou înregistrate în cursul anului 2023 cu numărul de dosare rămase nesoluționate la sfârșitul anului 2022, constatându-se o creștere de 5,47% față de anul 2022, și o ușoară scădere, de 3,5%, față de anul 2021.

Din numărul total de 4.205 al cauzelor de soluționat, un procent de 77,88% reprezintă cauze în stadiul procesual recurs, restul de 17,74% fiind compus din cauze în stadiul procesual contestație în anulare și revizuire, conflicte de competență, cereri de strămutare și alte cauze.

3. Cauzele soluționate

Datele statistice arată că în cursul anului 2023 au fost soluționate 2.734 dosare, înregistrându-se astfel o creștere a numărului de dosare soluționate cu 8,83% față de anul precedent, și respectiv o scădere cu 3,40%, față de anul 2021.

Din totalul de 2.734 cauze soluționate în anul 2023, un procent de 69,71% este reprezentat de cauze în stadiul procesual recurs, 5,41% de cauze în stadiul procesual contestație în anulare și revizuire, iar diferența de 24,87% este reprezentată conflicte de competență, cereri de strămutare și alte cauze.

În totalul de 2.734 de dosare soluționate în cursul anului 2023 au fost pronunțate 2.480 de decizii, 257 încheieri finale de dezinvestire cu număr și 1.013 încheieri fără număr, acestea din urmă reprezentând dosare asociate.

4. Cauzele rămase în stoc

La finalul anului 2023 existau pe rolul Secției I civile 1.471 dosare, înregistrându-se o creștere cu 22,37% față de nivelul anului 2022, respectiv o scădere cu 3,73% față de nivelul anului 2021.

Din totalul dosarelor rămase pe rol, 93% sunt în stadiul procesual al recursului, iar restul de 7% alte cauze: conflicte de competență, strămutări, contestații/litigii magistrați, contestații în anulare, revizuiți etc. La acestea se adaugă 28 de dosare asociate.

5. Încărcătura pe complet, pe judecător și pe magistrat-asistent

1. Încărcătura pe complet

Raportat la un număr de 7 completuri de judecată funcționale pe parcursul anului 2023 și la numărul de dosare nou intrate, rezultă o medie de 429 de dosare care au revenit fiecărui complet. Prin raportare la numărul dosarelor aflate pe rol, rezultă o încărcătură medie de 600 dosare/complet. Având în vedere numărul dosarelor soluționate în anul 2023 de către Secția I civilă, rezultă o medie anuală de soluționare a dosarelor de 391 dosare/complet. În fine, prin raportare la stocul de dosare înregistrat la finalul anului 2023, rezultă o medie de 210 de dosare rămase pe rol/complet.

2. Încărcătura pe judecător în componența diverselor formațiuni de judecată

În anul 2023, judecătorii Secției I civile au participat la activități de judecată, astfel:

a) În compunerea completurilor de 3 judecători:

- încărcătura pe judecător în raport de dosarele rulate, calculată la numărul de 16 judecători care și-au desfășurat activitatea întregul an, a fost, în medie, de 624 dosare rulate, iar raportat la numărul de judecători din schemă, respectiv 24 de judecători, media dosarelor rulate pe judecător a fost de 416 dosare.
- încărcătura pe judecător în ceea ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri (documente finale de dezinvestire), calculată la numărul de 16 judecători în funcție a fost, în medie, de 538 dosare, iar raportat la numărul de judecători din schemă, media dosarelor soluționate a fost de 359 dosare.

b) În compunerea completurilor de 5 judecători constituite la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție au participat 17 judecători din cadrul Secției I civile, 6 judecători fiind titulari și 11 judecători membri supleanți.

c) În compunerea completurilor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii au participat 23 judecători, dintre care 10 judecători au fost desemnați raportori, care au întocmit în medie câte un raport.

d) În compunerea completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au participat 22 judecători, ca membri titulari, 19 dintre aceștia fiind desemnați raportori.

3. Încărcătura pe magistrat-asistent în constituirea completurilor de 3 judecători

- în ceea ce privește numărul de dosare rulate, încărcătura calculată la numărul de 17 magistrați-asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, a fost, în medie, de 236 dosare, iar raportat la numărul de 24 magistrați-asistenți aflați în schemă, a fost, în medie, de 167 dosare;
- în ceea ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri de dezinvestire, încărcătura calculată la numărul de 17 magistrați-asistenți aflați

în activitate a fost, în medie, de 203 dosare, iar prin raportare la numărul de magistrați-asistenți din schema de personal, respectiv 24 magistrați-asistenți, a fost, în medie, de 144 dosare;

- în ceea ce privește numărul de hotărâri redactate, încărcătura calculată la numărul de magistrați-asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, a fost, în medie, de 117 decizii, 75 încheieri finale de dezinvestire și 16 încheieri de admitere în principiu, iar prin raportare la numărul de magistrați-asistenți din schema de personal, a fost, în medie de 83 decizii și 53 de încheieri și 16 încheieri de admitere în principiu.

Magistrații-asistenți au redactat, în medie, 25 rapoarte privind admisibilitatea în principiu a recursurilor în dosarele în care au fost desemnați raportori, conform dispozițiilor art. 493 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Raportat la numărul magistraților-asistenți din schemă (24 magistrați-asistenți), numărul rapoartelor este, în medie, de 18.

Analiză calitativă a activității

Din analiza parametrilor de desfășurare a activității Secției I civile se remarcă o tendință de creștere a numărului de dosare nou-intrate, respectiv 3.003 în anul 2023, comparativ cu 2.461 în anul 2022 și 2.706 în anul 2021.

Numărul cauzelor aflate pe rol în cursul anului 2023 a fost de 4.205 dosare, dintre care au fost soluționate 2.734 dosare, față de un număr de 2.512 dosare soluționate în anul 2022 și, respectiv, 2.827 dosare soluționate în anul 2021, ceea ce relevă o ușoară creștere a numărului de cauze soluționate în anul de referință față de anul anterior și o scădere sensibilă față de anul 2021.

În ceea ce privește stocul de 1.471 dosare, deși se remarcă o creștere la finalul anului 2023 comparativ cu anul 2022, când se înregistrau 1.202 dosare, fluctuația nu este foarte mare, menținându-se în limite comparabile, având în vedere că, în raport de anul 2021, când stocul era de 1.526 dosare, se înregistrează o ușoară scădere.

Datele statistice relevă că 20,34% din totalul cauzelor au fost soluționate într-un interval de până la două luni, 12,62% din totalul cauzelor au fost soluționate într-un interval cuprins între două și patru luni, 12,54% din totalul cauzelor au fost soluționate într-un interval cuprins între patru și șase luni, iar 54,50% din totalul cauzelor au fost soluționate într-un interval de peste șase luni.

În privința operativității, se constată menținerea acestui indicator la un parametru ridicat la nivelul secției, și anume 91% în anul 2023, comparativ cu 102% în anul 2022 și 104% în anul 2021.

La finalul anului 2023, pe rolul Secției I civile se aflau în curs de redactare 94 hotărâri pentru care termenul legal de redactare era depășit, în scădere față de cele 131 de hotărâri neredactate la sfârșitul anului 2022, însă la un nivel mult superior față de finalul anului 2021, când s-au înregistrat 24 hotărâri neredactate.

Vulnerabilități

La nivelul Secției I civile, principala vulnerabilitate o reprezintă *fluctuația personalului*, aspect ce produce consecințe negative asupra stabilității completurilor de judecată și a duratei de soluționare a cauzelor.

b. Secția a II-a civilă

Analiza cantitativă

1. Resursa umană disponibilă

La începutul anului 2023, Secția a II-a civilă avea un număr de 21 judecători și 21 de magistrați-asistenți. În cursul acestui an, un judecător și un magistrat-asistent și-au încetat activitatea prin pensionare. Pe de altă parte, în urma finalizării concursului pentru ocuparea posturilor vacante de judecător în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, 2 judecători și-au început activitatea în cursul lunii mai, iar un judecător în cursul lunii octombrie 2023, acesta din urmă fiind delegat în cadrul Secției I civile.

2. Cauzele aflate în stoc la 1 ianuarie 2023

La începutul lunii ianuarie 2023, pe rolul Secției a II-a civile, stocul de dosare înregistra un număr de 1.003 dosare, în scădere față de anii anteriori, cu 34,29% față de anul 2022, și cu 61,41% față de 2021.

3. Cauzele nou intrate

În anul 2023 au fost înregistrate 2.490 de dosare, în creștere cu 3,66% față de anul 2022 când numărul acestora a fost de 2.402 dosare, și în scădere cu 1,08% față de anul 2021.

Structura dosarelor nou înregistrate pe rolul Secției a II-a civile în anul 2023, pe stadii procesuale, arată faptul că din totalul de 2.490 dosare nou intrate, 55,02% sunt în stadiul procesual recurs, 8,03% sunt în stadiul procesual contestație în anulare și revizuire și restul de 36,94% reprezintă stadiul procesual fond (conflicte de competență, cereri de strămutare și alte cauze).

4. Cauzele aflate pe rol

În anul 2023, Secția a II-a civilă a avut de soluționat un număr de 3.493 dosare (2.490 dosare nou intrate plus 1.003 dosare rămase nesoluționate la sfârșitul anului 2022), în scădere comparativ cu anii anteriori, cu 256 dosare față de anul 2022, când numărul acestora a fost de 3.749, reprezentând o scădere cu 7,3% și cu 643 dosare față de anul 2021 când numărul dosarelor pe rol a fost de 4.136, ceea ce înseamnă o scădere cu 18,4%.

Din numărul total de 3.493 al dosarelor de soluționat, un procent de 63,21% reprezintă cauze aflate în stadiul procesual al recursului, 7,27% sunt cauze aflate în stadiul procesual contestație în anulare și revizuire și restul de 29,51% reprezintă stadiul procesual fond (conflicte de competență, cereri de strămutare și alte cauze).

5. Cauzele soluționate

Conform datelor statistice, în anul 2023 au fost pronunțate 2.301 de decizii, 438 de încheieri de dezinvestire cu număr și 723 încheieri de dezinvestire fără număr.

Indicatorul dosare soluționate s-a materializat într-un număr de 2.721 dosare, comparativ cu anii anteriori, în scădere cu 25 dosare față de anul 2022, când numărul acestora a fost de 2.746, reprezentând o scădere cu 0,91% și cu 68 dosare mai puțin față de anul 2021, când numărul acestora a fost de 2.789, reprezentând o diminuare cu 2,49%.

Din cele 2.721 dosare soluționate, 58,36% reprezintă dosare aflate în stadiul procesual al recursului, 8,19% sunt în stadiul procesual contestație în anulare/revizuire și

restul de 33,44% reprezintă stadiul procesual fond (conflicte de competență, cereri de strămutare și alte cauze).

Prin raportare la cele 2.721 de dosare soluționate în anul 2023, indicele de operativitate este de 109,27%, valoarea indicatorului rată de soluționare menținându-se la nivelul anului 2022, când valoarea acestui indicator a fost de 110% și în scădere cu 16,73% față de 2021, când valoarea acestuia a fost de 126%.

6. Cauzele rămase pe rol la sfârșitul anului 2023

La sfârșitul anului 2023 se aflau pe rolul Secției a II-a civile 772 dosare, în scădere față de anii anteriori, cu 231 dosare față de anul 2022, când numărul dosarelor rămase în stoc a fost de 1.003 dosare, reprezentând o scădere cu 29,92%, și cu 575 dosare față de 2021, când numărul acestora a fost de 1.347 dosare, reprezentând o scădere cu 74,48%.

Din totalul dosarelor rămase pe rol, 80,31% sunt în stadiul procesual al recursului, 4,01% sunt în stadiul procesual contestație în anulare/revizuire și restul de 15,67% reprezintă stadiul procesual fond (conflicte de competență, cereri de strămutare și alte cauze). La acestea se adaugă 40 de dosare asociate.

Încărcătura pe complet, pe judecător și pe magistrat-asistent

1. Încărcătura pe complet

Raportat la un număr de 7 completuri de judecată funcționale pe parcursul anului 2023 și la numărul de dosare nou intrate, rezultă o medie de 356 dosare care au revenit fiecărui complet. Prin raportare la numărul dosarelor aflate pe rol, rezultă o încărcătură medie de 499 dosare/complet în cursul anului 2023. Având în vedere numărul dosarelor soluționate de Secția a II-a civilă în anul 2023, rezultă o medie anuală de soluționare a dosarelor de 389 dosare/complet. Prin raportare la stocul de dosare înregistrat la finalul anului 2023, rezultă o medie de 110 dosare rămase pe rol/complet.

2. Încărcătura pe judecător în componența diverselor formațiuni de judecată

În componența Completurilor de 3 judecători:

- în ce privește numărul de dosare rulate, încărcătura calculată la numărul de 21 judecători care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, a fost, în medie, de 720 dosare; încărcătura calculată la numărul de 23 judecători aflați în schemă, a fost, în medie de 657 dosare.
- în ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri de dezinvestire, încărcătura calculată la numărul de 21 judecători a fost, în medie, de 494 dosare și de 433 dosare, calculată la numărul de 23 judecători aflați în schemă.

În componența Completurilor de 5 judecători au participat 3 judecători, ca membri titulari și 17 judecători, ca membri supleanți.

În componența Completurilor pentru soluționarea recursului în interesul legii:

- au participat 22 judecători ca membri titulari;
- au rulat, în medie, 8 dosare și au fost soluționate, în medie, 6 dosare;
- 14 judecători au fost desemnați raportori;
- în ce privește numărul de cauze soluționate, încărcătura calculată la numărul de 22 judecători, a fost, în medie, de 6 dosare.

În componența Completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept:

- a) au participat 23 judecători, ca membri titulari;
- b) au rulat, în medie, 11 dosare și au fost soluționate, în medie, 10 dosare;
- c) 18 judecători au fost desemnați raportori.

3. Încărcătura pe magistrat-asistent

- a) în ce privește numărul de dosare rulate, încărcătura calculată la numărul de 21 magistrați-asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, a fost, în medie, de 240 dosare; încărcătura calculată la numărul de 23 magistrați-asistenți aflați în schemă, a fost, în medie de 219 dosare.
- b) în ce privește numărul de hotărâri redactate, încărcătura calculată la numărul de 21 magistrați-asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, a fost, în medie, de 103 decizii; încărcătura calculată la numărul de 23 magistrați-asistenți aflați în schemă, a fost, în medie de 94 decizii.

Magistrații-asistenți care și-au desfășurat activitatea în cadrul Secției a II-a civile în anul 2023 au fost desemnați raportori, în medie, în 20 de dosare aflate în etapa recursului în procedura de filtru.

Analiză calitativă

Analiza parametrilor de desfășurare a activității Secției a II-a civile demonstrează că valorile înregistrate în cursul anului 2023 sunt aproximativ egale cu cele din anii 2022 și 2021, remarcându-se o tendință de stabilizare a numărului de dosare nou-intrate. Astfel, pentru anul 2023 datele statistice arată o ușoară creștere a numărului de dosare nou-intrate în diferite stadii procesuale.

Numărul cauzelor aflate pe rol în cursul anului 2023 a fost de 3.493 dosare, din care au fost soluționate de 2.721 dosare, față de un număr de 3.749 aflate pe rol în anul 2022, din care au fost soluționate 2.746 dosare soluționate în anul 2022. Se remarcă o diminuare a stocului la sfârșitul anului 2023 – 772 dosare, față de anul 2022 – 1003 dosare, scăderea fiind de 231 dosare.

În ceea ce privește durata de soluționare a cauzelor, se remarcă faptul că, în anul 2023, 63,94% dintre cauze au fost soluționate într-un interval de până la 6 luni, iar 36,06% dintre cauze au fost soluționate într-un interval mai mare de 6 luni. În anul 2023 s-a diminuat numărul cauzelor nou-intrate cu stadiu procesual recurs în care a fost derulată procedura de filtru a recursurilor, ceea ce a condus la reducerea perioadei de soluționare a dosarelor.

În privința operativității, se constată menținerea acestui indicator la nivelul secției, și anume 109,27% în anul 2023, comparativ cu 110% în anul 2022 și o ușoară scădere față de anul 2021.

În anul 2023 au fost soluționate 2.721 dosare, un număr aproximativ egal de dosare soluționate comparativ cu anul 2022, când au fost soluționate 2.746 dosare.

Vulnerabilități

La nivelul Secției a II-a civile, principala vulnerabilitate constă în numărul mare de dosare pentru care termenul de redactare a hotărârilor a fost depășit. În vederea remedierii, conducerea secției a monitorizat situația și au fost luate măsuri, pentru

a aloca mai mult timp de redactare magistraților care înregistrează întârzieri, aceștia nefiind planificați în următoarele ședințe de judecată.

c. Secția de contencios administrativ și fiscal

Analiza cantitativă

1. Resursa umană disponibilă

La începutul anului 2023, în cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal își desfășurau efectiv activitatea un număr de 31 judecători și 37 magistrați-asistenți. Urmare a fluctuației de personal, precum și în urma finalizării concursului pentru ocuparea posturilor vacante de judecător în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția de contencios administrativ și fiscal a funcționat în anul 2023 cu o medie de 29 de judecători, inclusiv președintele de secție.

2. Cauzele aflate în stoc la 1 ianuarie 2023

La finalul anului 2022, pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal au rămas 5.109 dosare nesoluționate, stocul de dosare la data de 1 ianuarie 2023 cunoscând o scădere progresivă raportat la anul 2020, când stocul era de 7.336 de dosare și respectiv la anul 2021, când stocul era de 5.753 de dosare.

3. Cauzele nou intrate

În anul 2023 au fost înregistrate 4.947 de cauze, înregistrându-se o scădere cu 7,4% față de anul 2022, respectiv o creștere a numărului de dosare nou intrate cu 3,6% față de anul 2021.

Structura dosarelor nou înregistrate pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal în anul 2023, pe stadii procesuale, reflectă faptul că din totalul de 4.947 de dosare nou intrate, 74% sunt în stadiul procesual recurs, iar restul de 26% reprezintă dosare în stadiul procesual contestație în anulare, revizuire, și fond – conflicte de competență, strămutări, litigii magistrați, ori alte cauze.

4. Cauzele aflate pe rol

Secția de contencios administrativ și fiscal a avut de soluționat în anul 2023 un număr de 10.056 dosare, volum de dosare rezultat prin însumarea numărului de dosare nou înregistrate în cursul anului 2023 cu numărul de dosare rămase nesoluționate la sfârșitul anului 2022, constatându-se o scădere cu 9,4% a dosarelor aflate pe rol în anul 2023 față de anul 2022, și cu 17% față de anul 2021.

Din numărul total de 10.056 al cauzelor de soluționat, un procent de 82,5% reprezintă cauze în stadiul procesual recurs, restul de 17,5% fiind compus din conflicte de competență, strămutări, contestații / litigii magistrați, contestații în anulare, revizuirii și alte cauze.

5. Cauzele soluționate

Datele statistice reflectă că în cursul anului 2023 au fost soluționate 6.172 de dosare, înregistrându-se astfel o creștere a numărului de dosare soluționate cu 3,1% față de anul precedent, și respectiv o scădere cu 2,9% față de anul 2021.

Din totalul de 6.172 de dosare soluționate, un procent de 78% au fost recursuri, iar restul de 22% alte cauze: conflicte de competență, strămutări, litigii magistrați, contestații în anulare, revizuirii etc.

Din totalul de 6.172 de hotărâri pronunțate în anul 2023, 5.898 au fost decizii, 274 încheieri finale de dezinvestire cu număr, 710 încheieri finale de dezinvestire fără număr. Totodată, au fost soluționate 695 dosare asociate.

6. Cauzele rămase în stoc

La finalul anului 2023 existau pe rolul secției 3.884 cauze, înregistrându-se o scădere cu 24% față de nivelul anului 2022, respectiv o scădere cu 32,5% față de nivelul anului 2021.

Din totalul dosarelor rămase pe rol, 90% sunt în stadiul procesual al recursului, iar restul de 10% alte cauze: conflicte de competență, strămutări, contestații/litigii magistrați, contestații în anulare, revizuirii etc. La acestea se adaugă 89 dosare asociate.

7. Încărcătura pe complet, pe judecător și pe magistrat-asistent

1. Încărcătura pe complet

Raportat la cele 10 completuri de judecată în componere de 3 judecători care au funcționat pe parcursul anului 2023, media dosarelor rulate pe complet în anul de referință a fost de 1.020 dosare, media dosarelor nou intrate pe complet a fost de 495 dosare, iar media dosarelor soluționate a fost de 617. Numărul mediu de dosare rămase pe rol la sfârșitul anului 2023 este de 388 dosare/complet.

2. Încărcătura pe judecător în componența diverselor formațiuni de judecată

În anul 2023, judecătorii Secției de contencios administrativ și fiscal au participat la activități de judecată, astfel:

a) În componerea completurilor de 3 judecători:

- încărcătura pe judecător în raport de dosarele rulate, calculată la numărul de 29 de judecători care și-au desfășurat activitatea întregul an, a fost, în medie, de 1.052 dosare rulate, iar raportat la numărul de judecători din schemă, respectiv 38 de judecători, media dosarelor rulate pe judecător a fost de 803 dosare;
- încărcătura pe judecător în ceea ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri (documente finale de dezinvestire), calculată la numărul de 29 de judecători în funcție a fost, în medie, de 637 dosare, iar raportat la numărul de 38 de judecători din schemă, media dosarelor soluționate a fost de 487 dosare.

b) În componerea completurilor de 5 judecători constituite la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție au participat 23 de judecători ai secției, din care 7 judecători, ca membri titulari, și 16 judecători, ca membri supleanți.

c) În componerea completurilor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii au participat 35 de judecători, care au întocmit, în medie, câte 1 raport.

d) În componerea completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a participat un număr de 34 de judecători, care au întocmit, în medie, câte 2 rapoarte.

2. Încărcătura pe magistrat-asistent în constituirea diverselor formațiuni de judecată [completuri de 3 judecători și completuri de 5 judecători, constituite la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal, având în competență soluționarea recursurilor declarate împotriva hotărârilor pronunțate de Curtea de Apel București, în temeiul art. 15 alin. (18) din Legea nr. 136/2020]:

- în ce privește numărul de dosare rulate, încărcătura calculată la numărul de 29 de magistrați-asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, a fost,

- în medie, de 352 dosare, iar raportat la numărul de 37 magistrați-asistenți aflați în schemă, a fost, în medie, de 276 dosare;
- în ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri de dezinvestire, încărcătura calculată la numărul de 29 magistrați-asistenți aflați în activitate a fost, în medie, de 213 dosare, iar prin raportare la numărul din schema de personal, respectiv 37 magistrați – asistenți, a fost, în medie, de 167 dosare;
 - în ce privește numărul de hotărâri redactate, încărcătura calculată la numărul de magistrați-asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, a fost, în medie, de 180 decizii și 7 încheieri finale de dezinvestire cu număr, iar prin raportare la numărul de magistrați-asistenți din schema de personal, a fost, în medie de 140 decizii și 6 astfel de încheieri.

Analiza calitativă a activității

Din analiza parametrilor de desfășurare a activității Secției de contencios administrativ și fiscal în anul 2023 se remarcă o tendință de ușoară scădere a numărului de dosare nou-intrate, aflate în diferite stadii procesuale, respectiv 4.974 de dosare în anul 2023, comparativ cu 5.340 dosare înregistrate în anul 2022, dar se menține o tendință de creștere față de anul 2021, respectiv 4.974 de dosare înregistrate în anul 2023, comparativ cu 4.772 dosare înregistrate în anul 2021.

Numărul cauzelor aflate pe rol în cursul anului 2023 a fost de 10.056 dosare, din care au fost soluționate 6.172 de dosare, față de 5.984 dosare soluționate în anul 2022 și, respectiv, 6.355 dosare soluționate în anul 2021, ceea ce relevă o ușoară creștere a numărului de cauze soluționate în anul de referință față de anul anterior, respectiv o ușoară scădere față de anul 2021.

La sfârșitul anului 2023, pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal se înregistra un stoc de dosare de 3.884, ceea ce reprezintă un procent de 38,6% din totalul dosarelor aflate pe rol.

Datele statistice prezentate indică faptul că 73% din totalul cauzelor deduse judecării pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal în anul 2023 (respectiv 4.520 dosare) au fost soluționate într-un interval de peste 6 luni, iar în cazul recursurilor, care reprezintă 78% din totalul cauzelor soluționate (respectiv 4.807 dosare având ca obiect recurs), procentul celor soluționate într-un interval de peste 6 luni este de 87% (respectiv 4.193 dosare).

Totuși, este de remarcat faptul că durata de soluționare a dosarelor de recurs la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal s-a redus progresiv și constant și în cursul anului 2023 (de la 2 ani la nivelul anului 2019, 1 an și 6 luni la nivelul anului 2020, 1 an și 3 – 4 luni la nivelul anului 2021, circa 1 an la nivelul anului 2022, la 10 luni la sfârșitul anului 2023).

Această vulnerabilitate vizează cauzele aflate în stadiul procesual recurs, iar nu celelalte cauze aflate în stadiul procesual contestație în anulare și revizuire sau stadiu procesual fond (conflicte de competență, strămutări, litigii cu magistrați), care reprezintă 22% (respectiv 1.365 dosare) din totalul cauzelor soluționate la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal.

La sfârșitul anului 2023, la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal se aflau în redactare 1.166 de hotărâri pentru care termenul legal de redactare era depășit, comparativ cu 1.723 hotărâri neredactate la sfârșitul anului 2022, 2.147 hotărâri neredactate la sfârșitul anului 2021 și 2.640 hotărâri neredactate la sfârșitul anului 2020, pentru care termenul legal de redactare era depășit.

Astfel, se poate constata în continuare o scădere semnificativă a numărului hotărârilor neredactate în termenul legal, în condițiile menținerii unui număr ridicat de cauze soluționate pe parcursul anului 2023, la un nivel mai ridicat decât în anii precedenți.

Vulnerabilități

Principalele vulnerabilități ale Secției de contencios administrativ și fiscal le reprezintă *volumul de activitate, stocul de dosare, durata de soluționare a cauzelor și fluctuația personalului*, aceasta din urmă găsindu-și reflectare negativă și în ce privește unificarea jurisprudenței. Aceste vulnerabilități impun adoptarea unor măsuri de natură să asigure restabilirea echilibrului dintre resursa umană disponibilă și volumul de activitate al secției.

d. Secția penală

Analiza cantitativă

1. Resursa umană disponibilă

La 1 ianuarie 2023 erau ocupate efectiv 23 de posturi de judecător și 27 de posturi de magistrat-asistent. Urmare a fluctuației de personal, Secția penală a funcționat în anul 2023 cu o medie de 25 de judecători și 23 de magistrați-asistenți.

2. Cauzele aflate în stoc la 1 ianuarie 2023

La finalul anului 2022, pe rolul Secției penale au rămas 851 de dosare nesoluționate, stocul de dosare la data de 1 ianuarie 2023 cunoscând o ușoară creștere raportat la anul 2021, când stocul era de 658 de dosare și respectiv la anul 2020, când stocul era de 669 de dosare.

3. Cauzele nou intrate

În anul 2023 au fost înregistrate 2.787 de dosare față de 2.613 dosare nou intrate în anul 2022 și 2.634 de dosare nou intrate în anul 2021, date care indică o creștere a numărului dosarelor nou intrate cu 6,65% față de anul 2022 și cu 5,8% față de anul 2021.

Structura dosarelor nou înregistrate pe rolul Secției penale în anul 2023, pe stadii procesuale, reflectă faptul că din totalul de 2.787 dosare nou intrate o pondere de 29,49% (822 de cauze) a fost reprezentată de recursurile în casație, 10,94 % (305 de cauze) de apeluri, 0,25% (7 cauze) de dosare de fond (cu rechizitoriu), 28,77% (802 de cauze) de contestații, 0,32% (9 cauze) de contestații ICCJ, 2,79% (78 de cauze) de contestații în anulare, 1,65% (46 de cauze) de revizuirii, 7,49% (209 de cauze) de cereri de strămutare, 3,83% (107 cauze) de conflicte de competență, 14,31% (399 de cauze) de dosare de fond fără rechizitoriu.

4. Cauzele aflate pe rol

Secția penală a avut de soluționat în anul 2023 un număr de 3.638 dosare, volum de dosare rezultat prin însumarea numărului de dosare nou înregistrate în cursul anului 2023 (2.787 dosare) cu numărul de dosare rămase nesoluționate la sfârșitul

anului 2022 (851 dosare), constatându-se o creștere a numărului dosarelor aflate pe rol față de anii anteriori, cu 367 dosare mai mult față de anul 2022, când se aflau pe rol 3.271 dosare și cu 335 de dosare mai mult față de anul 2021, când se aflau pe rol 3.303 dosare.

Din numărul total de 3.638 al cauzelor de soluționat, 929 de cauze (25,53%) au fost în stadiul procesual recurs în casație, 327 de cauze (8,98%) au fost în stadiul procesual apel, 27 de cauze (0,74%) au fost dosare cu rechizitoriu (dosare de fond), 1.023 de cauze (28,11%) au fost contestații, 14 cauze (0,38%), au fost contestații ICCJ, 123 de cauze (3,38%) au fost contestații în anulare, 64 de cauze (1,75%) au fost revizuri, 236 de cauze (6,48%) au avut ca obiect cereri de strămutare, 117 de cauze (3,21%) au fost conflicte de competență și 765 de cauze (21,02%) au fost dosare de fond fără rechizitoriu.

5. Cauzele soluționate

Datele statistice arată că în cursul anului 2023 au fost soluționate 2.841 de dosare, în creștere cu 421 de dosare față de anul 2022, când au fost soluționate 2.420 de dosare, și cu 196 dosare față de anul 2021, când au fost soluționate 2.645 de dosare, reprezentând o pondere mai mare cu 17,39% față de anul 2022 și 7,41% față de anul 2021.

Din totalul de 2.841 dosare soluționate în anul 2023, un număr de 870 de dosare (30,62%) au fost cauze în stadiul procesual recurs în casație, 294 de cauze (10,34%) au fost cauze în stadiul procesual apel, 10 cauze (0,35%) au fost dosare de fond cu rechizitoriu, 837 de cauze (29,46%) au fost contestații, 9 cauze (0,31 %) au fost contestații ICCJ, 105 cauze (3,69%) au fost contestații în anulare, 35 de cauze (1,23%) au fost revizuri, 204 cauze (7,18%) au fost cereri de strămutare, 108 cauze (3,80%) au fost conflicte de competență și 363 de cauze (12,77%) au fost de dosare de fond fără rechizitoriu.

În anul 2023 au fost pronunțate 2.841 de hotărâri cu număr, la care se adaugă 38 de încheieri în cauze având ca obiect cereri prin care s-a solicitat încuviințarea măsurilor de supraveghere tehnică și cereri de încuviințare a efectuării de percheziții domiciliare sau informatice, 343 de încheieri privind admisibilitatea în principiu a cererilor de recurs în casație și 29 de încheieri privind măsurile preventive.

6. Cauzele rămase în stoc

La sfârșitul anului 2023, exista pe rolul Secției penale un număr de 797 dosare, în scădere cu 54 de dosare față de anul 2022, când au rămas în stoc 851 dosare, reprezentând o scădere cu 6,34% și în creștere față de anul 2021 cu 128 de dosare, când numărul dosarelor rămase în stoc a fost de 669 dosare, reprezentând o creștere cu 19,13%.

7. Încărcătura pe complet, pe judecător și pe magistrat-asistent

1. Încărcătura pe complet

În anul 2023, au funcționat, în medie, 8 completuri de judecată în compunere de 3 judecători, 24 de completuri de doi judecători, 24 de completuri de judecător de drepturi și libertăți și 24 de completuri de judecător de cameră preliminară.

a.1. Completurile de 3 judecători: Încărcătura medie pe completurile de 3 judecători a fost de 173 cauze nou intrate, de 378 cauze rulate și de 215 cauze soluționate.

a.2. Completurile de 2 judecători: În anul 2023, încărcătura medie pe completurile de 2 judecători a fost de 8 cauze nou intrate, de 12 cauze rulate și de 8 cauze soluționate.

a.3. *Judecător unic*: În ceea ce privește completurile de judecător unic (recurs în casație-filtru, judecător de drepturi și libertăți și de completuri de judecător de cameră preliminară), încărcătura medie pe complet a fost de 16 cauze nou intrate, de 22 de cauze rulate și 12 cauze soluționate.

2. *Încărcătura pe judecător în componența diverselor formațiuni de judecată*

În anul 2023, judecătorii Secției penale au participat la activități de judecată, astfel:

a.1. *În compunerea completurilor de 3 judecători*

- încărcătura pe judecător în raport de dosarele rulate, calculată la numărul de judecători care și-au desfășurat activitatea întregul an, respectiv 25 de judecători, a fost, în medie, de 362 de cauze rulate, iar raportat la numărul de judecători din schemă, respectiv 34 de judecători, media dosarelor rulate pe judecător a fost de 266 de dosare.
- încărcătura pe judecător în ceea ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri (documente finale de dezinvestire), calculată la numărul de judecători în funcție a fost, în medie, de 207 dosare, iar raportat la numărul de judecători din schemă, media dosarelor soluționate a fost de 152 de dosare.

a.2. *În compunerea completurilor de 2 judecători*

- încărcătura pe judecător în raport de dosarele rulate, calculată la numărul de judecători care și-au desfășurat activitatea în anul 2023, a fost, în medie, de 23 de cauze rulate, iar raportat la numărul de judecători din schema de personal, media dosarelor rulate pe judecător a fost de 17 dosare.
- încărcătura pe judecător în ceea ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri (documente finale de dezinvestire), calculată la numărul de judecători în funcție a fost, în medie, de 16 dosare, iar raportat la numărul de judecători din schemă, media dosarelor soluționate a fost de 12 dosare.

a.3. *În compunerea completurilor de judecător unic*

- încărcătura pe judecător în compunerea completurilor de judecător unic (judecător de cameră preliminară, judecător de drepturi și libertăți, recurs în casație – filtru) în raport de dosarele rulate, calculată la numărul de judecători care și-au desfășurat activitatea în anul 2023, a fost, în medie, de 63 de cauze rulate, iar raportat la numărul de judecători din schemă, media dosarelor rulate pe judecător a fost de 46 de cauze.
- încărcătura pe judecător în ceea ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri (documente finale de dezinvestire), calculată la numărul de judecători în funcție a fost, în medie, de 34 de cauze soluționate, iar raportat la numărul de judecători din schemă, media dosarelor soluționate a fost de 25 de cauze.

b) *În compunerea completurilor de 5 judecători au participat 24 dintre judecătorii Secției penale, atât ca judecători titulari, cât și ca judecători supleanți.*

c) *În compunerea completurilor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, numărul de participări mediu pe judecător a fost de 6 cauze.*

d) *În compunerea Completului pentru soluționarea unor chestiuni de drept în materie penală, numărul de participări mediu pe judecător a fost de 6 cauze.*

3. *Încărcătura pe magistrat-asistent*

- în ce privește numărul de dosare rulate, încărcătura calculată la numărul de magistrați-asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an (23 magistrați-

asistenți) a fost, în medie, de 185 dosare, iar raportat la numărul de 33 magistrați-asistenți aflați în schemă, a fost, în medie, de 129 dosare;

- în ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri de dezinvestire, încărcătura calculată la numărul de 23 magistrați-asistenți aflați în activitate a fost, în medie, de 144 de dosare, iar prin raportare la numărul de magistrați-asistenți din schema de personal, respectiv 33 magistrați-asistenți, a fost, în medie, de 100 de dosare;
- în ce privește numărul de hotărâri redactate, încărcătura calculată la numărul de magistrați-asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, a fost, în medie, de 113 cauze, iar la raportat la numărul de magistrați-asistenți din schema de personal, a fost, în medie, de 78 de cauze.

Analiză calitativă

Analiza parametrilor de desfășurare a activității Secției penale relevă menținerea la un nivel ridicat a volumului de activitate, precum și a încărcăturii pe judecător, magistrat-asistent și grefier.

Creșterea numărului cauzelor aflate pe rol în cursul anului 2023 în raport de anii precedenți s-a reflectat, de asemenea, și în numărul cauzelor soluționate. Cu toate acestea, s-a remarcat o scădere a nivelului stocului de dosare la sfârșitul anului 2023 comparativ cu anul precedent, la 797 dosare, față de 851 dosare la sfârșitul anului 2022 (o scădere de 54 dosare), dar și menținerea acestuia la un nivel superior anului 2021, când se aflau pe rol 669 dosare (mai mult cu 128 dosare).

Durata de soluționare a cauzelor înregistrate la nivelul Secției penale în anul 2023 este calculată de la momentul înregistrării dosarului până la data soluționării și se prezintă astfel: dintre cele 2.841 de cauze soluționate în anul 2023, 66,38% (1886 de cauze) au fost soluționate într-un termen de până la 2 luni, 22,73% (646 de cauze) de 2-4 luni, 7,35% (209 cauze) de 4-6 luni, 2,25% (64 de cauze) de 6-9 luni, 0,52% (15 cauze) de 9 luni-1 an și 0,73% (21 de cauze) într-un termen mai mare de un an de la înregistrare.

În privința operativității, calculată prin raportare la numărul de cauze nou intrate, se constată atât menținerea acestui indicator la un nivel ridicat, dar și o creștere a valorii sale raportat la anii anteriori, la 101,93% în anul 2023, comparativ cu 92,61% în anul 2022 și 100,41% în anul 2021.

Operativitatea calculată prin raportare la numărul de cauze aflate pe rol în anul 2023 a fost de 78,09%, în creștere față de anul 2022, când s-a înregistrat o valoare de 73,98%, și în ușoară scădere față de anul 2021, când s-a înregistrat o valoare de 80,07%.

La sfârșitul anului 2023, pe rolul Secției penale se aflau în redactare 119 hotărâri pentru care termenul legal de redactare era depășit, comparativ cu 89 de hotărâri la sfârșitul anului 2022 și 81 de hotărâri neredactate la sfârșitul anului 2021.

În cursul anului 2023, judecătorii secției au participat activ la activitatea privind unificarea practicii judiciare, în cadrul ședințelor de secție.

Vulnerabilități

La nivelul Secției penale, principala vulnerabilitate o reprezintă *fluctuația personalului*, aspect ce produce consecințe negative asupra unificării jurisprudenței la nivelul instanței supreme și, implicit, la nivel național, și care se reflectă negativ inclusiv în

dezbateră publică. În plan secund, spațiul inadecvat pentru desfășurarea activității în bune condiții conduce la o diminuare a randamentului personalului, în special al grefierilor de ședință și al magistraților-asistenți.

e. Completurile de 5 judecători

Analiza cantitativă

1. Cauzele aflate în stoc la 1 ianuarie 2023

La 1 ianuarie 2023, pe rolul completurilor de 5 judecători au rămas 142 de dosare înregistrate și nesoluționate în anul precedent, stocul înregistrând o ușoară creștere față de începutul anului 2021, când era de 128 de dosare, și respectiv o diminuare semnificativă față de stocul de 290 de dosare de la începutul anului 2020.

2. Cauzele nou-intrate

În anul 2023 s-au înregistrat 328 de dosare noi, constatându-se o scădere de aproximativ 10% față de anul 2022 și de aproximativ 47% comparativ cu anul 2021. Structura dosarelor nou înregistrate pe rolul completurilor de 5 judecători, în anul 2023, pe stadii procesuale, reflectă faptul că din totalul de 328 dosare nou-intrate, aproximativ 58% reprezintă recursuri, 15% – contestații în anulare, 2% revizuiri, 10% contestații, 5% apeluri, 3% recursuri în casație și 7% alte cauze.

3. Cauzele aflate pe rol

Completurile de 5 judecători au avut de soluționat în anul 2023 un număr total de 470 dosare, volum rezultat din însumarea numărului de dosare nou înregistrate cu numărul de dosare rămase nesoluționate la sfârșitul anului 2022, constatându-se o scădere de aproximativ 5% față de anul 2022 și de aproximativ 49% față de anul 2021. Din numărul total de 470 al cauzelor de soluționat, un procent de aproximativ 60% reprezintă cauze în stadiul procesual recurs, aproximativ 12% reprezintă contestații în anulare, aproximativ 2% reprezintă revizuiri, aproximativ 8% reprezintă apeluri, 9% contestații, 2% recursuri în casație și aproximativ 7% reprezintă alte cauze.

4. Cauzele soluționate

Datele statistice relevă că în cursul anului 2023 au fost soluționate 352 de dosare, reprezentând o scădere cu 0,5% față de anul precedent și cu aproximativ 55% comparativ cu anul 2021.

5. Cauzele rămase pe rol

La finalul anului 2023, pe rolul completurilor de 5 judecători a rămas un stoc de 118 dosare, constatându-se o scădere cu aproximativ 14% față de anul 2022 și cu aproximativ 8% comparativ cu anul 2021.

6. Încărcătura pe complet, pe judecător și pe magistrat-asistent

Acest indicator va avea în vedere activitatea desfășurată de judecătorii desemnați ca titulari în completurile de 5 judecători, respectiv 10 membri titulari în cele două completuri în materie civilă și 10 membri titulari în cele două completuri în materie penală.

1. Încărcătura pe complet

Prin raportare la numărul de 3.673 de dosare rulate la nivelul completurilor de 5 judecători și la cele 8 completuri care au funcționat în anul 2023 (4 completuri aprobate pentru

anul 2022 și 4 completuri aprobate pentru anul 2023), rezultă că 459 de dosare au fost rulate/complet.

2. Încărcătura pe judecător

Prin raportare la numărul total de dosare rulate la nivelul completurilor de 5 judecători în anul 2023 și având în vedere numărul total de 40 de membri titulari ai completurilor de 5 judecători care au rulat dosare în anul 2023, rezultă 92 de dosare rulate/membru titular al completurilor de 5 judecători.

Raportat la numărul total de 82 judecători care au participat la compunerea completurilor de 5 judecători atât în calitate de membri titulari, cât și în calitate de membri supleanți, rezultă un număr de 45 de dosare rulate/judecător.

3. Încărcătura pe magistrat-asistent

În anul 2023, datele statistice referitoare la încărcătura pe *magistrat-asistent* relevă un rulaj total de 741 de dosare, rezultând o medie 74 de dosare rulate/magistrat-asistent, raportat la numărul total de 10 magistrați-asistenți care, în cursul anului 2023, au fost planificați să participe la cel puțin o ședință sau în cel puțin un dosar aflat pe rolul completurilor de 5 judecători.

Se cuvine menționat că magistrații-asistenți din cadrul Secțiilor Unite participă, potrivit planificării, la ședințele completurilor de 5 judecători, Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii și Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Analiză calitativă

La nivelul completurilor de 5 judecători, un element relevant în analiza calitativă vizează durata de soluționare a cauzelor, care se prezintă astfel:

- În intervalul 0-2 luni de la data înregistrării, au fost soluționate 76 dosare, reprezentând cca. 16% din totalul de 470 dosare aflate pe rol, respectiv cca. 22% din totalul de 352 de cauze soluționate;
- În intervalul 2-4 luni de la data înregistrării, au fost soluționate 114 dosare, reprezentând cca. 24% din totalul de 470 dosare aflate pe rol, respectiv cca. 32% din totalul de 352 de cauze soluționate;
- În intervalul 4-6 luni de la data înregistrării, au fost soluționate 85 dosare, reprezentând cca. 18% din totalul de 470 dosare aflate pe rol, respectiv cca. 24% din totalul de 352 de cauze soluționate;
- Într-un interval de peste 6 luni de la data înregistrării, au fost soluționate 77 de dosare, reprezentând cca. 16% din totalul de 470 dosare aflate pe rol, respectiv cca. 22% din totalul de 352 de cauze soluționate.

Astfel, aproximativ 78% din totalul dosarelor soluționate (352 de cauze), respectiv aproximativ 58% din totalul dosarelor aflate pe rol (470 de cauze) au fost finalizate într-un interval de maxim 6 luni de la data înregistrării.

f) Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii

Analiza cantitativă

1. Cauzele aflate în stoc la 1 ianuarie 2023

La 1 ianuarie 2023, pe rolul completului pentru soluționarea recursului în interesul legii se afla un dosar nesoluționat, o scădere semnificativă față de începutul anului 2022, când stocul de dosare era de 7 dosare și, respectiv, față de începutul anului 2021, când stocul era de 6 dosare.

2. Cauze nou-intrate

În anul 2023 au fost înregistrate 26 de sesizări, constatându-se o creștere cu 5 cauze față de anul 2022 (21 de sesizări înregistrate) și o scădere cu 2 cauze comparativ cu anul 2021 (28 de sesizări înregistrate).

În raport cu titularul sesizării, situația celor 26 de sesizări nou-intrate se prezintă astfel: 9 sesizări formulate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, o sesizare formulată de Avocatul Poporului, 2 sesizări formulate de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, 14 sesizări formulate de colegiile de conducere ale curților de apel (Alba Iulia – 2 sesizări, București – 1 sesizare, Cluj – 5 sesizări, Galați – 3 sesizări, Iași – 1 sesizare, Suceava – 1 sesizare și Timișoara – 1 sesizare).

3. Cauze aflate pe rol

Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a avut pe rol în anul 2023 un număr de 27 de dosare, dintre care un dosar nesoluționat în anul 2022 și 26 de dosare nou-intrate în anul 2023.

4. Cauze soluționate

În anul 2023 au fost soluționate 23 de sesizări de recurs în interesul legii, defalcate pe materii și în funcție de soluție, după cum urmează:

- a) 12 decizii în materie civilă, 5 decizii în materie penală și 6 decizii în materia contenciosului administrativ și fiscal;
- b) au fost pronunțate 22 de soluții de admitere și 1 soluție de respingere a sesizării.

Comparativ cu anii 2021 și 2022, când au fost soluționate 27 de sesizări de recurs în interesul legii, se constată o scădere cu cca. 15% a sesizărilor soluționate.

5. Cauze rămase în stoc

La sfârșitul anului 2023, pe rolul Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii au rămas în stoc 4 dosare nesoluționate, constatându-se o creștere cu 3 dosare față de anul 2022, când a rămas nesoluționat 1 dosar și o scădere cu 3 dosare față de anul 2021, când au rămas nesoluționate 7 dosare.

6. Încărcătura pe judecător și magistrat-asistent

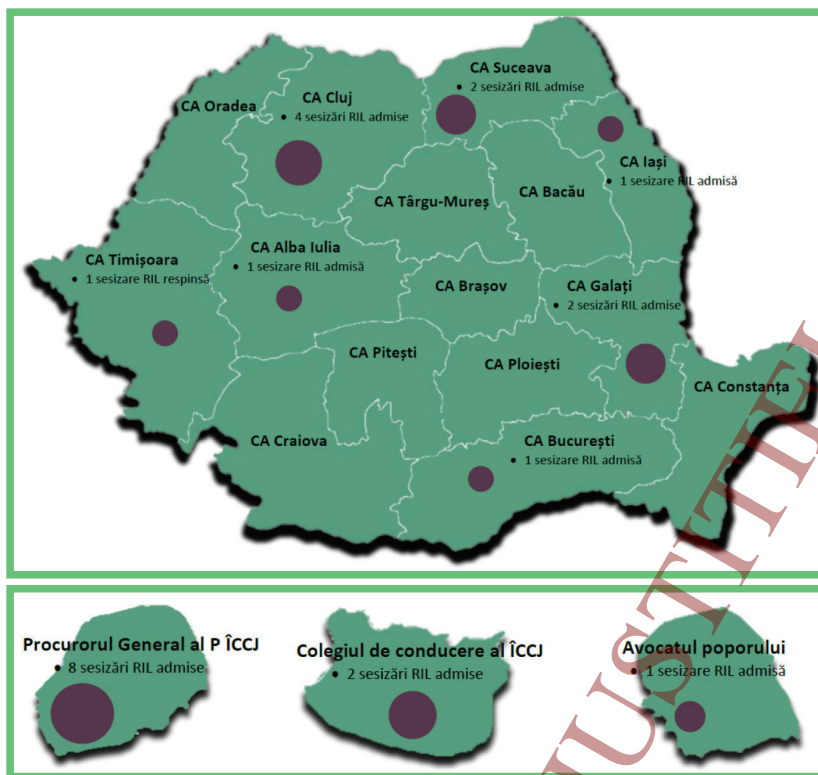
În anul 2023, în compunerea Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii au participat, în funcție de dinamica de personal, 106 judecători, care au înregistrat un număr total de 748 participări în cadrul acestui complet, rezultând o medie de 7 participări/judecător.

În anul 2023, la ședințele Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii au participat 10 magistrați-asistenți, care au înregistrat un număr total de 30 de participări la ședințele acestui complet, rezultând o medie de 3 participări/magistrat-asistent.

Analiza calitativă

Din totalul sesizărilor de recurs în interesul legii soluționate în anul 2023, 7 dintre acestea au fost soluționate într-un interval de până în două luni, 14 într-un interval cuprins între 2 și 4 luni, o sesizare fiind soluționată într-un interval cuprins între 4 și 6 luni, iar o alta într-un interval de peste 6 luni. Rezultă, așadar, că cea mai mare pondere dintre sesizări a fost soluționată cu încadrarea în termenul reglementat de art. 516 alin. (11) Cod procedură civilă, respectiv de art. 473 alin. (1) Cod procedură penală.

Pentru o abordare unitară, ședințele completurilor de recurs în interesul legii au fost conduse și în anul 2023 de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție. Ponderele celor 22 soluții de admitere vizează sesizările formulate de:

g. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Analiza cantitativă

1. Cauze aflate în stoc la 1 ianuarie 2023

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a avut, la începutul anului 2023, un stoc de 22 de dosare nesoluționate, în creștere față de stocul înregistrat în anul 2021, de 16 dosare și față de cel înregistrat la începutul anului 2020, de 19 dosare.

2. Cauze nou-intrate

În anul 2023 au fost înregistrate 84 de sesizări, constatându-se o scădere cu cca. 23% față de anul 2022, când au fost înregistrate 109 de sesizări și nicio fluctuație față de anul 2021, când a fost înregistrat același număr de sesizări.

Ponderea pe materii a sesizărilor înregistrate în anul 2023 se prezintă astfel: a) 43 de sesizări în materie civilă; b) 26 de sesizări în materia contenciosului administrativ; c) 15 sesizări în materie penală.

3. Cauze aflate pe rol

În anul 2023, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a avut pe rol un număr de 106 dosare, dintre care 22 de dosare nesoluționate în anul 2022 și 84 de dosare nou-intrate în anul 2023.

4. Cauze soluționate

În anul 2023 au fost soluționate 93 de sesizări prealabile, fiind pronunțate 81 de decizii (ca urmare a conexării unor sesizări) dintre care 35 de decizii cuprind soluții de admitere și 46 de decizii cuprind soluții de respingere a sesizărilor.

Se constată o scădere cu cca. 10% față de anul 2022, când au fost soluționate 103 sesizări prealabile și o creștere cu cca. 7% comparativ cu anul 2021, când au fost soluționate 87 de sesizări prealabile.

5. Cauze rămase în stoc

La sfârșitul anului 2023, pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au rămas în stoc 13 dosare, constatându-se o scădere față de anii 2021-2022 când au rămas în stoc 16, respectiv 22 dosare.

6. Încărcătura pe judecător și magistrat-asistent

În anul 2023, în compunerea Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au participat, în funcție de dinamica de personal, 105 judecători, care au înregistrat un număr de 1.411 participări în cadrul acestui complet, rezultând o medie de 13 participări/judecător.

În același an, la ședințele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au participat 11 magistrați-asistenți, care au înregistrat un număr total de 97 de participări la ședințele acestui complet, rezultând o medie de 9 participări/magistrat-asistent.

Analiza calitativă

Din totalul celor 93 de sesizări soluționate de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în anul 2023, 19 dintre acestea au fost soluționate într-un termen de până la 2 luni, 57 au fost soluționate într-un interval cuprins între 2 și 4 luni, 19 fiind soluționate într-un interval cuprins între 4 și 6 luni, iar 5 într-un interval de peste 6 luni. Rezultă, așadar, că cel mai mare număr de sesizări a fost soluționat cu încadrarea în termenul de 3 luni reglementat de art. 520 alin. (12) Cod procedură civilă, respectiv de art. 476 alin. (11) Cod procedură penală.

Pentru o abordare unitară, ședințele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au fost conduse în anul 2023 de către unul dintre vicepreședinți, respectiv de către președinții de secție, în cazurile în care problema de drept privește activitatea unei singure secții.

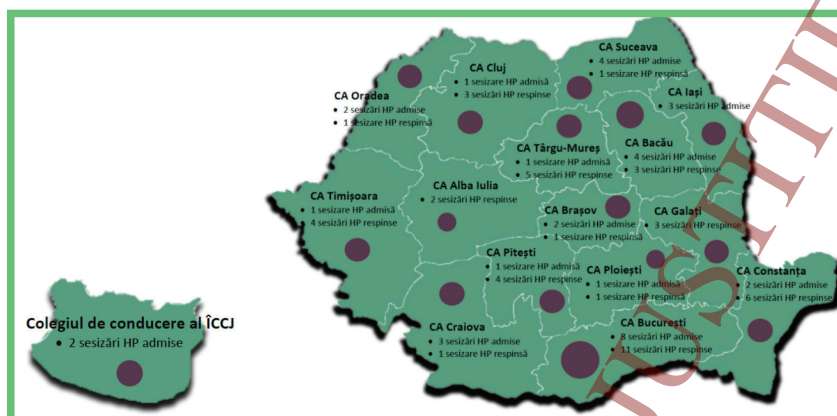
Datele statistice relevă că un procent foarte mare dintre sesizările prealabile adresate Înaltei Curți de Casație și Justiție este reprezentat de sesizări respinse ca inadmisibile pentru neîndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, respectiv de art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală:

- în materie civilă, în anul 2023 – 59,09% dintre sesizări au fost respinse ca inadmisibile, în anul 2022 – un procent de 77,27%, în anul 2021 – un procent de 71,79%, iar în anul 2020, un procent de 61,29%;
- în materia contenciosului administrativ, în anul 2023 un procent de 52,17% dintre sesizări au fost respinse ca inadmisibile, în anul 2022 – un procent de 70%, în anul 2021 – un procent de 66,67%, iar în anul 2020, un procent de 90,91%;
- în materie penală, în anul 2023 un procent de 53,33% dintre sesizări au fost respinse ca inadmisibile, în anul 2022 – un procent de 72,41%, în anul 2021 – un procent de 54,55%, iar în anul 2020, un procent de 42,31%.

În contextul preocupărilor constante ale instanței supreme de identificare a instrumentelor care să asigure cunoașterea practicii în materia condițiilor de admisibilitate a hotărârii prealabile, pentru a fi create premisele sesizării Înaltei Curți cu respectarea

condițiilor prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă și respectiv de art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală, și preîntâmpinarea formulării de sesizări inadmisibile, în cursul anului 2023 au fost publicate pe site-ul instanței supreme *Ghidul privind condițiile de admisibilitate ale cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile în materie civilă* și respectiv *Ghidul privind condițiile de admisibilitate ale cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile în materie penală*. Aceste ghiduri au un rol orientativ și cuprind extrase din jurisprudența instanței supreme, pentru a contura cu mai multă evidență și a expune contextualizat condițiile de admisibilitate ale acestui mecanism.

În funcție de titularii sesizărilor, ponderea soluțiilor pronunțate asupra sesizărilor prealabile se prezintă astfel:

3.3. Activitatea principalelor direcții, servicii și compartimente din aparatul propriu

a. Direcția legislație, jurisprudență și contencios

În anul 2023, *Direcția legislație, jurisprudență și contencios*, la nivelul tuturor celor trei servicii, a gestionat un număr total de 3.427 de lucrări. La acestea s-au adăugat lucrările întocmite în dosarele în care Serviciul contencios a asigurat apărarea drepturilor și intereselor procesuale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție (respectiv, în dosarele în care aceasta are calitatea de parte, în mod direct sau ca urmare a subrogării sale în calitatea procesuală a Ministerului Justiției). Facem precizarea că la nivelul anului 2023, Serviciul contencios a gestionat un număr de peste 3.000 de dosare*.

Cu excepția Serviciului pentru studiul și unificarea jurisprudenței, activitatea celorlalte două servicii, în anul 2023, a fost puternic grevată de sarcinile rezultate ca urmare a preluării de către instanța supremă a bugetului instanțelor judecătorești aprobat pentru cheltuielile de personal și a celor intrinsec legate de acestea. Sub acest aspect,

* În anul 2023, la Serviciul contencios au fost înregistrate 3.437 de dosare constituite în legătură cu preluarea în cadrul bugetului ÎCCJ a bugetului instanțelor judecătorești referitoare la cheltuielile de personal. Într-un număr de 1.461 de dosare ÎCCJ a fost citată direct, iar în 1.976 de dosare pârâtul inițial a fost Ministerul Justiției. Din totalul de 3.437 de dosare, 2.748 au privit drepturi salariale (47 de dosare fiind aferente acțiunilor personalului propriu al ÎCCJ, restul fiind aferente acțiunilor formulate de personalul celorlalte instanțe judecătorești), 606 de dosare au privit executări silite, 27 au avut ca obiect acordarea de dobânzi, penalități sau obligarea la amenzi, 13 au avut ca obiect revizuire, 17 strămutări, iar 26 au avut ca obiect obligarea ÎCCJ la eliberarea unei adeverințe în legătură cu drepturile aferente pensiilor de serviciu (din care 2 sunt formulate de foști angajați ai Înaltei Curți de Casație și Justiție).

relevanță prezintă, de exemplu, faptul că din totalul de 3.427 de lucrări, un număr de 982 de lucrări întocmite la nivelul Direcției în anul 2023 au fost legate de contestațiile formulate la ordinele de salarizare emise de Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție (contestații formulate de judecători, magistrați-asistenți, asistenți-judiciari, judecători pensionați etc.). De asemenea, au fost întocmite numeroase puncte de vedere cu privire la modul de aplicare a dispozițiilor legale în materie de salarizare, în materia drepturilor de pensie, o serie de lucrări aferente reorganizării interne a instanței supreme (proiecte de regulamente), materiale aferente suplimentării numărului de posturi/ocupării acestora în condițiile legii (proiecte de hotărâri de Guvern, proiecte de memorandum, note de fundamentare etc.) ș.a.

La nivelul *Serviciului pentru studiul și unificarea jurisprudenței*, în anul 2023 au fost întocmite rapoarte lunare cu privire la jurisprudența celor patru secții, precum și a completurilor de 5 judecători, au fost indexate un număr semnificativ de hotărâri judecătorești pronunțate de instanța supremă, au fost elaborate note și puncte de vedere cu privire la diferite probleme de drept ivite în practica secțiilor, au fost elaborate note de jurisprudență cu privire la diferite sesizări ale instanței supreme cu recurs în interesul legii și dezlegarea unor chestiuni de drept. Totodată, au fost întocmite și actualizate lunar registre de jurisprudență pe baza fișelor de jurisprudență transmise de secțiile Înaltei Curți; cele mai relevante decizii pronunțate de instanța supremă au fost selectate, rezumate și publicate pe site-ul instanței.

Magistrații din cadrul *Serviciului pentru studiul și unificarea jurisprudenței* au contribuit la elaborarea publicațiilor tradiționale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție – Buletinul Jurisprudenței pe anul 2022 și Buletinul Casației nr. 2/2022 și nr. 1/2023.

De asemenea, la nivelul *Serviciului pentru studiul și unificarea jurisprudenței* au fost întocmite două ghiduri privind condițiile de admisibilitate ale cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile în materie civilă și în materie penală, precum și un material cu prezentarea instrumentelor de căutare a jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție disponibile pe pagina de internet a instanței supreme.

Au fost elaborate registre cu jurisprudența relevantă transmisă de curțile de apel, sistematizate pe materii; repertorii de jurisprudență pe materii ca Anexă la Metodologia de lucru a Rețelei Naționale de Unificare a Jurisprudenței. A fost realizată documentarea magistraților care au participat la întâlnirile trimestriale ale curților de apel pentru discutarea problemelor de practică neunitară.

Totodată, la nivelul *Serviciului pentru studiul și unificarea jurisprudenței* au fost întocmite propuneri de răspuns la chestionare și diferite solicitări emanând de la asociații internaționale, din cadrul cărora face parte Înalta Curte, sau instituții precum Agentul Governamental pentru CEDO – Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Muncii, Ministerul Justiției, vizând practica judiciară și legislația națională, precum și alte probleme de drept.

Magistrații-asistenți din cadrul *Serviciului pentru studiul și unificarea jurisprudenței* au fost implicați în coordonarea vizitelor elevilor și stagiilor de practică ale studenților facultăților de drept.

Activitatea *Serviciului legislație și documentare* din cadrul Direcției legislație, jurisprudență și contencios, a constat, în principal, în următoarele aspecte: elaborarea proiectului Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a

Înaltei Curți de Casație și Justiție, a proiectelor de modificare ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a instanței supreme, elaborarea proiectelor de regulamente în aplicarea prevederilor Legii nr. 303/2022, precum și a celorlalte proiecte de acte normative ce se adoptă de Înalta Curte de Casație și Justiție sau la inițiativa acesteia; propuneri și observații referitoare la o serie de proiecte de acte normative transmise spre analiză Înaltei Curți de Casație și Justiție, cum ar fi, spre exemplu, cu privire la proiectul de Hotărâre a Guvernului privind normele referitoare la întocmirea, actualizarea și administrarea Sistemului electronic național de evidență a ocupării în sectorul public, precum și proiectul de norme privind avizarea și autorizarea, sub aspect tehnic și al securității tehnologiei informației, a soluțiilor informatice dezvoltate de specialiștii IT din cadrul instanțelor judecătorești; analizarea actelor normative transmise Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale; elaborarea proiectelor de hotărâre referitoare la sesizarea Curții Constituționale în cadrul controlului a priori, exercitat, spre exemplu, cu privire la Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative (PL-x nr. 245/2023), Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (PL-x 246/2023), Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul Fiscal (PL-x nr. 244/2023), Legea privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare (PL-x 421/2021), Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (PL-x nr. 675/2023); elaborarea de puncte de vedere în probleme de specialitate.

De asemenea, a elaborat documente în legătură cu analiza Băncii Mondiale referitoare la revizuirea Strategiei pentru dezvoltarea sistemului judiciar 2022-2025 și a Planului de acțiune privind implementarea și a conlucrat la realizarea sarcinilor ce revin Înaltei Curți de Casație și Justiție în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 1269/2021 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție 2021-2025 și a documentelor aferente acesteia.

b. Serviciul informatică și statistică judiciară

Principalele proiecte în care au fost implicați specialiștii IT din cadrul Serviciului informatică și statistică judiciară al ÎCCJ, în cursul anului 2023, sunt:

- Proiectul *Dosarul electronic național* (DEN), prin care s-a implementat o nouă modalitate de autentificare pentru judecători și procurori, noua modalitate fiind adaptată la condițiile tehnice și comerciale actuale;
- Proiectul *Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței* (RNUJ)
- Proiectul *Speech-to-text*;
- Proiectul național *ECRIS V* de modernizare a actualului sistem de management a cauzelor din instanțe și parchete. Departamentul IT a avut rol de coordonare și mediere.
- Proiectul referitor la site-ul web al ÎCCJ: a fost perfecționat motorul de căutare a jurisprudenței de pe platforma www.scj.ro și s-a procedat la crearea paginilor aferente site-ului www.iccj.ro pentru limba franceză.
- Modernizarea parcului de echipamente hardware.

c. Direcția resurse umane și organizare

Direcția resurse umane și organizare este o structură nou înființată în anul 2023, având atribuții de gestionare a resurselor umane; din care fac parte: (i) *Serviciul resurse*

umane și organizare, concursuri și evaluări – Înalta Curte de Casație și Justiție și (ii) Serviciul resurse umane și organizare pentru instanțele judecătorești.

Din perspectivă organizatorică, anul 2023 a reprezentat o provocare în planul gestionării resurselor umane la nivelul acestei structuri, raportat la volumul de activitate generat de subrogarea de drept a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul Legii nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, în toate drepturile și obligațiile ce revin Ministerului Justiției și care decurg din gestionarea bugetului instanțelor aprobat pentru toate cheltuielile de personal, inclusiv în cele de natură procesuală, și din hotărâri judecătorești și alte titluri executorii, precum și a celor privind aprobarea statelor de funcții și de personal pentru curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii și emiterea ordinelor de salarizare pentru judecători și asistenți judiciari.

Serviciul resurse umane și organizare, concursuri și evaluări a procedat la emiterea a 560 ordine/decizii cu privire la exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege referitor la personalul și organizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție. Totodată, statele de funcții și de personal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost elaborate și actualizate. În cursul anului 2023 au fost întocmite formalitățile pentru pensionarea unui număr de 9 judecători, 7 magistrați-asistenți, 3 grefieri, 1 personal conex și 1 personal contractual.

Serviciul resurse umane și organizare pentru instanțele judecătorești a procedat la emiterea a 3790 ordine, cu privire la resursele umane și organizarea celorlalte instanțe, comunicate ulterior Consiliului Superior al Magistraturii și 280 ordine de modificare a statelor de funcții și de personal.

Ca urmare a Ordinului Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 959/I din data de 12.04.2023 privind calcularea drepturilor salariale ale judecătorilor din cadrul curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătorilor raportat la valoarea de referință sectorială de 605,225 lei, precum și a Ordinului Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 2734/I din 27.09.2023, prin care s-a stabilit că drepturile salariale ale judecătorilor din cadrul curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și al judecătorilor, precum și ale asistenților judiciari, calculate ținând cont de valoarea de referință sectorială de 605,225 lei, conform Ordinului ministrului justiției nr. 6245/C din 30 decembrie 2021, se stabilesc, începând cu data intrării în vigoare a ordinului menționat – 30 decembrie 2021 – fără a fi afectate de aplicarea prevederilor art. 38 alin. (6) din Legea-cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare, Serviciul resurse umane și organizare pentru instanțele judecătorești a avut de îndeplinit o activitate laborioasă, prin emiterea ordinelor de salarizare individuale și a adeverințelor de stabilire a pensiilor de serviciu, activitate cu un grad înalt de complexitate și un volum de lucru extrem de mare.

Ca urmare a Ordinului Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 959/I din data de 12.04.2023 privind calcularea drepturilor salariale ale judecătorilor din cadrul curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătorilor raportat la valoarea de referință sectorială de 605,225 lei, Serviciul resurse umane și organizare pentru instanțele judecătorești, aferent perioadei iulie – decembrie 2023 a procedat la întocmirea a 1040 adeverințe.

În anul 2023, Serviciul resurse umane și organizare pentru instanțele judecătorești a întocmit următoarele ordine privind salarizarea judecătorilor și asistenților judiciari: 3790 ordine emise, cu privire la resursele umane și organizarea celorlalte instanțe,

comunicate ulterior Consiliului Superior al Magistraturii; 280 ordine de modificare a statelor de funcții și de personal; solicitarea către Consiliul Superior al Magistraturii a 12 avize de majorare sau de reducere a schemelor de personal; 12 ordine de majorare sau de reducere a schemelor de personal, ca urmare a solicitării și primirii celor 12 avize de majorare sau reducere a schemelor de personal din partea Consiliului Superior al Magistraturii. Totodată, au fost emise 2016 adeverințe cu privire la pensiile de serviciu ale judecătorilor și magistraților-asistenți.

d. Departamentul economico-financiar și administrativ

Departamentul economico-financiar și administrativ sprijină Înalta Curte de Casație și Justiție în toate aspectele economice, financiare și administrative. Personalul departamentului, încadrat în funcție de competențe și responsabilități specifice, contribuie la buna gestionare a resurselor și la asigurarea transparenței și conformității cu reglementările financiare și legale.

În cursul anului 2023, *Departamentul economico-financiar și administrativ al Înaltei Curți de Casație și Justiție* și-a îndeplinit atribuțiile stabilite prin lege și a încercat să asigure un echilibru între nevoile imediate și investițiile pe termen lung, având de gestionat, așadar, provocările inerente în gestionarea resurselor alocate, chiar dacă, astfel cum s-a putut observa, în anul 2023 alocările bugetare au fost semnificative.

Activitățile corespunzător atribuțiilor principale, pe parcursul anului 2023, ale serviciilor din cadrul *Departamentului economico-financiar și administrativ* relevă că: *Serviciul financiar-contabil* din cadrul departamentului a asigurat aplicarea legilor în organizarea contabilității, a elaborat rapoarte financiare și le-a raportat în sistemul național FOREXEBUG și a coordonat evidența contabilă a ordonatorilor secundari de credite.

Serviciul Buget și salarizare a elaborat proiectul de buget anual, a centralizat și integrat bugetele anuale ale instanțelor în proiectul de buget al Înaltei Curți, a repartizat și supravegheat execuția bugetului anual și trimestrial, a calculat drepturile de personal și a asigurat plățile aferente, a întocmit declarații fiscale pentru contribuțiile sociale și impozitul pe venit, a monitorizat cheltuielile de personal și a raportat către Ministerul Finanțelor.

Serviciul administrativ a gestionat patrimoniul și a asigurat întreținerea sediilor, a organizat și urmărit execuția contractelor de întreținere și servicii și a coordonat aprovizionarea cu bunuri materiale și tehnice.

Serviciul auto a asigurat întreținerea și exploatarea în condiții de legalitate și de siguranță a autoturismelor din dotarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin planificarea, organizarea și folosirea legală, corectă și eficientă a autovehiculelor.

Analiza cantitativă și calitativă relevă un efort concertat al Înaltei Curți de Casație și Justiție de a gestiona eficient resursele financiare și materiale în anul 2023, cu un accent puternic pe îmbunătățirea condițiilor de lucru și pe modernizarea infrastructurii judiciare. Totuși, succesul acestor inițiative va trebui evaluat în timp, pe măsură ce se observă impactul lor asupra sistemului judiciar în ansamblu.

e. Registratura generală

În anul 2023, la nivelul Registraturii generale s-au înregistrat 128.813 de lucrări din care: 3135 dosare, 18.460 lucrări de corespondență pentru secțiile și structurile

jurisdicționale ale instanței supreme, 20.318 lucrări de corespondență administrativă (cancelarie, compartimente de suport, deconturi ș.a.) și 82.273 reprezentând dovezi. Odată cu modificările legislative constând în preluarea de către instanța supremă a bugetului instanțelor judecătorești, astfel cum rezultă din evidențele întocmite la nivelul compartimentului cu privire la activitatea privind latura administrativă a instanței, volumul de activitate de la nivelul Registraturii generale a cunoscut o creștere semnificativă.

Exemplificând, la sfârșitul anului 2023, au fost înregistrate un număr de 8.613 de acte de procedură (citații, procedură prealabilă, comunicări) în care Înalta Curte de Casație și Justiție este parte. Prin comparație, în anul 2021 a fost înregistrat un număr de 474 de astfel de lucrări, iar în anul 2022 un număr de 480 de astfel de lucrări.

De asemenea, în registrul de înregistrare a corespondenței, în anul 2023, a fost înregistrat un număr de 9.123 de lucrări cu caracter administrativ, față de cele 1.616 de lucrări înregistrate în anul 2022 și 1.549 de lucrări înregistrate în anul 2021.

f. Biroul de informare și relații publice

Activitatea desfășurată de Biroul de informare și relații publice în anul 2023 a urmărit să asigure îmbunătățirea imaginii publice a Înaltei Curți de Casație și Justiție și sporirea gradului de încredere a cetățenilor în instituție, precum și în sistemul judiciar național. În anul de referință, cererile adresate Înaltei Curți de Casație și Justiție în conformitate cu Legea liberului acces la informațiile de interes public au avut în vedere comunicarea de informații referitoare la dosarele aflate pe rolul secțiilor și deciziile pronunțate, procedura de repartizare a cauzelor înregistrate la instanță, date statistice în legătură cu activitatea judiciară și administrativă, istoricul și modul de organizare a instanței. Au fost solicitate copii ale unor hotărâri ale Colegiului de conducere, documente și acte interne ale secțiilor întocmite cu ocazia repartizării dosarelor, decizii pronunțate de instanță în cadrul mecanismelor de unificare a practicii judiciare, date și informații referitoare la drepturile salariale ale magistraților sau altor categorii de personal, extrase ale rechizitoriilor din cauzele aflate pe rolul Secției penale, precum și comunicarea unor puncte de vedere în legătură cu dispoziții cuprinse în legi sau regulamente.

De asemenea, petițiile adresate Înaltei Curți de Casație și Justiție, în conformitate cu dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, au avut în vedere, în principal, aspecte de nelegalitate și netemeinicie cuprinse în soluțiile adoptate de instanțele naționale sau cu privire la conduita magistraților sau a personalului instanțelor. În cadrul petițiilor a fost solicitat sprijinul instanței supreme în vederea clarificării situațiilor juridice, precum și comunicarea unor puncte de vedere în legătură cu dispoziții cuprinse în legi sau regulamente, aspecte circumscrise activității de consultanță juridică. În acest cadru au mai fost transmise instanței cereri prin care petenții au înțeles să declare căi de atac împotriva hotărârilor și deciziilor instanțelor de fond, cereri de sesizare a Curții Constituționale a României cu excepții de neconstituționalitate, cereri de sesizare a instanței în cadrul mecanismelor de unificare a practicii judiciare, cereri de chemare în judecată în primă instanță și plângeri penale.

În cursul anului 2023 la Biroul de informare și relații publice au fost primite 6.782 cereri și petiții, dintre care, 5.875 transmise în format electronic și 907 transmise în formă scrisă. Din totalul cererilor primite la acest compartiment, un număr de 3.866 de cereri a fost redirecționat secțiilor și compartimentelor instanței.

De asemenea, defalcăt, la Biroul de informare și relații publice au fost primite 268 de cereri întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, precum și 2.595 de petiții întemeiate pe dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, aprobată prin Legea nr. 233/2002 și 3 reclamații administrative.

În conformitate cu dispozițiile art. 18 alin. (1) și (2) din Legea nr. 544/2001, în anul de referință, reprezentanții mass-media au transmis instanței 50 de cereri de acreditare, aprobate fără excepție.

Exercitarea atribuțiilor Biroului de informare și relații publice a avut în vedere și soluționarea de cereri transmise prin intermediul formularului de contact sau a aplicațiilor de telefonie mobilă, precum și răspunsuri la solicitările telefonice (în medie 20 de solicitări/zi).

Activitatea judiciară a Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost evidențiată și în anul 2023 prin difuzarea unui număr de 42 comunicate de presă.

Măsurile implementate la nivelul Biroului de informare și relații publice au avut în vedere eficientizarea activității specifice acestui compartiment, reducerea timpului de acces al publicului la informațiile de interes public, creșterea transparenței și a calității activității personalului compartimentului, îmbunătățirea procedurilor și activităților de arhivare a documentelor, precum și folosirea eficientă a programului de lucru.

g. Arhiva generală

În exercitarea atribuțiilor și competențelor sale, în anul 2023, la nivelul Arhivei generale, au fost înregistrate și soluționate, un total de 527 lucrări reprezentând corespondență cu persoane fizice și juridice de drept public și privat, corespondență cu structurile organizatorice (judiciare și nonjudiciare) ale instanței supreme, cât și lucrări emise de structura specializată în virtutea competențelor și atribuțiilor deținute.

În cursul anului 2023, în limita resurselor existente, în special a celor umane, s-a procedat la efectuarea de operațiuni arhivistice precum ordonarea, inventarierea și verificarea existentului pe baza instrumentelor de evidență, stadiul de prelucrare a arhivei la data de 29.12.2023 fiind: ordonare structural-cronologică 40% și inventariere 40% (din care 675 m.l. cu termen de păstrare Permanent).

În perioada 18-22 septembrie 2023, la nivelul Arhivei generale a fost efectuat un control din partea Arhivelor Naționale, vizând verificarea aspectelor indicate în planul de control nr. ANB-A-1309-R/2023, ocazie cu care s-a constatat că activitatea în cadrul acestei structuri se desfășoară cu respectarea prevederilor legale.

Capitolul V

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție – ordinator principal pentru instanțele judecătorești

Începând cu data de 22 decembrie 2022, data intrării în vigoare a Legii nr. 368/2022 a bugetului de stat pe anul 2023, când au devenit aplicabile dispozițiile art. 142 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, precum și ale art. 148 alin. (1) din Legea nr. 304/2022, în competența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a președintelui acesteia au fost stabilite noi atribuții aferente gestionării bugetului aprobat pentru cheltuielile de personal ale instanțelor judecătorești.

Aceste noi atribuții privesc, în esență, trei mari paliere:

- în materie financiară (atribuții legate de gestionarea în calitate de ordonator principal de credite a Președintelui ÎCCJ a bugetului instanțelor judecătorești aprobat în legătură cu cheltuielile de personal ale acestora);
- în materie juridică (atribuții legate de gestionarea dosarelor în care Înalta Curte de Casație și Justiție s-a subrogat în drepturile și obligațiile procesuale ale Ministerului Justiției);
- în materie de personal (atribuții apărute în legătură cu stabilirea drepturilor salariale ale judecătorilor și asistenților judiciari, cât și în legătură cu aprobarea prin ordin al președintelui ÎCCJ a statelor de funcții și de personal ale instanțelor judecătorești).

Prin dispozițiile art. 142 alin. (10) din Legea nr. 304/2022 s-a prevăzut că, pentru aducerea la îndeplinire a noilor sale atribuții legate de gestionarea bugetului instanțelor judecătorești, Înalta Curte de Casație și Justiție beneficiază, pentru o perioadă de până la 6 luni, de sprijinul logistic, resursele umane și materiale puse la dispoziție de Ministerul Justiției.

În temeiul acestor dispoziții, a fost aprobat Ordinul comun MJ nr. 5724/C/22.12.2022 – ÎCCJ nr. 363/22.12.2022, prin care au fost detaliate condițiile colaborării inter-instituționale pentru realizarea în bune condiții a activității de preluare de către instanța

supremă a competențelor Ministerului Justiției legate de gestionarea bugetului instanțelor judecătorești, în componenta cheltuielilor de personal.

Termenul inițial prevăzut de lege în care Ministerul Justiției a avut obligația de a oferi acest sprijin Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost prelungit succesiv, întâi până la data de 31 decembrie 2023 [potrivit dispozițiilor art. XVI alin. (2) din O.U.G. nr. 34/2023], iar, ulterior, până la data de 30 iunie 2024 [potrivit dispozițiilor art. XII din O.U.G. nr. 127/2023].

În exercitarea calității de ordonator principal de credite, în anul 2023, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a luat o serie de măsuri care, sintetic, pot fi grupate astfel:

MĂSURI ÎN PRIVINȚA ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Reorganizarea Administrativă a Instanței supreme:

Încă de la sfârșitul lunii decembrie a anului 2022 a fost demarată activitatea de elaborare a unui nou Regulament de organizare și funcționare administrativă a instanței supreme. După consultarea tuturor structurilor interne ale ÎCCJ (atât a celor jurisdicționale, cât și a celor cu rol de suport), și în urma analizării celor mai bune soluții propuse pentru organizarea cât mai eficientă a activității, proiectul noului regulament a fost adoptat de către Colegiul de conducere al ÎCCJ, prin Hotărârea nr. 20 din 14 martie 2023, fiind publicat în M. Of. nr. 274 din 3 aprilie 2023.

Măsurile astfel luate au vizat atât reorganizarea structurilor interne cu rol de suport existente, cât și înființarea de noi astfel de structuri, care, împreună, să poată să răspundă cât mai eficient provocărilor atrase de cele trei mari paliere ale activității generate de preluarea de către ÎCCJ a bugetului aprobat pentru cheltuielile de personal ale instanțelor judecătorești, respectiv a atribuțiilor în materie financiară, în materie juridică și în materie de personal. În acest sens, au fost reorganizate două structuri interne cu rol de suport deja existente [Departamentul economico-financiar și administrativ și Direcția legislație, jurisprudență și contencios*, în cadrul cărora au fost înființate noi compartimente] și a fost înființată o nouă direcție: Direcția resurse umane și organizare (care la rândul său, a fost structurată în compartimente).

Suplimentarea numărului de personal:

Creșterea semnificativă a atribuțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca urmare a preluării bugetului instanțelor judecătorești, a impus o suplimentare a numărului său maxim de posturi în privința mai multor categorii de personal care intră în structura compartimentelor suport existente sau nou înființate (magistrați-asistenți, funcționari publici și greșieri).

În acest sens, încă de la sfârșitul lunii ianuarie 2023, Înalta Curte de Casație și Justiție a transmis Ministerului Justiției proiectul de act normativ necesar suplimentării

* Direcția legislație, jurisprudență și contencios este denumirea primită în noul ROFA al ÎCCJ de structura de specialitate a ÎCCJ denumită în vechiul regulament drept „Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică”, noua denumire oglindind mai bine competențele acestei structuri, dobândite în urma reorganizării sale.

numărului maxim al posturilor sale, însoțit de nota de fundamentare. Prin H.G. nr. 419 din 11 mai 2023, numărul maxim de posturi al Înaltei Curți a fost suplimentat cu **60 de posturi**, după cum urmează: 45 de posturi de funcționari publici; 7 posturi de magistrat-asistent; 6 posturi de greșieri; 2 posturi de personal contractual.

La scurt timp după adoptarea H.G. nr. 419/2023, (publicată în Monitorul Oficial nr. 415 din 15 mai 2023), a intrat în vigoare Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative care, prin dispozițiile art. IV alin. (1), a suspendat ocuparea prin concurs sau examen a posturilor vacante sau temporar vacante din cadrul instituțiilor publice. Astfel fiind, a fost necesar ca ÎCCJ să solicite Guvernului aprobarea prin memorandum, în condițiile prevăzute de alin. (5) al aceluiași articol IV, organizarea concursurilor necesare ocupării posturilor sale vacante. La sfârșitul lunii iunie 2023, Guvernul României a aprobat Memorandumul privind *organizarea concursurilor sau examenelor pentru ocuparea posturilor vacante sau temporar vacante din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru a se asigura îndeplinirea obligației impuse de art. XVI alin. (2) din O.U.G. nr. 34/2023*, astfel încât, începând cu acest moment, ÎCCJ a avut posibilitatea legală să demareze procedurile de organizare a concursurilor de ocupare a posturilor sale vacante.

Organizarea procedurilor necesare ocupării posturilor vacante (prin transfer și concursuri de recrutare):

În vederea ocupării posturilor vacante, au fost aprobate o serie de cereri de transfer formulate de funcționari publici, iar după realizarea cu succes a acțiunii de relocare în imobilul din Bd. Octavian Goga (realizată în cursul lunii iulie 2023) au fost organizate concursuri de recrutare [concurusul pentru ocuparea posturilor vacante de magistrat-asistent la ÎCCJ, organizat în perioada 24.08.2023 – 23.11.2023 și concursul de recrutare pentru ocuparea pe durată nedeterminată a funcțiilor publice de execuție vacante din cadrul Serviciului financiar-contabil și Serviciului buget (DEFA), organizat în perioada 07.11.2023 – 20.12.2023].

MĂSURI ÎN PRIVINȚA CELORLALTE INSTANȚE JUDECĂTOREȘTI:

Egalizarea drepturilor salariale la nivelul personalului din familia ocupațională „Justiție” prin raportare la o valoare de referință sectorială unică și în mod unitar aplicată

La începutul anului 2023, ca urmare a celor dispuse pe cale judecătorească în litigii promovate de personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție și în realizarea obligației legale avute, ca angajator, de a stabili salarizarea cu luarea în considerare a nivelului maxim al indemnizației de încadrare pentru fiecare funcție, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate, cu luarea în considerare în stabilirea acestui maxim (în conformitate cu Decizia nr. 794/2016 a Curții Constituționale) inclusiv a drepturilor salariale, cu caracter de generalitate, recunoscute prin hotărâri judecătorești, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a emis o serie de ordine prin care drepturile salariale ale personalului instanței supreme aflat sub incidența Anexei V la Legea nr. 153/2017 au fost stabilite prin raportare la o valoare de referință sectorială (VRS) de 605,225 lei, fără a fi afectate de aplicarea dispozițiilor art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului salarizat prin fonduri publice.

În scopul asigurării aceluiași tratament juridic, din punct de vedere salarial, pentru judecătorii de la celelalte instanțe judecătorești, în considerarea Deciziei nr. 49 din 18 iunie 2018 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a emis Ordinul nr. 959/I/2023, prin care a asigurat cadrul juridic general al stabilirii drepturilor salariale ale acestora prin raportare la o valoare de referință sectorială de 605,225 lei, fără aplicarea dispozițiilor art. 38 alin. (6) din Legea nr. 153/2017. În mod similar, pentru salarizarea asistenților judiciari, a fost emis Ordinul nr. 996/I/2023.

În baza Ordinului general nr. 959/I/2023, au fost emise ordine de salarizare individuale, la nivelul fiecărei curți de apel. Ulterior, prin Ordinul nr. 2734/I/2023, înlăturarea de la aplicare a dispozițiilor art. 38 alin. (6) în privința drepturilor salariale rezultate prin raportare la VRS 605,22 lei a fost stabilită cu începere de la data de 30 decembrie 2021 [data de la care, prin Ordinul nr. 6245/C/2021 al Ministrului Justiției, au fost egalizate la maxim indemnizațiile judecătorilor și asistenților judiciari cu luarea în considerare a unei VRS de 605,225 lei, dar în limitele impuse de art. 38 alin. (6) din Legea nr. 153/2017].

Această măsură administrativă de uniformizare a modului de stabilire a drepturilor salariale ale personalului salarizat prin raportare la VRS 605,225 a generat o serie de provocări în plan financiar, în condițiile în care bugetul aprobat pentru cheltuielile de personal ale instanțelor judecătorești, aferent anului 2023, în forma preluată de la Ministerul Justiției, nu asigura fondurile necesare plății drepturilor salariale astfel majorate.

Asigurarea fondurilor necesare achitării drepturilor salariale calculate potrivit Ordinului nr. 959/I/2023 și Ordinului nr. 996/I/2023

Începând cu emiterea ordinelor sus-menționate, ÎCCJ a insistat constant, la fiecare procedură lunară de deschidere a creditelor bugetare pentru plata salariilor, pentru acordarea de către Ministerul Finanțelor a sumelor necesare pentru acoperirea integrală a acestor drepturi. Ministerul Finanțelor a stabilit de fiecare dată, pentru fiecare lună, o limită conformă cu sumele previzionate prin bugetul aflat în execuție, dar evident inferioară celei necesare pentru plata integrală a drepturilor salariale în noul cuantum.

În plus, chiar și pentru achitarea drepturilor salariale ale judecătorilor stabilite cu aplicarea limitării impuse de art. 38 alin. (6) din Legea nr. 153/2017 fondurile bugetare previzionate pentru bugetul aflat în execuție s-au dovedit, la nivelul ultimelor luni ale anului 2023, a fi insuficiente.

Ca urmare a demersurilor întreprinse de ordonatorul principal de credite, s-a reușit obținerea, inițial, prin H.G. nr. 1111 din 16 noiembrie 2023, a unei suplimentări din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, cu suma de 98.572 mii lei, necesară achitării drepturilor salariale pentru lunile octombrie și noiembrie 2023, în cuantumul stabilit anterior emiterii Ordinului nr. 959/I/2023 și a Ordinului 996/I/2023, iar, spre finalul anului, prin H.G. nr. 1278 din 18 decembrie 2023, bugetul ÎCCJ a fost suplimentat, tot din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, cu suma de 50.000 lei – care, în urma distribuirii către ordonatorii secundari de credite, a asigurat achitarea drepturilor salariale astfel cum au fost acestea majorate, cel puțin pentru ultimele 3 luni ale anului 2023 (unele curți de apel, în funcție de gestionarea proprie a fondurilor alocate, au putut achita drepturile salariale stabilite în conformitate cu Ordinul nr. 959/I/2023 chiar pentru mai multe luni: 9 curți de apel au achitat pentru 3 luni, 3 curți de apel pentru 4 luni, 1 curte de apel pentru 5 luni, 1 curte de apel pentru 7 luni și 1 curte de apel pentru 8 luni).

Asigurarea fondurilor necesare pentru plata drepturilor restante ale personalului din cadrul instanțelor judecătorești

Una dintre cele mai mari provocări ale ordonatorului principal de credite în anul 2023 a reprezentat-o obținerea, în contextul măsurilor de restrângere a cheltuielilor bugetare luate de Guvernul României în anul 2023, a fondurilor bugetare necesare achitării drepturilor restante, stabilite prin titluri executorii în favoarea personalului din Înalta Curte de Casație și Justiție și din cadrul celorlalte instanțe judecătorești, pentru care termenele eșalonate de plată s-au împlinit în anul 2023, suma aferentă tranșei datorate în anul 2023 ridicându-se la valoarea de 1.720.745 mii lei.

După ce s-a reușit împiedicarea inițiativei de reeșalonare integrală a acestei sume (așa cum se preconiza prin forma propusă inițial a O.U.G. nr. 115/2023), prin H.G. nr. 1279 din 18 decembrie 2023 bugetul ÎCCJ a fost suplimentat, din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, cu 767.000 mii lei, sumă care a permis achitarea – cu aplicarea criteriului prioritizării tranșelor cele mai vechi – o cotă de 44,5% din tranșa de executare scadentă în anul 2023.

Demararea procedurilor de majorare a schemelor de personal ale instanțelor judecătorești

În vederea aducerii la îndeplinire a obiectivului strategic 3 – Dezvoltarea politicii de resurse umane la nivelul sistemului judiciar, în acord cu (noul) cadru care să asigure necesarul sistemului judiciar în condiții de eficiență și eficacitate, prevăzut de Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2022-2025, aprobată prin H.G. nr. 436/2022, și a obiectivelor specifice aferente acestuia, respectiv *Suplimentarea posturilor de personal auxiliar: grefieri și specialiști IT, la instanțe și parchete și echilibrarea schemelor de personal*, Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a înaintat Ministerului Justiției solicitarea de a efectua demersurile necesare promovării unui act normativ privind suplimentarea numărului maxim de posturi pentru instanțele judecătorești cu 600 de posturi de grefier cu studii superioare. Solicitarea a fost însoțită de proiectul hotărârii de Guvern și de nota de fundamentare.

Numărul de 600 de posturi de grefier cu studii superioare, aferent nevoilor instituționale ale celorlalte instanțe decât Înalta Curte de Casație și Justiție și instanțele militare, a fost stabilit ca urmare a concluziilor Grupului de lucru interinstituțional constituit prin Ordinul ministrului justiției nr. 3182/C/30.06.2022 (din care au făcut parte, ulterior momentului preluării de către ÎCCJ a bugetului instanțelor judecătorești aprobat pentru cheltuielile de personal, și reprezentanți ai instanței supreme).

Ca urmare a intrării în vigoare, la 17 decembrie 2023, a Legii nr. 393/2023 privind statutul asistentului judecătorului, Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a demarat procedura adoptării cadrului normativ secundar necesar punerii în aplicare a dispozițiilor art. 48 din această lege, potrivit cărora: „Începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, experții juriști încadrați la Consiliul Superior al Magistraturii, în conformitate cu dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 127/2022 privind înființarea unor posturi de personal contractual în schema de personal a Consiliului Superior al Magistraturii, aprobată prin Legea nr. 384/2022, sunt încadrați în cadrul curților de apel în a cărei circumscripție își desfășoară activitatea. Președintele curții de apel stabilește, prin decizia de încadrare, instanțele judecătorești la care asistenții judecătorului își desfășoară activitatea.”

În acest sens, Ministerului Justiției i-a fost înaintat proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 419/2023 privind stabilirea

numărului maxim de posturi pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru stabilirea numărului maxim de posturi pentru Consiliul Superior al Magistraturii, precum și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, precum și nota de fundamentare a acestuia.

Proiectul de act normativ a fost adoptat de Guvernul României la începutul anului 2024, H. G. nr. 246/2024 fiind publicată în Monitorul Oficial nr. 251 din 25 martie 2024.

Demersuri pentru ocuparea posturilor vacante ale instanțelor judecătorești

Problema necesității obținerii aprobării pentru organizarea concursurilor sau examenelor pentru ocuparea posturilor vacante sau temporar vacante de personal existente la nivelul instanțelor judecătorești în anul 2023 a apărut odată cu adoptarea O.U.G. nr. 34/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în M. Of. nr. 415 din 15 mai 2023, care, între măsurile fiscal-bugetare și administrative adoptate pentru reducerea cheltuielilor bugetare în scopul menținerii stabilității macroeconomice, a stabilit-o și pe aceea a suspendării, începând cu data intrării sale în vigoare, a ocupării prin concurs sau examen a posturilor vacante sau temporar vacante, cu excepția posturilor unice, din instituțiile și autoritățile publice.

În exercitarea atribuțiilor ce-i revin președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție în calitate de ordonator principal de credite pentru celelalte instanțe judecătorești și în baza datelor obținute și centralizate de la instanțele judecătorești, acesta a înaintat, în temeiul art. IV alin. (5) din O.U.G. nr. 34/2023, spre aprobare, Guvernului României, un Memorandum cu tema: *„Aprobarea organizării concursurilor sau examenelor pentru ocuparea posturilor vacante sau temporar vacante de personal auxiliar de specialitate, personal conex, funcționar public și personal contractual existente în luna iulie 2023 la nivelul instanțelor judecătorești, altele decât Înalta Curte de Casație și Justiție”*.

Prin adresa Ministerului Finanțelor nr. 1026059;1026934/17.08.2023 Înaltei Curți de Casație și Justiție i-a fost comunicat punctul de vedere al Ministerului Finanțelor de a nu susține promovarea memorandumului în discuție, motivat, în esență, de efectele avute, în înțelegerea acestui minister, de majorare a deficitului bugetar în eventualitatea aprobării lui.

În raport cu această situație, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, în luna septembrie 2023, a reluat demersurile necesare aprobării memorandumului în discuție, purtând o corespondență instituțională pe această temă, atât cu Ministerul Finanțelor (cărui i s-au prezentat argumentele pentru care ipoteza creșterii deficitului bugetar în situația aprobării memorandumului nu este una pertinentă și cărui i-a fost retrimis spre reevaluare și avizare pozitivă, acest memorandum), cât și cu Ministerul Justiției, cărui i-a fost solicitat sprijinul în susținerea acestui demers. Cu toate acestea, până la finele anului 2023, Guvernul nu a aprobat memorandumul înaintat de Înalta Curte de Casație și Justiție.

La data redactării prezentului raport, urmare reluării demersurilor Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, Memorandumul cu tema: *„Aprobarea organizării concursurilor sau examenelor pentru ocuparea posturilor vacante sau temporar vacante de personal auxiliar de specialitate, personal conex, funcționar public și personal contractual existente în luna iulie 2023 la nivelul instanțelor judecătorești, altele decât Înalta Curte de Casație și Justiție”* a fost aprobat de către Prim ministrul României.

Capitolul VI

Direcții de acțiune pentru anul 2024

■ 1. DURATA PROCESELOR

Din punct de vedere statistic, anul de referință a marcat continuarea tendinței ușor descrescătoare a volumului general de activitate al instanței supreme (-3,3% față de anul anterior), acest rezultat fiind atins prin diminuarea stocului de dosare aflate pe rol la sfârșitul anului (-15,26% în raport cu anul anterior, -25,19% în raport cu situația înregistrată la nivelul anului 2021), în condițiile în care numărul dosarelor nou înregistrate pe rolul Înaltei Curți continuă să crească constant în fiecare an cu aproximativ 2-2,5%.

În ceea ce privește durata de soluționare a cauzelor, aceasta variază între secțiile și formațiunile de judecată ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, în raport cu specificul organizatoric, administrativ și de competență al acestora, însă evoluția acestui indicator calitativ este încurajatoare în special la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal – cea mai încărcată secție a instanței supreme și cea în privința căreia a existat cel mai ridicat nivel de atenție publică sub această perspectivă în ultimii ani. Astfel, durata de soluționare la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal s-a redus progresiv în întreg intervalul 2019-2023, de la 2 ani la aproximativ 10 luni.

De asemenea, la nivelul Secției penale, 66,38% dintre cauzele soluționate în cursul perioadei de referință au avut o durată de soluționare de sub 2 luni, iar numai 0,73% din cauze au fost soluționate în termen mai mare de un an de la înregistrare. Cele două secții civile ale instanței supreme marchează aceeași tendință de eficientizare a activității proprii, majoritatea cauzelor fiind soluționate într-un interval mai mic de 6 luni. Această situație conturată statistic conduce în mod necesar la două concluzii.

Măsurile administrative de monitorizare a stocului de dosare, a numărului cauzelor soluționate și a redactărilor, precum și demersurile de asigurare a stabilității completurilor de judecată, ocupare cât mai rapidă a posturilor vacante, augmentarea numărului personalului de suport și auxiliar și asigurarea, în general, a unei mai mari stabilități a statutului judecătorului, prin demersurile întreprinse în contextul

modificării Legilor Justiției și a reformei pensiilor s-au dovedit eficiente sub aspectul unei mai bune gestiuni a cauzelor, permițând accelerarea la nivel general a ritmului de soluționare a cauzelor și diminuarea numărului de dosare rămase pe rol la finalul perioadei de referință. Continuarea și dezvoltarea acestui set de măsuri și în anul 2024 va fi de natură să asigure suportul administrativ pentru consolidarea trendului pozitiv înregistrat în prezent.

Pe de altă parte, efectul unor astfel de măsuri administrative rămâne limitat de modul în care este construită în prezent arhitectura de competențe a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care determină creșterea constantă a cauzelor nou intrate și nu permite consolidarea Înaltei Curți ca o veritabilă instanță de casație și de unificare a practicii judiciare. Sub acest ultim aspect, constituirea, operaționalizarea și începerea activității Grupului de reflecție, compus din reprezentanți ai principalelor profesii juridice, precum și ai mediului academic, a cărui menire este să elaboreze propuneri privind o structură adecvată a competențelor instanței supreme reprezintă un pas important pentru rezolvarea acestei probleme pe termen lung, care afectează eficiența în ansamblu a Înaltei Curți de Casație și Justiție, asigurând suportul științific necesar pentru o reformă semnificativă a competențelor și atribuțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție. În același timp, se impune continuarea demersurilor punctuale inițiate de către Secțiile Unite, în contextul propunerilor anuale de îmbunătățire a legislației.

■ 2. ASIGURAREA UNEI JURISPRUDENȚE UNITARE ȘI DISEMINAREA PUBLICĂ A ACESTEIA

Asigurarea unei jurisprudențe unitare rămâne obiectivul primordial al acesteia, atât în raport cu funcțiunile sale constituționale, cât și prin prisma scopului general asumat de instanța supremă, de consolidare a prestigiului său instituțional și a prestigiului justiției ca serviciu public, ca una dintre cele mai importante garanții a independenței sistemului judiciar în ansamblu.

În cursul anului 2024 se impune continuarea funcționării eficiente a mecanismelor formale de unificare a jurisprudenței, prin păstrarea modului de organizare și funcționare a formațiunilor de judecată special dedicate acestei atribuții constituționale – completurile de soluționare a recursurilor în interesul legii, respectiv a celor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Se impune, însă, cu la fel de multă necesitate, operaționalizarea, consolidarea și extinderea pe scară largă a sistemului complementar, informal, de unificare a jurisprudenței dezvoltat de către Înalta Curte în actuala perioadă de referință și în anii anteriori, pe trei coordonate principale.

În primul rând, pentru a asigura jurisprudența unitară la nivelul tuturor instanțelor judecătorești, o atenție specială trebuie acordată în continuare de către instanța supremă propriei jurisprudențe și evitării interpretării legii în mod diferit de către secțiile sau formațiunile sale de judecată. Mecanismele de unificare a jurisprudenței proprii stabilite prin regulamentul propriu de funcționare beneficiază în prezent de suportul Compartimentului pentru unificarea jurisprudenței, a cărui capacitate administrativă a fost consolidată, astfel încât să permită o intervenție rapidă și

eficientă a situațiilor de jurisprudență neunitară, prin dezbateră acestora în cadrul întâlnirilor profesionale ale judecătorilor sau, în ultimă instanță, pentru a asigura suportul necesar exercitării atribuției colegiului de conducere de a promova un recurs în interesul legii.

În al doilea rând, mecanismelor informale de unificare a jurisprudenței li s-a dat un cadru organizatoric adecvat prin operaționalizarea Rețelei naționale de unificare a jurisprudenței, care permite dezvoltarea unui sistem de semnalare timpurie a cazurilor de jurisprudență neunitară, prin dezvoltarea colaborării dintre instanțele judecătorești de ultim grad de jurisdicție – Înalta Curte și curțile de apel – sub aceste aspecte. Dezvoltarea în continuare a Rețelei și folosirea cât mai largă a acesteia pentru semnalarea și, eventual, soluționarea situațiilor de practică neunitară este vitală pentru asigurarea unei jurisprudențe previzibile, una dintre cele mai importante garanții a respectării drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

În sfârșit, în al treilea rând, exercitarea rolului de unificator al jurisprudenței de către Înalta Curte de Casație și Justiție nu presupune numai utilizarea mecanismelor obligatorii sau a celor care au un cadru formal de desfășurare, dar poate fi atins și pe baza prestigiului profesional și a forței științifice a argumentelor prezentate în considerentele hotărârilor de speță ale Înaltei Curți. Utilizarea acestor instrumente de tip soft-power pentru unificarea jurisprudenței are drept premisă o diseminare cât mai largă a jurisprudenței acesteia, atât către celelalte instanțe judecătorești, cât și către profesioniștii dreptului, justițiabili și publicul larg. Înalta Curte de Casație și Justiție are astfel determinarea de a extinde procesul de asigurare a unui acces cât mai larg la propria jurisprudență, prin continuarea dezvoltării site-ului propriu și a motorului de căutare dedicat, îmbunătățirea periodicității publicațiilor proprii și diminuarea perioadei necesare pentru publicarea hotărârilor sale de speță în format anonimizat, aspect sub care continuarea dezvoltării unei aplicații dedicate rămâne de o importanță deosebită.

■ 3. GESTIONAREA RESURSELOR UMANE ȘI MATERIALE

Anul 2023 a fost primul an în care Înalta Curte de Casație și Justiție a gestionat bugetul instanțelor judecătorești, astfel cum s-a arătat și la capitolul privind rolul ICCJ de ordonator principal de credite. Activitățile administrative cu privire la această nouă atribuție a instanței supreme și comunicarea în cadrul procedurilor administrative cu ordonatorii secundari și terțiari de credite a evidențiat nevoia de standardizare a proceselor administrative, a modalității de fundamentare a solicitărilor și modalitatea de soluționare a acestora, de asigurare a unei gestiuni performante a informațiilor și bazelor de date la nivelul sistemului instanțelor.

În acest sens pentru anul 2024 instanța supremă va acorda o atenție sporită creșterii capacității administrative a instanțelor judecătorești prin abordarea a două priorități majore: adoptarea unor proceduri operaționale care să asigure disciplina financiar bugetară și performanța analizelor de nevoi și, respectiv, implementarea sistemelor de gestiune informatică integrală a bazelor de date și fluxurilor de proceduri administrative. Pentru asigurarea bunei administrări sunt stabilite următorii indicatori de realizare:

- Adoptarea procedurilor de sistem și operaționale prin acte administrative normative cu privire la procedurile de fundamentare, execuție și supraveghere a operațiunilor financiar-bugetare pentru toate categoriile de cheltuieli din titlul X.
- Implementarea sistemelor software și punerea la dispoziția ordonatorilor secundari și terțiari a acestora, (inclusiv manualul utilizatorului, sesiuni de instruire pentru operatorii din cadrul DEFA al instanțelor judecătorești) încărcarea informației primare și operaționalizarea completă.
- Adoptarea procedurilor de sistem și operaționale în privința instrumentelor de resurse umane referitoare la statele de funcțiuni, dosarelor de personal, dinamica posturilor, inclusiv cu asigurarea funcției de anticipare referitoare la necesarul de finanțare a schemelor funcționale ale instanțelor judecătorești.
- Implementarea sistemelor software în gestiunea resurselor umane și punerea la dispoziția ordonatorilor secundari și terțiari a acestora și operaționalizarea completă a acestora.
- Adoptarea monografiilor administrative și ghidurilor de implementare a instrumentelor de gestiune a personalului și planificare bugetară.
- Înființarea unor mecanisme structurate de asigurare a comunității de practică pe relațiile între ordonatori de credite pe toate aspectele privind aplicarea coerentă, coordonată și unitară a cadrului normativ incident, prin înființarea formală a grupurilor de lucru de elaborare a metodologiilor de punere în aplicare a reglementărilor adoptate de Colegiul de conducere.

■ 4. FORMAREA PROFESIONALĂ INIȚIALĂ ȘI CONTINUĂ

Tratarea fiecărei cauze cu cel mai înalt nivel de profesionalism rămâne și pentru perioada de referință următoare unul dintre obiectivele fundamentale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție. Acest indice calitativ trebuie să privească nu numai modul de gestiune a cauzelor și soluțiile pronunțate, dar și calitatea motivărilor, tocmai pentru că jurisprudența de speță a Înaltei Curți de Casație și Justiție rămâne una dintre modalitățile importante pentru prevenirea situațiilor de practică neunitară la nivelul tuturor celorlalte instanțe judecătorești.

În acest context, continuarea demersurilor pentru asigurarea stabilității judecătorilor și menținerea unui standard ridicat al procedurilor de selecție constituie măsuri apte să asigure existența la nivelul instanței supreme a unui corp de judecători stabil și de un înalt nivel profesional. În cursul perioadei următoare se impune extinderea accesului judecătorilor Înaltei Curți la aspecte relevante din jurisprudența instanțelor supra-naționale, precum și din jurisprudența altor curți supreme, prin utilizarea datelor existente la nivelul compartimentelor de specialitate care asigură legătura instanței supreme cu variatele organizații internaționale din care face parte, precum și prin extinderea pe mai departe a formelor de cooperare bilaterală regională. Asigurarea accesului judecătorilor la programe de schimb de magistrați, special dedicate judecătorilor de curte supremă, este o metodă eficientă de diseminare și adoptare a unor bune practici relevante, precum și de unificare a modului de interpretare a unor dispoziții legale similare la nivelul întregului spațiu juridic al Uniunii Europene, impunându-se sporirea numărului de astfel de participări, implicarea activă a Înaltei

Curți în astfel de programe fiind limitată de lipsa unui sediu adecvat și inexistența spațiilor care pot fi dedicate unor astfel de activități.

În ceea ce privește magistrații-asistenți se impune consolidarea în continuare a mecanismelor interne de formare inițială și continuă, precum și monitorizarea cu atenție a performanței profesionale și a menținerii unor standarde adecvate de pregătire profesională, cu atât mai mult cu cât prin noile Legi ale justiției procesul de selecție și de gestiune a carierei acestora a fost trecut în atribuțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție.

De asemenea, în cazul grefierilor, deși aceștia au fost recrutați în ultimii ani aproape exclusiv prin Școala Națională de Grefieri, este necesară dezvoltarea în cursul perioadei de referință următoare a unui program minimal de formare „specializată”, pentru acomodarea personalului nou-recrutat cu specificul organizatoric și administrativ al instanței supreme.

Continuarea programelor de formare dezvoltate în parteneriat cu Școala Națională de Grefieri și implementarea unor astfel de acțiuni de formare dedicate și printr-un parteneriat cu Institutul Național al Magistraturii sunt direcții de acțiune menite să diversifice și să mărească posibilitățile de formare profesională pentru personalul propriu, având în vedere și procesul de specializare și diversificare accelerată a ramurilor de drept, dar și ritmul modificărilor legislative și administrative.

■ 5. PROCESUL DE DIGITALIZARE

În cursul anului 2024 Ministerul Justiției va continua dezvoltarea unui sistem integrat de management electronic al dosarului – Dosarul Electronic Național. Se impune remarca că facilitățile preconizate în prezent pentru această soluție informatică, inclusiv sistemul de comunicare a actelor de procedură în format electronic și opțiunea de depunere de documente la dosarul cauzei prin pagina de internet proprie a instanței sunt deja funcționale la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, făcând parte din modulele integrate în propria aplicație de Dosar electronic, care este în prezent utilizată pe scară largă de partenerii instituționali, justițiabili și avocații lor și personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție. La momentul dezvoltării unei forme stabile a soluției informatice dezvoltate pentru întreg sistemul judiciar se impune inter-operationalizarea și integrarea celor două soluții informatice, existența unui astfel de sistem informatic integrat fiind de natură să ușureze procesul de transmitere electronică a dosarelor între instanțe și să conducă la un efect pozitiv asupra duratei de soluționare a cauzelor.

Distinct de acest proces, obiectivele Înaltei Curți pentru perioada următoare sunt legate de continuarea dezvoltării și implementării a două aplicații informatice importante din perspectiva creșterii gradului de diseminare a jurisprudenței proprii și a asigurării unui suport informatic adecvat pentru activitatea personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanței supreme.

Astfel, aplicația informatică de anonimizare a datelor cu caracter personal din hotărârile judecătorești va permite diminuarea semnificativă a intervalului de timp dintre momentul redactării hotărârii judecătorești și acela al publicării acesteia pe site-ul propriu, ceea ce va permite un impact mai rapid și mai puternic al jurisprudenței de speță a Înaltei Curți cu privire la practica judiciară în ansamblu, precum și degrevarea

personalului propriu de sarcini suplimentare și reducerea cheltuielilor legate de procesul de anonimizare.

Sub un alt aspect, aplicația de transformare automată a vorbirii în text va permite o mai mare acuratețe în ceea ce privește redarea dezbaterilor purtate în sala de ședință în încheierea întocmită ulterior, va degreva grefierii de ședință de unele sarcini și va permite creșterea gradului de încredere a publicului în instanța supremă și de transparență a activității acesteia.

Ambele aplicații au fost dezvoltate gratuit pentru Înalta Curte de Casație și Justiție și se află în faza de testare.

De asemenea, în perioada următoare, instanța supremă va continua dezvoltarea facilităților din cadrul Dosarului electronic propriu, precum și a motorului de căutare a jurisprudenței, iar contextul actual impune acordarea unei atenții speciale consolidării formelor de protecție împotriva atacurilor cibernetice și a celorlalte amenințări de natură digitală.

Aceste direcții de acțiune sunt concordante cu concluziile studiului efectuat de Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, în cuprinsul căruia au fost subliniate nevoia de soluții tehnologice care funcționează în mod efectiv și respectă exigențele serviciilor judiciare de cea mai înaltă calitate, precum și accesul la justiție pentru toți membrii societății, rezultând așadar necesitatea de a se continua investiția publică în inovații tehnologice.

■ 6. ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ȘI ÎNTĂRIRIA COMUNICĂRII

A. INFORMĂRI – JURISPRUDENȚA PE ÎNȚELESUL TUTUROR

O dimensiune de interes pentru opinia publică este aceea a înțelegerii jurisprudenței Instanței supreme, care privește deopotrivă profesioniștii dreptului, dar și societatea în ansamblul său. Jurisprudența ICCJ este publicată integral pe site de mai mulți ani. Din analiza de percepție a reieșit necesitatea de a avea o sinteză a soluțiilor, care să reflecte cu rigurozitate raționamentul tehnico-juridic al dezlegărilor date, dar într-un format și limbaj accesibil pentru mass-media, astfel încât să poată cu mai mare ușurință să își realizeze rolul de informare a publicului larg. Aceste sinteze vor viza acele soluții de unificare a practicii care au un impact major în societate prin gradul mare de adresabilitate. Astfel, începând cu anul 2024, transparența totală a ICCJ privind jurisprudența sa va fi dublată și de un efort de a accesibiliza informațiile pentru publicul larg.

Pentru asigurarea unui acces mai ușor al cetățeanului la rezultatele procedurilor judiciare ca o componentă a principiului liberului acces la justiție, a continuat activitatea de publicare pe pagina de internet a ICCJ a deciziilor pronunțate în recursurile în interesul legii, a deciziilor pronunțate în dezlegarea unor chestiuni de drept, a deciziilor de speță considerate relevante din punct de vedere al chestiunilor de drept examinate, în formă rezumată, și a deciziilor în formă integrală, anonimizată,

precum și a comunicatelor de presă referitoare la deciziile privind recursurile în interesul legii și deciziile privind sesizările prealabile.

B. ÎMBUNĂȚIREA GESTIUNII CANALELOR DE COMUNICARE

Instanța supremă face demersuri pentru a fi mai prezentă pe rețelele de socializare. Pagina de Facebook a ICCJ reprezintă un mijloc menit să aducă la cunoștința utilizatorilor evenimentele importante desfășurate de instanța supremă, informații legate de activitatea de relații interne și internaționale a acesteia, precum și soluțiile pronunțate de completurile pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și de completurile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept – decizii importante atât profesioniștilor dreptului, cât și tuturor persoanelor interesate.

Prezența pe rețelele sociale este implicită, ținând cont de volumul de informații de interes public furnizate prin site-ul propriu. În anul 2023, baza de date publică și accesibilă on-line privind jurisprudența ICCJ a cuprins mii de decizii, iar procesul de actualizare a informațiilor oferite va continua să fie dinamic, urmărindu-se transparentizarea activității ICCJ.

Relația cu presa este de dorit să fie continuă, cu sesiuni de informare, în care să fie abordate teme specifice atât la nivel general, cât și specializat.

Mass-media este un partener special de comunicare, având atât caracteristicile unui grup țintă de sine stătător, cât și pe cele ale unui releu de informație. De aceea, presa trebuie tratată în mod special:

- trebuie investit într-o relație corectă cu media, răspunsurile pe care jurnalistul le solicită trebuie să fie complete și obținute în timp util;
- trebuie realizate parteneriate informale din care ambele părți să aibă de câștigat: emițătorul de informație să aibă acoperire în presă, iar jurnaliștii să aibă acces la informație nouă, completă, cu valoare de știre.

Judecătoria Înaltei Curți de Casație și Justiție Anul 2023

Corbu Corina Alina - Președinte
Bogasiu Gabriela Elena¹
Constantinescu Mariana- Vicepreședinte²
Cosma Rodica - Vicepreședinte

Secția I Civilă

Ivanovici Laura Mihaela – Președinte³
Popoiag Elena Carmen - Președinte⁴
Băldean Denisa Livia
Boldea Irina Alexandra
Constanda Andreia Liana
Cristescu Simona Lala
Curelea Lavinia
Dascălu Lavinia
Drăghici Daniel Marian⁵
Florea-Burgazli Diana⁶
Hortolomei Mariana
Mitea Valentin⁷
Mîneran Mihaela⁸
Nestor Beatrice Ioana
Nechita Maricel⁹
Negoescu-Gândac Mihai-Andrei¹⁰
Nicolae Adina Georgeta
Pușcașiu Eugenia
Tîrică Ileana Ruxandra
Truțescu Cristina
Văleanu Petronela Cristina¹¹
Vișan Mirela
Zidarul Gheorghe Liviu¹²
Zeca Dorina¹³

¹ încetează detașarea din funcția de vicepreședinte la data de 10.07.2023

² se numește la data de 10.07.2023 vicepreședinte

³ eliberată din funcție la data de 29.09.2023

⁴ delegată în funcția de președinte secție cu data de 02.10.2023

⁵ promovat la data de 01.10.2023

⁶ promovată la data de 01.01.2023

⁷ eliberat din funcție la data de 02.10.2023

⁸ promovată la data de 01.10.2023

⁹ promovată la data de 01.10.2023

¹⁰ promovat la data de 01.05.2023

¹¹ eliberată din funcție la data de 25.09.2023

¹² promovat la data de 01.10.2023

¹³ promovată la data de 01.05.2023

Secția a II-a Civilă

Budă Marian – Președinte¹⁴
Vrabie Valentina – Președinte¹⁵
Cîrnu Iulia Manuela
Condoiu Minodora
Dănăilă Veronica Magdalena
Dorin Rodica¹⁶
Duminecă Virginia Florentina
Duță Ruxandra Monica
Florescu George Bogdan
Grădinaru Ianina Blandiana
Isailă Marioara
Lucaciuc Ștefan Ioan¹⁷
Manole Diana
Mihăianu Cosmin Horia
Nasz Csaba Bela
Nițu Petronela Iulia
Politeanu Mirela
Popa Roxana
Sandu-Necula Carmen
Surdă Adina Oana
Teau Trianica Carmen
Zaharia Rodica
Zarafiu Simona Maria¹⁸

Secția penală

Grădinaru Daniel – Președinte¹⁹
Rus Andrei Claudiu²⁰
Marcu Eleni – Președinte²¹
Alexandrescu Anca Mădălina
Barbu Elena
Bogdan Ioana
Burnel Oana
Chitidean Gheorghe Valentin
Cîrnu Simona Elena
Cristiu-Ninu Luminița
Cobzariu Maricela
Dragomir Ilie Iulian

¹⁴ a încetat activitatea de membru CSM, revine în funcția de președinte secție 07.01.2023

¹⁵ încetează delegare în funcția de președinte secție 07.01.2023

¹⁶ eliberată din funcție la data de 16.02.2023

¹⁷ promovat la data de 01.05.2023

¹⁸ promovată la data de 01.05.2023

¹⁹ membru CSM 07.01.2023

²⁰ delegat președinte secție 13.01.2023

²¹ delegat președinte secție 15.09.2023

Enescu Dan Andrei
Epure Constantin
Iancu Ana Hermina
Ispas Adriana
Lefterache Lavinia Valeria
Marcu Eleni Cristina
Nicolescu Alin Sorin
Popa Rodica Aida
Rog Lucia Tatiana
Rotaru-Radu Cristina²²
Rus Alexandra Iuliana²³
Rus Andrei Claudiu
Savonea Lia²⁴
Șelea Mircea Mugurel
Șerban Leontina
Udroiu Mihail²⁵
Vasile Francisca Maria
Voica Valerica

Secția de contencios administrativ și fiscal

Stănișor Denisa Angelica²⁶
Constantinescu Mariana²⁷
Barbă Ionel – Președinte²⁸
Bicu Vasile
Bogasiu Gabriela Esena
Cristea Bogdan²⁹
Dragoe Ștefania³⁰
Dumitrache Veronica³¹
Farmathy Gheza Attila
Florea Ionel³²
Gherasim Adriana Elena³³
Ghica-Velescu Alina Nicoleta
Ghiculescu Adrian Remus
Gliga Ramona Maria³⁴
Grosu Cristinel³⁵
Hincu Cezar³⁶

²² încetare detașare 29.03.2023

²³ detașată la SNG de la data de 01.12.2022

²⁴ promovată la data de 01.06.2023

²⁵ promovat la data de 15.10.2023

²⁶ membru ales CSM de la data de 07.01.2023

²⁷ delegat președinte secție de la data de 07.01.2023

²⁸ delegat președinte secție de la data de 10.07.2023

²⁹ promovat la data de 01.10.2023

³⁰ promovată la data de 01.01.2023

³¹ promovată la data de 01.05.2023

³² promovat la data de 01.01.2023

³³ eliberată din funcție la data de 16.10.2023

³⁴ promovată la data de 01.10.2023

³⁵ promovat la data de 01.01.2023

³⁶ eliberat din funcție la data de 01.03.2023

Hrudei Maria
Ilie Carmen Maria
Marchidan Andreea
Marcu Simona Camelia³⁷
Mihai Zamfir Lucian Cătălin
Năstasie Veronica³⁸
Pătrașcu Horațiu
Păun Luiza Maria
Ponea Adina Georgeta
Pohrib Alina³⁹
Secrețeanu Adriana Florina
Severin Daniel Gheorghe
Tănase Mihnea Adrian⁴⁰
Tămașă Elena Diana
Tudose Ana Roxana⁴¹
Vișan Doina
Vișan Liliana
Vișoiu Emilia Claudia
Vlad Decebal Constantin
Vladu Crevon Mădălina⁴²
Voinescu Carmen

³⁷ încetare mandat membru CSM la data de 07.01.2023, detașată la INM cu data de 01.06.2023

³⁸ eliberată din funcție la data de 17.02.2023

³⁹ promovată la data de 01.01.2023

⁴⁰ promovată la data de 01.10.2023

⁴¹ eliberată din funcție la data de 12.06.2023

⁴² promovată la data de 01.01.2023

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO

WWW.LUMEAJUSTITIAE.IT

JUSTITIA DOMINA ET REGINA OMNIUM VIRTUTUM

IUS EST
ARS BONI
ET AEQUI

